

*Суврага хайрхан уулын
төрийн тахилгад зориулав.*

*Суврага хайрхан уулын
тахилгын зан үйл*

НОГООН ДЭВТЭР

Тавдугаар цуврал

Түвд судраас орчуулан эмхэтгэсэн
Монголын Бурханы Шашинтаны Төв Гандан хийдийн гавж
Доктор, Ph/D нэрийг зүүгч Ц.Отгонбаяр

Улаанбаатар, 2014 он

Орчуулан эмхэтгэсэн:

МБШТөв, Гандан хийдийн гавж,
Доктор, Ph/D Ц.Отгонбаяр

Эх бэлтгэл, дизайн:

Ц. Түвшинжаргал
Магистр Г.Жалсрайжамц
Магистр О.Ширавжамц
Магистр Ч.Мандалаа
Сурагч О.Ширавсингэ

Хэвлэлийн хуудас:

23 х.н.х

“Бэмби сан” ХХК-д хэвлэв.

Printed for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F, No. 55, Sec. 1, Hang Chow South Road, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

Mobile Web: m.budaedu.org

This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.

ЗАРЖ БОРЛУУЛАХЫГ ХОРИГЛОНО

ЭНЭХҮҮ НОМЫГ БҮТЭЭСЭН ӨГЛӨГИЙН ЭЗДЭД МӨРГӨМҮҮ

Энэхүү номыг олны хүртээл болгоход гүн сэтгэлийн туслалцаа үзүүлж өглөгийн эзэн болж өргөн түмэн олонд Суварга хайрхан уулын тахилгын судруудыг түвд хэлээс эмхэтгэн хэвлүүлж тахилга хийхэд түүчээлэн оролцож буй 1966 оны 3-р сарын 25-ны өдөр Архангай аймаг Баян-Уул сумын төрхөд нутгийн уугуул Аюурзаны гэр бүлд мэндэлж, улмаар пумын бага сургууль, Анагаах ухааны их сургууль дүүргэн ажлын гараагаа эхэлж, удирдлагын академи, Үндэсний тагнуулын академи зэргийг амжилттай дүүргэн анагаах ухааны докторын зэрэг хамгаалсан бөгөөд хорин гурван жил эмнэлгийн удирдах ажлыг амжилттай хийж гүйцэтгэн төр засгийн өндөр одон медалийг удаа дараалан авч төрдөө үнэлэгдэн Эрүүл мэндийн яамны төрийн нарийн бичгийн даргаар ажиллаж буй манай сумаас гарсан төрийн том албан хаагч Авид овогт Аюурзанын Эрдэнэтуяа дарга болон

1961 оны 4-р сарын 13-ны өдөр Увс аймгийн Зүүн говь сумын Бөөрөгт хэмээх газар нутгийн уугуул Дамбийн гэрт 6-р хөвүүн болон мэндэлж, бага насаа эцэг эхийн гар дээр өсөн, Зүүн говь сумын бага сургууль, Увс аймгийн 2-р арван жилийн сургууль, Оросын холбооны улсын Москва хотын Менделеевийн нэрэмжит хими технологийн их сургууль, Энэтхэг улсын Дели хотод хэлний сургууль, Удирдлагын институт зэргийг амжилттай дүүргэн боловсорч Ахуй үйлчилгээний яаманд ахлах мэргэжилтэн, мебель тавилгын үйлдвэрийн ерөнхий инженер, Монгол будаг компаний захирал, Англи улсад суух Говь үйдвэрийн төлөөлөгч, Ди Ви Жи Эич компаний ерөнхий захирал зэрэг хариуцлагтай ажил хашиж буй Монгол улсын шилдэг боловсон хүчний нэг Цагаачууд овогт Дамбийн Баатар захирал нартаа тахилгад оролцож буй сүсэгтэн түмнийхээ өмнөөс чин сэтгэлийн гүн талархал илэрхийлж ажил бүтээлийн амжилт гаргах болтугай хэмээн ерөөе..

*Энэхүү номыг Түвд хэлнээс орчуулан эмхэтгэсэн
МБШТөв Гандан хийдийн гавжнэрийг зүүгч ЦОтгонбаяраас*

ӨМНӨТГӨЛ БУЮУ УЯЛГА ҮГ

Монгол улсын ерөнхийлөгч Ц.Элбэгдоржийн Суварга хайрханы төрийн тахилгын тов гарсан 2014 оны 6-р сарын 13-ны өдөр буюу зуны эхэн саг сарын шинийн 15-ны хөхөгчин туулай өдөр нь Бурхан багш мэлмий гийсэн, илт туулсан Бурхан болсон, Гаслангаас хагацсаны гэх гурван их дүйцэн баяр давхцаж мөн Анхдугаар Зая Лувсанпэрэнлай гэгээнтэний мэлмий гийсэн өдөр тохиож байгаагаараа Архангайчуудад онцлогтой сайн өдрийг бэлэгшээж энэ оны 5-р сарын 9-ний Балжинням буюу Цогийн наран гийсэн сайн өдөр хойморынхоо Булган хайрханыг хуучин тахилгын судрыг олж хайрханаа тахив. Гутлын түрүү давах шахсан 35 см зузаан хур бууж хайрхан баясав. Түүний дараа аймгийн дарга нар зохион байгуулан хурлын зааланд нээлттэй эрдэм шинжилгээний бага хурал хуралдаж тахилга болох газар сонголог, тахилгын дэг журам жаяг, дэс дараалалын талаар бүх нийтийн саналыг сонсож, аргагүй л ардчилсан дарга нар шиг зохион байгуулав. Энэхүү хуралд би өөрийн багш М.Б.Ш.төв Гандан хийдийн дэргэдэх эрдэм соёлын хүрээлэнгийн захирал Гавж, Доктор Профессор Ш.Сонинбаяр ламтаныг Улаанбаатар хотоос дагуулан очиж илтгэл тавин оролцсон билээ. Тиймээс энэхүү илтгэлээ номынхоо өмнөтгөл болгон уншиж бүхэнд дээдлэн өргөж байна. Урьд 2003 оны тахилгад хувь тохиож би долоон одны тахилга өргөлгийн ажлыг удирдан оролцсон юм. Тэрхүү тахилга сайхан болж сэтгэл өндөр буцсан санагдана. Тэр үед лам нар тахилгын чого судар олдохгүй байгаа талаар ярьж, нутгийн лам байж судрын талаар анхаарал тавьсангүй гэж зэмлэл хүлээсэн билээ. Тэгээд энэ удаагын тахилгад тусгайлан зориулж түвдхэл дээр чадан ядан Суварга хайрханы тахилгын зан үйл үнэний хэнгэргийн дуун хэмээх бэсрэг судар зохиож Дээрхийн гэгээнтэн Далай багш болон Жадо Ренбучи нараар адислуулан авч ирсэн боловч Суварга хайрханы тахилгын хуучин судар Архангайн Буян дэлгэрүүлэх хийдийн хамба Х.Баасанжаргалын “Суварга өндөр хэмээн алдаршсан уулын их хаан дор тахил өргөлгийн зан үйл тус бүгдийг бүтээгч хэмээх бичмэл наймтын барын хэмжээтэй хорин цаас бүхий судар” болон Цэнхэр сумын хийдийн хамба Банзарын “Уулын хаан суварга хайрхан дор тахил өргөхүйн ёс хэмээх бичмэл арван найман цаас судар азаар олдсон учир энэхүү гурван судрыг чоглон эмхэтгэж дээр нь хайрханы эзэн тэнгэр Далх Бурхан тул Далх тэнгэрийн тахилга цагаан зүгийг тэтгэгч хэмээх арван хоёр цаас бүхий судрыг оруулав. Арьяабал бурханы нүгнай буюу хатууд

оршихуй хэмээх судрыг монгол хэлэнд орчуулан крил үсгэнд буулган хамт хэвлүүлэв. Лусдаа өргөлөг дүлцэн өргөхийн тухайд цагийн хүрдний зан үйлийн судраас лүйчог буюу лусын зан үйлийн чоги хэмээх судрыг нэмэн эмхэтгэв. Хамгийн гол нь тахиж буй хүмүүст ойлголт өгөхийн тухайд Суварга хайрханы тахилгын хоёр судар, нэг энэ нь миний түвд хэл дээр бичсэн нөгөө нь Баасанжаргал хамбын надад өгсөн судар, мөн Заяаны таван тэнгэрийн судар, Долоон одны тахилгын судар, Булган хайрханы тахилгын судар, Очирвааны тахилгын судар зэрэг судруудыг монгол хэлэнд орчуулан хавсаргасан. Ер нь бурханы шашин олон оронд дэлгэрч тэр нутгийнхаа онцлогоос хамааран өөр өөрийн ахуй нөхцөлд нутагшуулан өөр өөрсдийнхөө хэл дээр авсан байдаг. Бурхан багш ч өөрөө “Сиржи дарги сэрсэндү, лэгбар дагла ае га” буюу алтыг авахдаа хуурайдан маш их шинжилдэг шиг, миний шашныг сайн шинжилж ороорой гэж зарлиг хайрласан байдаг. Манай дээдэс ч гэсэн оролдлогуудыг олон хийж байжээ. 1308онд Уйгарын их Бандида Чойжи одсэр бээр дөрвөлжин үсэг зохиож Алтангэрэл, Сувашид зэрэг номыг монгол хэлэнд орчуулж тэр нь бидэнд уламжлагдан ирсэн байдаг бол Ойродын Зая бандид Намхайжамц бээр тод үсэг зохион монгол уруу олон ном орчуулж байжээ. Түүний дараа Өндөр гэгээн Занабазар Соёмбо үсэг зохион бас Бурханы сургаалыг монгол хэлэнд орчуулан соёмбо үсгээр бичсэн судар олон тохиолдог. Одоо ч гэсэн өрийн нь бичсэн Жанлавцогзол буюу Цагийг тохинуулагч залбирал гээд соёмбо үсгэнд бичсэн нь элбэг байдаг. Түүний дараа Жанжа хутагт Ролбидоржийн гэгээн Манай Зая гэгээнтэн нар нийлэн Ганжуур Данжуурыг анхлан монгол хэлэнд орчуулсан билээ. Тун саяхны жишээ хэлбэл Бурядын эрдэмтэн 13-р Далай лам Түвдэнжамцын чойр гүн ухааны багш Агваандоржеев 1905 онд Вагиндара хэмээх үсэг зохион түүгээрээ Бурханы сургаалуудыг орчуулж байжээ. Иймээс эртний түүхтэй номт орны хувьд тусгаар тогтнолын хил болсон монгол бичиг соёлдоо нандин дээд бурханы сургаалаа орчуулах маш чухал хэмээн мунхаглан боддоогоо энэ ялдамд илэрхийлж байна

Ингээд Суварга хайрхан уулын төрийн тахилгын угтал бэлэгшээлийн эрдэм шинжилгээний бага хурал дээр тавьсан илтгэлээ бүрэн эхээр нь толилууулж байна

Эрхэм хүндэт энд хүрэлцэн ирсэн зочид төлөөлөгчид эрдэмтэн мэргэд та бүгдийн энэ өдрийн түмэн амгаланг айлтгая.

Ардчилал шинэчлэлийн энэ цагт, ард түмэн шүтэн бишрэх эрх

чөлөөтэй болж хуучны ёс уламжлалаа сэргээн уул овоо, ус булагтаа хүниймсэг бус өөриймсөг хандаж байгаа нь маш их сайшаалтай байна. Ийм учир өнөөдрийн эрдэм шинжилгээний бага хурал хуралдаж байгаа гэж би ойлгож байна. Уул ус тахиx ёсыг манайхан эрт дээр үеэс тахиж ирснийг бэлээхэн ном судар дээр, олон гарсан байдаг ба Богд хан уул Дархан хан уул, цэцээ гүн, сэврээ гүн, орхон түшээ гүн хэмээн цол хэргэм олгож цалин пүнлүүг мөнгөн ембүү хэлбэрээр өргөдөг байжээ.

Тахилга.

Тахилга нь олон янзын хэлбэрийн, зан үйлтэй байдаг, эхлээд заавал бурхандаа, дараа нь ядам, чойжин,сахиус,хандо нарыг тахидаг ба түүний дараа уул усыг тахиж өргөлөг өргөдөг байжээ. Улаан болон Цагаан тахилгатай эр эм савдагтай гэхээс гадна ерөнхийд нь тахиx тахилыг дурьдваасуу, гадаад тахил, дотоод тахил, нууцын тахил гэж гурав ангилдаг

Гадаадын тахил: энэ дотор юу хамаарах бэ? гэвэл дөрвөн рашаантай багшийн тахил, мөн хоёр рашааны тахил, түүний дараа цэцгэн эрх, үнэртэн хүжис, мунхагийн харанхуйг арилгагч зул, үнэртэй ус, идээ шүүс тэргүүтнийг ерөнхийдөө найм найман үеэр буюу жаран дөрвөн тоот болгон “гүнсэнчодбрэн” хэмээн нэрлэж өргөдөг ёсон байдаг. Мөн түүнчлэн өлзийт найман тахил шүхэр,алтан загас, эрдэнийн бумба, цагаан лавай, өлзий, дувааз, хорол тэргүүтнийг өргөж, өглөгийн эзнийг дурьдан өргүүлдэг ба түүний дараа төрийн долоон тахилыг төрийн түшээд албаны хүмүүсээр өргүүлдэг байжээ. Үүнд: Хүрд эрдэнэ, Зэндмэнэ эрдэнэ, Хатан эрдэнэ, Түшмэл эрдэнэ, Заан эрдэнэ, Морь эрдэнэ, Баатар эрдэнэ, гэх зэрэг өргөж түүний дараа таван хошуу мал цэдэрлэн онголж өргөдөг байв.

Дотоодын тахил: гэж юуг хэлэх бэ? гэвэл гартаан барих идээ шүүс, юмгүй байсан ч гэсэн багш бурхан чухаг дээд гурав тэргүүтэнийг бодитой заларч байна, хэмээн бодож юу барьж байгаа түүгээрээ, тахил өргөдөг ёсон байдаг. Жишээлбэл: Лам нар манж цав, хүртэхийнхээ өмнө, жамчид өргөх буюу бурхандаа зориулж ном уншдаг ёсон бий, хар хүмүүс ч гэсэн, ядам хуруугаараа эд идээнийхээ дээдрүү, дүрж дээш нанчид өргөдөг ёс байжээ. Эдгээр бүгд нь дээрх гадаадын тахилтай адилхан нүдэнд үл үзэгдэж, гарт

үл баригдах боловчиг, өглөгийн дээд болдог гэж сударт олонтай гардаг.

Нууцын тахил: Нууцын тахил гэдэгт энгийн хүмүүсийн оюун суртгаалаас, арай хэтийдсэн егүзөр, налжирваа нарын хийдэг ажилуудын хүрээнд хамрагддаг. Жишээлбэл: Нямаба буюу, Улааны ёсны лам нарын уншдаг, лүйжин хэмээхүй номонд: Өөрийнхөө биеийг хэсэг хэсгээр нь өглөг болгон, өргөдөг ёсон хамрагдана.

Эдгээр гурван тахил нь: Хэлбэр заншилын хувьд өөр боловчиг, угтаан бол цаад шүтээнийхээ таван мэдрэхүй болох мэлмийд дүрс өргөдөг понсголд дуу өргөдөг, амтлахуйн эрхтэнд амттан өргөдөг, үнэртэхүйн эрхтэнд үнэр өргөдөг, мэдрэхүйн эрхтэнд мэдрэмжийн дээд болох, таван өнгийн хадаг цагаан хадгаар энхийн үйлд шар хадгаар дэлгэрүүлэх үйлд, улаан хадгаар эрхэнд оруулахын үйлд, ногоон хадгаар дээрх дөрвөн үйлийн хураангуйлан, хөх хадгаар дээд тэнгэрээ бэлгэдэн өргөдөг заншилтай билээ. Эрт дээр үеэс лус савдагийг аргадан, төрөл бүрийн ном судрууд товхимолуудыг зохион тус бүрийн нэрийг оруулан өргөдөг байсан. Иймээс суварга хайрханы тахилгын ёсыг түрүүчийн 2009 оны тахилгаас хойш би өөрийнхөө хэмжээнд судласаар өнөөг хүрч ирсэн билээ. Тэгээд яг өөрийнх нь нэр гарах солчид судар,одоогоор олдоогүй тул, дээрхийн гэгээнтэн Далай багш, болон Жүдо дацангийн хамба лам, Жадо Ренбүчи тэргүүтний зөвлөгөөний дагуу, энэхүү суварга хайрханы тахилгын судрыг түвд хэл дээр чадан ядан бичсэнийг та бүхэнд сонордуулахад таатай байна. Энэхүү судар нь цөөн үгээр бичигдсэн:

Сударын нэр нь “Суварга хайрханы тахилга үнэнийг дурсгах хэнгэрэгийн дуун” хэмээх зургаан хуудас судар болно. Уг сударт онсон нэрээр дуудагдахын сацуу суварга хайрханыг эрт дээр үеэс тэр тусмаа Хүннүгийн үеэс тахиж ирсэн болохыг нотлон урин заллага жандингаар эхлэх ба долоон гишүүний дараагаар, эхлээд бие, хэл, сэтгэл гурвын мөргөлийн гишүүн болох ба түүний дараагаар гадна дотно нууц гурвын тахил өргөх гишүүн, Тэгээд нүгэлээ наминчилгааны гишүүн, Дараа нь энэхүү буяны үйлд даган баясахын гишүүн болно. Түүний дараа айлтгалын гишүүн, түүний дараа залбирч талбирлын гишүүн, Түүний дараа буяны зориулгын гишүүн болно. Түүний сүүлээр сэржим өргөх ба сан уншлага, магтаал даш буюу өлзий оршуулга гэх зэргээс бүрдсэн цомхон судар болно. Дээдсийн таалал Далай багш болон Жадо ренбүчи нарын саналаар бол энэхүү уулын эзэн савдаг нь эрдэнийн тоногт цагаан морин хөлөглөсөн эр хүний эрэмгий шинжийг харуулсан

далх тэнгэр нэг нигүүр хоёр мутартай хэмээн далхын сударт гарч байгаатай яг адилхан сахиус байгаа тул энэхүү далх бурханыг тахих зүйтэй хэмээн айлдсан байдаг. Мөн би бээр энэхүү далх бурханы тахилгын судрыг үзвээс: Жандин буюу заллагын хэсэгт тэнгэрийн орны орд харшаас Энэтхэг, Монгол, Түвдийн оронд залрагч далх хаан есөн хортойгоо буюу нөхөртэйгөө урин залар гэж гарч байгаа нь эрдэмтэн доктор академич Цэрэнсодномын нээлтийн дагуу бол Эртний түүхийн гэрч болох Тан улсын Тансан ламын баруун газар зорчсон тэмдэглэлд гардаг Ли улс болбоос Хүннүгийн хэлээр Тэнгэрийн орон гэсэн утгатай Монгол үг болохыг тайлаад бурхан багшийн айлдсан Ланрэлүндамбийн доо буюу үхэрт хаданд айлдсан сургааль хэмээх судар болон нутгийг судлан үзэж харьцуулан бурхан багш ийнхүү сургаалиа Өвөр Монголын хатан голд айлдсан болохыг газарзүйн хувиар болон хэл шинжлэл философийн шинжлэх ухааны хүрээнд нотлон нээлт хийсэн байдаг, Еймээс ийнхүү сударт гарч байгаа тэнгэрийн орон гэдэг нь Хүннү нарын өлгий нутаг Монгол орныг хэлж байгаа нь билээхэн харагдаж байна. мөн сударт: таван хошуу мал сэдэрлэж байгаа зэрэг нь Энэтхэг, Түвдэд алинд нь ч байхгүй хоёр бөхтэй тэмээг сэдэрлэж байгаа нь нийтийн бус ёсыг үзүүлж байгаа болон тус судрын ондогт хоосон чанарын агаараас өөрийн өмнө, эрдэнээс бүтсэн дөрвөлжин уулын дээр далх тэнгэр оршино гэсэн үг, бас түүнчлэн Жандин буюу заллагт тагааллын усан сан далх хаан гэж бичиж байгаа нь суварга хайрханы усан сангийн эзэн гэдэг үгтэй таарч байна. Мөн Далхын судрын гүл буюу дурьдлагын хэсэгт түвдээр, Дамбу жи эжибой, Барду суварга ижичод, тамар хаи ижигүл гэж тодорхой бичсэн байдаг. Эгүүнийг монголчилбол эхлээд бойжи гэж дууддаг, завсар нь суварга, эцэст нь хае буюу Хаянхярваа бурханыг алдарыг дууддаг гэсэн үг гарч байгаа нь тодорхой, ялтгүй бараг оносон нэрээр дуудаж байгааг харуулж байна. Мөн булган уулын тахилгын сударт: Дарви бандид гэгээний хийсэн: нэмэлт магтаалд Заяын хүрээний Өлзийт найман шинжийг гаргасны нэгд Түвдээр: Гангарай ёондэ чодин да жиг ёот, чагвийн зэмбу юүи мандал ёод, гэдэг ба Монголоор орчуулбаас цаст даллагын уул, суварга хэлбэртэй оюун эрдэнийн нуур нь мандал хэлбэртэй гэж гарсан байгаа нь Булган хайрхан уулын тахилгын судартай холбоотойгоос гадна бид нар өмнө нь Булган хайрханаа тахих нь зөвдөж байгаа учир нь энэ ба дээрхи далх бурханы судраар тахилга хийх нь зохилтой байгааг харуулж буйн шинжээ. Иймээс ч говийн лха а буюу заяа таван тэнгэрийн тахилгын сударт амин тэнгэр, орны тэнгэр, нөхрийн тэнгэр, дайны тэнгэр, эдийн тэнгэр гэх таван тэнгэр байдаг. Хүмүүн

төрөл авахдаа амин тэнгэр төрж буй орондоо ирж, орны тэнгэрийг унан эдийн тэнгэрийн заасан ёсоор баян ядуу, аль нэгэнд төрхийг шийдэн заан өгч нөхрийн тэнгэр түшин эжий аавын буянд харгалзан дайны тэнгэрийн хийморь лундаагаар амин тэнгэр биед оршдог гэж говийн лха бурханы тайлбар сэлтэд байдагчилэн уул ус, лус савдагтайгаа бид нар ураг төрлийн холбоотой байдаг учир, уг уулаа тахих санаагаа анхнаас нь эхлээд ямар нэгэн зөрчилгүй эерэг аядуу нэгэн санаагаар шүтээндээ хандах нь хамгийн дээд зохилдлогоо болдог. Иймээс бүгдээрээ санал бодлоо нэгтгэж тахих нь хамгийн зүйтэй. Миний бодлоор тахигдахуйн болох суварга хайрхан уулын сүр жавхааг дээдлэн Монгол уншлагаар тахих нь бүх нийтийн сэтгэлд нэгэн зүгт хандаж учирыг нь ойлгох тул аньс ихтэй гэж бодож байна. Нэгэнт суварга хайрхан гэж нэрлэсэн нэрнээс нь аваад үзсэн ч гэсэн түвдээр чодэн буюу тахилын суурь гэж орчуулагдах энэхүү суварга нь энэ дэлхий галактикийн хураангуй болно. Хамгийн доор сүн далайг төлөөлж шар тос зэрэг нүнжигдтэй зай зүйлийг дорно нь хийж дөрвөн махранзийн орон дээшлээд арслант сэнтий дөрвөн тив болох зүүн хутагтын тив, урд замбуулин тив, баруун үхэр эдлэгч тив, хойд муу дуут тив, мөн түүнчлэн завсрын хоёр хоёр тив нийлээд арван хоёр тив тэргүүтнийг бэлэгдэн түүн дээр зургаан зүйлийн хамаг амьтны орныг багтаан арван гурван чойнхор зүсэм буюу арван гурван номын ордыг үзүүлдэг орчин үеээр хэлбэл орчлонгийн хураангуй модель хэлбэр юмаа. Энэ нь энгийн жишээгээр тайлбарлавал дээд тэнгэр бурхад биднийг хардаг бүр ойлгомжтой төсөөлөлд дөхүүлвэл зүйрлүүлвэл мобикомийн сүлжээ барьдаг газар гэсэн үг. Иймээс энэхүү бэлэгдэлийг бүтээж одоо тахих гэж буй газартаа бүрэн чулуун хийцтэй эвдэрч гэмтэхээргүй хэн хаанаас ч харсан өөлөхөөргүй суварга бүтээгээд түүнийхээ зай шүншигийг ёсчилон хийвээс тахилын суурь болох нь лавтай. Түүнийхээ өмнө тахилгад ирсэн хүмүүсийг суулгаж байвал зохилтой мэт санагдана. Тахилга хийхэд бэлтгэл ажил болон бодит гэж хоёр хуваасаар ирсэн мөн төр шашны гэж тахилгууд өөр хоорондоо харилцан адилгүй байсаар ирсэн, дээхэн үедээ арван зургаан настай охид хүүхдүүдийг шилэн авч цэнхэр хувцас өмсгөөд цагаан шүхэр барин нар ичиглүүлдэг мөн тайлга тахилга хийлгэдэг ёс байжээ. Энэ нь Сундуй хэмээх түвд сударт байдаг бэрэнчинбийдоо буюу Их үүлний судар хэмээхүй номон дотор ч байгаа л даа. Иймээс тахилгад ирсэн хүмүүс өөрийн бэлтгэлийг зохих ёсны дагуу хангасан байх хэрэгтэй. Оролцох хүмүүс тахилга хийхийн өмнөх хоногуудад арван цагаан буяныг илүүхэн үйлдэж амь таслах тэргүүтэй арван хар нүглийг тэвчиж

ирсэн уламжлал байдаг. Иймээс тахилгын урд өдөр тахилгад оролцох хүмүүсийг бүгдийг нь нэрсийг бүртгэн тусгайлан суулгаж оройноос арван хар нүгэл хийлгэхгүй хэмээн ам авхуулж маргааш өдрийн өглөөний наран ургахаас нөгөөдрийн өглөөний наран ургах хүртэл хорин дөрвөн цагийн хугацаанд хоол идүүлэлгүй, унд уулгалгүй хоорондоо илүү үг яриулалгүй тохойноос өндөр газарт гаргалгүй, горо? горломоос хэтрэлгүй Арьяабал, Жанрайсиг бурханы нүгнай сахиулбал тахих шүтээн болон тахигч хүмүүс хоёрыг ойртуулах ойлголцох эерэг зан үйл болох нь ойлгомжтой хэмээн гэлэнма Балмуугаас эхлээд олон зуун жил ёсчилон тахиж ирсэн дээдсийн зарлиг бичээсүүд ном туурвилууд олон байдгыг анхааран үзвээс зохилтой гэж бодож байна. Тахилгыг ёс төдий хийвээс ямар нэгэн муу урхаг гардаг болохыг та бүгд бэлэхнээ ойлгодог шүү дээ, тиймээс ёсчилон тахивал, хүүчлэн сахидаг гэсэн зарлигийг даган тахих хэрэгтэй. Суварга хайрхан, бурхан халдун, дуулга хайрхан, Наравтүмбэ, гэх эртний нэрүүдийг бодоод үзэхэд эзэн Чингис богдын нууц товчоо болон бусад эх сурвалжид олонтоо гардаг үг үгс болохоор түүнээс өмнө тахиж байсныг нь захиж дамжуулж хэлсэн үг болох гурван голын савд гадны хүн бүү оруул гэсэн үгийг нь санаж нэгийг бодох нь зүйтэй. Эцэг дээдэс маань ямарваа нэгэн уулын нэрийг өгөхдөө хожим хойно юу болох ямар эрдэнэстэй уул болохыг ямар нь муу болохыг мэдэж онож өгдөг байсан бэлхэн жишээ хэлхэд Тайхар чулуу гэх газрыг хэн хүнгүй мэднэ. Энэ шүтээн мөнүү Архангайн бэлэг тэмдэг мөнүү, Бөхбилэгт гэдэг хүн арын уулнаас тасдаж авчирч айл амьтан нутаг сүйдлэх гэж байсан аварга могойг няц дарж тавьсан гэх домгийг өвөг дээдэс маань үе уламжлуулан дамжуулж бидэнд хүргэсэн байдаг, гэтэл бид тэд газрыг шүтээн болгоод л байдаг, миний бодлоор бол дээр үед гамин цэргүүдийг талчилаа, тайны газар, талааны газар гэдэг үгстэй утга нэгэн буй, иймээс тайлга тахилга хоёр бол өөр утгатай үг гэдгийг энэхүү дашрамд ойлгож авах нь зүйтэй болов уу? Эрдэнэт гэдэг газар, Оюу толгой гэдэг газар эрдэнэ байгаа зэс байгаа гэдгийг орчин үеийн багаж зэвсэг үгүй ч гэсэн олж мэдээд тогтоож өгсөн нэрийг санах нь чухлаа түүнтэй адил суварга хайрхан гэж бэлэхнээ хэлээд байна шүү дээ. Суваргаа гэдэг нь дээр үеийн бурхан багшийн үед хэрэглэгдэж байсан. Самбагард хэл гэдгийг санах нь зүйтэй. Манай Архангайчууд Хүннү нарын голомт гэдгийг тогтоон олон эрдэмтэд нотлон бичсэн байдаг. Голлох эх сурвалжийн нэг болох олон эрдэмтдийн бүтээл Монголын түүхийн тэргүүн дэвтрийн 193 хуудсанд Хүннү улс бол МЭӨ-209 онд 24- аймгаа нэгтгэн төв азид хамгийн анхны төрт улс байгуулан Хүннү улсын Шаньюй хаан

Түмэнгийн Модунь өргөө орд нийслэл Луут хотоо хангай нурууны салбар одоогийн Хархорумаас хойш байгуулжээ гэж бичсэн байдаг. Үүгээр л баримтлан төрт ёс тогтсоны 2220 жил гэж додигор ярьж байгаа нь энэхүү тахилгын уул болох суварга хайрханы ойролцоо гэж эрдэмтдийн төсөөлж байгаа нь үнэний хувьтай. Би багаасаа аав ах нарыгаа даган мориор суварга хайрханд таван удаа гарсан тэгэхэд дээрх мөнх цас нь хайлдаггүй. Мөнхийн ногоон нуур нь маш тунгалаг байхаас гадна нуурын урд талд гурван овоо байдаг байсан. Түүнийг нь Зая гэгээний суварга, Ламын гэгээний суварга, Өндөр гэгээний суварга ч гэж ярьдаг байсныг нь би тодхон санаж байна. Уулруу өгсөж яваад чимээ сонсоход үнэхээр усан сан байгаа юм шиг. Усны урсгал хүрхрээ сонсогддог газар шүү дээ. Тэгэхээр хамгийн их амьд лус байгаа газар гэж, үзэхэд болохоор байна. Савдаг лус гэж ярьдаггүй, Лус савдаг гэж ярьдаг. Тэгэхээр эхлээд савдаг буюу газрын эзнээс өмнө лусын эзнийг тахидаг байжээ Айлд орохдоо ч гэсэн авгай хүүхдэд нь бэлэгтэй ирдэг шүү дээ. Лусын эзнийг тахихдаа лусын буулттай өдөр дүйнхорын лам нарыг цуглуулан сагар буюу газрын бүжгийг хийж дүлцэн өргөж тахидаг байж. Иймээс энэ зан үйлийн дагуу зургаан сарын арван гуравнаас өмнө суварга хайрхан дээрх нууранд дүлцэн өргөх зан үйлийг хийх нь заавал чухалтай гэж бодож байна. Орчин үеийн судлаачид крантаар гойжих энгийн усыг янз бүрийн муу сайн үг авиагаар тарнидаж хөлдөөхөд магтаалын үг сонссон лус гоё чимэгтэй, хараал сонссон лус муухай дүртэй болон хөлддөгийг эрдэмтэд аль эрт дээр нотолсон гэдгийг бүгд мэдэж байгаа. Иймээс бүх нийтийн дуу хоолойг эерэг болгохын тухайд Монгол уншлагаа нэгдсэн журмаар тахилга хийх нь чухалтай. Бас нэг жишээ хэлэхэд хүний биеийн 70% нь уснаас тогтдог. Мөн дэлхийг ч ялгаагүй. Ямар ч сүсэггүй хүн байлаа ч гэсэн түүнийг муугаар хараагаад байвал дотор байх усны концентрацад нөлөөлөн, хүний бие махбодид сөрөг нөлөө үзүүлэн хараал хүрж улмаар өвчин тусдагийг билээхэн бид мэднэ шүү дээ. Иймээс усан сан болсон амьд лус суварга хайрханаа зүй ёсоор нь тахих нь хожим хэрэгтэй сайн үйл болно гэж үзэж байна. Жишээ нь: Энгийн зүйлийг сайн болгож болдогын жишээг хэлбэл: Ногоон дарь эхийн туужид нэгэн ядуу эр ээжийгээ лам бол ном сур гэж ятгахад дургүйцэн айлд хүргэн ороод ажилгүйдээ хөөгдөн аргагүйдэж эжийдээн очихдоо эжийнхээ захиасыг санаж (лам болж ном үзэн гэгээрээрэй болбол ээждээ нэг Дарь эх бурхан аваад ирээрэй гэсэн) очихдоо хүний орхимж гуйж нөмрөн өдийхөн чулуу авч даавуунд боон Дарь эх бурхан хэмээн эжийдээ өгсөн байдаг. Эжий нь тэрхүү чулууг бурхан хэмээн бодож

үнэн сүсэглэн өдөр бүр тахисаар хүү нь эргэж ирээд эжийгээ хуурснаа ойлгон гуйлан дарь эх авч эжийнхээ шүтээнийг солих гэсэн боловч яг жинхэнэ гуйлан дарь эх болсон байсныг хараад гайхсан гэдэг. Тэрэнтэй адилхан сүсэг гэдэг бол бурханы шашинд орохын үүд болдог учраас сүсэглэхийн үүдээр бие, хэл, сэтгэл гурваараа тахиж эрвийх дэрвийхээрээ суварга хайрханы тахилгадаа оролцохыг уриалж байна. гээд илтгэлээ төгсгөсөн билээ.

Суварга хайрхан уулын нэртэй холбогдуулан суварганы талаар дурьдбаасуу

Суварганы үүсэл гарал бэлэгдэлийн талаар болон Бурхан багшийн түүхтэй холбоотой найман суваргын талаар товч өгүүлбээсүү Бурханы лагшин буюу бие, зарлиг буюу хэл, тагаалал буюу сэтгэл гурвын тагаалал буюу сэтгэлийг бэлгэдэж бүтээсэн байдаг. Их ламтан Гүнчинжамьяаншадвидорж бээр суваргыг 5 хуваан номлосон байна.

Үүнд: 1.Өөрөө бүтээгдсэн буюу аранжин суварга

2. Ханцашгүй бүтээгдсэн суварга

3. Адистэдээр бүтээгдсэн суварга

4. Илт бүтээгдсэн суварга

5. Хөлөг тус бүрийн суварга хэмээн алдаршжээ.

Нэгдүгээрхээр сүмбэр уул, дөрвөн тив, орчлонг бэлэгдсэн байхад.

Хоёрдугаар асрангуй, энэрэнгүй, баясангуй, тэгш оршингуй хэмээх цаглашгүй дөрвийн мөн чанарыг харуулсан.

Гуравдугаар бурхан багшийн чандарыг найман хэсэгт хуваан бүтээсэн хумхын буюу соёрхлын суварга хамаарагдана.

Дөрөвдүгээрхээр их найман орны дүртодийн газрын охин тэнгэрийн илт бүтээгдсэн Магда орны дэжид суварга, Синга орны Бодаала суварга, Балбын жаран хаширын суварга, Арслант тивийн говудаша суварга, Ли орны Гумасала суварга, Хачи орны Ганага суварга, Сахор орны Дэжидсону суварга гэх мэт багтдаг.

Тавдугаархаар эгэл хүн болон Жүншигчирмэ омбын архад даажинба. Арансанжэ. Ялж төгс нөхцөгсөн бурханы суварга багтдаг.

Тэдгээрээс бурхан багш Лүнбийн цэцэрлэгт мэндэлмэгц зүг бүхэнд долоон алхамын тоогоор лянхуа цэцэг дэлгэрсний билэгдэж

лянх цогцолсон суварга.

Доржданд илт тулгуулсан бурхан болсны их баярыг бэлэгдэж босгосон бодь суварга.

Варанаст хутагтын дөрвөн үнэний болон намтар жад тэргүүтэн дээдийн номыг номлосныг бэлэгдэж өлзийт олон хаалгат суварга

Чиралбын зургаан багш тэргүүтнийг номхотгож, ирт хувилгааныг үзүүлснийг бэлэгдэж, ирт хувилгааны суварга.

Бурхан багш 33 тэнгэрийн оронд хайлан хийж бууж заларсныг бэлэгдэж Лхабав суварга.

Хуварга нар хоорондоо эв түнжин муутай байсныг эвлүүлэхийн тухайд Индүн буюу энх тайваны суварга.

Янбажанд чирлабаас бүрэн хагацахын тухайд бясалгасан хатуужилыг бэлэгдэж намжил буюу тийн ялагч суварга.

Бурхан гаслангаас гэтлэн нирваан дүр үзүүлсэн тухайд Нянда буюу гаслангаас гэтэлгэсэн суваргыг тус тус бүтээсэн байдаг.

Дээрхи найман суварга бүтээсэн өглөгийн эзэдийг дурьдваасуу:

Ялж төгс нөгцөгсөн Бурхан бээр бодь модны өмнө бурхан болох ёсыг үзүүлсэнд бэлэгдэн анхны бодь суваргыг бурхан багшийн үед өглөгийн эзэн Шуцада бүтээж их буян хураасан бол.

Хоёрдугаар суварга нь Бурхан багш 33 тэнгэрийн орноос буусныг бэлэгдэж их өглөгийн эзэн Индрабаримт бээр лхавав чодэн буюу тэнгэрэс буусан суваргыг бүтээн цаглашгүй буян хураав.

Гуравдугаар суваргыг өглөгийн эзэн бурханы гэгээний үед Их жандаг дүд дүлэв Няндай суваргыг бүтээн их буян хураасан бол

Дөрөвдүгээр суваргыг бурханы гэгээний үед өглөгийн эзэн Цанянжин Даш гомон буюу өлзийт олон хаалгат хэмээх суваргыг бүтээж их буян хураав.

Тавдугаар суваргыг бурханы гэгээний аав Сайзанжалбуу хаан бүтээсэн Лянх цогцолсон суваргыг бүтээж их буян хураасан бол

Зургаадугаар суваргыг бурханы гэгээний үед өглөгийн их эзэн Жалбуу Индэн буюу энх тайваны суваргыг бүтээж энгүй их буян хураасан бол.

Долоодугаар суваргыг өглөгийн эзэн бурханы гэгээний үед Лицажи бээр бүтээсэн Намжилчодён буюу тийн ялгагч суваргыг

бүтээж тэнцэшгүй их буян хураав.

Наймдугаар суваргыг бурханы гэгээний үед өглөгийн эзэн Салжал бээр ирт хувилгааны суваргыг бүтээж энгүй буян хураав гэжээ..

Суварга ийнхүү бүтээсэн тухай үүх түүх иймэрхүү байдаг бол суваргаар орчилон ертөнцийг бэлгэдэн харуулсан тухай дээр дурьдсаныг жаахан дэлгэрүүлбэл

Манай бурханы шашинд дэлхий орчилонгийн үүсэл гаралыг тайлбарлахдаа хоёр ёсыг баримталан үздэг билээ

Анхдугаар ёс Авидармын буюу илт мэдэхүйн онол, хоёрдугаарт Калачакра буюу Цагийн хүрдний номлолоор тайлбарласан байдаг.

Дээрх зургийн тайлбар Орчлонгийн тогтоцыг Түвдийн эрдэмтэн Хайдавнорсонжамц, Жалцавжи Гэгээн, Богд лам Зонхава нарын номлолын дагуу лам Ц.Отгонбаяр бээр энэхүү зургийг үсгэн хэлбэрээс дүрст хэлбэрт анх удаа буулгахыг оролдсон оролдлого болой. Уг зургийг дороос нь тайлбарлавал хамгийн доод талд хүсэлт 6н орчлон байх ба тэр 6-гын ёроолд халуун 8н там, хүйтэн 8н там ойр орших 1 там, ойр тохиолдох 1 там зэрэг 18 тамын байдлыг дүрслэн, сүмбэр уулын урд байрлах Лхо замбуулингээс 20 бээрийн дор буй хэмээн зурагласан. Түүний дээр бэрд хэмээх маш нарийн хоолойт мөнхийн харамч амьтныг дүрслэн, түүний дээр адгуусан төрөлтнийг давхарлан зурж, сүмбэр уултай зэрэгцэн очих сүн далайн голд Тагмин рэ хаан, Гүлтэн хаан, Дайжин хаан, Ножин Лхана Шүндог, Ножин Лхана Тивдог, Ножин даной, Жалчиншииг давхарласны дээр сүмбэр уул 80000 багцадын өндөртэй, бөөрөнхий хэлбэртэй, хөх улаан шар цагаан 4 талтай. Орой дээр нь Шамбалын орон 96 хаад байрлаж буйгаар дүрсэлсэн. Сүмбэр уулыг тойроод 8 гишүүн төгөлдөр далай, сүүн далай, зөгийн балан далай, архин далай, тосон далай, усан далай, давстай далай, гадаад далай гэх мэт далайнууд, алтан уул, анжис хэлбэрт уул, суман модон уул, үзэсгэлэнт уул, морины чих хэлбэрт уул, хүрээний гадна уул, очирт хүрээ гэх 7 уул, 7 тивээр салаавчлан тойрч, 4 том тив, 8 бага тив, гадаад далайн чигтэй сүмбэр уулын 4 талд байрлах ба түүнээс дээш хүмүүн төрөлхтөн тэнгэр, асар тэнгэр, дүрстэй 16 орон, дүрсгүй 4 орон оршдог хэмээн дүрсжүүлэн буулгасан болно. Дүрст 16 орон

1. Анхны самади..... Цанрэ, Цамбадүн, Цаначин
2. Хоёрдохь самади..... Оочүн, Цамайнод, Одсал
3. Гуравдахь самади..... Гичүн, Цамаги, Гижэ
4. Энгийн хүн..... Брэמיד, Содномжива,
Брайвжива, Мичива
5. Хутагтын 4 орон. Мидүнба, Жиндүба, Огмин

Дүрсгүй 4-н орон:

1. Намхайтаяа
2. Намшитаяа
3. Жияамэд
4. Сэрза

Хүсэлт 6- н орон

1.Там	2. Бэрд
3. Адгуус	4. Асар тэнгэр 5.
5. Хүмүүн	6. Тэнгэр

Хэмээн орчлонгийн тогтоцыг тайлбарласан байдаг ба Энэхүү тайлбараа 2500 жилийн тэртэй харанхуй бүдүүлэг гэх нийгэмд ямарч дуран авиа онгоц пуужин байхгүй үед өөрийн сэтгэлийн хүчээр бясалган хар гараг ауб шамбалд одоогийнхоор цаг хугацааны машин ашиглаж явдаг кино шиг очоод ирсэн түүх шамбалын хаадын номлосон ном, мөн ирээдүйд залрах Майдар бурханы зохиосон

Майдарын таван ном зэргийг та нар үзэж болно тиймээс заавал сансрын хөлгөөр нисэх бус өөрийн бие махьбодийг цэвэр сахилаар хамгаалж бохирдуулж бузардуулахгүй бясалгаж чадваас од эрхэс болон ядаж өөрийн биеийн бүтэц тогтоцыг мэдэж болно хэмээн бурханы сургаалийн ихэнхи нь тэгж зарлигласан байдаг.

Хайдүвнорсонжамц: Дэлчин дэмид одын жан буюу Их тайлбарын хиргүй гэрлийн чимэг хэмээх номын гадна дүйнхорын бүлэгт орчлонгийн тогтоцыг хэлэхдээ: “Нэг орчлон галав юүлж үгүй болоод хоосрох тэр цагт (юу ч үгүй болох), (огт - торох - юм - үгүй болох огторгуй мэт) **шорооны** үл үзэгдэх жижиг биетүүд үнэр, дүрс, амт, мэдрэхүй, дуу тэргүүтэй 5-н эрдмийн мөн чанартай, **усны** жижиг биетүүд дээрхийн адил үнэрээс бусад 4-н эрдэм төгөлдөр, **гал махбодь** мөн дээрхийн адил дүрс, үнэрээс бусад 3-н эрдэм төгөлдөр, **хийн махбодь** үнэр дүрс амтнаас бусад 2 эрдэм төгөлдөр, **огторгуй** нь ганц дуу эрдэмтэй, энэ мэт 5-н махбодь хоосон орон зайд холилдон маш нарийн тоосонцор бий болж **амьтны нийтийн үйлийн хүч боловсрох цагийн эрхээр** эхлэн хийн тоосонцор хоорондоо барьцалдаж хөнгөн бөгөөд хөдөлдөг хийн мөн чанартай болоод гал махбодтой нийлж цахилгаан цахих мэт гэрлийн хурдтай

болон усан махбодтой холилдон бороо мэт мөн чанартай болмогц шороон мах бодтой холилдон нум мэт хөвчирсэн хатуу байдалтай болоход огторгуй махбодь бусад 4-н махбодь доо тэгш тархаж мөнхийн огторгуй бус мөнх бусын нэгэн болдог. Улмаар арвижин доороосоо хийн хот мандал, гал хот мандал, усан хот мандал, шороон хот мандал болон зузаарч 55000 багцад хэмжээтэй давхарлан орших бөгөөд нэг нь нэг дотроо багтахаар дээшээ харсан конус хэлбэртэй тогтож сүмбэр уулын бүтцийг бүрдүүлдэг. Дороосоо 4 дэх шороон хот мандал 18 тэгш хэсэгт хуваасны хэсэг тус бүрт 6-н тив, 6-н уул, 6-н далай нь салаавчилан орших Дава, Одгар, равчогчүша, мэ-ам-жи тантүн, дагву гэх 6-н тив түүний гадуур зөгийн бал, тос, тараг, сүү, ус, архин далай, түүнийг хүрээлэн одон, мандара, нихадан, норовод, донадан, силрэ хэмээх 6-н уул нь өндөр нам адил байх ба силрэ гаднаас усан хот мандалын дотор хязгааргүй хүртэл 25000 багцад байхын шороон хот мандал нэг хувьд байхын 7-н тивийн 7-р нь их замбуулингийн газар гэдэг.

Зураг 15

Энэхүү зураг нь Энэтхэгийн эм зурхайн салбараас гаргадаг Литин нүүр хуудсан дээрээс авсан гадаад цагийн хүрдний зураг, схем

Зураг 16

Энэхүү зураг нь Отгонбаярт хадгалагдаж буй гадаад цагийн хүрд, 12 жилээр тойрон эргэх, 5 махбодиор тойрон эргэхийг үзүүлсэн.

Зураг 17

Энэхүү зураг нь Энэтхэг дэх эм зурхайн сургуулийн музейд хадгалагдаж буй цагийн хүрдний номлолын орчлонгийн тогтоц, бүдүүвч зураг болой.

Зураг 18

Энэхүү зураг нь Түвдийн нийслэл Лхас дахь Потала хэмээх ордонд буй зураг V далай ламын үед бүтээгдсэн Авирдармын ёсны орчлонгийн тогтоцыг харуулсан бүтээл

Тэгээд сүмбэр уулын эргэн тойронд 12 хуваагаад 12 тив, 12 хэсэг газар болжээ. Хийн хот мандалаас дээш 5000 багцад 33-н тэнгэрийн орноос доош 50000 багцад тамын орон гэжээ. Усан хот мандалын харалдаа дор хүйтэн там, гал мандалын харалдаа дор халуун там хэмээжээ.

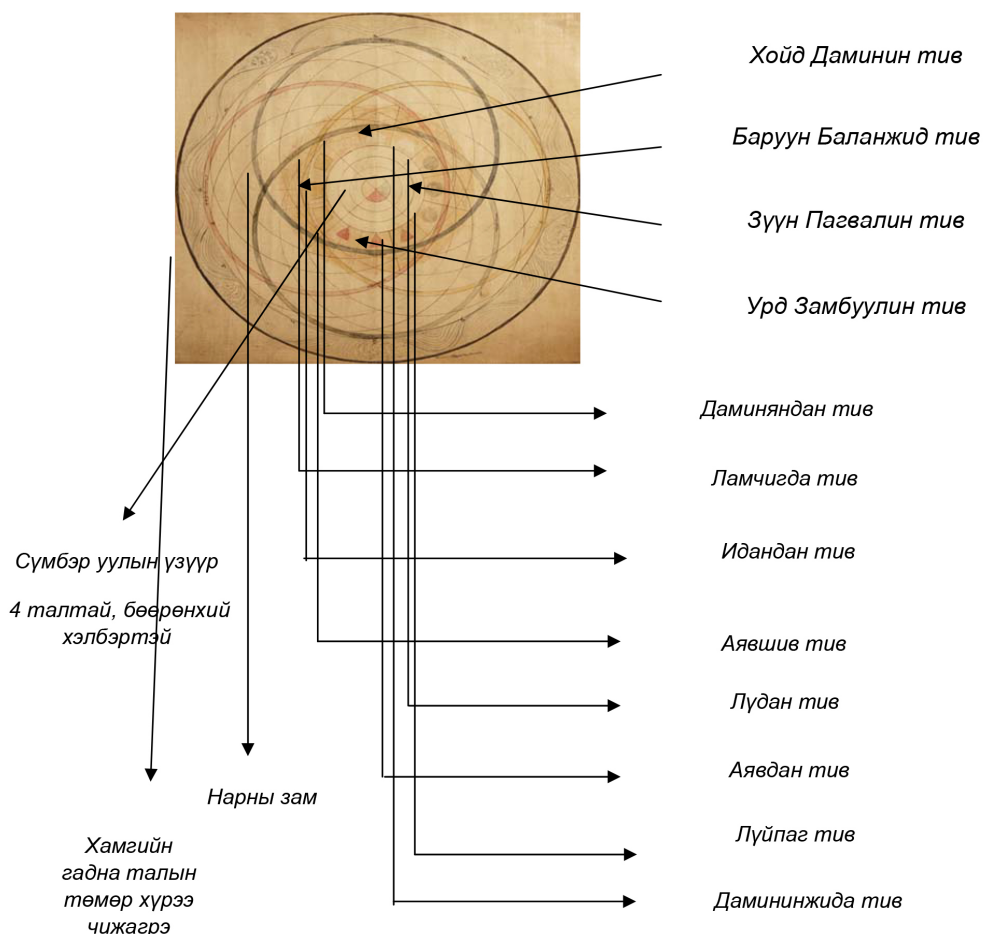
Зүүн пагвалин бөөрөнхий

Урд замбуулин гурвалжин

Хойд даминин саран дугуй Баруун баланжид дөрвөлжин хэлбэртэй 4-н том тив дагуул жижиг 8-н тивтэй нийлээд замлин жүни буюу 12 тив тогтжээ.

Цагийн хүрдний номлолын онолоор ертөнцийн тогтоцыг олон талаас нь олон мэргэдийн үзэл санааны бясалгал бүтээлийн үр дүн гээр дүрслэгдсэн зургууд болно 16-р зураг бол Авидармагийн номлол буюу Васувандугийн үзлээр ертөнцийн тогтоцыг харуулсан нь дүйнхорын номлолтой зөрөөтэй байгааг зурган дээрээс элхэн харж болно Авидармагийн номлолоор сүмбэр уул дөрвөлжин хэлбэртэй бөгөөд дүрст орчлон нь арван долоо байдаг бол Цагийн хүрдний номлолд сүмбэр уул конус хэлбэртэй дүрст орчлон 16 байдгаараа ялгаатай. Сүмбэр уулын орой дээр нь шамбалын орон байдаг бол Авидармагийн онолоор сүмбэр уулын орой дээр 33 тэнгэрийн орон байна хэмээжээ. Үүгээрээ бүтцийн хувьд онцлог ялгаатай байгааг зурган дээрээс харж болно. Цагийн хүрдний номлолын эдгээр зургууд нь орчин үеийн шинжлэх ухааны тайбаруудтай ижил төсөөтэй зүйл олон бий.

Орчлон ертөнцийг дээрээс нь харсан план зураг болой

Энэхүү зургийг дээрхийн гэгээнтэн XIV далай лам Данзанжамцын Намжира дацангийн лам нар эмхэтгэсэн “Whole times” хэмээх номоос татан авч ашигласан болой. Энэ зургийг VIII Гармапа Мэжид дорж бүтээсэн байж магадгүй хэмээн зургийн тайлбарт бичигдсэн байдаг. Орчлон 12 ордоор тойрон эргэхүй зураг болой

Энэ мэт орчлонгийн тогтоцын тухай цагийн хүрдний номлол болон Авидармийн ёсны тайлбарууд олон байдаг.

Эх байгаль дэлхий минь эжийгээс ялгалгүй хүйн холбоотой Говийн лха буюу Заяаны таван тэнгэрээр тайлбарлавал эхлээд Хүн

буй болохдоо Дүрсгүй орчлонгоос маш ховор сайн үйлийн үрээр эрдэмтэн хүний биеийг авч Сорог лха буюу амин тэнгэр дүрст орчлонд юлха буюу орны тэнгэр жишээлбэл суварга хайрханы ай саваар төрсөн хүмүүс эндхийн савдагтай нийлэн ямар айлд төрөхөө мэдэхүйн тухайд норлха буюу эдийн тэнгэрт дулдуйдан баян ядуу эрдэмтэй номтой хүний хүүхэд болохоо доглха буюу нөхрийн тэнгэр аав ээжийн гэрт дулдуйдан эр эм болохоо, далх буюу хийморийн тэнгэрээ түшин эхийн хэвлийд оршиж амин тэнгэр долоон хүрдийг үүсгэн амь ордог билээ Аль нэгэн сахиусыг өөр орноос залдаг бол Заяаны таван тэнгэр өөрт хамт төрдөг ба үхэхэд нь нэг тэнгэр нь хүүрээ сахиад үлддэг ийм ёстой. тэгэхээр орны тэнгэр маань төрсөн газрын савдагууд голлодог тул төрсөн нутгёён хайрхан уулаа тахина гэдэг бол энэ дэлхий дээрхи өөрийн салшгүй хэсэг болох энергийн төвдөө очиж байгаа өөрөөр хэлбэл хамгийн үнэнч орны тэнгэртээ золгож байгаа дайлаж байгаа хүсэл сэтгэлээ илэрхийлж байгаа үйлдэл болохоор сэтгэлдээ өчүүхэн ч зүйл нууцлалгүй буруу зүйл бодолгүй нэгэн үзүүрт сэтгэлээр юу идэж юу уудгынхаа дээдээр тахиж бишрэн харьцваас зохилтой Заавал түвдээр уншвал хүлээж авдаг зүйл биш сэтгэлээрээ хандах нь маш чухал зүйл билээ

Дээр дурьдсанчлан уул усаа тахиад цол хайрладаг уламжлалтай иймээс Суварга хайрхан уул маань хан уулын шинж нь бүрдэж байгаа тул СУВАРГА ХАИРХАН ХААН УУЛ хэмээн нэрийдэхийг хүсэж хаан уулын шинж ямар байдаг талаар газрын шинжийн монгол судраас зураглан ишлэвээсүү

СУВАРГА ХАЙРХАН УУЛ НЬ ГАЗАР ШИНЖИЙН СУДРААС ИШЛЭВЭЛ ХАН БОЛОХ ШИНЖ БҮГД БҮРДСЭН БАЙГААГ ДООРХ ЗУРГААС ХАРЖ БОЛНО.

<p>Газрын оньс тээрмийн хүйс мэт;</p>	<p>Хонины дэлгэмэл загасан хашаа адил;</p>	<p>Нар хүрээлэх адил;</p>	<p>Яст мэхний адил нугууд сайн. Байшингийн овоо гадагш түүхий босгоны хэртэй гадагш ангайсан бол сайн.</p>	<p>С. Хаан уулын шинж Хаан уулын орой үзүүр нь огторгуйд цоройсон, сүр жавхаатай, энхэл донхолгүй, гол хэсэгтээ асга цас ой бүрдмэл. Өмнүүрээ хавцал ус хүрээлсэн, оройд шувууны хаан их гарьд ниссэн, олон бута чихдэй бээр тоглон гүйддсэн, арын эгц уул өмнө тийш намссан, хормой уртсаад газрын захтай нийлсэн, зүт бүрийн уулсыг нааш хураасан, нуур болон жижиг голуудаар хүрээлсэн, жимст мод ой шугуй үр жимсээр сайтар боловсорсон, дуут шувууд жиргэрэн наадсан элдээр шинж болно.</p>
---------------------------------------	--	---------------------------	--	---

ТОЙРОН ХҮРЭЭЛЭХ УУЛС НЬ ТҮШМЭЛ УУЛЫН ШИНЖ БҮГД БҮРДСНИЙГ ДООРХ ЗУРГААС ХАРЖ БОЛНО.

<p>Ой модод бүгдээр бөхийж мэхийсэн адил.</p>	<p>Е. Уулын оргил бэлхүүс хормойн бэлгэ чанар Уулын оргил үзүүрт нь багш заларч, бэлхүүсэнд шавь нар хүрээлсэн адил бол сайн.</p>	<p>Хаан сэнтийдээ заларсанд бага хаад нь хүрээлсэн мэт бол сайн.</p>	<p>Олон зулзагаа тойруулан суусан тас шувуу адил бол сайн.</p>
---	--	--	--

СУВАРГА ХАЙРХАН УУЛЫН ТОГТОЦ ГАДААД ШИНЖ

Суварга хайрхан уул нь Архангай аймгийн Цэнхэр сумын нутагт орших боловч Өвөрхангай болон Баянхонгорчуудын шүтээн тахилгын газар бөгөөд Далайн түвшнээс дээш 3117 метр өргөгдсөн Хангайн нуруу Алтайн нуруу Хэнтийн нуруу гэх манай монгол орны тулгын гурван чулуу болох чухал гурван уулын нэг болох Хангай нурууны нэг ноён оргил юм.

Суварга хайрхан нь галт уулын гаралтай гэж эрдэмтэд тайлбарладаг энэ нь эх дэлхийн маань энергийн төв хүйс болох нандин дагшин орон.

Түүний хормой бие нь ногоон мод зүлгээр хучигдсан хормойтой, үүл хөлөглөн малгайлах ноён оргилтой доош энгэр талдаа галт уулын тогоо болох хүнхэрт тогтсон уулын тунгалаг бадар хундаган нуурт нь оюу ногоон рашаантай Хайрханы урд энгэрээс Орхон, араас нь Урд тамир, зүүн суганаас нь Цэцэрлэгийн голууд эх авдаг рашаан булгийн эх сан хангай нурууны усны гол хагалбар учир онгон лусын цэнгэлийн орон билээ.

Хайрхан уулын гадаад тогтоц Мандал хэлбэртэй байгаа нь

ДЭЭРХИ ЗУРГЫН ТАЙЛБАР БОЛГОН МАНДАЛ ӨРГӨХ ЁСЫГ ОРУУЛАВ

Орон дэлхийг өргөн айлтгамой. **Ум базар бүмэ-а-хум**

Их эрхэт алтан дэлхий. **Ум базар рэ-хэ а-хум**

Гадуур төмөр уулаар эргэн тойрон хүрээлсний төвд,

Уулсын хаан Сүмбэр уул, Дорноо үлэмжийн биет, Өмнөө Замбуу тив, Өрнөө Үхэр эдлэгч тив, Умараа Муу Дуут тив болон

Биет хийгээд Үлэмж биет завсрын тив, Дохиурт хийгээд Бус дохих завсрын тив, Хэлбэрэлт хийгээд Дээд мөрт зорчигч завсрын тив, Муу дуут хийгээд муу дуутын нөхөр завсрын тив,

Эрдэнийн уул, Галбарагча мод, Гаминдини үнээ. Эс тарьсан тутарга, Хүрд эрдэнэ, Чандмань эрдэнэ, Хатан эрдэнэ, Түшмэл эрдэнэ, Заан эрдэнэ, Морь эрдэнэ, Баатар эрдэнэ, Их сангийн хумх,

Үзэсгэлэнт эх, Эрхич эх, Дууч эх, Бүжигч эх, Цэцгэн эх, Хүжич эх, Үнэртэн эх, Наран, Саран, Эрдэнийн шүхэр, Хамаг зүгээс сайтар ялгагч ялгуусны тэмдэг, хэмээн гучин долоон цомбо годлох буюу төлөөлүүлж арвайгаар шав тавьдаг энэхүү зүг бүрийн тэмдэг нь Суварга хайрхан уулын гадаад шинжид нь таарч байна

Урьд талаас нь харвал

Суварга хайрхан уулнаас салбарласан өвөр талдаа боржин хад, байц цохио, хүнх, хуниас бүхий солбидог, Жимгэр, Хошгот, Тонгорогийн, Бор, Цагаан өргөө зэрэг олон сүрлэг нурууд салбарладаг нь хайрхан уулаа тойрон хүрээлэх хатад түшмэл уулын шинжийг бүрдүүлэхээс гадна Бурханы шашины зан үйлийн дагуу бол мандалын цомбо мэт лхо замбуулин буюу урд замбуу тивийг дагалдах бага тив зэргийг харуулж байх шиг.

Эдгээр уулсаас Тонгорогийн гол, Хошготийн гол, Жимгэрийн гол, Хөрвөөлөгийн гол, Өлзийг тээлийн гол зэрэг түргэн урсгалтай, үхэр чулуутай бэсрэгхэн голууд гол төлөв их ганга, ангал, хавцал дундуур боргио үүсгэн урсч Орхон голын эх савыг бүрдүүлдэг ба Улаан цутгалан хэмээх хүрхрээг үүсгэж байгаа нь Гигма Мядагма гэх охин эх тэнгэрүүдийг үзүүлээд ч байх шиг. Хайрханаас эх аван урсах гол ус нь Өвөрхангай, Архангай, Баянхонгор, Булган, Сэлэнгэ

аймгийн олон сумдын нутгийг дамнан урсч, ард иргэдийг ундаалж, амьдрах усны эх булаг болдог.

Баруун талаас нь харах юм бол нүвбаланжад буюу үхэр эдлэгч тивийг дагуул тивүүдтэй бэлэгдэж байх шиг үнэхээр баруун талын сумууд сарлаг ихээр хэрэглэж эдэлдэг шүү дээ

Баруун талдаа Манхан, Ямбилэг, Ширэнгэт, Нөрөөт, Бугат, Согоот, Баян өндөр, Үйзэн бүрхээр, Хашаат, Шарт, Намшир, Буурал цагаан Дундгол, Чил, Байшинт, Хонгор хана, Шар булуу, Шар тээг гээд олон сайхан сүрлэг уулс урт нуруудад залган салбарладаг юм.

Эдгээр уулсаас Ширдэгийн гол, Шартын гол, Нарийн хамрын гол, Ямбилэгийн гол, Гялааны гол, Цагаан сүм, Могойн гол зэрэг голууд эх аван урсч Цэцэрлэг, Цэнхэрийн голуудыг бүрдүүлэн Архангай, Хотонт, Өгийнуур, сумын зон олныг ундаалдаг голын эх болж, Тамирын голтой нийлж Орхон голд цутгадаг юм.

Суварга хайрханаас салбарласан нуруудад хар хад, хуш хус, улиас, бургас, тоорой, хайлаас, далан хальс, яргай, чаргай болон үхрийн нүд, хад, зэрэг төрөл бүрийн жимсний мод ургадаг юм.

Буга, согоо, бодон гахай, бор гөрөөс, янгир, хүдэр, чандага, туулай, шилүүс, дорго, мануул, хярс, үнэг, чоно, тарвага, зурам хурга зэрэг ан амьтад элбэг байдаг.

Хур, сойр, ятуу, ахууна, ёл, тас, бүргэд, сар, бэгбаатар, хойлог, ууль, шар шувуу, харцага, тоншуул, ятга шаазгай, тагтаа, бор шувуу, хэрээ, улаан хошуут зэрэг байнгын оршин нутаглах жигүүртэн, элээ, хөхөө, өвөөлж, хөх, шар цөцгий, хун, галуу, ангир, нугас, тогоруу, өрөвтас, зуунхурга зэрэг нүүдлийн шувууд амьдардаг үзэсгэлэнт нутаг билээ.

Суварга хайрхан уулыг эрт үеэс хошуу ноёд, нутгийн иргэд тахин шүтэж ирсэн түүхэн уламжлалтай юм.

Хайрханы урд, баруун, баруун урд зүгээс буюу Цэцэрлэг багийн нутагт Давцан, Цэнхэр багийн нутагт Тахидаг дэл, Орхон багийн нутагт тахидаг овоо зэрэг гурван өндөрлөгөөс тахидаг байжээ.

Суварга хайрхан уулын салбар зүүн талд нь орших Жаран цөнрөг уулын оройд Чингэс хааны түмэн цэргийн овоо байдаг бөгөөд энэхүү овоог Чингэс хааны их цэрэг баруун зүгт дайлаар явахдаа Суварга хайрхан уулыг биширч, босгосон гэдэг домогтой байдаг ч Эзэн Чингисээс өмнө Хүннү гүрний тахилагтай байсан учраас нэр алдар нь Суварга гэж уламжлагдан ирсэнийг санах нь чухал билээ.

УУЛ УСАА ТАХИХЫН ӨМНӨ ӨӨРИЙНХӨӨ БИЕЙГ БЭЛТГЭЖ АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫ ХАТУУД ОРШИХУЙН ЗАН ҮЙЛ

ИХ АРЪЯАБАЛ БУРХАНДАА ТАХИЛ ӨРГӨХҮЙ

Ялаж төгс нөгчигсэн, тэгүүнчлэн ирэгсэн, дайсан бүгдээ амирлуулагсан үнэхээр тугуулсан их нигүүлсэхүйн Аръяабал бурхандаа нийт монгол туургатаны өмнөөс бие хэл, сэтгэл бээрээ мөргөн тахин номончилмой. /Здахин/

Түнжинт ардын минь бүтээл төвшин төрийн минь шүтээн та болгоон соёрхоо

Сүү өргөхүй

Асрал энэрэлийн дээд
Аръяабал бурхандаа
Алив муу үйл хийсэн бол
Ард түмнийхээ өмнө наминчилж
Ариун цагаан сүү өргөсний
Агуу буян хүчин еээр Монгол түмэн
Ашиддаа аюулгүй амгалан байх болтугай

Тараг өргөхүй

Энэрэл нийгүүлсэхүйн дээд Аръяабал бурхандаа
Элгэн цагаан тараг өргөсний
Энгүй буянаар эх болсон Монгол түмэн
Эмгэг хууч өвчингүй эрүүл мэнд байх болтугай

Хоормог өргөхүй

Хүч бүхэн төгөлдөр Аръяабал бурхандаа
Хоормог хэмээх ундаа малын буяныг
Харам үгүй сэтгэлээр өргөсөн монгол түмэн
Хил, хэл, мал, гурваасаа үл хагацах болтугай

Ундаа өргөхүй

Ач бүхэн төгөлдөр Аръяабал бурхандаа
Айраг хэмээх ундаа өргөсний
Алив буян еээр монгол түмэн
Ам цангах, өлсөх зовлон амирлах болтугай

Цэцэг өргөхүй

Үнэхээр тугуулсан Арьяабал бурхандаа
Үр тарианы охь цэцэг өргөсний хүчин еээр Монгол түмэн
Үржилт түмэн бодис ургаж
Үйлс сайн бүгд дэлгэртүгэй.

Үнэртэн хүж өргөхүй:

Шагшаа бодийн явдалт Арьяабал бурхандаа
Сайхан үнэрт хүжэс өргөсний хүчин еээр Монгол түмэн
Саар муухай бузар дэвээс өнөд хагацаж
Сайн мөрийн зам лугаа учрах болтугай

Зул өргөхүй:

Мөнхийн гэрэлт Арьяабал бурхандаа
Мунхаг харанхуйг гийгүүлэх зул өргөсний ачаар
Монгол түмний оюун ухаан
Машид бадрахын өлзий орших болтугай

Нанчид өргөхүй:

Нигүүлсэхүйн туйл Арьяабал бурхандаа
Нанчод хэмээх унааны дээдийг өргөсний хүчин еээр
Нийт Монгол түмэн олон
Нийгэм даяараа шидэс бүтээл олох болтугай

Тахилын идээ өргөхүй:

Энэрэлт Арьяабал бурхандаа
Идэж уухынхаа дээдийг өргөсний хүчин еээр
Эх болсон хамаг амьтан
Идээ ундаагаар тасрахгүй байх болтугай

Дуу өргөхүй:

Жаран эгшиг төгөлдөр Арьяабал бурхандаа
Яруу зохист хөгжим өргөсний агуу хүчин еээр
Цээл хоолой нь тэнгэрийн эгшиг шиг
Цэнгэл жаргалаар өнөд мандтугай

ДАГАН ХЭМЭЭХ БЭЛТГЭЛ ӨДӨР

ИТГЭЛ- Бурхан ном хийгээд чугуулганы дэгээд дор бодийн хутагийг олохуй хүртэл би бээр итгэмой (3 удаа уншина).

Миний өглөг тэргүүтэн эдгээр еээр хамаг амьтны тусын тулд бурхан бүтэх болтугай.(3 удаа уншина).

Хамаг амьтан амгалан хийгээд амгалангийн шалтгаан лугаа төгөлдөр болтугай.Хамаг амьтан зовлон хийгээд зовлонгийн шалтгаан лугаа хагацах болтугай. Хамаг амьтан зовлон үгүй амгалан лугаа үл хагацах болтугай. Хамаг амьтан ойр хол уурлах дурлахаас хагацаж тэгш дор орших болтугай.

ГАНДАНЛХАВЖАА-Буюу төгсбаясгалант зуун тэнгэр

Намо Гүрү Манзугохаяа

Төгсбаясгалантын зуун тэнгэрийн итгэлийн зүрхнээс

Маш цагаан шинэ тараг овоолсон мэт үүлийн үзүүрт

Номын хаан Бүхнийг айлдагч Сумадигирди

Хөвгүүд лугаа сэлт энэ орноо залран соёрх

Өмнийн огторгуйд арслант ширээ, лянхуа, сарны дээр

Гэтэлгэгч лам баясгалангийн цагаан мишээлтэй

Миний оюун сүсгийн буяны дээд орноо

Шашныг дэлгэрүүлэхийн тулд зуун галавт оршин соёрх

Мэдэгдэхүүний эн бүхнийг мэдэгч оюун таалалтай

Сайн хувьтын чихний чимэг болсон сайн

номлол зарлигтай

Алдаршлын цогоор үлэмж үзэсгэлэнт лагшинтай

Үзэн,сонсох,дурдахуйн хэргийг төгсгөсөнд мөргөмүй

Сэтгэлд зохистой элдэв тахилын усан, цэцэг хийгээд

Анхилуун үнэрт хүж, зул, үнэрт усан тэргүүтэн

Бодтой бэлтгэсэн, сэтгэлээр хувилгасан тахилын

үүлэн далай үүнийг

Буяны орны дээд тан дор тахил болгон өргөө.

Алин бээр тэргүүлэш үгүй цагаас хураасан

Бие,хэл,сэтгэл нүгэл юун үйлдсэн хийгээд

Ялангуяа гурван санваарын үл зохилдохуйн зүгүүдийг

Зүрхнээс хатуу гэмшлээр тус тус наманчилъя

Цөвүүн цаг үүнээ олонтаа сонсоод бүтээл дор хичээн

Найман номыг тэвчихээр чөлөө учралын хэргийг хийсэн
Итгэл таны ахуй их зохионгуй дор
Ба бүрэн саналын угаас даган баясмуй.
Гэтэлгэгч лам дээдэс та нугуудын
Номын биеийн огторгуйд айлдал энэрлийн үүлний үзүүрт
Ямар мэт зохистой номхотгогдохууны газар дэлхийд
Аяндаа бүтсэн номын хурыг буулган соёрх.
Би бээр хэдий чинээ хураасан буян үүгээр
Шашин амьтан бүхнээ алин туслах хийгээд
Ялангуяа Гэтэлгэгч Сумадгирдийн
Шашны зүрхэн өнөд гийгүүлэх болтугай

МОНГОЛ ОРНЫ САН

Би ямагт нэгэн эгшин дор нэг нигуурт хоёр мутарт Арьяабал
бурхны дүрийг эрхшээмой.

Ариусгалын тахил балан гадаад дотоод нууцын
Агуу сүсэгтнүүдийн мөнхийн мэлмийг дүүрч
Цувралтгүй бэлэг билгийн рашааны усан далай
Цалиглан давлах тахил мэт болтугай.

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Аяа агуу хүчит бүрэг хангай хийгээд
Алдарт бүрэн Орхон Сэлэнгэ мөрөн
Асарлах уул урсах ус бүхнээ оршсон
Ачит их навдаг шавдаг бүгдийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Онон Алтай хавийн их уулс ус
Олноо алдартай Увс их арал тэргүүт
Ихэнх уул усан бүхнээ оршсон
Илч этгээдийн хамаг шадвагийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Хэнтий улаан сүрэг болон
Хэрлэн Туул Хөлөн тэргүүт
Догшин уул усан бүхнээ оршсон
Дорно зүгийн шавдаг бүхнийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Аяа
Умар зүгийн монгол орны их сүлдэн тэнгэр
Уул хангай ханы дөрвөн их тэнгэр
Эх хөвгүүн гадаад дотоод түшмэл
Элчис үйлчний нөхдийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Бас бус дөрвөн зүг найман зовхисын
Бараантан шовхрох их хайрхан
Ус гол их мөрөнд оршсон
Улс орны тэнгэр шавдаг хамгийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Ялангуй ба бүрний нөхөр сэлт
Ямарваа шүтээн мөр үйл хамаг гуравнаа
Алинд ч оршсон энэ зүгийнхээ
Алдарт орны тэнгэр хамаг шавдагийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Хангай ханы аймагт харъяалагдсан
Хань болох Идэр Тэрх хоёр Хас өлзийт
Цагаан нуур Чулуутын
Хамаг шавдаг орны тэнгэрийг ариусгая

Умаа хум Умаа хум Умаа хум

Даллага авах

Хоёр түүтгэрээс ариуссан номын шим
Хэлбэрэлт үгүй бат бүхний суурь
Өндөр үгүй бат бүхний суурь
Өнөөдрийн идээр даллан авъяа

Хурай Хурай Хурай

Ариун огторгуйн төв хүчнээс
Алаглах солонго зуран хээлсэн мэт

Өмнүүрхэн ургах хишиг бүгдийг
Өнөөдрийн идээр даллан авмуй

Хурай Хурай Хурай

Асар арвин төгс долоон эрдэнээр
Аварга их тивүүдийг эрхшээгч
Өнхрөх хүрдийг эрхшээгч хишгийг
Өнөөдрийн идээр даллан авмуй

Хурай Хурай Хурай

Олноо өргөгдсөн хаанаас эхлээд
Оргил эхт Гангын урсгал мэт
Өнөд үргэлжлэх хишиг буяныг
Өнөөдрийн идээр даллан авмуй

Хурай Хурай Хурай

Гурван сургаалийн ёзоорыг баригч хөвүүн
Гунхашгүй мөчрийн үзэсгэлэнт нахиа

Хоёр зэргийн эцэст хүрсэн үрээр
Хосгүй үзэсгэлэнт төгс номын хишиг ба
Үхлийн эзний аймгийг ч ялсан
Үхэлгүй бүтээх насны хишиг
Өнөд оршоох буян заяаг ч
Өнөөдрийн идээр даллан авмуй
Хурай Хурай Хурай

ГЭГДОР БУЮУ СААД ТОТГОР УЧРУУЛАГЧДАД ӨРГӨХ ТАХИЛГА.

Нэгэн агшинд би бээр гурван ертөнцийг эзэгнэх хилинт дүрийг
эрхшээмөй

Өөрийн таалалын ХУМ үсгээс гэрэл цацарч хилэнтийн
чугуулганыг урин залж өмнийн огторгуйд оршоомой

УМ -БАЗАР -МАХА- ГОРДО- РАЗА- СА-ВА-РЭ- ВА-РА-
БАЗАР-СА-МАЯ -ЗА-ЗА

ХУМ -

Билиг билгийн галтгуу бадран очлоод

Бараан мунхаг хүсэл бүгдийг шатаагаад

Уурт хилэнт аюул бүгдийг дарж

Ухаант баатар алдраа дурсгаж

Буруу тэрсүүдийг барин номхотгож

Бурханы язгуурт дийлэн мөргүүлж

Номхорсон тэрсүүдийг дахин залж

Ном ёсчилон тахил өргөмү

УМ-БАЗАР- МАХА -ГОРДА- РАЗА- СА-ВА-РЭ -ВА -РА-

САДА-ГАРАМ- АРГААМ -БРАЙДИЙН -ЗА -СУХА

Дахин зүйж уншихуй

АРГААМ, БААДЭЭМ, ВҮСБИ, ДҮЙВИ, АЛОГЭ, ГАНДЭ,

НЭВДЭ, ШАВДА БРАЙДИЙН ЗА СУХА

Магтал ануу

ХУМ

Хоосон чанар хоёр үгүйн агаараас

Хорвоогийн явдалыг ёсчилон гүйцээгч

Арга мэргэн аюунгүй лагшинг

Авир сүрээр бадраагчид мөргөмү

Билгийн амгалан тогтвортойн агаараас
Бүхий л лагшин бөх бат хүчтэй
Зарлагын лууны хүрхэрэх дуунаар
Зөвхөн эрхэндээ хураагчид мөргөмү

Хосгүй билгийн авъяасаар цэнгэж
Хорт мэс элдэвийг гартаа барин
Муу сэтгэлийг үндсээр нь таслагч
Могойн хороор цэнгэгчид мөргөмү

Галавын гал мэт бадарсан хорвоогоос
Гайхамшигт баатар мэт хөлөөр бүжигч
Нар сар бадарсан мэт хилэнт мэлмийгээр
Нааш сөрөгчидийг номхруулагчид мөргөмү

Дотоод энергээ гал мэт бадрааж
Дохих цахилгаан мэт соёо нь гялалзаж
Аймшигт луу мэт архиран дурсгагч
Аюултайг номхотгогч таныг магтая

УМ-БАЗАР-АМРИТА-ХУМ гэж ариулаад
УМАА -САВАВА- ШҮДЭ-САРВА -ДАРМА-САВАВА -
ШҮДЭ-ХУМ гэж арвидуулаад

Хоосон чанарын агаарт УМ үсгээс гарсан их эрдэнийн сав агуу
ужим нугуудын дотор УМ үсэг гэрлэн дор шингэснээс тэнгэрийн
зайгаар бүрдсэн балан идээ тунгалаг их амгалантай үүдэх болмой
УМ-АГАРОМУ-ХАМ-САРВА-ДАРМА-НАМ-АДЪЯА-НҮДВА-
НАДДАМ-УМААХУМ-СУХА гэж гурав уншиж адислаад
Өөрийн тааллын ХУМ үсгээс гэрэл цацран хатууд оршихуйн
зан үйлд хориг саад болох бүгдийг өмнөө авчирмой
УМ-САРВА-ВИГНА-НАМА-САРВА-ДАТА-ГАДА-ВО-ЮУ
ВИ-ШҮ -МҮХИ-БА-ЯА -САРВААН-ДАДХАМ-ҮДГЭДЭ-ВАРАНА
-ХЭМ-ГАГАНА-ХАМ-СУХА
гэж гээгдорийг өөр лүгээ харуулан барьж нар зөв гурав эргүүлэн
таринаа гурав уншина

УМ - СУМВАНИ -СУМВАХАМ-ГЭРХАНА-ГЭРХАНА ХУМ –
ГЭРХАНА-ВАЯА-ГЭРХАНА-ВАЯА- АНА-ЯАХА -ВАГА ВАНА-
ВИДА -РАЗА-ХУМ-ПАД гэж гээгдороо цааш харуулан нар буруу

гурав эргүүлэн таринаа гурав уншин гаргана.

Хот мандалыг газарт байгуулж
Хосгүй бурхадыг бүгд сонсон
Сахих үед маань саад бололгүй
Салж одмой өөр газарт

Бурханы зарлигийг эс дагаваас
Билигт очир бадарсанаар
Бүгдийн толгойд мэс хүрвээс
Бүртийх ч зүйлгүй болохыг санаарай

УМА-СҮМВАНИ -СҮМВАХАМ-ГЭРХАНА-ГЭРХАНА ХУМ -
ГЭРХАНА-ВАЯА-ГЭРХАНА-ВАЯА- АНА-ЯАХА -ВАГА ВАНА-ВИДА
- РАЗА-ХУМ-ПАД

Гэж гүгэл үнэртүүлж, юунгар цацаад хонх дуугаргана

Дээр дор зүг бүхэнд очирлож
Дэргэд таван өнгийн гал мэт бадарч
Зай завсаргүй хүрээлэн бүтүүлэж
Зангидсан хорлон хүрээнээс бүү хэтэр

УМ-БАЗАР-РАГЧА-РАГЧА

ХАТУУД ОРШИХҮЙН ЗАН ҮЙЛ БУМБА БҮТЭЭХҮЙН ЁСОН

*Бэлтгэл ануу цорготой лай бумба сайтар угаан гүгэлээр
утаад юунгар цацаж УМ-БАДМАНДА-ГЭРДЭ-ХУМПАД*

*-хэмээн тарина өгүүлж ариулаад бадма наран дэвсгэр бээр
байрлуулж бумбаны тэмдэг зүүх буюу зураад хүзүүгээр нь уях ба
УМ-БАЗАР-ЖИХА-РҮДА-МА-ДЭ-ШАМБАНДА-ХУМ- хэмээн
будаа цацна.*

*Адуу үхэр илжиг тэргүүтэн яваагүй цэвэр ус дэвсангаар
ариулан 25 зай хийж бумбаа дүүргээд өөр лүүгээ харуулж тавиад
өмнө нь тахил тавьж дүнчойнд рашаан хийж дээр нь сунтаг очир
тавина.*

Уншлага нь.

УМ-БАДМАНДА-ГЭРДЭ-ХУМ гэж ариулаад,
УМ-САВАВА-ШҮДЭ-САРВА-ДАРМА-САВАВА- ШҮДЭ-ХАМ

Бумба-хоосон чанарт оршоод хоосон чанарын агаараас БАМ-үсэгнээс их эрдэнийн цагаан бумба ходоод томтой хүзүү урттай, амсар дэрвэгэр, тэргүүтэй бумбаны тэмдэг төгөлдөр болмой.

УМ-ДАДЭ-ДАДЭ-МАХА-ДАДЭ-СУХА. Ганга мөрөн тэнгэрийн рашаан бумбын рашаантай ялгалгүй болмой.

Бумбын дотор тэмдгийн оронд элдэв цэцэг нарны хот мандалын дээр -ХЭРЭ-үсгээс омогт ДАМДИН бурхан улаан лагшинтай нэг нигүүртай соёо ихээр арзайсан гурван мэлмийтэй, үс гээг дээш босон бадарч тодорсоны төвөөс ногоон морин толгойтой. Хоёр мутартай баруунаараа бадам цэцэг бэлгэдэн барьсан, зүүнээрээ зүрхэн тушаа дэгзүвийн мутарлагтай, чимэгт тодвотой. Барын арьсан хормогчтой баруун бойвогоо хумисан зүүнээ жийсэн гал бадарсаны төвд оршиж тэгүүний оройд УМ-цагаан үсэг, хоолойд “А” улаан үсэг, зүрхэнд хум хөх үсэгээр гэрэлтэж таалалаас хэрэ-үсэг гэрэл цацран өмнийн огторгуйд залрах Арьяабал бурхан залрагтун.

УМ-САРВА-ДАТА-ГАДА-ВАДЭМ-БАРАИДИИНЗА-ХУМ-СУХА-
АНЗАМАНАМ-

АРГАМ-

БАДЭМ-

БҮСБИ-

ДҮЙВИ-

АЛОГЭ-

ГАНДЭ-

НЭВДЭ-

ШАВДА-барайдийнза хум суха

Өмнийн Арьяабал өөрийн бие дэх бурханд уусах болмой.

УМ-САРВА-ДАТА-ГАДА-АРГАМ-БРАИДИЙН ЗА СУХА

БАДЭМ-

БҮСВИ-

ДҮЙВИ-

АЛОГЭ-

ГАНДЭ-

НЭВДЭ-

ШАВДА-

Аюулт цагийн гал мэт бадарсан лагшинт

Архиран хүрхэрэх аялгуут зарлигт

Асрал энэрэлийн жишихэд бэрх таалалт

Аржал омогт дамдин бурханд мөргөө.

Хэмээн магтаад

Ум базар амрида удга та хум умаа хум-7 удаа тоолоод
Дүнчой буюу бумбаны амсар дээр адислах дунгийн билиг билгийн рашааны мөн чанартай очирын тоос шиг маш нарийн байдалд оршмой

хэмээн дүнчойгоо жанлавлана

“хум” хэмээн сүнтогоос зүүн гараар барьж баруунаар эрхээ тоолон-

өөрийн таалалаас гэрэл цацрах сунтагийн утас эрчлэн бумбан доторхи тэнгэрт дамжигдан тэдгээрийн таалалаас тарины эрхэн хөвөрч гэрэлтэн цацарч бурхан бүгдийн адистидийн хүчээр билгэ билгүүний мөн чанартай болж бумбын усанд шингэмой

гэжбодоод-

ХЭРЭ-ВАЗАР ГОРДО ХАЯНХИРВА ХҮЛҮ ХҮЛҮ-ХУМ-ПАД-болон

УМ-БАДМАНДА-ГЭРДА-ХУМ-ПАД-гэж 108 тоолж, игжа Бадамсаду, тарина уншина.

УМ-БАДМА-САДУ-САМАЯ-МАНУ-БАЛАЯ-БАДАМ-САДУ-ДЭН ЭИВА ДЭСТА-ДЭРДА-МИВА-СУДАХИ, МИВА-СУХИ-МИВА-АНУРАГДА САРВААН СЭДЭ-МИВАРЯЦИМА САРВА-ГАРМА-СҮЗЭМИ-ЗЭНДИН ШРИ ГҮРҮ ХА-ХА-ХО-САРВААН-ДАТА-ГОДА-БАДАМ-МАМИ МУНЗА БАДАМ МАХА САМАЯ САДУУН А-ХУМ.

Сүнтагаа хураагаад:

ХУМ-гэж 7 уншаад дүнчойгоос бумбанд Аргам өргөөд УМ-БАДМАНДАДЭ ХУМПАД-тоолоод Бумбанд цагаан цэцэг 3н удаа өргөөд

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА-БҮСВИ

ДҮЙВИ

АЛОГЭ

ГАНДЭ

НЭВДЭ ШАВДА

БРАЙДИЙН ЗА СУХА

гээд лай бумбаа барин хот мандалыг нар зөв тойрно.

УМ-БАДМАНДАГЭРДЭХУМ ПАД

Хязгааргүй орчлонгийн хот мандал орох үйл гүйцээгүй нугуудын дотор саад арилж үйлсийг дэлгэн зохио.

Бумбан дах тэнгэр билиг билгийн мөн чанартай оронд заларч, тангарагтан гэрэлд шингэн бумбын ус лугаа амт нэгэн болж, тэмдэгт тэнгэр гэрэлд шингэн мутрын тэмдгийн байдалтай болмой.

ТҮЙ БУЮУ УГААЛ ӨРГӨХҮЙ.

Тэгүүнчилэн ирэгсэн бурхан бүгд бээр надад илт авшиг
хайрлан соёрх хэмээбээс бурхадын тааллаас гойгарму буюу цагаан
баринтагт тэнгэр тэргүүт охин тэнгэр нугууд бээр рашаан дүүрсэн
Бумба бариад-

Тэр мэт бурхан мэндэлмэгц
Тэнгэр нугууд угаал өргөсөн адил
Тэнгэрийн ариун рашаан дор
Тэгүүнчилэн би бээр угаал соёрхоё

УМА-САРВА-ДАТА-ГАДА-АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-А-ХУМ
ТҮЙ буюу угаал өргөхүй

Бурханы лагшин зарлиг таалал хир үгүй ч
Бусдын бие хэл сэтгэлийг ариулахын тухайд
Бурханы лагшинд угаал өргөснөөр Бүхий л
хүмүүний сэтгэл ариустугай

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ
ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ -ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО
УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Огоот төгс лагшинт тан дор
Орчлонгийн хүлээс үгүй ч гэсэн
Адаг биднийг ариулахын тухайд
Ариун усаар соёрхол өргөө
УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ
ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ -ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО
УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА
Эрхэм бурхан шавь нугуудад
Эрдэнийн бумбандах ариун усаар
Сэтгэл зохисоор дүүргэх лус нь
Силнэнгийн дуутай хамт угаал өргөмой

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ -ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Өглөгийн чанарт энэ усаар

Өөдгүй харамын хирийг угааж

Өгөгдэхүүн болсон цэвэр усаар

Өөр бусдад угаал өргөмөй

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ -ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Шагшаабодийн чанарт усаар

Шантрах муу гэмээ ариулаад

Сахилын цэвэр энэ усаар

Сахиагүй бүгдэд угаал өргөмү

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ -ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Тэсвэрийн чанарт энэ усаар

Тэсэшгүй уурын гэмээ ариулаад

Асралын чанарт энэ усаар

Амьтан бүхэнд угаал өргөмөй

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА-АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ-ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Хичээлийн чанарт энэ усаар

Хойшлуулахын залхууг арилгаад

Хичээнгүйн цэвэр рашаанаар

Хотлыг шамдуулах угаал өргөмөй

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА-АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ-ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Самадийн чанарт энэ усаар

Саад алгасрал гэмийг арилгаад

Бясалгалын үнэрт энэ усаар

Бясалгаагүй түмэнд угаал өргөмөй

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ-ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Ухааны чанарт энэ усаар

Ухаараагүйн гэмийг арилгаж

Увидаст энэ рашаанаар

Ухааны хур буулган өргөмөй

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ-ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

Угаалын дээд цог төгөлдөр

Таалал ханьцасгүй энэ усыг

Билгээр адислан рашаалсанаар

Бүгд хүсэл биелүүлж хайрла

УМАА-САРВА-ДАТА-ГАДА- АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-
ААХУМ

ДЭДАГ-ГҮЛА-ЦҮНВА-МЭДГИ-ГО -ЗАНЛА-ДЭРАВ-ГОВА-
ГҮЧИЙН-ОО

УМ-ХУМ-ДАРАМ-ХЭРЭ-А-ГАЯА-БИ -ШОДО-НА-ЕЭ-СУХА

МАНДАЛ ӨРГӨХ ЁСОН ОРШВОЙ.

Орон дэлхийг өргөн айлтгомой. **Ум базар бүмэ-а-хум**

Их эрхэт алтан дэлхий. **Ум базар рэ-хэ а-хум**

Гадуур төмөр уулаар эргэн тойрон хүрээлсний төвд,

Уулсын хаан Сүмбэр уул, Дорноо үлэмжийн биет, Өмнөө Замбуу тив, Өрнөө Үхэр эдлэгч тив, Умараа Муу Дуут тив болон Биет хийгээд Үлэмж биет завсрын тив, Дохиурт хийгээд Бус дохих завсрын тив, Хэлбэрэлт хийгээд Дээд мөрт зорчигч завсрын тив, Муу дуут хийгээд муу дуутын нөхөр завсрын тив, Эрдэнийн уул, Галбарагча мод, Гаминдини үнээ. Эс тарьсан тутарга, Хүрд эргэнэ, Чандмань эрдэнэ, Хатан эрдэнэ, Түшмэл эрдэнэ, Заан эрдэнэ, Морь эрдэнэ, Баатар эрдэнэ, Их сангийн хумх, Үзэсгэлэнт эх, Эрхич эх, Дууч эх, Бүжигч эх, Цэцгэн эх, Хүжирч эх, Үнэртэн эх, Наран, Саран, Эрдэнийн шүхэр, Хамаг зүгээс сайтар ялгагч ялгуусны тэмдэг, Төв дунд тэнгэр хүмүүний хотол төгс цог учрал бүрдсэн эдгээрийг ачит ёзоорын ба дамжлага сэлтийн цог төгс лам дээдэс хийгээд, Итгэлт нигүүлсэнгүй Арьяабал нөхөр лүгээ сэлтэд өргөмүй. Их нигүүлсэнгүйгээр амьтны тусад таалан соёрхоо. Таалан соёрхоод би тэргүүтэн хамаг амьтныг адистэдлэн соёрхоо.

Газар дэлхийг анхилам хүжсээр сүрчин цэцэг дэлгээд
Сүмбэр уул, дөрвөн тив, нар сараар чимэглэсэн үүнийг
Гэтэлгэгч бурханы гайхамшигт орноо зоригдон өргөснөөр
Сац амьтан бүхэн арилсан орноо эдлэхүй болтугай

Тус амгалан гарахын орон шашин өргөжин дэлгэрснээр
Шашиныг баригч төрөлхтөн бүгдийн бие батжин сайжирч
Түйтгэрт амьтан бүхэнд амгалан жаргалан гарахын орон
Шагжамүнийн шашин өнө мөнхөд орших болтугай

Богд тойн ламын нас сүүдэр машид батжаад
Буянт цагаан үйлс арван зүгт дэлгэрэх ба
Зонхабын шашины зул гурван газрын амьтдыг
Зүдрээгч мунхагийг ашид гийгүүлэх болтугай

Буяныг ихэд дэлгэрүүлэгч төгс баясгалант Их хөлөгний хийд
Сансрын эцсийг хүртэл оршин өргөжин үйлс нь дэлгэрээд
Саруул оюунт олон мэргэд үргэлжид хурдан чуулаад
Бахдам номлол бүтээлийг шинийн саран мэт арвижуулсугай

Багш шавь нугуудын ном лугаа зохилдох шалтгаан
Ямар мэт санасанаар сэтгэлчлэн бүтэх хийгээд
Барчид саад өвчин, ад, тотгорлогчийн чуулган
Ямар мэт буйг амирлуулан адистлэн соёрхоо.

Дээд их эрдэнэ бодийн сэтгэл
Эс төрсөн нь төрөх болтугай
Эрт төрсөн нь доройтолгүй
Дээш дээш арвижих болтугай

Орон үүнд өвчин, мэсний аюул, зуд турхан зэрэг
Үл зохилдон доройтуулагчийн нэр ч гаралгүй
Оройн дээд Зонхабын шашин зүг бүхнээ дэлгэрээд
Үймрэгч амьтан бүхнээ амгалан жаргалан төгс болтугай

Өмөг болсон их нигүүлсэхүй, энэрлийн мөн чанарт бээр
Би тэргүүтэй хамаг амьтны харшлах шалтгааныг арилгаж
Өвчин,ад,хилэнцийн түйтгэрийг сайтар амирлуулаад
Балартуулагч гэм хирээс нүдийг илааршуулан адистэдлэ

Эцэг,Эх хамаг амьтан амгалан лугаа төгс болтугай
Энэлгээт муу заяаны орон бүгд үргэлжид хоосроод
Энэрэлт Бодьсадбын аль ч газарт оршсоноор
Эндүүрэлгүйгээр тэдний ерөөл бүтэх болтугай

Өглөгийн эзэн нөхөр сэлт нүгүүдийн
Нас үүнээ санасан хэрэг бүтэх бөгөөд
Өмөг бус зэтгэр амирлан, өлзий хутаг
Номчилон санаснаар бүтэх болтугай

Гайхамшигт Бодьсадба сэлт Бурхадын адистэд ба
Аяа шүтэн барилдлага хуурмаг үгүй үнэн хийгээд
Гагц бас миний ариун санааны хүч чадлаар
Асар ариун ерөөлийн орон энэ нь бүтэх болтугай

Бишрэнгүйгээр мөргөж, тахиж, наминчилсан хийгээд
Бишрэнгүйгээр даган баясаж, дуртган залбирсанаар
Бишрэнгүйгээр өчүүхэн буян юу хураасан бүгдээ
Бишрэнгүйгээр би бээр бодийн уг доор зориулмой

Хотол хүслийн баялаг нь зуны далай мэт аврижиж
Хориг гэм үгүй язгуурын явдал үргэлжид тасралтгүй
Хоног өдөр бүхэнд Зонхабын шашны номын дуу дуурсаж
Хотол чуулганы цогоор цэнгэхийн өлзий хутаг орштугай

Умаа сарваан дата гада раднаа мандала хам ниряа даряами

ЦАГААН ДАР ЭХ ОРШВОЙ.

Ум хутагт гэтэлгэгч дар эх дор мөргөмүй.
Орчлонгоос гэтэлгэгч дар эх,
Дүдари бээр найман аюулаас гэтэлгэгч
Дүүри бээр өвчнүүдээс тонилгогч
Гэтэлгэгч эх дор мөргөн магтамуЙ

Цагаан лянхуагийн дунд агсан
Саран өнгөт дэвсгэрийн дээр
Очирын завилалыг зохиогч эх
Дээдийг өгөгч эх дор мөргөмүй.

Намрын саран мэт өнгөт
Саран түшлэгэн дор араараа түшсэн
Хамаг чимэгүүдийг огоот төрсөн
Удвал барианаа мөргөн магтмуЙ

Арван зургаан насан лугаа төгөлдөр биет
Туулсан хамаг бурхануудын эх
Хүссэнийг өгөгч дээд биеийг баригч эх
Хутагтай гэтэлгэгч эх дор мөргөмүй
Цагаан гэрэл лүгээ цагаан хүрдэт эх
Найман хигээсэн дэх найман үсэгнүүдийг
Огоот эргүүлэхийн байдалт,
Хүрдэт эх дор мөргөн магтмуЙ

Огоот арилсан орон тарийланнуудад олон зүйл
 эрдэнэсийн цэцгүүд дэлгэн цацаж
Гурван цагийн хамаг ялгуугсадыг үүсгэгч эх,
Гэтэлгэгч эх чамд мөргөн магтмуЙ.

Хутагт эх гэтэлгэн зохиогч эх, насыг нэмүүлэгч
 сэтгэлчлэн хүрдэт эх
Охин тэнгэр чамд өчин залбирах нь
Насанд тотгордогчдыг амирлуулагч хийгээд

Өвчин зовлонууд бүгдээс хүчин төгөлдөр чи бээр авран соёрх

Дээд хийгээд ерийн хамаг шидсийг надад хоцрол үгүй
өршөөн соёрх

Гийгүүлэгч эх чамд сүслэн үйлдэгч түүнийг хөвгүүн мэт
асран өршөө

Би ч чамд өчин залбирснаар
Нигүүлсэхүйн гохоор барин соёрх
Охин тэнгэр нь саран мэт өнгөт
Өчүүрхэн номхотгосон дүр байдал лугаа төгссөн
Үлэмж биедээ хамаг чимгүүдээр чимсэн үзэсгэлэнт
Хэвийн хормогчоор хормогчилсон лянхуа саран
дэвсгэрийн дээр

Очирын завилалаар суусан
Нэгэн нүүр хоёр мутарт мишээхүй байдалт
Гурван цагийн бурхадыг үүсгэгч эх
Охин тэнгэр чамд насанд сөгдмүй

Чамайг хувийн төдий магтах нь Ба бүрэн бодь хутагийг бүтээхэд
Энэ цагаас барьж бодь хутаг хүртэл Үл зохилдохуй
зүгнүүдийг амирлуулан
Зохилдохуй шалтгааныг хотол төгсгөн соёрхоо

*Хэмээн гэтэлгээгч цагаан дар
Эхийн магтаал үүнийг богд Гэндэнжамц бээр зохиов.*

АДИСТЫН ДЭЭДИЙГ ХАЙРЛАГЧ ЭХ

Адистын дээдийг хайрлагч ихэс багш нар болон
Авралын хурыг буулгагч амирлангуй ба догшин тэнгирс
Барцад бүхнийг арилгагч дагнис чойжин нугууд

Бишрэнгүй бээр бие сэтгэлээрээ мөргөн залбиръя
Ариун сэтгэлээр бэлдсэн тахилын чуулганыг
Агуу огторгуйд дүүрэн түгээн дэлгэрүүлж
Алс хэтээс хурсан нүгэл хилэнцийг тэвчин
Аливаад дуурсагдах буяныг даган баясмуу

Асар дэлгэр номын хүрдийг эргүүлэн соёрхооч
Ачит тэр хүрд орчлонгийн эцэс хүртэл оршиг
Аяа үүгээр гийсэн буяны алив цогцос
Анхлан бүхний ухааныг гийгүлэн тэтгэж

Ашид билгийн гэгээг гэрэлтүүлэхээр зорь тугай
Мунхаг цагийн их харанхуйгаар бүрхэгдсэн энэлсэн
Муу заяаны туйлыг нигүүлсэнгүй сэтгэлээр авар
Үйлийн үрийн гасланг сэтгэлээр боловсорсон

Үнэхүү зовлонгийн их түймрийг намжааж
Өш хонзонгийн зовлонт сэтгэлийг арилган
Өрөвч ухааны гайхамшигт цогцос дэлгэрэх
болтугай

Аврагтун аврагтун үнэн итгэлт дээдэс минь
Болгоогтун болгоогтун их нинжийн сан минь
Эндүүрэл алгасралгүй эртний зарлиг сонс
Эхлэн таалан соёрхож авралаар түргэн тэтгэ

Ариун шашны гэрэл арван зүгт дэлгэрч
Амьтан бүхэн амгалангийн цогийг дуурсган
Алмад түүтгэрийг зогсоох билгийн хутгийг
Асар түргэн дэлгэрүүлж хайрла

Дээд гурван эрдэнийн адистэд хийгээд
Дээдийн номын урвалтгүй барилдлагааны хүч
Хүндэтгэн сүслэн сахих бидний үйлсээр
Хүсэл бүхэн сэтгэлчлэн бүтэх болтугай
Аврал бүхнийг хураасан багшийн адистэдээр
Ахуй үесийн доройтол бүхэн амирлаж
Хорвоод сайн үйлс сүндэрлэн бүтэж
Хотлоороо цэнгэхийн өлзий орштугай

МАНЗ БУЮУ ЦАЙ УУХ

Уншлага нь

Авралын дээд Арьяабал бурхандаа
Амтат идээний дээдээ өргөмүү
Ашдын билиг бүхэн дэлгэрч
Адистэд жанлав орших болтугай

БУРХАНЫ ШАШИН ДЭЛГЭРЭХИЙН ЕРӨӨЛ

Баатар долоон бурханд мөргөмү
Амьтны тусд урьд би
Аль бэрх хатуужлыг эдлээд
Амар жаргалаа зориулсны хүчинд
Ариун шашин өнөд бадартугай

Өвчтөний тусд урьд би
Өөрийн амь амьдралын зольж
Үгээгүү амьтныг эмнэсний тулд
Үнэн шашин өнөд бадартугай

Эхнэр хийгээд хөвгүүд охид
Эд эрдэнэ, хөлөг хэрэгслээ ч
Эгнэгт гэгээрлийн төлөө зольсноор
Эрхэм шашин өнөд бадартугай

Эцэг, эх, ширвага, брадига
Энэрэлт бурхан, арш дээдэст
Эндэлгүй би вээр тахил өргөснөөр
Эрдэнэ шашин өнөд бадартугай

Олон сая галавт би
Онц элдэв зовлонг амсч
Оюун гэгээрүүлэх номыг эрснээр Онол
шашин өнөд бадартугай

Асар нарийн ёс журам
Аливаа хатуужлыг үргэлж сахин
Арван зүгийн бурхадыг тахиснаар
Аврал шашин өнөд бадартугай

Эргэж буцахгүй хичээл зүтгэлээр
Эсрэг хүчин бүхнийг ялж
Эндүүрч төөрөгсдийг аварсан тул
Эрдэмт шашин өнөд бадартугай

Хүлцэл тэвчээрийг үргэлж эрхэмлэн
Хөнөөлт сэтгэлийн өвчинд баригдсан
Хөөрхий дордсыг уучлан хайрласнаар
Хүндэт шашин өнөд бадартугай

Ганга мөрний хумхийн тоо шиг
Дээд түвшний дияан бясалгалыг
Гаргууд сайн эзэмшсэн тул
Гайхамшигт шашин өнөд бадартугай

Билиг ухаан нээхийн тулд
Бэрх хатуужлаар аглагт сууж
Бичиг шаштир судалсны хүчинд
Бишрэлт шашин өнөд бадартугай

Өршөөлт энэрлээр мах цус
Өнө амьдрлаа ч огоот зориулж
Үе мөчөө харамгүй өгснөөр
Үнэн ном машид дэлгэртүгэй

Алдас нүгэлтнийг урьд би
Агуу хайраар асран сэнхрүүлж
Аль зохих замд нь оруулснаар
Алдаршгүй номын өглөг арвижтүгэй

Арга билгийн хүчээр би
Атхаг үзлээс бусдыг чөлөөлж
Ариун үнэнд залуурдсаны тулд
Авралт ном үлэмж дэлгэртүгэй
Хураах дөрвөн үйлсээр би
Хорсол тачаалын галаас аварч
Хор хилэнцийн хүчийг ялснаар
Хувьт шавь нар минь өнөд орштугай
Буруу зөрүү номтныг би
Буртагт үзлийн уснаас гэтэлгэж
Буцалтгүй үнэн үзэлд оруулснаар Буянт
нөхөд минь өнөд бишэртүгэй

Бурхан шашин үүрд бадартугай

ЗАЯ БАНДИДА ЛУВСАН ДАНЗАН ПҮЛЖИНЖИГМЭДИЙН ТӨРӨЛ ТУТМЫН ЗАЛБИРАЛ

Хутагтын орондл бурхан заларч
Хувьтай түмэнд увдис хайрлахад
Эрдэнийн элс өргөн байрьж бодь сэтгэл үүтгэсэн
Эзэн хаан Жамсим Жамбад залбирнам

Бурхан багшийн номын рашаанаар
Бүх дэлхий нийтээр чийглэгдэх
Гаслант хүмүүсийг зовлонгоос тэтгэгч
Гайхамшигт хаан Ашока-д залбирнам

Эрдэнэ гуравт хувиралтгүй сүсэглэж
Энгийн нүдэн дор энэрхүйн хүү шиг тэтгэн

Чөлөө учрал бүрдсэн оронд мэндэлсэн
Чимэг үзэсгэлэнт Това Самбууд залбирнам

Хутагтын орны дээдсийн хөрөнгөнөөс
Хувиар хүмүүст өглөг тэргүүтнийг гүйцээж
Арчаагүй түмний тусад үр эд хайрлагч
Агуу Шумбугаараад залбирнам

Цаст түвдийн баруун хойд зүгийн
Цагийн муугийн Ладак шавь нарыг
Хилэнт дүрээр номхотгон зассан
Хосгүй ловон РаднаСэдэд залбирнам
Энэтхэг орны өндөр язгуурт мэндэлж
Энэлсэн түмэнг гангийн рашаанаар сэрүүцүүлж
Дээдсийн мөргийг нээгч тэрэг орчлонгийн нүдэн
Даяанч Лодойдамбын өлмийд залбирнам

Байдал нь шагшаа бодь лугаа төгөлдөр
Бясалгал ухаан нь үнэрт зандан мод адил
Дэлбээлэх цэцгийн үнэр нь анхилам
Дээдэс Содном Балтүв дор залбирнам

Цог төгөлдөр охин тэнгэрийн адистэдээр
Чугуулган үйлсийн их далайд
Цэцнээр гатлах онгоцыг жолоодогч
Цандмань эрдэнэ бүдэн гэгээн залбирнам

Цаст түвдэд залрах замыг анхан нээж
Цуут ванчин богд Ашоко хэмээд лүндэгнэж

Амьтны тусыг хийж мөнгөн суварга бүтээсэн
Ар халхын хөндүүлэн цохур ноёнд залбирнам

Хоёр дээдэс ванчин далай ламын
Хувь төгөлдөр шавиар илт үнэлэгдэж
Ариун номын хурыг хутагтаа буулгагч
Алдарт Зая Лувсанпэрэнлэйд залбирнам

Урьдын дээдсийн мөрөөр Товдэд заларч
Урсах гангын рашааныг нутагтаа салаалан
Агь тарнийн номыг эцэгслэн агууг сахигч
Аглаг даяанч Лувсаннамжилд залбирнам

Хол тасран түрүүлэх ажнай хүлэг шиг
Хосгүй ядам сахиустай гүн нөхөрлөж
Судар тарнийг эндүүрэлгүй эцэслэсэн
Суут Лувсан Жигмэд Доржид залбирнам

Зая бандидын алдарт шашны хэнгэргийг
Замхрал үшгүй арвидуулж зохиох үүрэгт
Амьтныг тэтгэгч билэг төгөлдөр багш
Ачит Лувсан Няндаг дор залбирнам

Хувилгаан журамт лагшинг эргэшээж
Хөг яруу зарлигаар олонд алдаршсан
Шоронд залравч энрэхүйн таалалтай
Шамдалт дээдэс Жамбацэрэнд залбирнам

Ардчиллын ногоо Монголд үрсэлж
Ардууд сүсгээр хойд дүрийг хайхад

Далай багшаас Архангайд энэ хэмээсэн
Данзанпүлжин Жигмэд дор залбирнам

Учир шалтгаан бүрдсэн Монголд
Уг санааг ерөөлчилөн бүтээсэнд
Зая Бандидын дүр бүхэнд залбирнам бид
Заяат дээдийн номын дэлгэрүүлж адисла

МЭГЗЭМ

Мэгмид зэвий дэрчин жанрайсиг
Дэмид чинбу банбу жамбиян
Ганжин хайвй зүгжин зонхава
Лувсан дагби шавла солбаандэв

СОЖИН АВАХУЙ

Арван зүг дор оршисон Бурхан бодь садва бүгд дор бодь хутагийг онохуй хүртэл би ямагт цаг бүхэнд алгасрал үгүй тахил өргөн надад дор шидэс бүтээлийг ханьцаш үгүй хайрлан соёрх.

Бүх амьтныг гэтэлгэх хүслээр бурхан ном хуврага, гурав дор Бодийн хутаг олохуй хүртэл Бат сэтгэл ээр би бээр аврал одуулмой.

Ухаарч нинжин их сэтгэлээр Ухрангүй шамдан амьтанд тусламой.

Бурханы оронд оршиж Бүгдээрээ бодь сэтгэлийг үүсгэмой.

Бурхан ном хийгээд чугуулганы дээд дор бодийг хүртэл би бээр итгэмой.

Бусад хийгээд өөрийн тусыг бүтээхийн тулд би бээр бодийн сэтгэлийг үүсгэмой.

Арван зүг ямагтад оршсон.

Агуу бурхан бодьсадва заларсны дунд.

Өөрөө бодьсадба болохийн тухайд.

Өнөөгөөс бодь сэтгэлийг үүсгэе.

Сахил авах тайлбар сэлт.

Эхлээд багшийн өмнө нигүүлсэнгүй сэтгэлээр биширч намайг тойроод бурхад бодьсадва хүрээлэн буй гэж бодоод гурав мөргөж, багшийн урьд сахил өгнө үү хэмээн мандал өргөсний сүүлээр би

тэргүүт огторгуйн энтэй тэнцэхүй хамаг амьтны тусын тухайд бурханы хутаг олох болтугай түүний тухайд маргааш өглөө нар мандтал сахил авч ёсчилон сахих хэмээн бодоод

Арван зүгт оршигсон бүгд бурхад

Архад бодьсадва надад таалал соёрх

Ачит Ловон багш таалал соёрхоо

Тэр мэт урьдын ялж төгс нөхцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн

Үнэхээр тугуулгасан Бурхан Дажан хэмээх адил, их заан, их ажил хийсэн үүрэг үүрсэн өөрийн тусыг сүүлд олоод орчлон бүгдийн үйлийг зогсоон, Үнэхээрийн зарлиг, сайтар тийн гэтэлгэхийг таалалдаан барин, сайтар гэтэлгэхийн энэрэнгүйн ухаан тэдгээр бээр хамаг амьтны хэрэгийн тухайд, туслахын тулд, гэтэлгэж үйлдэхийн тулд, зудгүй байхын тухайд, өвчингүй байхын тухайд Бодийн зүгийн номыг огоот төгсгөхийн тухайд, ханьцашгүй, үнэхээр төгссөн бодийг магадтай олохын тухайд сахил авч ёсчилон дагагч /Нэрээ оруулж унших/ бээр энэ цагаас эхлэн маргаашийн мандах наран хүртэл хамаг амьтны хэргийн тухайд, тэдэнд тус хүргэхийн тухайд зовлонгоос гэтэлгэхийн тухайд, зуд турхангүй байхын тухайд өвчин хуучгүй байхын тухайд бодийн зүгийн номыг огоот дэлгэрүүлэхийн тухайд, ханьцашгүй бодийг магадтай олохын тухайд, сахилийг ёсчилон авч үүлдмой. (Зн удаа унших)

Сүүлийн удаа уншиж дуусмагц өөрийн бие сэтгэлд сахил төрлөө гэж баясал бясалгаад, Багшаас,, Арга энэ болой” гэхэд сайн болой” гэж хариулж үүлдээд сахил төрүүлээд. Бодь сэтгэл төрсөн анхны санааг сайтар тодруулж эртний архад нар амь тасдахаас эхлэн арван 10 нүгэл тэргүүтнийг бие хэлний унал бүгдийг тэвчиж сэтгэлээрээ тэр бүгдээс буцсан ёсчилон би бээр тухайд нэг өдөр тэвчиж сургаалийг ёсчилон сахимой гэж санаандаа баттой бодоод:

Унших ануу.

Тэгээд амьтны амь тасдах үгүй

Тэнэглэж хулгай хийх үгүй

Худал үгийг машид тэвчиж

Хуурмаг гэмийг санан гэмшиж

Архи сархадийг огоот тэвчиж

Алдаас өндөр суудалд суулгүй

Үдээс хойш хоол идэлгүй

Үнэр эрх гоёлыг болон

Үймүүлэх бүжиг шийг тэвчиж
Үнэхээр Архад дээдэсийн журмаар
Тэрчилэн олон нүгэлийг тэвчиж
Тэргүүн бодийг олох болтугай.

Орчлонгийн бүхийл зовлон
Оломгүй далайгаас гэтэлтүгэй

Тарина даган уншина

УМ АМУГА ШИЛА САМВАР ВАРА ВАРА МАХА ШҮДЭ САДУ
БАДМА” ВИ” ВУ” ХИДА” ВУЗА” ДАРА” ДАРА” САМАНДА, АВОЛОГО”
ДЭ” ХУМ” ПАД СУУХА.

*Хэмээх Шагшаа бодийн тарина эгүүнийг багшийг даган 21
удаа уншсаны дараа*

Сахилаар Шагшаа бодь гэм үгүй
Сайтар ариусан төгөлдөршиж
Омогийн сэтгэл үгүй болж
Огоот билиг баримад олтугай
Гурван удаа мөргөнө
Тайлбар

*Хэмээн ерөөл тавин нэг удаа багшийн өмнөөс аман авч
шүтээний өмнө сахин омог юугаа рашаанаар угааж тангараг
дамцагаа сахиж бурхан дор мөргөн тахиж итгэл одуулан шүтээнээ
Аръяабал бурхан илт байна гэж бодоод бие хэл итгэлээрээ
сүсэглэн гурав мөргөж анхны санаагаа ариун байлгаад*

БАГШ БОЛГООН СОЁРХОО гэж шавь нар хэлхэд
ловон бээр **АРГЫН ДЭЭД БОЛОЙ**
гэхэд **САЙТАР САХИН ДАГАМОЙ** гэж шавь нар хариулнаа
Тэгээд амьтны амь тасдах үгүй
Тэнэглэж хулгай хийх үгүй
Худал үгийг машид тэвчиж
Хуурмаг гэмийг санан гэмшиж

Архи сархадыг огоот тэвчиж,
Алдаас өндөр суудалд суулгүй
Үдээс хойш хоол идэлгүй
Үнэрт тамхи гоёл чимэг

Үймүүлэх бүжиг шийг тэвчиж
Үнэн архад дээдэсийн журмаар

Тэрчилэн олон нүгэлийг тэвчиж,
Тэргүүн бодийг олох болтугай

Орчлонгийн бүхийл зовлонгийн
Оломгүй далайгаас гэтэлтүгэй.

Хэмээн 3 уншиж дуусмагц сахил төрсөн гэж бодоод урьдын адил ерөөл магтаал үйлдэх нь тэгчин сожин буюу нэг өдрийн сахил мөн болой.

Зод буюу авидармын тайлбараас буяны үндэс нугуудыг ч сахиж сэргээж үйлдэх тухайд сожин буюу сахил хэмээнэ тиймийн тухай бурхан багш сожин олон удаа авсан байдаг.

Мөн буян багатайг арвидуулах хийгээд нүгэл гэмийг наминчилах чухалтай гэж 8н санваарын номонд зарлигласан буй заа.

Гармашадүв- бээр 3н сургаал болох шагшаабодь, бясалгал билгүүн 3н суурь үлэмжийн сургаалтай адил хэмээжээ.

Зод буюу авидармаас- Шагшаа бодийн гишүүн, сэрэмжийн гишүүн, номхотгох гишүүн тэрчлэн 8н сахилийн үес мэт хорхойны амь тасдахаас эхлэн амьтан бүгдийн амь тасдах, бусдын өгөөгүй зүйлийг авахаас эхлээд бүх хулгай, ариун бус явдал, худал хэлэх зэрэг болон согтууруулах ундаа архины язгуур бүгдийг тэвчих, гишүүн чухаг дэгээд гураваас бусад тохиолдолд бүжиг, дуу, хөгжим, уурлах, тачаах, хүнээс онцгой гоёл чимэг зүүх, биендээ гаж үнэр түрхэх сүрчих гар хөл хүзүүндээ чимэг зүүх зэрэг гоёлыг хорих, эрдэнийн чимэгт ширээнд тэр тусмаа дохойгоос өндөр суудалд суухгүй байх сахилын хугацаанд үдээс хойш сүү тараг мэт халбага тогтох болон будаа зэрэг ямар нэгэн идэх зүйлийг тэвчих ба цаг бусын хооллолт тэвчих эдгээр тэвчигдэхүүн анхны дөрөв, шагшаа бодийн 5-р нь сэрэмж, үлдсэн гурав нь номхотголын гишүүнд хамрагдана. Найман сахилын үед бодь сэтгэл анхны санааг заавал хэрэгтэй гэдгийг анхны сахил буюу равжүнгийн сахил увашийн сахил нь 8н гишүүнийг ам авдаг сахидаг ч энэ үе дэх сожингийн сахил бодийн сэтгэл төрөх анхны санааг машид хэрэгтэй хэмээн хамаг амьтны тусын тулд гэж бодох нь хүч аньс ихтэй мөн түүнчлэн багшийн өмнө ам авч сахих нь машид тус эрдэм ихтэй гэж хэлдэг энгийн хүмүүс хот мандалийн тахилыг адистэдлэж чадахгүй учир Би ямагт нэгэн эгшин бээр Арьяабал бурханы лагшинг эрхшээж байна хэмээн бодож УМ БАДМАНДА ГЭРДЭ хум пад.

Хэмээх тариныг өгүүлэхийн цагт өөрийн зүрхнээс хилинт

тэнгэр (тову тэнгэр) тоолошгүй цацарч тахилын ойр орших түүтгэрийг далай цаад уруу хөөсөн гэж бясалгаад

ДҮНШАГ БУЮУ УНАЛЫГ НАМИНЧЛАХУЙ

Хамаг амьтан цаг цагт цаглашгүй ачит лам багшдаа итгэмүү
Бурханд итгэм үү Дээдийн номд итгэм үү Бурсан хуврагуудад
итгэм үү

Их Багш ялж төгс нөгцсөн, түүнчлэн заларсан, дайснаа дарсан,
үнэхээр төгссөн, цогт ялгуулсан бурхан Шагжтүвийн өлмийд
мөргөм үү.

Түүнчлэн заларсан очирын зүрхээр сайтар эвдэгч танаа мөргөм
үү Түүнчлэн заларсан эрдэнийн гэрэл цацруулагч танаа мөргөм үү
Түүнчлэн заларсан лусын эрхшээлт ялгуулсан танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан баатаруудын өмөгт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан баясгалант цогт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан гал эрдэнэ танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан эрдэнэ саран гэрэлт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан үзсээр их туст танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан саран эрдэнэт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан хиргүй тунгалаг танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан цогийг хайрлагч танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан асар ариун явдалт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан ариунаар өгөгч танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан усан тэнгэр танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан усан тэнгэрийн тэнгэр танаа мөргөм

Түүнчлэн заларсан сайн цогт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан цогт зандан танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан хязгааргүй жавхлант танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан цогт гэрэлт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан гаслан үгүйн цогт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан хурьцахуй үгүйн хөвүүн танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан цогт цэцэгт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан ариун гэрлээр нэн цэнгэн илт мэдэгч
танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан лянхуан гэрлээр нэн цэнгэн илт мэдэгч
танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан эдийн цогт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан дурьдахуйн цогт танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан цогт билэг найраг нь ихэд даяар алдаршсан
танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан эрхт оройн ялсаны тэмдэг хаан танаа мөргөм үү
Түүнчлэн заларсан сайтар дарагч цогт танаа мөргөм үү
Түүнчлэн заларсан дайснаа машид ялсан танаа мөргөм үү
Түүнчлэн заларсан сайтар даран ажирсан цогт танаа мөргөм үү
Түүнчлэн заларсан эрдэнийн лянхуагаар сайтар дарагч танаа мөргөм үү

Түүнчлэн заларсан дайснаа дарж үнэн төгссөн бурхан, эрдэнэ хийгээд лянхуан дээр сайтар саатан заларсан уулсын хаан хэмээх алдарт танаа мөргөм үү

Тэдгээр бурхад тэргүүтэй 10 зүгийн ертөнцийн оронд түүнчлэн заларсан, дайснаа дарсан, үнэнхүү төгссөн, ялж төгс гэтэлсэн бурхан аль төдий заларсан бөгөөд ахуй залран буй ялж төгс нөгцсөн тэдгээр бурхад намайг таалалдаа багтаан соёрх оо.

Миний энэ нас хийгээд эхлэлийн хязгаар үгүй төрлөөс

Энэ орчлонд орчин төөрсөн төрөл тутамдаа

Элдэв хилэнцэт үйл үйлдсэн хийгээд

Элдэвлэн бусдыг хилэнцэт үйл үйлдэхэд хүргэсэн

Эл бас хилэнцэт үйлэнд даган баяссан буюу

Тахил шүтээний эд буюу

Түүнчлэн бурсан хуваргын эд бөгөөд

Арван зүгийн бурсан хуврагуудын

Алив эдэд шунан булаах хийгээд

Аль бусдаар булаалган үйлдэх ба

Аль хэн нэгэн булаан үйлдэхүйд даган баяссан

Завсаргүй таван нүглийн үйл үйлдсэн буюу

Зориуд бусдыг үйлдэхэд хүргэсэн хийгээд

Заримууд үйлдэн байхуйд даган баяссан

Арван хар нүглийн мөрд чанх орсон хийгээд

Арван хар нүглийн мөрд бусдыг оруулсан ба

Аль бусад орж байхуйд даган баяссан юм уу

Аль нэг хилэнцэт үйлийн түйтгэрээр

Ашид миний сэтгэл тамд очих буюу

Адгуусны төрөлд одох эсвэл

Ашид өлсөн цангах бирдийн орноо төрөх

Бурхан заларч номоо номлоогүй

Бурангуй харанхуй буйд оронд төрөх буюу

Тэрс номлолт лалын орноо төрөх

Урт наст тэнгэрийн орноо төрөх ба

Улмаар эрхтэн дутуу болон төрөх

Угаас буруу үзлийг баримтлагч болох

Бурхан заларч номоо номлохуйд
 Баясах сэтгэл үл төрсөн гэх мэт
 Барагдашгүй муу үйлийн түйтгэр буй тэдгээр бүхнээ
 Билгэ билгүүнт бурхан Билгэ билгүүний мэлмийн Их эрхэт
 Үнэн шалгуурын мөн чанарт
 Үнэн болгоолтоор болгоогч тэдгээрийн мэлмийн өмнө
 Гэмшин наминчилмуй Арилган наминчилмуй
 Үл нуух болой. Үл хаацайлах болой
 Хойшид ч таслан боомтильё.
 Ялж төгс нөгцсөн бурхан бүгд намайг таалалдаа багтаан соёрх
 Миний энэ төрөл хийгээд
 Магад эхлэлийн хязгаар үгүй цагаас
 Мунхран мунхран орчлонд орчин орчин
 Төрөл бүхэндээ бусдад ядаж түдэвч
 Адгуусны оронд төрсөн амьтаст
 Өчүүхэн төдий идээ хоол өгсөн буяны ёзоор юу буй
 Өөрөө би Шагшаабадыг сахисны буяны ёзоор юу буй
 Үнэн ариун явдал мөрөөр явсан буяны ёзоор юу буй
 Үнэнхүү гэтлэхүйн мөрд бусдыг оруулан
 Үйл сайны үрийг боловсрохуйд найралдсаны буяны ёзоор юу
 буй
 Өөртөө дээд бодийн сэтгэлийн үүсгэсэн буяны ёзоор юу буй
 Өнөд ханьцашгүй билгэ билгүүний буяны ёзоор юу буй тэр
 бүхнээ нэгнээ хураан цогцлуулж Ханьцаш үгүй Үнэлш үгүй
 Дээдийн ч дээд Багшийн ч багшид Тэр бүхэлд зориулан басхүү
 Тэнцэшгүй үнэн төгс бодь хутгийг олохын тулд зориулъя.
 Ямар мэт урьд цагт заларсан бурхад төгс зориулсан хийгээд
 Ямар мэт ирээдүйд залрах бурхад төгс зориулах хийгээд
 Ямар мэт өдгөө залран буй ялж төгс нөгцсөн бурхад
 Ямар мэт төгс зориулсан тэр мэт
 Би бээр өдгөө зориулъя
 Хилэнц унал бүгдийг тус тусад нь наминчилъя
 Хэн буян үйлдэнэ тэр бүхэнд даган баясья
 Хамаг Бурхадад номоо номлохыг сануулан дуртгая
 Хэзээд соёрхол талбия
 Ханьцашгүй дээд билгэ билгүүнийг би олох болтугай
 Хүмүүний дээд одоо залран буй ялгуулсан бурхад аль
 Хэдүй заларсан хийгээд ирээдүйд залрах
 Сайшаалт эрдэмт хязгааргүй далай мэт бүхэнд
 Сайтар алга найралдуулан залбираад авралыг ихэд айлтгам
 уу би

Ум сарва дата гада идам гүрү радна манда-ла хам-нир-яа да-яа-ми

ЖИВШАГ БУЮУ ЕР УНАЛЫГ НАМИНЧЛАХУЙ

Ү ха-лаг. Очир баригч их багш тэргүүтэй 10 зүгт залран буй хамаг бурхан, бодьсадва нар хийгээд ариун аяга тахимлэг (гэлэн) нар минь намайг таалалдаа багтаан соёрх оо!

.....хэмээх нэрт миний эхлэл үгүй цагаас төрөл тутамдаа өдгөөг хүртэл хүсэл шунал уур хилэн мунхагийн эрхээр бие хэл сэтгэлийн үүднээс 10н хар хилэнц нүгэл юуг үйлдсэн хийгээд завсаргүй 5н нүгэл үйлдсэн хийгээд завсаргүй 5н нүглийн шадар 5н нүглийг үйлдсэн хийгээд

Ангид гэтэлгэгч санваартай харшилсан

Бодьсадвын сурталтай харшилсан

Тарнийн тангарагтай харшилсан Эцэг эхээ үл хүндэтгэсэн

Орон хийдийн хамба багшийг үл хүндэтгэсэн

Ариун явдалт буяны садан юуг үл хүндэтгэсэн

Чухаг дээд гуравт хорлол үйлдсэн Дээдийн номыг тэвчсэн

Хутагтан хуврагуудыг басамжилан доромжилсон

Амьтанд хорлол үйлдсэн тэргүүтний

Хилэнц нүглийн үйлийн чуулган хэдийн чинээ үйлдсэн хийгээд бусдыг үйлдэхэд хүргэсэн, бусдууд үйлдэхүйд даган баяссан тэргүүтэй Товчилбоос илт өндөр (тэнгэр ба хүмүүний төрөл) хийгээд тонилохуйн (орчлонгоос оюун санаагаараа гэтлэх) тотгор болсон орчлонгийн төрөл хийгээд муу заяаны шалтгаан болсон гэм уналын цогц хэдий чинээлэг би үйлдсэн тэр бүхнээ Очирт их багш тэргүүтэй 10 зүгт залран буй бурхан, бодьсадва нар хийгээд ариун хуврагуудын мэлмийн өмнө гэмшин наминчилъя.

Үл нуух болой.Арилган наминчилъя.Хойшид ч таслан боомтилъя.Гэмшин наминчилж амгалант оронд зорчоод үл гэмшсэн, үл наминчилсан нь үгүй болой.

Арван зүгийн бурхад бодьсадба

Ачит, Барэдига, сурч боловсорсон

Амьтан бүгдийн буян аль бээрч

Аминчилан би бээр даган баясаму

Орчлонд хаана ч зул болон бадарч

Оройноос бурхан болохоор яаралгүй

Номой дорой над мэт бүгдэд

Номын хүрдийг зогсолгүй эргүүлэн

Гаслангаас гэтэлгэх замыг заан
Гагцхүү хамаг амьтны амгалангийн тулд
Галав олон оронд тоосны тоотой адил
Гар хумхилгүй залбирч үйлдэе би
Мөргөн тахин номончилан
Мөнхүү даган дурдан баясан залбирснаар
Өчүүхэнч төдий буян юу хурааснаа
Өрөвч энэрэлээр бодь дор зориулмой

УМАА САВАВА, ШҮДЭ, САРВА, ДАРМА, САВАВА, ШҮДЭ ХУМ, хоосон чанар хувираад, хоосон чанарын агаараас БҮРҮМ-үсэгээс их эрдэнийн сав уужим их нугуудын дотор УМ үгнээс гэрэлтэн хайлан гарсан усан тахил аргам, бадэм, цэцэг,хүж, зул, үнэрт усан, идээн, дуун тахил нугууд мөн чанар хоосон, байдал, нь тус тусын хэлбэртэй, үйл нь цувиралтгүй амгалангийн ялгамжаатай гүүсан хөрөнгө болмой. гэж Аргам, Бадам, буйви,Дүйви, алагэ, гандэ, нивдэ, шавда-тус бүрийг адисламой

Бурхан ном хийгээд чугуулганы дээд дор
Бодийн хутагтийг олохуй хүртэл би бээр итгэмой
Миний өглөг тэргүүтэн эдгээр еээр
Хамаг амьтны тусын тулд бурхан бүтэх болтугай
3 удаа уншина

Амьтан бүгдийг гэтэлгэх хүсэл санаагаар
Авралт бурхан хуврага дор
Бодийн шимийг олох хүртэл
Бүгдээр танд аврал одуулъя
Билиг билгүүн нинж сэлтийг
Бүхий л амьтны тусын тухайд
Бурхан таны өмнө номинчилж
Бодийн сэтгэлийг үүсгэж үйлдмой.

Би ямагт аръяабал бурхнаас тодорсон таагалалын саран дэвсгэрээс”хэрээ” үсэг цагаан өнгийн гэрэл цацарч, мөн чанар нь багш хутагт Аръяабал 11 нигүүртийн байдлаар язгуур дамжуулагч багш нар тэнгэрийн чугуулган нөхөр сэлт, едам бурхад, бодьсатва, баатар,дагинас номыг тэтгэгч сахиус бүгд хүрээлэн урин залрагтун.

Өмнийн огторгуйд Бадма цэцэгийн иш уужим агуу дэлбээ нь мянган газар оршиж дээр нь залармой

гэж бодоод долоон гишүүний дараалалаар: Буян хураахын анхны гишүүн болох мөргөл ануу:

Хамаг бурханы хураасан лагшин
Хас очирьг барих мөн чанарт
Чухаг дээд гуравын үндэс
Чухал багш нарт мөргөмөй.
Багшийн лагшин очир мэт
Бат үзэсгэлэнт хүчийн дээд
Санаанд багтамгүй эрдэмт
Сайн багшийн өлмийд сөгдмү
Яруу зарлиг нь асурын эгшиг
Ямагт арслангийн хүчит дуугаар
Тэрсүүд гөрөөс шиг дайжих
Тэргүүн багшийн зарлигт мөргөмү
Огторгуй адил таалалт багшийн
Онц амгалан мөнх бусын агаарт
Бахдам гурван намтарын орон
Багшийн таалалд мөргөмү
Орших гурван цагийн номын лагшин
Олон амьтанийг энэрэн болгоогч
Огторгуй мэт уужим таалалт
Одбагмид бурхан дор мөргөмү
Мянган мутарт Загарбардийн хаан мянга
Мянган мэлмийг сайн хувьт бурхан мянга
Мянга мянгаар болгоогч их гуу сан
Маанийн тарнит аръяабалд мөргөмү
Дагинисийн эрхэм Лачамгара болон
Дамай язгуурт Ванчин Даваа тэргүүт
Ишсамбуу жалцан багш нар
Ишийг дамжуулагч нугуудад мөргөмү
Аяндаа урсах энэрэл Аръяабал
Ариун болгоогч хутагт Манзушир
Аюумшигийг болгоогч хүчит очирваан
Алдарт богд Зонховаад залбирмуу
Богд энэрэлт итгэл төгөлдөр
Бүхнийг болгоон үзүүлэгч
Буян эрдмийн далайн суурь
Бурхан нугуудад мөргөмү
Ариусган шунал хүслээс хагацааж
Арван буянаар муу заяаг хөөгч
Тус бүгдийн нэгэн дор хураасан
Туйлын дээд ном дор мөргөмү

Сайнаас сайн замыг үзүүлэгч
Сургаал ариуны оронд орших
Хосгүй эрдмийн төгөлдөр орон
Хуврага олон дор ч хүндлэн мөргөмү
Арга ухаан энэрэлээр шагжа язгуурт төрсөн
Атгат бусдад үл дийлдэх тэрсүүдийг номхотгох
Алтан уул мэт үзэсгэлэнт лагшинт
Ариун идээт хааны Бурхан хөвүүнд мөргөмү
Цац орчлонгийн эрхэм удирдагч бурхан Цэвагмид
Цаг бусын үхэл бүгдийг дарах чадалт
Аврал үгүй зовлонт нугуудын итгэл
Авирмида бурхан дор мөргөмү
Асарал энэрэл бүгдэд тэгш бурхан
Алдар нь сонсогдмогц аюул зовлон арилгах
Гурван хорын өвчнийг анагаах оточ
Гуа биндэръяан гэрэлтэд мөргөмү
Идэрийн цог заль төгөлдөр лагшинт
Иш билгийн чимэгт их зулаар
Мунхаг орчлонг нэлд нь гишгүүлэгч
Манзушир бурхан дор мөргөмү
Бурхан бүгдийн магтаалийн орон
Бүх эрдмийг хураасан сан
Мэлмийгээр болгоогч алдар соёрхогч
Мөнхийн энэрэлт Арьяабалд мөргөмү
Арслангийн дуут болон Зэндмэнэ эрдэнэ
Ариун бадмаар бүжигч, мэшол хийгээд
Донёдшагба бас хала хала тэргүүт
Дотно Арьяабалын нөхдөд мөргөмү
Бадам чимэгт дорж чойванчүг
Бас хари хари уул эрхшээгч
Арван зүгт орших энэрэлийн эзэд
Арьяабал бурхан нугуудад мөргөмү
Үйлээс гэтэлгэгч дарима дархи
Аюулаас аврагч дүдари дархи
Өвчнөөс анагаагч дари дархи
Үзэсгэлэнт цагаа дарь эхэд мөргөмү
Хүч бүгдийг эрхшээгч
Хамаг таринийн хаан
Номхотгоход бэрхийг номхруулагч
Ноён Очирваань бурханд мөргөмү
Тэргүүнээр мөргөсөн бүгд буян

Тоосны тоогоор дээшлэн арвидаж
Биеэрээ сөгдсөн тэр агшин бээр
Бишрэлийн дээдээр мөргөмү
*Хэмээн өөрийн биеээр мөргөхийн хамт, хамаг амьтан бүгд
мөргөж магтаж байна гэж бодоорой*

Тахилын гишүүн ануу:

Өөрийн зүрхний толиноос “Хэрэ”, үсэг гарч тахилын тэнгэр
нугууд бээр тахин үйлдмөй

*хэмээн бодож тахилын эд зай өнгө бүрээр хослон огторгуйн
энтэй адил дүүрч байна гэж, Аргам тахил өмнө нь Вадэмийн
тахил өлмийд нь цэцэг хүзүүнд нь үнэртэн хамарт нь, зул өмнө
нь бадрааж, идээ нигүүрт нь хөгжим сонорт нь цувралтгүй
амгалангаар баясан өргөж байна гээд УМ АРЪЯА ЛОГА ШҮРЭ-
АРГАМ БАДЭМ, ВҮВИ, ДҮБИ, АЛОГЭГАНДЭ, НЭВДЭ, ШАВДА
, -ВАРЭДИЙН ЗА СУХА дээрх тахилийг тус тусын чагжа буюу
гарын хөдөлгөөнөөр өргөх үед тааруулан үйлдэнэ.*

Цэцгэн эрхэн их тахил

Цэвэр зайтай үнэртэн хүж

Бадрах зул хөгжим өргөлөөр

Бурхан нугуудыг тахиж үйлдэе

Дээдсийн баринтаг үнэртний дээд

Дэлгэн зээглэх унжуурга сэлт

Бахдам онцгой дээд бүгдээр

Бурхан нугуудыг тахин үйлдэе

Тахилган тахил ханьцашгүй их бээр

Тэдгээр бурхан бүгдэд сүжиглэн

Сайн явдалын бишрэлийн хүчээр

Сайх бурхадыг мөргөн тахья

Хэмээн мандал өргөмү

Номончилох гишүүн ануу:

*Тайлбар сэлт- Би болон эргэн тойронд буй хамаг амьтан
урьд хураасан нүгэл хилэнцийг гэмшин харьж хойшид гаргалтгүй
байна хэмээн бодохын агаараас*

Уурлах тачаах, мунхагын гэмээр

Урьд бие хэл сэтгэл гурваар

Би ямагт хилинц унал хийснээ

Бүгдийг гэмшин тус тусд нь номончилмөй

Арван зүгийн бурхад бодьсадба

Ачит, Барэдига, сурч боловсорсон

Амьтан бүгдийн буян аль бээрч

Аминчилан би бээр даган баясаму
Орчлонд хаана ч зул болон бадарч
Оройноос бурхан болохоор яаралгүй
Номой дорой над мэт бүгдэд
Номын хүрдийг зогсолгүй эргүүлэн
Гаслангаас гэтэлгэх замыг заан
Гагцхүү хамаг амьтны амгалангийн тулд
Галав олон оронд тоосны тоотой адил
Гар хумхилгүй залбирч үйлдэе би
Мөргөн тахин номончилан
Мөнхүү даган дурдан баясан залбирснаар
Өчүүхэнч төдий буян юу хурааснаа
Өрөвчэнэрэлээр бодь дор зориулмой.

Үүгээр долоон гишүүний дарааллаар үүлдсэн болой.буян

Тэгээд шагшаабадийн тарина 21 удаа уншина

УМ,АМУГА'ШИЛА'СААМБАР'БАРА'БАРА'МАХА'ШУДА'САДУ'Б
АДМА БИ, БҮ, ХИДА, БУЗА, ДАРА, ДАРА, САМАНДА, АВОЛОГЭДИ
ХУМ ПАД СУХА

Сахлаар шагшаа бодь гэм үгүй
Сайтар ариусан төгөлдөршиж
Омогшин сэтгэл үгүй болж
Огоот билиг баримадааг олтугай

Хамаг амьтан амгалан хийгээд амгалангийн шалтгаан лугаа
төгөлдөр болтугай

Хамаг амьтан зовлон хийгээд зовлонгийн шалтгаан лугаа
хагацах болтугай

Хамаг амьтан зовлон үгүй амгалан лугаа үл хагацах болтугай

Хамаг амьтан ойр хол уурлах дурлах хоёроос хагацаж тэгш дор
орших болтугай

*Хэмээн цаглашгүй дөрвийг бясалган өмнийн огторгуйн
Арьяабал бурханы хот мандал сэлт өөрийн орон дор залартугай
хэмээн бясалгана. Үүгээр бэлтгэл хэсэг, дуусаж, бодит хэсэг
эхлэхгүй дор хоёр анхан ануу өөртөө бурхад үүсгэх дараа нь өмнөө
бурхадыг үүтгэх лугаа хоёр болой*

Өмнийн огторгуйд бясалгасан Арьяабал бурханы хот мандал
өөрийн оронд орштугай.

ДАГЖИД БУЮУ ӨӨРТӨӨ АРЪЯАБАЛ БУРХНЫГ ҮҮСГЭХҮЙ

Анхан нь-УМ-САВАВА-ШҮДА-САРВА-ДАРМА-САВАВА-ШҮДА-ХУМ

Би хийгээд бясалгагч тэнгэр нугууд:мэдэгдэхүүн бүгд мөн чанар нь хоосон чанар лугаа төгөлдөршин нэгэн чанар лугаа болтугай чинагш тэнгэр нугууд: хоосон чанарын агаараас УМ-МА-НИ-БАДМЭ-ХУМ гэх тарина тунгалаг байдалтай орчлонгоор түгэн дүүрэх болтугай

Энэ нь дуун тэнгэр болой.

Би хийгээд тэнгэр ямагт ялгал үгүй байдалтай болж өөрийн сэтгэлд саран хот мандал босгоны тарина тодорхой тунгалаг байдал дээр огторгуйд машинд ариусан мөнгөн ус алтан элсэнд наалддагчилан цагийн хэлхээ хээ зураг байлдалд байгуулагдах болтугай

Энэ нь үсгэн тэнгэр болой.

Тэрбээр огоот хувирч болгоомол алт мэт бадарсан мянган дэлбээт бадам цэцгийн цоморлогоос УМ-МА-НИ-БАД-МЭ-ХУМ хэмээх тэмдэг төгөлдөршиж саран дэвсгэр маанийн тарни сэлтээс элдэв гэрэл цацарч үзүүрээс нь, хутагтын лагшин таалашгүй гарч огторгуйн эн бүгдэд түгэж бурхан бодь садва бүгд дор тахилийн их үүлээр хувилан сайтар тахиж бас тэр их үүл хувирч рашаанаар бороо орж там тэргүүт амьтан бүгдэд зовлонгийн галаас амирлуулан үйлдээд, тэнгэрийн лагшин сэлт дахин хураагдаж өөрийн сэтгэлийн саран дэвсгэр маанийн хот мандалийн тарнийн эрхэн сэлтэд оршоод түүнээсээ хувилж элдэв цэцэг саран дэвсгэр дээр өөр ямагт хутагт Аръяабал бурхан цагаан лагшинтай, идэрийн жавхаа гэрэлтэн цацрах арван нэгэн нигүүртэй, язгуурын нигүүр цагаан баруун нь ногоон, зүүн нь улаан, түүний дээр голынх нь ногоон, баруун нь улаан, зүүн нь цагаан, түүний дээрхи голынх нь улаан, баруун нь цагаан, зүүн нь ногоон нигүүртэй тэдгээрийн мэлмий өргөн үзэсгэлэнтэй, нигүүр бүгд мишгэлзэнгүй байдалтай түүний дээр хилигэнэгсэн дүрт баруун нигууртай их соёо нь ярзайсан дүр лугаа төгөлдөр гурван мэлмийтэй улаан шаргал сэвлэг дээш шуугдан боссон түүний оройд амирлангуй улаан нигуурт шүхэр лугаа сэлт эрхшээсэн байдалтай, чимэг үгүй өлмий жийсэн дүртэй, анхны хоёр мутар зүрхэн тушаа номончилсон баруун хоёрдох мутраар эрх гуравдах мутраар чогжингийн рашааны тусал бэрдийн цангах зовлонгоос гэтэлгэж, дөрөвдүгээр мутраараа хүрд барьсан, зүүн хоёрдох мутраар иштэй алтан бадам цэцэг тэвэрсэн, гуравдах мутраар дашмагтай үрэл барьсан дөрөвдүгээр мутраар нум сум барьсан, үлдсэн ёсон зуун

ерэн хоёр мутар лянхуа цэцэгийн дэлбээ мэт зөөлөн өглөгийн мутарлагтай, мутар бүгд алганы толиондоо мэлмийтэй, мутрууд, дээшээ шүхэрээс илүүгүй, доошоо өвдөгнөөс доошгүй, гөрөөсний арьсаар зүүн хөхөө хаасан, торгон шамтав хормогчтой, эрдэнээр хээлсэн алтан бус шаргал, эрх мэт үзэсгэлэнтэй, эрдэнийн титэм, ээмэг, хүзүүний зүүлт, мөрний, гоёл, бугуйвч, хөлний чимэгтэй, элдэв өнгийн даавуугаар баримтаг эрхшээсэнээс цагаан гэрэл цацармой гэж санах дүрсний тэнгэр болой-

Түүний оройд нь УМ үсэг цагаан, хоолойд “а” үсэг улаан, зүрхэн тушаа “хум” үсэг хөх, таалалын саран хот мандалын дээр “хэрэ” үсэг цагаанаар хувирч УМ-БАДМА-ҮДА-ВА-ЕЭ-СУХА хэмээн уншиж бадам цэцгээр зүрхэн тушаа, хүйсэнд, хоолойд мөрөнд хүрч адисламой

Гэх нь мутарлаг тэнгэр болой-

Таалалаас ХЭРЭ үсэг гэрлээр цацарч мөн чанар нь хутагт Арьяабал бурхан нөхөр сэлтийн хамт эргэн залрах болтугай.

УМ,АРЬЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВАРА-ВАЗАР-САМАЯ-ЗА-ЗА ЗАА ЗА-ХУМ-ВАМ-ХО- хэмээн өмнийн шибя буюу өмнө байгуулсан Арьяабал сэлт, өөрийн сэтгэлд байгуулсан дамцагва буюу тангарагтан Арьяабал хоёр хоёр зулыг нийлүүлэхэд дүрэлзэн манддаг шиг нэгэн дор ормой.

Гэж бодно- Дахин таалалын ХЭРЭ үсгээс гэрэл цацарч, Авид бурхан гололсон язгуурын таван бурхан нөхөр сэлтийг урин залмой. УМ-ВАНЗА-ГҮЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РЭ-АРГАМ-ВАДЭМ-ВҮВИ-ДҮВИ-АЛОГЭ-ГАНДЭ-НЭВДЭ-ШАВДА-брайдийн за суха-тахина

Хэмээн авшиг хайрласнаар рашаанаар бие дүүрч хир бүгд арилгаж, рашааны үлдэгдэл оройн оронд огоот хувирч оройд одбогмид бурхан, магнайд мижидба бурхан, баруун чихэнд ренжүн бурхан, ар дагзанд нанзад бурхан, зүүн чихэнд донёддүйва бурханы язгуураар чимэглэтүгэй.

Өөрийн таалалын саран дэвсгэр дээр өмнийн огторгуйн ишван буюу билиг билгийн бодьсатва хутагт Арьяабал цагаан нэг нигүүрт хоёр мутарын баруунаараа доош буулган алгаа дээш харуулсан, зүүнээрээ бадам цэцэг барьсан түүний таалал саран дэвсгэрт бясалгагч бодь сатва “хэрэ” хэмээх цагаан үсгээр солонгорон гарах болтугай-

хэмээн бодож-тайлбарлан өөрийн тэнгэрийн лагшинг тодорхой тогтоон бясалгаад алдалгүй дүр төрхийг санан онцлон зүсэлвээс тэнгэрийн бясалгал хэмээмүй, цааш нь зургаан тэнгэрийг дараалан ургуулаж тэнгэр тус бүрийн лагшингийн өнгө мутарлаг тэргүүтнийг

ялган тогтоож, олон төрлийн ой тогтоолтыг олон янзын байдлаар нь ургуулан бодож чадахыг самади бясалгал гэмой.

Самади бясалгалаар тэнгэрүүдийн лагшинг олон ажиглаж ялгалгүй нэгэн мөн чанарын үүднээс оршоох нь дияан бясалгал хэмээх хоёр хуваан үздэг бөгөөд ялангуяа хойд насанд сэтгэл орших орны тухайд амин судас орох зам хаагдах таарч хотол чугуулган бүрдэх ба тэдгээрийн насны тэнгэрийн лагшинд төвлөрөөд санан дурдлага орох, орох үгүй нь үүднээс урьдын тэнгэрийн дүр байдалыг санан дуршаад бясалгалд живэхгүй хийгээд догширох эрхэнд одолгүй, атгаг, мэдэмсэр тэргүүтэн дияаны үүлэнд мэргэшин лха тэнгэрийн байдал дүрийг бодьтой дадуулан төрүүлэж үйлдмой.

Цаашилбал өөрийн бие махбодийг өөрийн өчүүхэн бодлоос халиж хутагт нигүүлэнгүй Арьяабал бурхан илт заларч байна гэж омогшин хүчтэй хатуу бээр хослон суралцаж тус эрдмийг бүтээмой.

янагш утга нь хуурмаг мэт боловч чинагш бүтээл хоосон чанар лугаа төгөлдөр үлгэрлэвээс толинд өөрийн дүрс буусанчилан инагш утга хуурмаг боловч чинагш хоосон чанарыг барин толин дах дүр өөр зүйлийн бус зөвхөн хувь дүр мөн хэмээн гүн гүнзгий, нэгэн үзүүрт сэтгэлээр дадуулбаас егүзэрийн дамжлагын анхан шатны үе болой.

Зургаан бодийн үүднээс өөртөө үүсгэх тэнгэрийн бясалгал ануу их ловон санжайсан бээр доржнамжамтай холбон эхлээд түй буюу угаал өргөж, очирт олбогонд оршоод тахил, залбиралаар зургаан тэнгэрийг бясалган, хоосон чанарт үсэг аялгуу хэлбэрт болон мутарлаг тэмдэг бүгд зургаа нь, Доржнамжамын дамжлага дэлгэрэнгүйн утгаас зарлигласан болой.

ДАГЖИДИЙН ЧОДВО ЖАНЛАВ БУЮУ АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫГ ӨӨРТӨӨ ҮҮСГЭХИЙН ТАХИЛ АДИСЛАЛТ

Тэгээд өөрөө тэнгэр үүтгэхийн тахил нь -УМ БАДМАН ДАГЭРДЭ ХУМ ПАД хэмээх таринаар зорилго сэлтийн үүднээс тоггороо арилгаж ариусган САВАВА-хэмээх таринаар хоосрон ялгарч хоосон чанарын агаараас БҮРЭМ-үсгээс эрдэнийн их сав уужим нугуудын дотор УМ- үсэг гэрлээр хайлан Аргам тахил, Бадамцэцэгэн тахил, хүжин тахил, зулан тахил, үнэртэй усан тахил, идээн тахил, эгшигт хөгжимийн тахил мөн, чанар нь хоосон чанарийн байдалтай тус тусын тахилын хэлбэртэй ялгамжаа нь цувиралтгүй амгалангийн гүү сан болтугай

Аргэ-ахум, Бадээн-ахум, Бүйвээн ахум, дүйвээн-ахум, алогээн-ахум, гандэ-ахум, нэвдэ-ахум, шавда-ахум, тэргүүтэнийг хот мандалын тахил мэт өргөмөй.

УМ-Арьяа-Логи-Шүра-Сава-Рэварэ-Аргам, Бадэм, Бисви, Дүйви, Алогэ, Гандэ, Нивдэ, Шавда-А хум хэмээн дэс дараалан уншина. Дэлгээрүүлж урьд 4 шүлгээр магтан уншиж болно

Магтаал нь.

Бурхан бүгдийн эрхэмдандар
Бүхий л дээд эрдмийн сав
Мэлмийгээр болгоогч хэмээх алдарт
Мөнхийн энэрэлт тан дор мөргөмөй.

Тарина таалахын адистэд ануу:

Алга хавсран залбирч

Ума-Гүрү-Сарва-Дата-Гада-Гаяа-Вага-Зэдэ-Бара-Мина-Сарва-Дата-Гада-Вазар-Вада-Ванданам-Га-Ро-Мэ

хэмээх багш- тэнгэрт ёсчилон мөргөж зохилдох гэж үйл бүгдийг нэмэн оруулж

Васу-Мада-Шри-Суха7 уншиж адэстэдлэнэ.

Өөрийн талаалын саран дэвсгэрт дияанч эцсийн тарина өгүүлж дуусмагц таринийн хэлхээ цагаан өнгө бээр нар зөв эргэн гэрэл цацарч, өөрийн биеийн дотор бүхэн дүүрч хилэнц бүгд арилж, гэрэл гадагш цацарч Арьяабал бурхан тоолошгүй олон цацарч хамаг амьтны хилэнц арилж, өлзий хутагтыг оршоож буцан таалалын хэрэ үсгэнд шингэмой- хэмээн бодоод-

НАМУ-РАДНА-ДАРА-ЯА, НАМА-АРЬЯА-ЗАНА-СА-ГА-РА, БИРААН-ЗАНА-БИХУ-РАЗА-ЯА, ДАТА ГАДА-ЯА, НАМ-САРВА-ДИТАГАДА-БИ, АРХАДИ-БИ, САМНИГ-САМБУДА-ЯА НАМА-АВАЛОГАДЭ-ШУРА-ЯА-БОДИСАДУ-ЯА-, МАХА-САДА-ЯА, МАХА-ГАРУНИ-ГАЯАДАДЪЯАТА УМ ДАРА-ДАРА ДЭРЭ ДЭРЭ, ДҮРҮ-ДҮРҮ ЭНДА-ВАНДЭ, ЗАЛИ ЗАЛИ, БАРАЗАЛИ-БАРАЗИЛИ, ГҮСҮМИ, ГҮСҮМАБАРИ, ЭЛИ-МЭЛИ, ЗЭДЭ-ЗУЛА-МА-БА-НА-ЯА-СУХА

хэмээн урт тариньг бүтнээр нь уншаад хураангуйг 108 тоолж сүүлд нь хэмээн уншиж дутуу буруу уншсан нугуудаа адислана.

ДҮНЖИД БУЮУ АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫГ ӨМНӨӨ БЯСАЛГАХ БҮТЭЭЛ АНУУ

Тамжид чинба Гэндүнжамц гэгээний айлдсанчилан

УМ-БАДМАНДА-ГЭРДЭ ХУМ-ПАД-

гэх таринаар өмнийн огторгуйн саад бүгдийг арилгаад

УМ-СУВА-ВА-ШҮДА-САРВА-ДАРМА-САВАВА-ШҮДА-ХУМ

хот мандал хоосон чанар дор оршовой-хоосон чанарын агаараас өөрийн тагаалалд “хэрэ” үсэгээс “бүрэм”-хэмээх цагаан үсэг тав бээр очлон цацарч түгээд, хот мандал дахин шинээр оршоомой-

ТЭГҮҮНЧИЛЭН огоот хувирч олон дэлбээт бадам цэцгийн төвд очирт цоморлогон хүйсэн дээр элдэв эрдэнээс бүтсэн орд харш дөрвөлжин дөрвөн үүдтэй, үүд тус бүр гоёмсог дааман хаалгатай хот мандалын төвд найман дэлбээт цэцгийн хүйсэн их эрдэнийн арслант ширээнд саран дэвсгэр, түүнийг тойрон дөрвөн зүгийн дэлбээ тус бүр саран дэвсгэрт арслан ширээ хийгээд төвийн арслант ширээн дээр “хэрэ”-гэх цагаан үсгээс найман дэлбээт алтан лянхуа мэт “хэрэ” үсэг тодрон тэгүүнээс гэрэл цацарч хутагтыг тахиад, амьтны тусын тулд нааш огоот хувилаж, хутагт Арьяабалын идэрийн цог залиар гэрэлтсэн цагаан лагшин арван нэгэн нигүүртай, гол нигүүр нь цагаан, баруун ногоон зүүн нь улаан, хоёрдугаар эгнээний голын нигүүр ногоон, баруун нь улаан, зүүн нь, цагаан, түүний дээд эгнээний голын нигүүр улаан, баруун нь, цагаан, зүүн нь ногоон, тэдгээр нигүүруудын мэлмий нарийн царай, мэгшгэлзэнгүй байдалтай, түүний дээр хилэнт баруун нигуур соёо шүд, ярзайсан гурван мэлмийтэй, улаан шаргал үсээ дээш боож тогтоосон, түүний магнайд амирлангуй улаан нигуур титэм сэлт лугаа тодорсон байдалтай, чимэг үгүйн анхны хоёр мутраар алга хавсран залбирч, барууны хоёрдох мутраар эрх, гуравдахаар тэгш агуулж түүнээс рашааны дусал бэрдэд унаж бэрдийн цангааг тайлан, дөрөвдүгээр нь хорол барьж, зүүний хоёрдугаар мутраар алтан цэцэг, сэлт, гуравдахаар үрэл бумбатай, дөрөвдүгээрээр нум сум, барьж, үлдсэн, мутраар 992 бадам цэцгийн дэлбээ мэт сунган тэгш агуулах мутарлагтай мутар бүгдийн толионд тус бүр мэлмийтэй. Мутар бүгд дээшээ титэмээс хэтрэлгүй доош өвдөгнөөс илүүгүй, гөрөөсний арьсаар зүүн хөхөө хаасан, үзэсгэлэнт торгон хормойвчтой. Эрдэнэ чимсэн бүстэй, дээш босох сэвлэгтээ эрхэн чимэгээр чимсэн, их эрдэнийн титэм ээмэг, хүзүүвч, тохиовч, бугуйвч, хөлийн чимэгтэй, элдэв торгон баринтаг асаан гэрэл цацраасан, зүүндээ ХУМ-үсгээс гарсан “Мижидва” бурхан хөхөмдөг, баруун мутраар газар дарах мутарлагт зүүнээ тэгш агуулсан мутарлагт урьд зүгт дарам үсгээс

Ренжүн бурхан шаргал, баруун мутар алгаа дэлгэн дээш харуулсан мутарлагт зүүнээ тэгш агуулсан мутарлагт, баруун талд -ум-үсгээс НАМНАН бурхан цагаан бодийн дээдийн мутарлагт хойд талд “А” үсгээс гарсан “Дондүв” бурхан ногоон баруун мутарт аврал өглөгийн зүүн нь тэгш агуулахын мутарлагт тэдгээр бүгд эрдэнийн чимэгт элдэв торгон баринтагаар гоёсон өлмий нь очир завилгаанд оршиж буйн үндсэн бурханы тагаалал лянхуа сарны дээр “ХЭРЭ” үсэг цагаан түүнээс гэрэл цацарч өмнийн бодолын орноос хутагт Арьяабал бурхан, арван зүгийн бурхад, бодьсадба нарын чугуулган сэлтийг урин залмой.

Хэмээн алга багахан хавсарч хоёр хуруу нийлүүлэн дээш доош ялимгүй хөдөлгөн урин залахын мутарлагтай хүж барин номончилж

Хамаг амьтан бүгдийн аврал болсон

Хийрхэл омгийг дарагч их тэнгэр

Ямагт бүгдийг үнэхээр болгоогч

Ялгуугсан эрхт бурхан та залартугай

Умаан арьяа-логи-шүра-са-ва-рэ-ва-ра-базар-сама-яа-за-за-хэмээн ишван буюу өмнийн огторгуйгаас арьяабал бурханг урин зална.

ЗА-ХУМ-БАМ-ХО-

Дамцагба буюу өөрийн сэтгэлд байгуулсан Арьяабал бурхан, ишван буюу өмнийн огторгуйн Арьяабал бурхантай хоёр үгүйн агаараас нэгдэмой

Бурхад бүгдийн магнайд УМ-Үсэг цагаан, хоолойд “А” үсэг улаан, зүрхэнд “хум” үсэг хөх өнгөөр тодорч, “дахин зүрхнээс “хэрэ” үсэг гарч гэрэл цацран Одбагмид бурхан голлосон язгуурын таван бурхан нөхөр сэлт залармой.

УМ-Банза-гүла-саварэвара - аргаам-баридан за суха.

-Бадээм-

-Гандээн-

-Бүсвээн-

-Дүйвэн-

-Алогээн-

-Гандээн-

-Нэвдээн-

-Шавдаан-хэмээн тахиад

Ялж төгс нөхчигсэн бурхан та энэ оронд илт авшиг хайрлан соёрхоо. Хэмээн залбирсныг хүчин бээр тэдгээр бурхан нугуудын

тагаалалаас цацран гарах гойгарму тэргүүтэй охин тэнгэр бээр
рашаан дүүрсэн бумба бариад

Төрхдөө үзүүлсэн гайхамшигийг

Тэнгэр сэлт угаал өргөн хүндэлж

Ариун тэнгэрийн тэр рашаанаар

Амьтан бүхэнд угаалгыг соёрх

УМ-АА-САРВА-ДАТА-ГАДА-АВА-ХИ-ГАДА-СА-МАЯ-ШРИ- АА-ХУМ

хэмээн зарлигласан авшиг бээр биеийн дотор бүхэн дүүрч хир
бүгд ариусаж, рашааны үлдэгдэл оронд оршин хувирч Одбагмид
магнайд, оройд мижэдба, баруун чихэнд ренжин, дагзанд нанзад,
зүүн чихэнд Дондүв, бурханы титмэн чимэгтэй болмой.

ДҮНЖИДИЙН ТАХИЛ АДИСЛАМОЙ

УМ-БАДМАН-ДА-ГЭРДЭ-ХУМ-ПАД

УМАА-САВАВА-ШҮДО-САРВА, ДАРМА-САВАВА-ШҮДО ХУМ
хоосон чанарын агаараас “Бүрүм” үсэгээс их эрдэнийн уужим
агуу их савын дотор УМ-үсгээс цацран хоёр усан тахил, цэцэг,
хүж зул, үнэрт ус идээ, тэргүүтэй тахил дуу хөгжим өргөхүй мөн
чанар хоосон, авир байдал тус тусын үйлийг бэлгэдсэн буцалтгүй
амгалангийн гүү сан болтугай.

Хэмээн тус тусын мутарлагтай уншина.

1. Аргээн аахум

2. Бадээн-аахум

3. Бүсвийн аахум

4. Дүйвийн-аахум

5. Алогээн-ахум

6. Гандээн-ахум

7. Нэвдээн-ахум

8. Шавдаан-ахумгээд цааш хүслийн таван тахил өргөнө

1. рүүбаан-ахум,

2. шавдаан-ахум,

3. Гандээн аахум

4. Расаан-ахум

5. Варшаан ахум, -хэмээн дүрс, дуу, үнэр, амт, мэдрэхүйн таван
тахил өргөмой

*хэмээн адислаад энэхүү тахил өргөх үест тахилын охин
тэнгэр өөрийн таалалаас цацран гарч идээ бүрийг барин өргөхөд*

орчлонгоор дүүрэн арвижиж байна гэж санан уншихуй:

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй

УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА–АРГААМ-
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй

УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА–БАДЭЭМ-
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй

УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА–Бүсви-
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй

УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА–Дүйви--
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй

УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА–Алогэ--
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй

УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА–Гандэ--
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-Нэвдэ--
БАРИДИНЗА СУХА

Бурханы далайн тахилаас бүрдсэн
Бүхий орны тахилын далай сэлт
Эрдэмийн далай бурхан нугуудад
Энгүй сүжигийн тахил өргөмөй
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-Шавда--
БАРИДИНЗА СУХА

Буянт орны бурхан нугуудыг
Бодит сэтгэлээрээ дүрслэн санаж
Хоосон чанарын сэтгэлээр өргөснийг
Хосгүй амгалант та болгоон соёрхоо
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-САВА-РЭ-ВА-РА-РУВА-БАРИДИЙН
ЗА СУХА.

Буянт орны бурхан нугуудыг
Бодит сэтгэлээрээ дүрслэн санаж
Хоосон чанарын сэтгэлээр өргөснийг
Хосгүй амгалант та болгоон соёрхоо
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-САВА-РЭ-ВА-РА-ШАВДА-
БАРИДИЙН ЗА СУХА.

Буянт орны бурхан нугуудыг
Бодит сэтгэлээрээ дүрслэн санаж
Хоосон чанарын сэтгэлээр өргөснийг
Хосгүй амгалант та болгоон соёрхоо
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-САВА-РЭ-ВА-РА-ГАНДЭ-
БАРИДИЙН ЗА СУХА.

Буянт орны бурхан нугуудыг
Бодит сэтгэлээрээ дүрслэн санаж
Хоосон чанарын сэтгэлээр өргөснийг
Хосгүй амгалант та болгоон соёрхоо
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШҮРА-САВА-РЭ-ВА-РА-РАСА-
БАРИДИЙНЗА СУХА.

Буянт орны бурхан нугуудыг
Бодит сэтгэлээрээ дүрслэн санаж
Хоосон чанарын сэтгэлээр өргөснийг

Хосгүй амгалант та болгоон соёрхоо
УМА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШУРА-САВА-РЭ-ВА-РА-ВАРША
-БАРИДИЙНЗА СУХА.

шавда-хэмээхийг уншихад хөгжим дуу өргөж үүлдмой.

Элдэв эрх нум мэт дэлгэрч

Энх амгалангийн үрийг түгээж

Оюун ухааны дээл өргөж

Онцгой тэсвэрийн бүсээр чимтүгэй

–*барантаг өргөхүй*–**“Ум базар бастрээн ахум суха”**

Билиг найрагт бурханы чимэгийг

Бусад хүмүүс өмсөж чадахгүйч

Эрдэнийн чимэг өргөсний буянаар

Энгүй лагшинг олон болтугай. **Ум-базар-алам-гара-ба-бү-
хана-ахум-сухаа.**

–*чимэг өргөмой*–

Эрдэнийн чимэгт өлзийт бумба

Элдэв сайнаар дүүрсэнийг өргөө

Үйл нямангийн хир бүгдийг

Үлэмж бодийн рашаанаар арилтугай

УМ-БАЗАР-ГЭЛА-ША-АХУМ

МАНДАЛ ХУРААНГУЙ

Газар дэлхийг анхилам хүжсээр сүрчин цэцэг дэлгээд
Сүмбэр уул, дөрвөн тив, нар сараар чимэглэсэн үүнийг
Гэтэлгэгч бурханы гайхамшигт орноо зоригдон өргөснөөр
Сац амьтан бүхэн арилсан орноо эдлэхүй болтугай

Умасарва тадагада ядам гүрү радна мандала хам нарая
даряами

Мянган мутарт загарбардийн хаан

Мэлмийгээр болгоогч сайн бурхан

Хаана, хэнд ч энэрэлийн гуусан

Хатан зоригт Арьяабал дор мөргөн магтая

Огторгуйн энтэй адил лагшинт

Одод солонго мэт тус тусдаа гэрэлтэх

Арга билгийн дээдийг эрхшээгч

Амгалант язгуурын бурхадыг магтая

Өөрт орших хийгээд өмнө орших Арьяабалын мутраас гарах

Энэрэлийн рашаан тасралт үгүй бууж бумбаа дүүргэмой

**Наму-радна-дара-яа-нама- арьяа-зана-са-гара-бира-зана-
бүха- раза-ла, датагада-яа, нама-сарва-датагадэ-би, архадэ-
би, сам-няга сам-бүди-би, нама-арьяа аво-логи-дэ-шүра-яа,
бодисаду-яа, маха-саду-яа маха-гаруни-гаяа, дад-ята ум-дара-
дара, дэрэ-дэрэ, дүрү, дүрү, эда-вадэ, зали-зали, баразали-
баразали, гүсү-ми, гүсү- мабарэ, эли-мэли, зэда-зула, ма-ба-на-
ээ-суха**

их тогтоол тариньг 108 унших бадамсаду- тарни тоолох.

Өмнийн рашаант бумба мөн чанар билиг билгүүн болгоон авар байдал нь лагшин, зарлиг таалал бээр өвчин, ад, хилэнц түүтгэр, бүгдийг ариусгах чадалт рашаан болох болтугай.

хэмээн бумбаа дүвлээд:

Өөрт байгуулсан Арьяабал Бурхан

Өмнөө байгуулсан Арьяабал бурханд шингэмой

Өөрийн оройн лянхуа саран дэвсгэр дээр гэлонма-балму бээр машид гарасны хэргэл сэлттэй хоёр мутар бээр алга хавсран зүрхэн тушаа залбирч буйгаар сэтгэлд оршитугай

ЖИГДЭНГОМБО ХЭМЭЭХ АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫ МӨРГӨЛ

хэмээн өөрийн эргэн тойронд ээж аав болсон зургаан зүйлийн хамаг амьтанг байгуулж тээгүүнд биетээрээ мөргөж, хэлбэрээ магтаж, сэтгэл бээрээ сүсэглэж аврал одуулаад

УМАА. Орчлонгийн аврал танд мөргөмүү

Гурван орчлонд байх багш нарыг магтму

Гуа тэнгэр эрхэм эсүра нарыг магтму

Ялгуугсан бурханыг ямагт магтан зохиомуй

Ямар мэт орчлонг болгоох танд дор мөргөмү

Тэгүүчилэн ирэгсний сайн лагшинг баригчү

Тэргэл гэрэлт нанвантаеэ титэмтүү

Баруун мутраар бэрдийн цангааг тайлагчү

Бас зүүнээр алтан лянхуаг чимэгчү

Үнэр анхилам улбар эрх баригчү

Үзэсгэлэнт саран гоо сайхан нигүүртүү

Агуу уужим цэцгэн чимгийг баригчү

Аман дотор бээн дун цагаан шүдэтүү

Ургах нар шиг улаан гэрэлээр чимэгчү

Усан далайд бадам цэцэг дэлгээчү

Намрын үүлний өнгө төгөлдөр идэрүү

Навчин чимэг мөрөн дөгөөн зүүгээчү

Гарын толионд мэлмий бээрээ чимээчү

Гөрөөний арьсаар хөх юугаа ороогоочү
 Хосгүй эрдэнээр чих юугаа чимээчүү
 Хиргүй бадам цэцгийн төвд оршоочү
 Цоморлогоо тойрох дэлбээ мэт үзэмжээтүү
 Цайран эрдэнийн алтан бүс бүслээчүү
 Өнгө төгөлдөр торгон хормогч зүүгээчүү
 Өнөд билгийн далай гэтлэгч бурхануу
 Хоёр чуулганаар буян их хураагаачү
 Хосгүй амгалант өвчин өвгөрөлийг арилгаачү
 Ажил эцэслэгч дагинас үйлийг үзүүлээчүү
 Амьтны дээд омогийг ялагч бурхануу
 Хөлийн алтан чимгээр өлмийдэгээн зүүгээчүү
 Хоолой эсүра мэт аглаг орон зохиогоочү
 Галуун цуваагаар их заан шиг залраачү
 Гайхам бүрэн шашин юугаа эрхэмлээчүү
 Усан далайгаас сүү юугаа ялгаачү
 Ургах нарнаар үргэлж босон бишрээчү
 Аръяабалын ажлыг сэтгэлдээ төрүүлээчүү
 Ашидийн магтаалыг ариун тодорхой үзүүлээчүү
 Эр эм бүгд хүмүүн олонд туслаачү
 Ирээдүй төрөх төрөл тутамдаа асраачү
 Олигүй тааруу нь орчлонд олон төрөөчү
 Овоо буянтай нь Аръябалтай учиртугай
21 удаа уншина, мөргөж

ТӨГСГӨЛИЙН УНШЛАГА ЧОГО ЗАН ҮЙЛ ЗАЛБИРАЛ

Хутагт аръяабал энэрэлийн санта
 Хотол олон над дор аврал соёрх
 Би тэргүүт хамаг амьтан бүхнийг
 Битүү хүлээст орчлонгоос гэтэлгэ
 Тэнцэшгүй агуу гүнзгий бодийг
 Түргэн дамжуулан төрүүлж соёрх
 Тэргүүлэшгүйгээс хураасан үйлийн үрийг
 Таалалын рашаанаар түргэн угааж
 Татах нь баталгаатай ч сүжиг тааруутанд
 Тэргүүн диваажин орныг сануулж соёрх
 Аминдава, Аръяабал хоёр бурхан
 Аль ч төрөлд минь буяны садан болж
 Андууралгүй сайн замыг харуулж
 Алс бурханы оронд оршоож соёрх

Хэмээн хүчтэй хатуу залбирч болон өргөх ануу: эхлээд ядам сахиусанд рашаанаар сүрчин

Ум бадмандагэрдэ хум пад, ум савава-шүдо-сарва-дарма-савава-шүдо-хум

хоосон чанарын агаараас бүрэм үсгээс гарсан их эрдэнийн сав уужим агуу ихийн дотор ум-үсэг гэрлээр хайлан шингэрч цувралтгүй амгалангийн идээ балан билиг билгийн рашааны далай болтугай.

УМ-АА-ХУМ*хэмээн 3 уншин адислаад*

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-ЕДАМ-БАЛИМДА-ХА-ХА-ХА-ХЭ-ХА-ХЭ

гэж 3 уншаад балин өргөмой.

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-АРГАМ-БАРИДИЙН ЗА СУХА.

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БАРИДИЙН ЗА СУХА. **БАДАМ-**

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БАРИДИЙН ЗА СУХА. **БҮСВҮЙ-**

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-ДҮЙВИ-БАРИДИЙН ЗА СУХА.

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БАРИДИЙН ЗА СУХА. **АЛОГЭ-**

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-ГАНДЭ-БАРИДИЙН ЗА СУХА

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БАРИДИЙН ЗА СУХА **НЭВДЭ-**

УМ-АРЯА-ЛОГИ-ШҮРА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БАРИДИЙН ЗА СУХА **ШАВДА-**

хэмээн тахил өргөмой.

Мянган мутарт Загарбардын хаан
Мэлмийгээрээ болгоогч энэрэлт бурхан
Хаана хэнд ч энэрэлийн гүү сан
Хатан зоригт Аръяабалдор мөргөн магтая.

Тайлбар 2-р идээ баланг өөрийн сахиусанд болон өөрийн сахиусанд болон махгал хандо сүрмаад эгшиний залбирлаар өөр өөрийн оронд нь өргөж баясгахуй дор бодоод

УМ-АГАРАМУ-ХАМ-САРВА-ДАРМА-НАМ АДЪЯА- НҮДЭДА-УМААХУМПАД- СУХА.

Гэж 3 уншина.

Дагинас сүрмаад идээ балин өргөхүй:

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-АРГАМ-БАРИДИМЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БААДЭМ-БАРИДИМ ЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-БҮСВИ-БАРИДИМ ЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-ДҮЙВЭ-БАРИДИМ ЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-АЛОГЭ-БАРИДИМ ЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-ГАНДЭ-БАРИДИМ ЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-НИВДЭ-БАРИДИМ ЗА СУХА

УМ-ДАГИ-НИ-ШРИ-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВА-РА-ШАВДА-БАРИДИМ ЗА СУХА

Цагаан зүгийг дэмжигч дагинас сахиус нугууд хүсэлийн таван эрдэм лугаа төгөлдөр тахил идээ зооглоод, шашин дэлгэрч амьтан, бүгд амгалан лугаа төгөлдөршин би тэргүүтэн амьтан бүгдийн санасан хэрэг сэтгэлчилэн бүтэхүй дор зохио

Тахил балин өргөлөг

Агарүму-хам-сарва-дарва-адъяа -Нүба-надада Нама-сарва-датаГада-авологиде” ум-самварСамвараа хум-

хэмээн 3н удаа сагнахад савдаг, бүгд нүгнай буюу хатууд оршихуй ламын ойр байж үүлийг бүтээнэ хэмээн амлаж бүтээгчид ч нүгнээд сууж буй адил өргөж байхыг үлгэрээс татан үзүүлсэнийг санан, тэнгэр лус савдагт тахил өргөх зохилтой.

Савдагт балин өргөлөг

Тэгүүнчилэн ирэгсэн Бурхан ренчин ман дор мөргөмүй.

Тэгүүнчилэн ирэгсэн Бурхан Сүгзэ дамбад мөргөмүй

Тэгүүнчилэн ирэгсэн Бурхан, Гүжам лха-д мөргөмүй

Тэгүүнчилэн ирэгсэн Бурхан Жигва тамжиддан баралбаад мөргөмүй

Хүчит найман шивдаг тэргүүтэнд

Хүсэлийн таван эрдэнийн идээ өргөснөөр

Шашин дэлгэрч харш бүгд арилж
Санасан хэрэг сэтгэлчилэн бүтэг

*хэмээн илт толинд тэнгэрийн дүрс ургахуй дор соёрхоод
унших нь*

Өөрийн таалалаас цацрах охин тэнгэр, рашаантай бумба
бариад

Өмнийн Аръяабал бурхан лам, едам баатар, дагинас, сахиусанд
угаал өргөж

Өрөөлд орших сэтгэлийн муу бүгд арилмой

Амьтаны зул Аръяабал бурхандаа

Анхилам үнэрт рашаанаар угаал өргөж

Адаг хүмүүний хир дэв оргүй арилж

Агуу ариун лагшинг олох болтугай.

**УМ-САРВА-ДАТА-ГАДА-АРЪЯА-ЛОГИ-ШУРА-
САВА-РЕ-ВАРА-АВЭХИ-ГАДА-САМАЯ-ШРИ-А-ХУМ**

Урьд өргөсөн угаалын үргэлжлэл:

Тэгүүнчилэн ирэгсэн бурхан бодьсадба

Тэрхүү бумбын ариун рашаанаар

Сэтгэлд зохистойгоор биеээ рашаалж

Сэнгэнэх дуу хөгжимтэй угаал соёрх

**УМ-САРВА-ДАТА-ГАДА-АРЪЯА-ЛОГИШУРА-
СА-ВА-РЭ-ВА-РА-АВЭХИ-ГАДА САМАЯ ШРИ-А-ХУМ**

Дүйдор буюу түйний хэрэгсэлээр толинд 5 газар хүрэхүй.

ДЭДАГ ГҮЛА ЦУНБА МЭДБИГО

ЗАНЛА ДЭРЭВ ГОВИ ГҮЧИНО

УМ ХУМ ДАРАМ ХЭРЭЭН АГАЯА БИ ШОДОНАЯА СУХА

**УМ-САРВА-ДАТА-ГАДА-АРЪЯА-ЛОГИШУРА-СА-ВА-РЭ-ВА-
РА-ГА-ЯА**

БИ-ШҮД-ДА-НА-ЕЭ-СУХА

Хувцас өргөх ануу:

Элдэв эрх нум мэт дэлгэрч

Энх амгалангийн үрийг түгээж

Оюун ухааны дээл өргөж

Онцгой тэсвэрийн бүсээр чимтүгэй

чимэг өргөхүй:

Билиг найрагт бурханы чимгийг

Бусад хүмүүс өмсөж чадахгүйч
Эрдэнийн чимэг өргөсний буянаар
Энгүй лагшинг олох болтугай
Бидний буяны үйл эдгээрээр
Бурханы хутаг түргэн олтугай
Амьтанд туслах дээдийн ном зааж
Аюулт зовлонгоос ихэнхи нь гэтэлтүгэй
Төрөх төрөл тутам бүхэндээ
Төвшин ухаантай омог үгүй
Энэрэл ихтэй багшдаа сүсэгтэй
Энэрэнгүй Аръябалын тангарагтай болтугай
Таныг тахин залбирсны хүчээр
Тив дэлхийн хаа ч очсон бидэн
Өвчин ядуурал хэрүүл амираалд
Өлзийт номын буян арвижитугай
Тэргүүн бодийн их эрдэнээр
Төрөөгүй нугууд төрж дэлгэг
Төрсөн нугууд доройтол үгүй
Дээш дээшээ өсөн дэлгэртүгэй
хэмээн ерөөл тавиад: 3 унш.

игжа гурван удаа унших:

УМ БАДМА САДУ САМАЯА МАНУ БАЛАЯА

Ялж төгс нөгчүгсэн Аръяабал бурхан та надад дор аврал соёрхоо

Би тэргүүтэй анхлан суралцагсад унал, догширол буюу нойр хүрэх алгасрахын эрхээр бясалгал дияан тодорхой бус болох, тарина, зөв хэллэггүй болох, уншлага орхих, тасрах, тэргүүт эмх замбараагүй үйл бүгдийг их нигүүлсэхүй, Аръяабал бурхан та өршөөж, хайрла. Бидний үйл хиргүй тунгалаг болохуй дор адислаж хайрла.

УМ-МА-НИ-БАД-МЭ-ХУМ

Хутагт аръяабал бурхан нөхөр сэлт бидний өмнө заларч лагшингийн хувиас цагаан рашаан бууж бидний биеийн гадна дотно завсар бүгдээр угаагдаж бие хэл сэтгэл бээр өвчин, ад, хилинц сэлт үлдэгдэл үгүй арилтугай.

Бумбын рашаан түгээхүй:

3 удаа хүртээх ба эхнийх няман муу сэтгэл арилж, хоёр дахаар шид дэв арилж, гурваар номын лагшин төрлөө гэж бодоод

Би бээр Аръяабал бурханы өмнөөм тангарагаа сахиж, мянган мутарт их Аръяабал бурхан залраад үндсэн нигүүрүүд бие биедээ

шингэсэнээр нэг нигүүрт хоёр мутартай болон хувирч ерөөл өргөмөй.

Арьяабал нэг нигүүрт хоёр мутартын омгоор:

Буян эдгээр түргэн биелэж

Бурхан Арьяабал бүтээд

Амьтад бүгдийг хоцроолгүй

Арилсан оронд зорчитугай

хэмээн бодит хэсгийн анхны үйл төгссөн болой

Бодит хэсгийн хоёрдугаар ануу.

УМА-БАДМА-ҮДА-БА-ЕЭ-СУХАХэмээн мутарлагатй угаал

уншиж

Бурхан ном хийгээд чугуулганы дээд дор

Бодийн хутгийг олох хүртэл би бээр итгэмой

Миний өглөг тэргүүтэн эдгээр еээрээ

Хамаг амьтаны тусын тулд бурхан бүтэх болтугай

Би ямагт нэгэн эгшин бээр Арьяабал бурхны лагшинг эрхшээмой

Буян эдгээр түргэн биелэн

Бурхан Арьяабал түргэн бүтээд

Амьтан бүгдийг хоцроолгүй

Арилсан оронд зорчитугай.

༄། །དགའ་ལྷན་ལྟ་བུར་མགོན་གྱི་བླགས་ཀ་ནས། །རབ་དཀར་ཞོ་གསར་སྤངས་འདྲའི་ཚུ་འཛིན་
 ཚུར། །ཚོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུན་མཁུལ་སློ་བཟང་གྲགས། །སྲས་དང་བཅས་པ་གནས་འདིར་གཤེགས་སུ་
 གསོལ། །མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་སངས་ལྷོ་བད་ལྷའི་སྟེང་། །རྗེ་བཙུན་སླ་མ་དབྱེས་པའི་མཛུམ་དཀར་ཅན།
 །བདག་སློ་དད་པའི་བསོད་ནམས་ཞིང་མཚོག་ཏུ། །བསྟན་པ་རྒྱས་སྤྱིར་བསྐལ་བརྒྱུར་བཞུགས་སུ་གསོལ།
 །ཤེས་བྱའི་ཚོན་ཀུན་འཇལ་བའི་སློ་གྲོས་བླགས། །སྐལ་བཟང་ན་བའི་བརྒྱན་གྱིར་ལེགས་བཤད་གསུང་།
 །གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ལྷ་མེར་མངོས་པའི་སྐྱ། །མཐོང་ཐོས་དྲན་པས་དོན་ལྷན་ལ་ཕྱག་འཚལ།
 །ཡིད་འོང་མཚོད་ཡོན་སྣ་ཚོགས་མེ་ཏོག་དང་། །དྲི་ཞེས་བདུག་སློས་སྤང་གསལ་དྲི་ཚབ་སོགས། །དངོས་
 བཤམས་ཡིད་སྐྱལ་མཚོད་སློན་རྒྱ་མཚོ་འདི། །བསོད་ནམས་ཞིང་མཚོག་ཚོད་ལ་མཚོད་པར་འབུལ།
 །གང་ཞེག་ཐོགས་མེད་དུས་ནས་བསགས་པ་ཡི། །ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་མི་དགེ་ཅི་བཞུས་དང་། །བྱད་པར་
 སློམ་པ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །སྟོང་ནས་འགྱོད་པ་དྲག་པོས་སོ་སོར་བཤགས། །སྟོགས་མའི་དུས་
 འདིར་མང་ཐོས་སྐྱབ་ལ་བརྟེན། །ཚོས་བརྒྱད་སྤངས་པའི་དལ་འགྱོར་དོན་ཡོད་བྱེད། །མགོན་པོ་ཚོད་གྱི་
 རྒྱབས་ཚེན་མཛད་པ་ལའང་། །བདག་ཅག་བསམ་པ་ཐག་བསམ་ཡི་རང་ངོ་། །རྗེ་བཙུན་སླ་མ་དམ་པ་བྱེད་
 རྣམས་གྱིས། །ཚོས་སྤེལ་མཁའ་ལ་མཁུལ་བཅེའི་ཚུ་འཛིན་འཁྲིགས། །རྗེ་ལྷ་འཚམ་པའི་གདུལ་བྱའི་
 འཛིན་མ་ལ། །ལྷུན་གྱུ་ཚོས་གྱི་ཚར་བ་དབབ་དུ་གསོལ། །བདག་གི་རི་སྟེན་བསགས་པའི་དགེ་བ་འདི།
 །བསྟན་དང་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གང་ཕན་དང་། །བྱད་པར་རྗེ་བཙུན་སློ་བཟང་གྲགས་པ་ཡི། །བསྟན་པའི་
 སྟོང་པོ་རིང་དུ་གསལ་བྱེད་ཤོག

| |མཐའ་ཡས་འཛོག་པོ་བད་ཆེན་རྣམས། |རོ་ལངས་རྣམ་པར་འགྱུར་ཞལ་གྱི། |བྱ་རོག་པག་དང་བྱ་ཚོད་
 ལྷག་ |འཕག་པ་ཅེ་སྐྱུང་ཁྱུང་གདོང་རྣམས། |འཁོར་དང་བཅས་ལ་གཏོར་མ་དྲི། |མེ་ཏོག་བདུག་པ་སློན་མེ་
 དང་། |མ་ཉམས་པ་ནི་བདག་འབུལ་གྱི། |འཁོར་བཅས་དེ་རྣམས་ཀྱང་བྱོན་ལ། |ལྷུང་དུ་གཏོར་མ་འདི་
 བཟུང་མཛོད། |གསོལ་བར་མཛོད་ཅིག་བཏུང་བར་མཛོད། |རྩ་ཉི་པོ་ཉེ་ཡང་དག་ཚིམ། |སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཞི་བ་དང་། |རྒྱས་དང་བསྐྱུང་བསྐྱབ་པ་དང་། |སྐྱ་བར་མཛོད་ཅིག་རྩྱུ་རྩྱུ་པའ། |རྩ་རྩེ་འཆང་གི་
 བཀའ་བཞེན་མཛོད་སྐྱུ་ལ། |སེ་གོ་ལ་གཏོགས་བ་དང་མཉམ་དུ་རྩེ་ ལྷུ་རྣམས་གྱིས་རྩལ་ཚོན་བཀྱར་སྟེ་
 ཚེན་པོས་ཁྱེར་ཏེ་རྒྱ་མཚོར་སོང་བར་གྱུར། |དེ་རྣམས་ལ་རྩལ་ཚོན་གཏད་ལ་ཚུ་ལ་བཀྱར་ཞིང་། |དེ་ནས་
 ལུས་པ་ཚུས་བཀའ་ནས་ཁྱེར་འོངས་ཏེ་ཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་དགྱེལ་འཁོར་གྱི་ཁང་བ་ལ་གཏོར་
 བར་བྱ་ཞིང་།

། ལུན་གསུམ་ཚོགས་པ་མངའ་བ་གསེར་གྱི་རི་བོ་འདྲ། |འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་དྲི་མ་གསུམ་
 ལྷངས་པ། |སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་འདབ་མ་རྒྱས་འདྲའི་སྐྱུན་མངའ་བ། |འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་དགེ་བའི་བཀྱ་
 ཤིས་དང་པའོ། |དེ་ཡིས་ཉེ་བར་བརྟན་པའི་མཚོག་རབ་མི་གཡོ་བ། |འཛིག་རྟེན་གསུམ་ན་གྲགས་ཤིང་
 ལྷ་དང་མིས་མཚོད་པ། |ཚོས་གྱི་དམ་པ་སྐྱེ་དགུ་ཀུན་ལ་ཞི་བྱེད་པ། |འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་དགེ་བའི་བཀྱ་
 ཤིས་གཉིས་པའོ། |དགེ་འདུན་དམ་པའི་ཚོས་ལྷན་ཐོས་པས་བཀྱ་ཤིས་སྐྱུགས། |མི་དང་ལྷ་དང་ལྷ་མ་
 ཡིན་གྱི་མཚོད་པའི་གནས། |ཚོགས་གྱི་དམ་པ་དོ་ཚ་ཤེས་དང་དཔལ་གྱི་གཞི། |འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་དགེ་
 བའི་བཀྱ་ཤིས་གསུམ་པའོ།

||

|ནང་གི་མཚོན་པ་ཟག་མེད་བཏུང་ཅི་འཚོན།།གསང་བ་བདེ་ཚེན་སྐྱབས་བསམ་བཤོད་ལས་འདས། |འགྲོ་
 པའི་དོན་སྦྱོར་དགུས་བཞིན་བཞེས་སུ་གསོལ། |རིགས་འཛིན་འགྲུབ་པའི་དབང་ལྷན་བསྐྱེད་ལྷན་འགྲུབ། |ལྟ་
 བརྒྱའི་གཙུག་བརྒྱན་དཔལ་ལྷན་མར་མེ་མཛད། |དོ་རྗེ་འཆང་དབང་སློབ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། |སྐྱ་
 ཚོགས་སྐྱེལ་པའི་གར་མཛད་དེ་ལ་འདུད། |དཔལ་ལྷན་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ཚེན་པོ་འཁོར་བཙས་རྣམས། |ཁྱོད་
 གྱི་བཀའ་དང་དམ་ཚིག་ལ་གནས་པའི། |འཕྲིན་ལས་རྣམ་བཞི་ལྷན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང། |ཚོས་གྲུ་ཚེན་
 པོ་དར་ཞིན་རྒྱ་པར་མཛོད། |ཚོ་སངས་རྗེས་མཚོན་གཏོར་སྦྱི་ནང་གསང་བ་ཡི། |དམ་རྗེས་སྐྱེག་གཟིགས་
 འཚི་མེད་ལམ་གང་པ། |ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་བཏུང་ཅི་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། |ཀྱན་བཟང་མཚོན་པའི་སྒྲིན་ལ་འགྲན་
 པར་འགྲུབ། |ཚོ་ལྷུང་ལྷུང་ལན་གསུམ་བཤོད། |ཚོ་བཀའ་བཤེན་གསུམ་ལྷན་སྐྱབས་ལ་ཞུ། |དོ་རྗེ་འཛིན་ལ་
 རིགས་པར་བཀྲིས། |རྩ་བརྒྱན་སྐྱབས་ལ་ལུས་པ། |དེང་འདྲིར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་གཤེགས།།བསང་
 བདེ་འཛིགས་གསུམ་དུས་འཁོར་སོགས། |རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཡི་ལྷ་ཚོགས་དང། |དུས་གསུམ་བདེ་གཤེགས་
 སྐྱས་བཙས་རྣམས།།དེང་འདྲིར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་གཤེགས། |ཉན་རང་བསྐྱེད་བསྐྱེད་རྒྱ་མཚོ་
 ཚོགས།།དབང་པོ་མཁའ་འགྲོ་བམས་ཅད་དང། |མདོར་ན་མཚོག་གསུམ་མ་ལུས་པ། |དེང་འདྲིར་མཚོན་
 པའི་གནས་སུ་གཤེགས། |བདག་ཅག་རྣམས་ལ་རྗེས་བརྗེ་ཞིང་།།འགོ་པའི་ལྷ་བསྐྱེད་མ་ལུས་དང་།།ཡུལ་
 ལྷ་གཞི་བདག་བམས་ཅད་ཀྱང། |དེང་འདྲིར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་གཤེགས། |འཛིག་རྟེན་སྦྱོང་བའི་
 མཐུ་བོ་ཆེ། |དྲིགས་པ་སྡེ་བརྒྱད་མཐའ་དག་དང་།།གདོན་བགོགས་ལན་ཆགས་མགོན་རྣམས་ཀྱང་།།དེང་
 འདྲིར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་གཤེགས།།འདྲིར་མང་སློབ་པ་ཅི་ཞིག་འཚེལ། |སྤྱིད་དང་ཞི་པའི་དབྱིངས་
 བཞུགས་པའི། |མགོན་དུ་འོས་པ་བམས་ཅད་ཀྱང། |དེང་འདྲིར་མཚོན་པའི་གནས་སུ་གཤེགས། |ཚོ་རྩ་
 རྒྱུད་སྐྱབས་ལྷན་མེད་དཀོན་མཚོག་གསུམ། |མཁའ་འགྲོ་ཚོས་སྦྱོང་ཚོགས་གྱིས་བསྐྱོར་ནས་བཞུགས།
 |དྲིགས་པ་སྡེ་བརྒྱད་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་དང། |རིགས་དུག་ལན་མཚགས་འགོན་ཀྱང་མ་ལུས་འཁོར།

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

། གྱི་ བདག་ཅག་གཞི་བྱེས་གཤམ་དུ་ཡང་། །ལས་དང་བྱ་བ་ཅི་བྱེད་ཀྱང་། །ཀུན་སྐོང་ཚུགས་དོག་མ་
 མཛད་པར། །རྟོག་དུ་མགོན་སྐྱབས་གྲོགས་མཛད་ཅིག །བསམ་དོན་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པའི་བཞུགས།
 །སྤྱི་ནང་བར་བཅོད་མཐའ་དག་དང་། །ནད་གདོན་ཚོམ་རྒྱན་དག་བཞུགས་ཀུན།།ཉེ་པར་ཞི་པའི་འཕྲིན་
 །ལས་མཛོད། །ཚེ་དང་བསོད་ནམ་དཔལ་འབྱོར་དང་། །འཕོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་སྟོན་གྲགས་རིགས། །
 །བརྟན་དང་བརྟན་པའི་བྱ་བ་སོགས། །ཡར་ངོའི་རླུང་རྒྱས་རྒྱས་པར་མཛོད། །འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་ལས་
 །འདས་པའི། །འདོད་དགུའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་དང་།།ཁམས་གསུམ་སྐྱེ་འགོ་མ་ལུས་པ། །དབང་དུ་བསྐྱེ་
 །པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད། །གཞོན་སྐྱེན་འཚོ་པའི་གདུག་ཅན་དང་། །བདག་ལ་སྟངས་བའི་དག་བཞུགས་
 །ཀུན། །དྲག་པོའི་ཚད་བས་ཚུངས་གཅོད་མཛོད།།མདོར་ན་མཚོག་དང་ཐུན་མོང་གི། །དེས་གྲུབ་ད་ལྟ་ཉིད་
 །ཐོབ་ཅིང་། །རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་བཞེད་པ་ཀུན། །མ་ལུས་བདག་གིས་འགྲུབ་པར་ཤོག །འདི་མཚོན་དགོ་
 །པའི་འོད་སྟོང་གིས། །སྐྱེ་དགུའི་སྐྱིབ་གཉིས་ལུན་སེལ་ཉེ། །འགོ་ཀུན་དོན་དུ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི། །འདབ་རྒྱས་
 །མཛོན་པར་བཞད་གུར་ཅིག ། གྱི་ རྒྱེབས་གཉིས་དག་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས། །བརྟན་དང་གཡོ་པ་ཀུན་
 །གྱི་བཞི།།བླ་ན་མེད་པའི་དོན་དམ་གཡམ། །དེ་རིང་སྐྱེ་དང་གཡང་དུ་ལེན། །ནམ་མཁའ་དག་པའི་དབྱིངས་
 །གིག་ནས། །འཇའ་ཚོན་རི་མོ་བཀྲ་བ་ལྟར། །ཀུན་རྫོབ་ཅིང་ཡང་འཆར་པའི་ཡང་། །དེ་རིང་སྐྱེ་དང་གཡང་
 །དུ་ལེན། །རྣམ་དཀར་རིན་ཆེན་འདུན་དང་བྱིས། །སྤྱིང་ཆེན་བཞི་ལ་དབང་སྐྱུར་པའི།།འཕོར་ལོ་བཀྲར་
 །པའི་དཔལ་ཡང་དེ། །དེ་རིང་སྐྱེ་དང་གཡང་དུ་ལེན། །ཞལ་ནས་རིན་ཆེན་ཆར་འབེབས་གིང་། །རྣམ་
 །མཁའ་མཛོད་ལ་མངའ་བསྐྱེས་པའི། །རྣམ་ཐོས་སྐྱེས་གྱི་ནོར་ཡང་དེ། །དེ་རིང་སྐྱེ་དང་གཡང་དུ་ལེན།
 །མང་པོས་བཀྲར་བ་ནས་བཟུགས། །གཙང་མའི་རིགས་ནི་གང་གའི་ལྟར། །ཆད་པ་མེད་པའི་མི་རྒྱུད་
 །གཡང་། །དེ་རིང་སྐྱེ་དང་གཡང་དུ་ལེན། །བསྐྱབ་གསུམ་སྤོང་པོ་རྒྱལ་སྐྱེས་གྱི།།བླབས་ཆེན་སྤོང་པའི་ཡལ་

གོས་མཛེས། །རིམ་གཉིས་མཐར་སོན་འབྲས་བུ་ཡིས། །མཛེས་ལྗན་ཚོས་གྱི་གཡང་དང་ནི། །འཚི་བདག་
སྡེ་ལས་རྒྱལ་བ་ཡི། །འཚི་མེད་རྒྱལ་བའི་ཚོ་གཡང་དེ། །དེ་རིང་སྡེ་དང་གཡང་དུ་ལེན། །

ཀྱི་ ཀུན་པ་རྣམས་གྱི་ཚོ་བསྐྱེད་ལ། །གཞོན་པ་རྣམས་གྱི་དབལ་བསྐྱེད་གཡང་། །དེ་རིང་ལྷ་ལྷ་
ལྷ་ལོ། །དེ་རིང་སྡེ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལོ། ། །ལན་གསུམ་བརྗོད།

ཀྱི་ སྤྱིད་ཞེད་དབལ་འབྱོར་མ་ལུས་འབྱུང་བའི་གཞི། །ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། །དེ་
འཛིན་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས། །དབལ་འབྱོར་གྱིས་བརྒྱན་ཡུན་རིང་ཞབས་བརྟན་ཤོག

།སླ་མ་ཡི་དམ་རྣམས་གྱི་བྱིན་རླབས་དང་། །ཚོས་སྐྱོང་བསྐྱུང་མ་རྣམས་གྱི་མཐུ་སྟོབས་གྱི། །གནས་འདིར་
དབལ་འབྱོར་བྱིན་རླབས་མི་ཉམས་ཤིང་། །བསམ་སྐྱོར་ངན་པའི་གདུག་རྩུབ་ཞི་བ་དང་། །བདག་ཅག་
དཔོན་སྟོབ་འཁོར་དང་བཅས་རྣམས་གྱིས། །ཚོ་དང་བསོད་ནམས་རྒྱས་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད།

།འདོད་དགའི་འབྱོར་བ་དབྱུང་གྱི་མཚོ་ལྷ་འཕེལ། །སྐྱོན་མེད་རིགས་རྒྱུད་དལ་འགོ་རྒྱུན་བྱེད་མེད། །ཉིན་
མཚན་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་ཚོས་གྱིས་ །འདེལ། །ལུན་ཚོགས་དབལ་ལ་རོལ་པའི་བྱ་ཤིས་ཤོག།

།

ལས། །སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་ལྡོག་པར་མ་གུར་ཅིག་སྐྱེ་བ་ཀུན་དུ་ཡང་དག་སྒྲ་མ་དང་། །བུལ་མེད་ཚོས་གྱི་
དཔལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། །ས་དང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རབ་རྫོགས་ནས། །རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ལྷུང་
ཐོབ་ཤོག། །།

“སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
གཙུག་ཏྲར་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་མཚོད་དོ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཀྱི་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་པོ་བྲང་ནས། བཅོམ་ལྡན་སངས་རྒྱས་གཙུག་ཏྲར་ཅན། རིན་ཆེན་རིག་གྱི་
འཇིག་རྟེན་ན། རྒྱལ་གསལ་དབྱངས་ཀྱི་ཡོན་ཏྲོན་རྫོགས། ཀུན་མིང་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ནི། བདེ་
གཤེགས་སངས་རྒྱས་སྐུ་ལ་བ་ཡིན། དྲང་སྲོང་ཁྱོད་ལ་མཚོད་པ་འབྱུང། དྲང་སྲོང་ཁྱོད་ལ་བདག་
ཕྱག་འཚལ། ཁྱོད་ནི་ཤར་ཕྱོག་སྐར་མའི་བརྒྱད། ཟසན་དུག་ལ་སོགས་རྒྱ་སྐར་ནུམས། དེ་རིང་
གནས་འདྲིའི་གཤེགས་ཀྱང། བདག་དང་སྐྱེན་བདག་འཁོར་བཅས་ཀྱི། རད་གཏོན་བར་ཆད་
ཐད་སེལ། ཆོ་རིང་ལོངས་སྤྱོད་འཕྲིལ་བ་དག། མངའ་ཐང་རིག་རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང། དཔའ་འབྱོར་
ཕུན་སུམ་མཚོག་པ་དང། དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་རྒྱུར་ཅིག། བཅུ་མཚན་ལྟ་བུ་ནི། མོ་ཆོ་རྩ་རྩུ་ལེ་སྤྱ་
ལྷ། ཞེས་ཕྱག་འཚལ་བདུན་པ་བྱ།

“སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་”
ཐམས་ཅད་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་མཚོད་དོ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་སྐྱོང་ཡངས་ནས། བཅམ་ལྡན་སངས་རྒྱས་ཐོད་སྐྱོབ། ཟස་བ་ཉི་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་
ན། སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏྲོན་རྫོགས། ལུ་སུན་ཞེས་པའི་སྐར་མ་ནི། ཁྱོད་ནི་སུམ་སྐུ་ལ་བ་
ཡིན། དྲང་སྲོང་ཁྱོད་ལ་མཚོད་པ་འབྱུང། དྲང་སྲོང་ཁྱོད་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ། ཁྱོད་ནི་ལྷ་ཕྱོག་
སྐར་མའི་བདག། མཚུ་དང་གེ་དང་དཔོ་དང་ནི་ མེ་བཞི་ནག་པ་ས་རི་སྟེ། ས་ག་དེ་དག་སྟོ་
ཕྱོགས་ལས་ བདག་དང་སྐྱེན་བདག་འཁོར་བཅས་ཀྱི། རད་གཏོན་བར་ཆད་ཐད་སེལ། ཆོ་རིང་
ལོངས་སྤྱོད་འཕྲིལ་བ་དག། མངའ་ཐང་རིག་རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང། དཔའ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་མཚོག་པ་
དང། དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་རྒྱུར་ཅིག། བཅུ་མཚན་ལྟ་བུ་ནི། མོ་ལེ་མི་རི་ལ་ཀ་ཏ་ན་པ་ར་ཕ་
ཅ་ཏུ་སྤྱ་སྤྱ་ལྷ། ཞེས་ཕྱག་འཚལ་བདུན་པ་བྱ།

རྒྱལ་པོ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
འཁོར་བ་འཇིག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་མཚོད་དོ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཀྲི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་ནས། བཅོམ་ལྡན་སངས་འཁོར་བ་འཇིག། ཉེས་སྦྱོན་མེད་པར་
འཇིག་རྟེན་ན། རྒྱལ་བའི་བསོད་ནམས་ཡོན་ཏན་རྫོགས། རྒྱན་གུ་ཞེས་པའི་སྐར་ལོ། རྩོད་ནི་
སངས་སྐལ་བ་ཡིན། དང་ རྩོད་འཚོད་ལ་མཚོད་པ་འབྱུང། དང་རྩོད་འཚོད་ལ་བདག་ཕྱག་འཚོལ།
རྩོད་ནི་རྩོ་ཕྱོག་སྐར་མའི་བརྒྱན། མཚུ་གི་ལ་སོང་རྒྱ་སྐར་རྣམ། བདག་དང་སྦྱོན་བདག་འཁོར་
བཅས་ཀྱི། རད་གདོན་བར་ཆད་ཐད་སེལ། ཚེ་རིང་ལོངས་སྦྱོད་འཕེལ་བ་དག། མངའ་ཐང་རིག་
རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང། དཔའ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་མཚོག་པ་དང། དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་རྒྱུར་ཅིག།
ནམ་མཁུ་བརྟུ་བརྟུ་འློ། ཨོ་ལྷོ་ཏ་སྐྱ་ལྷ། ཞེས་ཕྱག་འཚལ་བདུན་པ་བྱ།

རྒྱལ་པོ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
གསེར་བུའི་ཕྱག་འཚལ་ལོ་མཚོད་དོ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །

ཀྲི་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་གྲོང་ཡང་ནས། བཅོམ་ལྡན་སངས་གསེར་གྱི་བུའི་གཙན་མར་ལྡན་པའི་
འཇིག་རྟེན་ན། རྩོ་ལྡན་ཤེས་རབ་མཁུན་པ་དང། རྒྱལ་བ་ཐོག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྫོགས། ལམ་ཆེན་ཞེས་
པའི་སྐར་མ་ཡིན། རྩོད་ནི་སངས་སྐལ་བ་ཡིན། དང་ རྩོད་འཚོད་ལ་མཚོད་པ་འབྱུང། དང་རྩོད་
འཚོད་ལ་བདག་ཕྱག་འཚོལ། རྩོད་ནི་ལུ་ཕྱོག་སྐར་མའི་བདག། ལྷ་འཚོམ་དང་ནི་རྩོན་དང་ཡང།
སྐབ་དང་རྒྱ་རྩོད་རྒྱ་སྐད་དང། ཕྱི་བཞིན་གོ་བཞིན་ལུ་ཕྱོག་ནས། བདག་དང་སྦྱོན་བདག་
འཁོར་བཅས་ཀྱི། རད་གདོན་བར་ཆད་ཐད་སེལ། ཚེ་རིང་ལོངས་སྦྱོད་འཕེལ་བ་དག། མངའ་
ཐང་རིག་རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང། དཔའ་འབྱོར་ཕུན་སུམ་མཚོག་པ་དང། དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཐོབ་རྒྱུར་
ཅིག། ལམ་མཁུ་བརྟུ་བརྟུ་འློ། ཨོ་བ་ར་ཏི་ཙ་ར་མ་ར་ན་སྐྱ་ལྷ། ཞེས་ཕྱོག་འཚལ་བདུན་པ་བྱ།

དེ་ནས་གཡང་ལྷང་བ་ནི། ལྷོགས་བརྩའི་སངས་རྒྱས་བྱམས་པ་ཀུན། འུམ་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཚེ་
གཡང་ལུག། ལྷོང་གི་ནམ་མཁའ་དཀྱིལ་ཤེད་ནས། ལྷ་ཡི་སྤེལ་བདུན་ཚེ་གཡང་འལུག། བར་སྤང་
ལམས་ཀྱི་ཉི་ཟླ་སོ། གཟའ་ཚེན་བརྒྱད་ཀྱི་ ཚེ་གཡང་འལུག། ལྷོན་དུག་ལ་སོགས་ཉེར་བརྒྱད་
ནམས། ལྷ་སྐར་ཚེན་པོའི་ ཚེ་གཡང་འལུག། ལྷ་བོད་ཉོར་ཀྱི་ ཚེ་གཡང་འལུག། ལྷ་ལ་ལམས་མེ་ཡི་
ལོངས་སྤོད་འལུག། བར་ཚད་སེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་འལུག། ལྷ་ལྷོག་ལ་སོགས་དངོས་གྲུབ་འལུག།
འཛམ་གླིང་གཉེར་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་འལུག། རིག་བརྒྱད་སྤེལ་པའི་དངོས་གྲུབ་འལུག། བཀྲ་ཤིས་
བདེ་ལེགས་འཕྲོལ་བར་ཤོག། ། ཅེས་བརྗོད་བ་སྤྲོད་ལམ་བཀྲ་ཤིས་ཅི་རིགས་པར་བྱའོ།

བྱུང་བའི་རྟའི་ག་ཉམས་མཚན་པ། དབུས་སུ་རྩྱའི་ལས་བྱུང་བའི་མེའི་ག་ནས་མཚན་པ། ཤར་རྩོད་ལི་ལས་
 བྱུང་བའི་དྲི་ཚེན་བེས་མཚན་པ། ལྷོ་རུབ་དུ་ལྷོ་ལས་བྱུང་བའི་རྟ་རས་མཚན་པ། རུབ་བྱང་དུ་བི་ལས་བྱུང་
 བའི་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་བྱས་མཚན་པ། བྱང་ཤར་དུ་ཉི་ལས་བྱུང་བའི་རྟ་མར་མས་མཚན་པ། དབུས་
 སུ་པི་ལས་བྱུང་བའི་དྲི་ཚུ་སྐྱུས་མཚན་པ། དེ་དག་གི་སྟེང་དུ་ཨོ་དཀར་པོ། ལྷ་དམར་པོ། རྩྱ་སྟོན་པོ་གསུམ།
 རྟེང་ནས་སྟེང་དུ་བརྟེན་པ་བར་གྱུར། རང་གི་བྱུགས་ཀའི་རྩྱའི་ལས་འོད་འཕྲོས། རྒྱུང་ལ་འཕྲོག་པས་རྒྱུང་
 གཡོས། མེ་སྐར་ཉ། ཐོད་བའི་རྩ་རྣམས་ལུ་ཞིང་ཁོལ་བར་གྱུར། ཡི་གེ་གསུམ་ལས་འོད་ཟེར་རིམ་པ་
 བཞིན་དུ་འཕྲོས་པས། སྐྱོ་དོ་རྗེ་གསུང་དོ་རྗེ་བྱུགས་དོ་རྗེ་རྣམས་བཀྲུག་ནས་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་
 ཐིམ་པ་རྣམས་ཐོད་པར་ལྷུང་ནས་ལུ་བས། རྩྱའི་གིས་ཁ་དོག་དྲི་རུས་གྱི་སྟོན་སྐྱུངས། ལྷ་ས་བདུད་རྩི་ར་
 རོགས་པར་བྱས། ཨོ་གྱིས་མང་པོར་སྐར་ཞིང་སྟེལ་བར་གྱུར། ཨོ་ལྷ་རྩྱའི་ ལན་གསུམ།

༡༡། །ཨོ་ལྷུན་གྲུབ་བདེ་བ་ཚེན་པོའི་ཕོ་བྱང་ནས། །དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་ཐོད་ཐེང་རྩལ། །རིག་
 འཛིན་དཔའ་པོ་མཁའ་འཕྲོའི་ཚོགས་དང་བཅས། །ཐོགས་མེད་བྱུགས་རྗེའི་དབང་གིས་གཤེགས་སུ་
 གསོལ། །མདུན་གྱི་ནམ་མཁའ་པད་སྟོང་ཡངས་པའི་སྟེང་། །སེང་མི་བརྒྱ་ཉི་ལྔའི་གདན་སྟེང་སྟ། །ཡིད་
 འཕྲོག་འཇའ་ཚོན་སྐྱ་ལྗེའི་གྲུང་ཁྱིམ་དབུས། །ཞབས་སེན་འོད་ཆགས་བརྟན་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ།
 །སྤྱི་ཡི་མཚོན་པ་ས་དང་བར་སྐྱང་ཁེངས། །ནང་གི་མཚོན་པ་ཟག་མེད་བདུད་རྩིའི་མཚོ། །གསང་བ་བདེ་
 ཚེན་སྐྱུས་བསམ་བཤེན་ལས་འདས། །འཕྲོ་བའི་དོན་སྤྱིར་དབྱེས་བཞིན་བཞེས་སུ་གསོལ། །རིག་འཛིན་
 གྲུབ་པའི་དབང་རྒྱུག་བརྒྱ་འབྲུང་། །ལུ་བརྒྱའི་གཙུག་རྒྱུན་དཔལ་ལྷན་མར་མེ་མཛད། །དོ་རྗེ་འཆང་དབང་
 བོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། །སྐྱ་ཚོགས་སྐྱུལ་པའི་གར་མཛད་དེ་ལ་འདུད། །དཔལ་ལྷན་བརྟན་སྟོང་

ཆེན་པོ་འཁོར་བཅས་རྣམས། །བྱིད་ཀྱི་བཀའ་དང་དམ་ཚིག་ལ་གནས་ཤིང་། །འཕྲིན་ལས་རྣམ་བཞི་ལྟན་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། །ཚོས་གྲུ་ཆེན་པོ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛོད། ། །

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

འཕྲོག་དག་བགའ་རྣམས་ལ་ཕུར་ཚུགས་སུ་བགྲང་བ། དབུ་སྐྱོན་ག་གྲུ་བརྗེས་ཞིང་། གཡམས་
 དག་སྟོད་དང་གཡོན་ཏུ་གིང་གི་ཡལ་ག་གིང་ཐོག་དང་བཅས་པ་འཛིན་བ། སྐྱེ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་ཁབ་མོག་གྲོན་
 ཅིང་། ཞབས་ལ་སག་ལྷ་མ་སྟོ་བྲག་སོལ་གིང་ག་བ་ར་བརྩེ་སྟེང་ཏུ་དཔའ་བའི་འགྲིང་བག་གྱི་ཚུལ་གྱིས་
 བཞུགས་པ། དེ་དག་གི་འཁོར་ཏུ་གཏོགས་པར་འགྱུར་བའི་གིང་སྐྱོང་བཅའ་བཏུང་མིང་དང་མཚན་ནི་མ་
 ཐོས་པའི་མ་མོ་དང་། ལྷ་གཉན་དང་། ས་བདག་གནས་བདག་འགྱུར་བོ་ག་ཟ་གདོན་བགའ་སྐྱོ་ཚོགས་
 པ་མང་པོས་བསྐྱོར་བར་གྱུར། ཨ་གར་ཅན་ན་ད་ལི་ལྷག་པ་མཁན་པ་སོགས་བསང་རྗེས་ཀྱི་དུད་སྤྱིན་
 ཚེན་པོ་ལེགས་པར་བྱལ་ཏེ། གཡམས་དང་གྱིས་ག་ཡས་བཞིན་དུ། སྐྱན་བརྗེད་ཀྱི་རོལ་མོ་དབྱངས་དང་
 བཅས་པ་དྲུང་དཀར་འབྱུང་ཅིང་དྲིལ་བུ་བསྐལ་ཏེ། རང་ཡི་དམ་ཕྱག་རྗེར་དུ་གསལ་བའི་བྲགས་ཀའི་རྩ་
 གི་འོད་ཟེར་གྱིས་བྲ་ལྷ་ཅན་པོ་དག་སྐྱོན་གཤོག་ཅུལ་དཀར་པོ་ཡུམ་སྐྱས་སྐྱོན་པོ་འཁོར་ཚོགས་དང་
 བཅས་པ་རི་དབང་ཚེན་པོ་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོ་སོགས་གར་བཞུགས་སོ་སོའི་གནས་མཚོག་དམ་པ་ནས་
 རང་གི་མདུན་དུ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྐྱོན་དྲངས། ཀྱི་བསྐྱོར་བའི་བཞིན་བདེ་སྟོང་ནམ་མཁའི་རང་ཉིད་ལས། ཅུ་
 རྒྱུད་བྲེ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགྲོའི་ཚོགས། ཚོས་བསྐྱུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོ་མ་ལུས་པ། མཚོད་ཡུལ་འདི་རུ་
 ལྷུང་གཤེགས་སུ་གསོལ། ས་འཛིན་དབང་པོ་མཚོད་རྟེན་ལ་ཐོན་པོ་འདིར། བྱོན་པའི་དག་ལྷ་མཚོད་
 དགུ་མཐུ་ཚེན་དང་། ཁྱུང་པར་དག་སྐྱོན་གཤོག་ཅུལ་དཀར་པོ་ལྟོད། མཚོད་ཡུལ་འདི་རུ་མ་ཐོགས་ལྷུང་
 དུ་བྱོན། ལྷ་མོ་ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞིན་བཟང་མ། ལྷོན་པོ་རྗེ་རྗེ་དག་ཅུལ་ལྷགས་ཁབ་ཅན། འཁོར་
 དག་བྲན་གཡོག་ཚེ་རྒྱུང་མ་ལུས་པ། འདག་འགྲོ་དང་བཅས་མདུན་དུ་ལེགས་པར་བྱོན། མཐའ་བསྐྱོར་རི་
 ལྷན་འཁོར་ཚོགས་མ་ལུས་པར། གནས་ཞིང་བཞུགས་པའི་ལྷ་སྐྱུ་གནས་གཞིའི་བདག འདག་ཅག་ད་
 རོ་དབྱངས་གྱིས་འབོད་པའི་ཚོ། སྐྱན་ཅིང་གཟིགས་ནས་སྐྱུར་དུ་གཤེགས་སུ་གསོལ། ཁྱུང་པར་བདག་
 ཅག་གསན་པའི་ཡུལ་ལྷོགས་འདིའི། ས་ཚུ་གིང་གཉམ་བྲག་གཉན་ཐམས་ཅད་ལ། གནས་ཞིང་རྒྱ་བའི་

|གདུགས་མཚོག་གསེར་ཉ་བུམ་བཟང་བསྐྱ་དང་། |དུང་དཀར་དཔལ་བེའུ་རྒྱལ་མཚན་འཁོར་ལོ་འདི།
 |མཚོད་རྟེན་མཐོན་བོའི་ལྷ་ལ་འབུལ་བྱེད་ན། |སང་སེར་ཐན་བ་མུ་གེ་མེད་པར་མཛོད། |འཁོར་ལོ་ནོར་
 བུ་བཅུན་མོ་སློན་བོ་རྟ། |གྲང་ཚེན་དམག་དཔོན་རྒྱལ་སྲིད་རིན་ཚེན་བདུན། |ས་འཛིན་གཙོ་བོའི་ལྷ་ལ་
 འབུལ་ལགས་ན། |ཚོ་མ་རྒྱན་གཙན་གཟན་གཞོར་འཚོ་ཞི་བར་མཛོད། |མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་ཙམ་གྱིས་
 བདེ་ལེགས་སུ། |འགྲུར་བར་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པའི་རྣམ་བརྒྱད་འདི། |མཚོད་རྟེན་མཚན་ཙན་བྱེད་ལ་
 དབུལ་བར་བྱ། |གནས་འདིར་བཀྲ་གིས་དགེ་མཚན་འཕེལ་བར་མཛོད། |ནང་ཚོད་ལུལ་བཞི། |འདོག་
 དྲི་རོ་རུས་བཅུད་ལུལ་བྱུང་གིས། |འཕུལ་དུ་དགའ་བདེའི་ཚོར་བས་ཚིམ་པར་བྱེད། |ལུས་བ་བདེ་བ་ཚེན་
 བོ་བརྟེན་པ་ཡི། |བདུད་རྩིའི་མཚོག་གིས་ནང་མཚོད་འབུལ་བར་བགྱི། |བཤགས་པ་བྱ་བཞི། |ཀྲི་སློ་མ་
 ཡི་དམ་མཁའ་འགོ་ཚེས་བསྐྱེད་སོགས། |ཡེ་ཤེས་སྐྱབ་གྱིས་གཟིགས་རྣམས་དགོངས་སུ་གསོལ། |བྱ་
 རྒྱུད་སྐང་དོར་རྩལ་མཐུན་མ་བྱས་པས། |བྱུགས་དང་འགལ་བའི་ལོངས་བ་ཐམས་ཅད་བཤགས། |ཡུལ་
 འདིར་བཞུགས་པའི་འགོ་བ་མང་བོ་ལ། |མི་མཐུན་རྒྱན་གྱིས་གཞོད་འཚོ་གཏོང་བ་དང་། |བདག་ལ་སྐྱུག་
 བསྐལ་བྱུང་བའི་རྒྱན་དན་ཚོགས། |རི་སྟོན་བགྱིས་པ་མ་ལུས་མཐོལ་ལོ་བཤགས། |ལས་སློན་འབྲེལ་
 བའི་ཡུལ་རྒྱུངས་འདིར་གནས་པ། |རང་འཚོའི་དོན་དུ་འགོ་བ་མནར་ཞིང་འཛོམས། |གྲང་ཚེན་ཚུམ་ལྟར་
 མི་བསྐྱབ་རྒྱུད་པ་ཡིས། |བདེ་རྒྱུད་འཕྲོག་པའི་ལས་རྣམས་མཐོལ་ལོ་བཤགས། |རི་དབང་མཚོད་རྟེན་
 མཐོ་བ་ཞེས་གྲགས་པའི། |མཐའ་སྐོར་རི་བྲ་ནས་རྒྱུན་གསལ་ཚལ་ལ། |མི་ཤེས་དབང་གིས་མི་གཙང་གི་བ་
 ཕོག་རྣམས། |སྟོང་ནས་འགྲོད་དོ་མཐོལ་ཞིང་བཤགས་པར་བགྱི། |ཚོས་རྣམས་གདོད་ནས་རང་བཞིན་
 རྣམ་དག་ཀྱང་། |མི་ལམ་བཞིན་ཏུ་ལོངས་འགྲུར་ཅི་མཚིས་པ། |བཤགས་དང་བཤགས་བྱ་བཤགས་ཡུལ་
 ལ་སོགས་པ། |དམིགས་མེད་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བཤགས་པར་བགྱི། |བསྟོང་རྣམ་སྐྱབ་གཟིགས་རྣམས་
 བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་ཏེ་རིམ་པར་འབུལ་བཞི། |ཀྲི་རྩ་བརྒྱད་སློ་མ་མཚོག་གསུམ་བདེན་སྟོབས་དང་། |རིག་

ལྷགས་གསང་ལྷགས་ཟབ་མོའི་རྣམ་པ་ཡིས། །མགོན་རྣམས་མཉེས་བྱེད་མཚོན་སྲིན་སྲུབ་གཟིགས་
 ཚོགས། །གནམས་བར་སྣག་ཚྱོད་ཀྱི་གང་ལྟར་ཅིག །གཙང་བྱེད་ཡིད་འོང་མཚོན་ཡོན་མཚོ་ལྷུང་འབྲེལ།
 །མངོས་པའི་མེ་དོག་ས་གཞི་ཀྱན་ཏུ་བྱུང། །དྲི་ཞེས་བཏུག་སློབ་དུད་པའི་སྲིན་སྲུབ་འབྲིགས། །རིན་ཚེན་
 འོད་འཕྲོ་སྣང་གསལ་སློབ་མེ་འདིས། །དེ་དབང་མཚོན་རྟེན་མཐོན་པོའི་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །དེར་
 བཞུགས་དག་ལྷ་འཁོར་བཅས་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །དག་སྣམ་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་ཕྱགས་དམ་
 བསྐྱང་། །ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞེན་བཟང་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །སློབ་པོ་དོ་རྩེ་དག་རྩལ་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་།
 ། །གནས་བདག་ཡུལ་ལྷ་འོ་ཚོགས་བཅད་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །ཕྱགས་དམ་བསྐྱོང་ཞིང་བདག་ཅག་
 བསམ་པའི་དོན། །མ་ལུས་ཡིད་བཞེན་འགྲུབ་པའི་གོགས་མཚོན་ཅིག །སློབས་ཀྱི་འགོ་བས་པའི་དང་
 ལྷང་དྲི་ཆ་བ་དར། །དེ་བརྒྱ་ལྷན་པའི་ཞལ་ཟས་བཟའ་བཅའ་ཚོགས། །ཚིམ་བྱེད་བཅུད་ལྷན་གསེར་
 སྲིམས་བཏུར་བ་དང་། །གདངས་སྣོན་སྣ་ཚོགས་སྐྱ་ཡི་ཚོགས་རྣམས་འདིས། །དེ་དབང་མཚོན་རྟེན་མཐོན་
 པོའི་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །དར་བཞུགས་དག་ལྷ་འཁོར་བཅས་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །དག་སྣམ་གཤོག་
 རྩལ་དཀར་པོའི་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞེན་བཟང་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །སློབ་པོ་དོ་རྩེ་
 དག་རྩལ་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །གནས་བདག་ཡུལ་ལྷ་འོ་ཚོགས་བཅད་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །ཕྱགས་དམ་
 བསྐྱོང་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། །མ་ལུས་ཡིད་བཞེན་འགྲུབ་པའི་གོགས་མཚོན་ཅིག །དབང་པོ་
 ཚིམ་བྱེད་འདོད་ཡོན་བསམ་ལས་འདས། །རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བཅུན་ཉེ་བའི་རིན་ཚེན་བཏུན། །བཀྲ་ཤིས་
 ཏུགས་རྩམ་བརྒྱད་ཟུང་བཅས་པ་དང་། །དར་དཀར་བ་དན་ལྷ་བ་ལྷུང་གཡོ་བ་འདིས། །དེ་དབང་མཚོན་
 རྟེན་མཐོན་པོའི་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །དར་བཞུགས་དག་ལྷ་འཁོར་བཅས་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །དག་
 སྣམ་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞེན་བཟང་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་།
 །སློབ་པོ་དོ་རྩེ་དག་རྩལ་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་། །གནས་བདག་ཡུལ་ལྷ་འོ་ཚོགས་བཅད་ཕྱགས་དམ་བསྐྱང་།

|སྲུགས་དམ་བསྐྱོད་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། |མ་ལུས་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པའི་འགྲོགས་མཛོད་
 ཅིག |གང་བསམ་སྐྱད་ཅིག་བཤོད་པའི་ཉ་མཚོག་དང། |རྩ་ཕྱི་ཚོ་བའི་མཛོག་ཡག་བ་ལང་ཚོགས་བཀྲ་
 སྒྲིལ་གཡང་ཆགས་བཟང་པོ་ར་དང་ལྷག |རྩལ་ཆེན་སྲུགས་ལྡན་བྱའི་ཚོགས་མང་པོ་འདིས། |རི་དབང་
 མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོའི་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |དར་བཞུགས་དག་ལྟ་ལྟོ་ལའོར་བཅས་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད།
 |དག་སྐྱོན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |ལུས་ཆེན་མཚོ་མོ་བཞིན་བཟང་སྲུགས་དམ་
 བསྐྱོད། |སློ་པོ་དོ་རྗེ་དག་རྩལ་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |གནས་བདག་ལུལ་ལྟའི་ཚོགས་བཅས་སྲུགས་དམ་
 བསྐྱོད། |སྲུགས་དམ་བསྐྱོད་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། |མ་ལུས་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པའི་འགྲོགས་
 མཛོད་ཅིག |མཐུ་ཆེན་སྐྱོན་སྣོན་གྱི་འག་དོམ་ལྟར་འཕྱོ། |སྲུགས་དང་སྲུག་རྒྱ་ཉིང་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི།
 |དངོས་བཤམས་ཡིད་སྐྱུལ་མཚོད་རྗེས་མ་ཚང་མེད། |འཛིན་རྟེན་གསུམ་གྱི་སྲུན་སྲུམ་ཚོགས་པ་འདིས། |
 |རི་དབང་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོའི་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |དར་བཞུགས་དག་ལྟ་ལྟོ་ལའོར་བཅས་སྲུགས་དམ་
 བསྐྱོད། |དག་སྐྱོན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |ལུས་ཆེན་མཚོ་མོ་བཞིན་བཟང་སྲུགས་
 དམ་བསྐྱོད། |སློ་པོ་དོ་རྗེ་དག་རྩལ་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |གནས་བདག་ལུལ་ལྟའི་ཚོགས་བཅས་སྲུགས་
 དམ་བསྐྱོད། |སྲུགས་དམ་བསྐྱོད་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། |མ་ལུས་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པའི་
 འགྲོགས་མཛོད་ཅིག ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་རིན་ཆེན་སྣོད་ནང་དུ། |དཀར་མངར་གསུམ་དང་བཅུད་ལྡན་བཟང་
 བ་བཅའ། |སྐྱ་ཚོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པའི་གཉོར་མ་རྣམས། |དར་དཀར་ཅོད་པར་དུ་མས་བརྒྱན་
 པ་འདིས། |རི་དབང་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོའི་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |དར་བཞུགས་དག་ལྟ་ལྟོ་ལའོར་བཅས་
 སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |དག་སྐྱོན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |ལུས་ཆེན་མཚོ་མོ་བཞིན་
 བཟང་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |སློ་པོ་དོ་རྗེ་དག་རྩལ་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |གནས་བདག་ལུལ་ལྟའི་ཚོགས་
 བཅས་སྲུགས་དམ་བསྐྱོད། |སྲུགས་དམ་བསྐྱོད་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། |མ་ལུས་ཡིད་བཞིན་

འགྲུབ་པའི་གྲོགས་མཛོད་ཅིག ཕྱི་བས་སྟོང་ལྷན་པའི་རལ་གྲིལ་ལའོར་ལོ་དང་། རྫོང་པའི་དགུ་སྟུ་གི་སྤྱི་
 བའི་གཞུ། རྫོང་སྟོང་མདའ་ཚེན་འཚིང་བྱེད་ཞགས་པ་དང་། རག་ཅོད་པའི་རལ་གྲི་འཕེན་པའི་ལུང་རྩོ་
 འདིས། རི་དབང་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རད་བཞུགས་དགུ་ལྟ་ལའོར་བཅས་
 ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རད་གྲ་སྟུན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རྩུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞིན་
 བཟང་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རྫོང་པོ་རྩོ་རྩེ་དྲག་རྩལ་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རགས་བདག་ཡུལ་ལྟའི་ཚོགས་
 བཅས་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། ཐུགས་དམ་བསྐྱོང་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། རམ་ལུས་ཡིད་བཞིན་
 འགྲུབ་པའི་གྲོགས་མཛོད་ཅིག རྫོང་རྩེ་གསུམ་འཕང་མདུང་མེ་མདའ་དང་། རྟུག་དོང་གཟིག་བུབས་
 མདའ་གཞུག་པ་དང་། རྟུག་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དཔའ་བོ་སྟུག་ཤར་སོགས། རྟུན་གཟིགས་མཐོ་དགུ་མ་
 ཚང་མེད་པ་འདིས། རི་དབང་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རད་བཞུགས་དགུ་ལྟ་ལའོར་
 བཅས་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རད་གྲ་སྟུན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རྩུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་
 བཞིན་བཟང་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རྫོང་པོ་རྩོ་རྩེ་དྲག་རྩལ་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རགས་བདག་ཡུལ་ལྟའི་
 ཚོགས་བཅས་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། ཐུགས་དམ་བསྐྱོང་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་པའི་དོན། རམ་ལུས་ཡིད་
 བཞིན་འགྲུབ་པའི་གྲོགས་མཛོད་ཅིག རྫོང་ལྷན་འབྲེལ་འདྲེ་ལོ་མ་ཞོ་དར་དང་། རྟུར་གུམ་བཟང་པོའི་
 མདའ་ས་ལྷན་རྒྱ་རིའི་ལུང། རམ་ལུང་དགུའི་ཐུང་བྱེད་ཚང་དང་གསེར་སྟེམས་སོགས། རྩུམ་སེམས་དགའ་
 བསྐྱེད་བཅུང་པའི་ཚོགས་རྣམས་འདིས། རི་དབང་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རད་
 བཞུགས་དགུ་ལྟ་ལའོར་བཅས་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རད་གྲ་སྟུན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོའི་ཐུགས་དམ་
 བསྐྱང་། རྩུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞིན་བཟང་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། རྫོང་པོ་རྩོ་རྩེ་དྲག་རྩལ་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་།
 རགས་བདག་ཡུལ་ལྟའི་ཚོགས་བཅས་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། ཐུགས་དམ་བསྐྱོང་ཞིང་བདག་ཅག་བསམ་
 པའི་དོན། རམ་ལུས་ཡིད་བཞིན་འགྲུབ་པའི་གྲོགས་མཛོད་ཅིག མཐོ་བརྟན་བརྩིད་ཆགས་འཇའ་འོད་

གྱི་ཚེས་རྒྱམས་རང་བཞིན་བདག་པའི་མཁའ་དབྱིངས་སུ། །ཨ་གར་ཙན་དན་ཤུག་པ་དལི་དང་། །དྲི་ཞིམ་
 དུད་སྲིན་ལྷ་ལམ་འགོངས་པ་འདིས། །རྩ་བ་རྒྱུད་སྲུ་མ་ཡི་དམ་ལྷ་ཚོགས་བསངས། །མཁའ་འགོ་ཚེས་སྦྱོང་
 བསྐྱུང་མ་ཐམས་ཅད་བསངས། །བཀའ་སྡོད་དམ་ཅན་འཁོར་ཚོགས་རྒྱ་མཚོ་བསངས། །སྲུལ་བ་ཡང་
 ཚོགས་རྒྱམས་ཐམས་ཅད་བསངས། །དཀར་ཕྱོགས་སྦྱོང་བའི་བསྐྱུང་མ་ཐམས་ཅད་བསངས། །ཚེས་
 རིགས་བརྒྱུད་པར་འགོ་བའི་ལྷ་རྒྱམས་བསངས། །ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གཟའ་སྐར་ཐམས་ཅད་བསངས།
 །ཡུལ་དང་དུས་ཕྱོགས་དབང་བའི་ལྷ་རྒྱམས་བསངས། །མ་ལྷུང་རིགས་དུག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསངས་
 ། །གཏོན་བགའས་ལན་ཚགས་ཤལ་འཁོན་ཐམས་ཅད་བསངས། །མགོན་དུ་འོས་པ་རི་སྟེང་མཚིས་པ་བསངས་
 ། །ཁྱད་པར་རི་དབང་མཚོད་རྟེན་མཐོན་པོ་བསངས། །དེ་བཞུགས་དག་ལྷ་མཐུ་ཚེན་འཁོར་བཅས་བསངས།
 །དག་སྐྱུན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོ་འཁོར་བཅས་བསངས། །ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ་བཞིན་བཟང་འཁོར་བཅས་
 བསངས། །སློན་པོ་རྩོ་རྩེ་དུག་རྩལ་འཁོར་བཅས་བསངས། །གནས་བདག་ཡུལ་ལྷའི་ཚོགས་རྒྱམས་ཐམས་
 ཅད་བསངས། །ས་རྩུ་གིང་བུགས་བདག་ཐམས་ཅད་བསངས། །རི་པོ་སྐྱང་སྦྱོངས་ས་བདག་ཐམས་ཅད་
 བསངས། །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་དང་འགལ་བ་བསངས། །དམ་ཉམས་གྲིབ་ཐོག་གྲིབ་བག་གྲིབ་བསངས། །བཤན་
 གྲིབ་ཡུགས་གྲིབ་བཟས་གྲིབ་ཐོག་པའི་ཐབ་གཞོབ་བསངས། །མདོར་ན་བྱ་སྦྱོད་དོར་ལེན་མི་མཁས་པས།
 །ལྷ་ལྷུ་མི་དང་མི་མིན་འབྱུང་པོ་ལ། །མ་ལོལ་གྲིབ་བསངས་ཀྱི་མཚོད་པས་བསངས། །ཐམས་ཅད་ཚེས་ཀྱི་
 དབྱིངས་སུ་དག་ལྷུང་ཅིག །གསེར་སྦྱེམས་འབུལ་བ་ནི། གྱི་རིན་ཚེན་དུ་མས་སྐྱུས་པའི་སྦྱོད་ཡངས་སུ།
 །འབྲང་ཆང་རྒྱན་ཆང་བཅུ་ཆང་གསེར་སྦྱེམས་འདི། །ཇོ་ལྷུང་རྩྭ་གིས་བདུད་རྩིར་བྱིན་བསྐྱབ་ཏེ། །སྲུ་མ་ཡི་
 དམ་མཁའ་འགོ་ཚེས་བསྐྱུང་དང་། །བཀའ་སྡོད་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས་ལ་འབུལ། །བཞེས་ནས་
 མཚོག་པ་ཐུན་དངོས་གྲུབ་སྐྱུལ་དུ་གསོལ། །རིན་ཚེན་དུ་མས་སྐྱུས་པའི་སྦྱོད་ཡངས་སུ། །འབྲང་ཆང་རྒྱན་
 ཆང་བཅུ་ཆང་གསེར་སྦྱེམས་འདི། །ཇོ་ལྷུང་རྩྭ་གིས་བདུད་རྩིར་བྱིན་བསྐྱབ་ཏེ། །རི་དབང་ཚེན་པོ་མཚོད་

རྟོན་མཐོན་པོ་དང་། །དེར་བཞུགས་དག་ལྟ་ལོར་དང་བཅས་ལ་འབྲུལ། །བཞེས་ལ་ཐན་པ་མུ་གེ་མེད་
 པར་མཛོད། །རིན་ཆེན་དུ་མས་སྐྱུ་པའི་སྣོད་ཡངས་སུ། །འབྲང་ཆང་རྒྱན་ཆང་བཅུ་ཆང་གསེར་སྐྱེམས་
 འདི། །ཚོ་ལྷ་རྩྭ་གིས་བདུད་རྩིར་བྱིན་བརླབ་ཏེ། །དག་སྐྱེན་གཤོག་རྩལ་དཀར་པོ་ལོར་དང་བཅས། །ལྟ་
 ལྷ་གནས་བདག་འཁོར་དང་བཅས་ལ་འབྲུལ། །བཞེས་ལ་གཅན་གཟན་གཞོད་འཚོ་མེད་པར་མཛོད། །
 རིན་ཆེན་དུ་མས་སྐྱུ་པའི་སྣོད་ཡངས་སུ། །འབྲང་ཆང་རྒྱན་ཆང་བཅུ་ཆང་གསེར་སྐྱེམས་འདི།

།ཚོ་ལྷ་རྩྭ་གིས་བདུད་རྩིར་བྱིན་བརླབ་ཏེ། །མཐའ་བརྒྱུད་རུ་སྐྱེན་ས་རྒྱ་ནགས་ཚལ་ལ། །གནས་ཞིང་རྒྱ་
 པའི་གདོན་བཞུགས་སོགས་ལ་འབྲུལ། །བཞེས་ནས་མི་སྐྱུགས་གོད་ཁ་མེད་པར་མཛོད། །རིན་ཆེན་དུ་
 མས་སྐྱུ་པའི་སྣོད་ཡངས་སུ། །འབྲང་ཆང་རྒྱན་ཆང་བཅུ་ཆང་གསེར་སྐྱེམས་འདི།

།ཚོ་ལྷ་རྩྭ་གིས་བདུད་རྩིར་བྱིན་བརླབ་ཏེ། །ཡུམ་ཆེན་མཚོ་མོ་དོ་རྗེ་དག་རྩལ་དང་། །འགོ་ལྷ་ཡུལ་ལྟ་
 གཞི་བདག་ཚོགས་ལ་འབྲུལ། །བཞེས་ནས་རྒྱ་འཕྲོག་དག་ཐག་མེད་པར་མཛོད།

།འདི་ལྟར་སྐུལ་པའི་གསེར་སྐྱེམས་འདི་བཞེས་ལ། །བདག་ཅག་ཡོན་མཚོད་ལོར་དང་བཅས་རྣམས་
 གྱིས། །གུས་པས་སྐུལ་ཏེ་རེ་འདོད་བསམ་དོན་རྣམས། །གཡེལ་མེད་འཕྲིན་ལས་ལྷུང་དུ་འགྲུབ་པར་
 མཛོད།

།གཏོར་མ་སྐུལ་བཞི། །རྩྭ་མུང་བ་ཙམ་གྱིས་གྲུགས་རྒྱུད་བདེ་བ་སྟེར། །རྒྱུད་ལྷུང་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལྷན་འཆི་མེད་
 ཟས། །དམ་རྩལ་བདུད་རྩིར་རྒྱ་མཚོ་གཏོར་མ་འདི། །སྲུ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགོ་ཚེས་བསྐྱུང་དང་།
 །བཀའ་སྣོད་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོ་ཚོགས་ལ་འབྲུལ། །བཞེས་ནས་བྱིན་བརླབ་དངོས་གྲུབ་འཕྲུལ་དུ་གསོལ། །
 མུང་བ་ཙམ་གྱིས་གྲུགས་རྒྱུད་བདེ་བ་སྟེར། །རྒྱུད་ལྷུང་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལྷན་འཆི་མེད་ཟས། །དམ་རྩལ་
 བདུད་རྩིར་རྒྱ་མཚོ་གཏོར་མ་འདི། །དག་ལྟ་དང་འཕྲུམ་ཆེན་མཚོ་མོ་དང་། །རྩོ་རྗེ་དག་རྩལ་ལོར་དང་

|གཡང་འགྲུགས་བྱ་བར་འདོད་ན། མཐོ་བ་རྣམས་ནི་སོགས་གང་མོས་བྱ། |ཡིག་བརྒྱ་བཟོད་གསོལ་དུ་ལྷུས་ལྟར།

བཀྲ་ཤིས་ཡོན་ཏན་རབ་ཏོགས་གངས་ཀྱི་རི་བོ་བཞིན་སོགས་བརྗོད་ཅིང་མེ་ཏོག་གི་ཆར་འབབས་པར་བྱའོ། |དུས་
 རན་པ་འདི་ན་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་སལ་ཆེར་སྦྱོད་པ་རན་པ་སྣ་ཚོགས་བག་མེད་མང་དུ་སྦྱོད་ཅིང་རང་
 གཞན་འཕྲང་བར་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་བས། |སང་སེར་ཐན་བ་སྟུ་གོ་དང་མི་སྡུགས་རྣམས་ལ་ནད་རིམས་
 བྱུང་བ་སོགས་མི་བདེ་བ་མང་པོ་བྱུང་བས། ཡུལ་ཁམས་ཉམས་པར་གྱུར་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་ཆེར་གྱུར་བ་
 ལ། དེ་དག་སེལ་བའི་ཐབས་སྣ་ཚོགས་གོང་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱན་ལ་མང་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་བྱས་ན་
 མི་རུང་བ་མེད་མོད་ཀྱི། ད་དུར་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས། |རྒྱུན་རྒྱུང་ཙམ་ཞིག་གིས་གྲུང་དང་
 ས་བདག་གི་གཞོན་པ་ཆེར་བྱུང་ཞེས་གྲོང་པ་རྣམས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཁྱེད་སྣམ་
 དག་མི་སྣང་བས། བྲག་བཅན་ཐེལ་རང་འབྱུང་བོ་སོགས་ལ་ཡིད་ལ་ཆིས་ཞིང་སྐྱབས་འཆའ་ནས་སྐྱབས་
 འགོའི་བསྐྱབ་བྱ་དོར་ནས་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་འཕྲང་བར་འགྱུར་གྲིང་ཀྱང་། གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འཕལ་གྱི་
 རྒྱུན་རན་གཞོན་པ་སེལ་བའི་ཐབས་གཏོ་དང་གྲུད་སོགས་བཅོས་རྒྱུ་རྣམས་བྱས་ནས་ཞི་བར་གྱུར་བ་ནི།
 ས་ཡུལ་འདིའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཚེས་ལུགས་དང་ཡེགས་པར་མཐུན་ལ། དེར་མ་ཟད་ཕན་ཐོགས་བྱུང་བ་ནི་
 རང་གཞན་ཀུན་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་ནག་འགོས་སུ་བསྐྱིག་ཏེ་བྱི་བར་བྱའོ། |སོག་སྐྱད་
 དུ་སྐྱུ་བྱུར་ཀུ་འོན་དེར་ཞེས་བྲགས་པའི་རི་དབང་ཆེན་པོ་ལ་མཚོད་གཏོར་འབུལ་བའི་ཚོག་དོན་ཀུན་གྱུ་བ་
 བྱེད་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བདག་གི་སློབ་མ་ཟེར་བའི་གྲུ་བ་དཔོན་སློབ་སྐྱེ་སེར་ཆེ་རྒྱུང་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟ་
 བུ་ཞིག་བྲིས་དགོས་ཞེས་པའི་ངོ་མ་ཚོག་པར་ཚོས་རྗེ་བཀའ་བཏུའི་མིང་ཙམ་འཛིན་པའི་དགོ་སློང་བདེ་
 ཡེགས་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ནག་འགོས་བསྐྱིག་ཏེ་བྲིས་པ་འདི་ས་སེམས་ཙན་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 འབྱུང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག |བཀྲ་ཤིས། དགའའོ།།

༄༅། །རི་དབང་མཚོད་རྟེན་ལ་གསོལ་མཚོད་འབྲུལ་བ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞུགས་སོ། །

༄༅། །ཨོྲ་སྒྲེ། །རི་དབང་མཚོད་རྟེན་ལ་གསོལ་མཚོད་འབྲུལ་འདོད་བས། །སྐྱབས་འགོ་སེམས་བསྐྱེད་ཚད་མེད་བཞི་བསྐྱོམ་པ་སྟོན་
དུ་བཏང་ནས། །ཨོྲ་སྒྲེ། །སྐྱ་མ་སངས་རྒྱས་ཚོས་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཚོག་རྣམས་ལ། །བྱང་ཚུབ་པར་ཉ་བདག་
ནི་སྐྱབས་སུ་མཚོའོ། །བདག་གིས་སྤྱིན་སོགས་བགྱིས་པ་འདི་དག་གིས། །འགོ་ལ་ཕན་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་
འགྲུབ་པར་ཤོག །མ་གྲུང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་བདེ་བའི་རྒྱ་དང་ལྷན་པར་གྲུང་ཅིག
།སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུལ་བསྐྱེད་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་བྲལ་བར་གྲུང་ཅིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སྤྲུལ་བསྐྱེད་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་མེ་བྲལ་བར་གྲུང་ཅིག །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉེ་རིང་ཚགས་སྤང་
གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྟོམས་ཚད་མེད་པ་ལ་སེམས་གནས་གྲུང་ཅིག

།རང་ཉིད་སྐྱད་གཅིག་གིས་དཔལ་དོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཞལ་གཅིག་ལྷག་གཉིས་གྱིས་གྱི་གྲུག་དང་ཐོད་པ་
འཛིན་པ་ཡུམ་དང་བཅས་པའི་རྒྱུར་བཞེངས་པར་གྲུང་བར་བསམ།

ཨོྲ་བརྗེ་ཨ་མི་ཉ་ཀུན་ལེ་ཉ་ན་ཉ་བྱི་ཕའ། །ཨོྲ་སྒྲེ། །མ་བྱེད་རྣམས་ལ་རྣམས་སྤྱོད་ཉི། །སྟོང་བ་ཉིད་དུ་
གྲུང། །སྟོང་བས་རང་ལས་བསངས་རྣམས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐོག་ལེ་བརྒྱན་པ་ཞུས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་མ་ཡི་དམ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དཔལ་པོ་མཁའ་འགོ་ཚོས་སྐྱོང་བསྐྱེད་མའི་ཚེ་རིང་
མཚོད་ལྟ་བུར་མ་བཅུ་གཉིས་ཉང་ཀའི་རྒྱལ་པོ་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་འཁོར་དང་བཅས་པ་མ་ཉེས་པར་
བྱེད་པའི་ཇོ་མ་རྣམས་སྤྱིན་གཟིགས་མཚོད་པའི་བྱེ་བྲག་བསམ་གྱི་མི་ཞུབ་པ་ཞེས་སྐྱ་མ་ཡི་དམ་སངས་རྒྱས་
བྱང་སེམས་དཔལ་པོ་མཁའ་འགོ་ཚོས་སྐྱོང་བསྐྱེད་མའི་ཚེ་རིང་མཚོད་ལྟ་བུར་མ་བཅུ་གཉིས་ཉང་ཀའི་
རྒྱལ་པོ་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་ལམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་རྒྱས་པར་གྲུང་ཅིག

བསྐྱེད་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ལས། ལྷོ་པའི་དང་ལས་རྒྱུ་ལས་རིག་པོ་ཆེའི་སྣང་ཡངས་གིང་རྒྱ་ཆེ་བ་སྣོད་གསུམ་དང་
 མཉམ་པའི་ནང་དུ་རང་གི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐེག་ལས་རྒྱན་པ་ལྷུ་བ་ལས་འབྱུང་པའི་ཚུ་གཉིས་ཉེར་སྟོད་
 གསེར་སྦྱིམས་གཏོར་མ། གཟའ་བཙུང་བཏུང་པའི་བྱེ་བྲག་གོ་བྲམ་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་པ། ཉ་གྲང་ར་
 ལུག་ལྷུགས་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཟས་སྦྱོན་གོས་དང་སོགས་ཀྱི་ཕྱིན་གསང་པའི་དམ་ངས་སྦྱོན་གཞིགས་
 དབག་དུ་མེད་པ་ས་དང་བར་སྣང་གི་ཁྱོད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གངས་པའི། རི་དཔང་མཚོད་ཉེན་འཁོར་
 དང་བཙུང་པ་རྣམས་མཉམ་པར་བྱེད་ཅིང་ལྷུགས་དམ་སྣོད་པར་རྒྱས་པའི་བྱེད་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་
 ལྡན་པར་གྱུར། །ཇི་ལྟར་ཉུང་། ལན་གསུམ། ཇི་སང་བེད་ལུ་ར་ཞེས་སོགས་ནམ་མཁའི་མཚོད་ཀྱི་སྣགས་དང་ལྷུག་རྒྱ་བེན་
 ལྷོ་བས་དང་བཙུང་པ་རྣམས། གྱི་བདེ་སྣོད་ནམ་མཁའི་གྲོང་ཡངས་ལས། །ཚུ་གཉིས་ཉེར་སྟོད་རོལ་མོ་དང་།
 །རྒྱལ་སྤྱི་དེ་རིག་ཆེན་སྣ་བཏུན་དང་། །བཀྲ་ཤིས་ཉག་རྒྱད་རྣམས་བརྒྱད་དང་། །འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་
 ལྷ་ཡིས། །རོ་བརྒྱའི་གཏོར་མ་བཤོས་ལུ་དང་། །བསངས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་ལྡན་དུད་དང་། །ང་ཆང་
 གསེར་སྦྱིམས་དཀར་མང་སོགས། །བཟའ་བཙུང་བཏུང་པའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས། །མདའ་དང་མདུང་
 དང་མེ་ལོང་དང་། །རིག་ཆེན་ལོར་ལུས་གང་པའི་གཞོང་། །སངས་ལུག་ར་མ་ཏུན་ནས་དཀར་ལ། །ལྷུགས་
 བཙུང་ཉ་གཡག་ལྷ་དཀར་དང་། །གཡུ་མིན་ལྷ་ཉིག་ལྷུང་ལྷུང་། །གསེར་དུལ་ཟངས་ལྷུགས་ཁམས་པ་
 དང་། །ཤ་གྲོ་དགོན་རི་བྲགས་དང་། །བྱ་རོད་ལྷ་གྲོག་འདབ་ཆགས་བྱ། །ཉུག་གཞིགས་འཕར་སྦྱང་
 གཙན་གཞན་གྱིས། །རི་རྒྱལ་གྱི་ཕུན་ཉི་ལྷ་རྣམས། །ལུས་བཟང་ལོར་ལུ་དབག་བསམ་གིང་། །འཕར་གཏུག་
 ལྷུག་མཚན་གྱི་རི་སོགས། །ཡོ་བྱད་རྣམས་པ་སྣ་ཚོགས་འདིས། །དེ་ལྟར་བསྐྱེད་རྣམས་ལུལ་པའི་མཐུས།
 །བདག་ཅག་བསྟན་ཅིང་མཚོད་པ་པའི། །འགལ་སྦྱོར་བར་ཆད་ཀུན་སེལས་ཞིང་། །མཐུན་སྦྱོར་ཡིད་
 བཞིན་འགྲུབ་པར་མཚོད།

| །རྒྱ་མཉམ་མེད་དུད་ཅིའི་གསེར་སྒྲིམས་མཚོ་ལྷར་འབྱེལ། | རོ་བརྒྱ་ལྷན་པའི་འབྲེལ་རྒྱས་འཛིན་ལྷར་སྒྲུབ་ས།
 | །ལྷ་དང་མི་ཡི་བསངས་རྗེས་དཔག་མེད་ནམས། | འདྲ་སློབ་གནམས་ཤོན་ཀྱན་འགོར་ལ་སོགས། | འཁྲུ་མ་
 ཡི་དམ་ཚོས་བསྐྱེད་སྤེལ་ཐམས་ཅད་དང་། | རི་དཔང་མཚོད་རྟེན་བཞི་བདག་འཁོར་བཅས་ལ། | ཟག་མེད་
 བདེ་བ་སྦྱེད་མྱིར་བདག་གིས་འབྲུལ། | བཞིན་སྲུ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མི་ནོར་རྒྱས། | བྱིས་སྲུ་དབྲ་རྒྱ་ཚོམ་
 རྒྱབ་ལམ་རྒྱུ་ཤོགས། | བྱི་བུ་འཛིན་པ་ཀྱན་ལས་སྦྱོབས་དུ་གསོལ། | མི་ནོར་རྒྱུགས་རྒྱས་དཔང་ཐང་
 རྒྱུ་རྟ་དར། | མི་མཐུན་ཀྱན་ཞི་མཐུན་རྒྱུ་ཡིད་བཞིན་འབྲུལ། | བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་རྟག་དུ་རྒྱས་སྲུར་ཅིག
 | མི་ནར་རྒྱུགས་སོགས་སྦོད་བཅུད་གསང་པར་སྲུར། | མི་བཅོད་གྲིབ་ཀྱན་མལུ་དག་སྲུར་ཅིག | ཚོས་དང་
 དཔལ་གྱི་འབྱོར་པ་རབ་རྒྱས་ཏེ། | བསམ་དོན་འབག་མེད་ལྷན་སྲུབ་བཀྲ་ཤིས་ཤོག | མཐུན་དུ་མཛོས་
 ཤིང་བདེ་སྦྱིད་ཤོ་བྱར་དབུས། | དཀར་དམར་མ་དོག་མཛོས་ནོར་བུ་བཞོང་བ་འཛིན། | དར་གྲབ་རིན་ཚེན་
 རྒྱན་སྲྲ་སྒྲག་ལ་ཚེབས། | མཚོད་གཏོབ་དམ་ཚུལ་སྲུབ་གཟིགས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱིས། | རྒྱད་པར་སྦྱུར་སྲུབ་
 རི་དཔང་མཚོད་རྟེན་ལ། | རྒྱགས་དང་འགལ་ལ་ཐམད་བཟོད་པར་མཛོད། | ཞོ་ལོང་སྲག་དོག་ལྷས་ངན་
 མ་མཛོད་པར། | བཞན་ཡང་ལ་སྲུ་འབབས་ཚོད་ཞེ་སྲང་ལ། | བསད་སེར་ཐབ་པ་སྲུ་གི་རྒྱུད་འཆུག་ཡོས།
 | དག་རྒྱུ་ཚོམ་ཀྱན་གྲེམ་པ་དཔལ་ཤོངས་སོགས། | མི་མཐུན་པར་ཚད་མ་ལུས་སེལ་པར་མཛོད། | ཆར་
 རྒྱུ་དུས་འབབ་ལོ་མ་མེ་རྟོག་རྒྱས། | མི་ཡི་རིགས་རྒྱུད་ནོར་རྒྱུགས་འཕེལ་པར་མཛོད། | མི་རྒྱུགས་བདེ་
 སྦྱིད་དབུར་མཚོ་བཀྲམ་ཡིས། | དགའ་པ་བཞད་པའི་དཔལ་འབྱོར་འཕྱིན་ལ་ས་ལ། | འཁྲུ་མ་ཚོགས་གསུམ་
 ཡི་དམ་བྱིན་རྒྱབས་ནི། | སྦྱོན་ལམ་རི་བཞིན་སྲུབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་སོག | དཀར་དམར་བྱབ་གཞབ་མ་
 བཅོད་སོག་ལྷག་ཤོར། | ས་ཞོ་སྦྱོག་ལ་སོགས་ཅི་བྱུང་ཡང་། | བཀྲ་ཤོགས་མི་རྒྱུགས་ནད་རིམས་སད་སེར་
 བཟ། | རྒྱ་གི་ས་ཡོས་སོག་འབབ་དག་པོ་རྒྱུད། | བཅོན་བཟན་གཏུག་པའི་གཞོན་ཚེའི་ལུན་ཞེན་ས། | འོས་
 མ་ཞོ་ཆར་དབུར་མཚོའི་ཕེལ་བ་དང་། | སྦྱི་རྒྱའི་རྒྱད་སྲུབ་མ་ལུས་ལེགས་སེལ་ནས། | བསངས་རྒྱས་བསྟན་

ལན་གསུམ་བཟོད། སྤྱི་དུས་གསུམ་རྒྱལ་པའི་མཁའ་བརྗེ་ལུས་བ་ཀུན། །རིགས་གསུམ་མགོན་ཏུ་རྩེ་བའི་སྒྲ་
 མ་ལྟའི། །ཡི་དམ་རྒྱལ་པོ་ཞི་བློའི་ཚོགས་རྣམས་ལ། །རིན་ཆེན་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འདི་འབུལ་ལོ།
 །གསང་བའི་བདག་པོ་རི་དབང་མཚོན་རྟེན་ལ། །རིན་ཆེན་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འདི་འབུལ་ལོ། །དག་ལྟ་
 ཚེན་པོ་རི་དབང་མཚོན་རྟེན་ལ། །རིན་ཆེན་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འདི་འབུལ་ལོ། །བར་ཚད་ཀུན་སེལ་
 རི་དབང་མཚོན་རྟེན་ལ། །རིན་ཆེན་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འདི་འབུལ་ལོ། །དཀར་ཚོགས་ལྟ་ཡེ་བདེ་སྦྱིད་
 རྟེན་བརྒྱད་ལ། །རིན་ཆེན་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འདི་འབུལ་ལོ། །ལོ་རྒྱ་གཟའ་སྐར་སྐར་སྦྱིའི་ལྟ་ཚོགས་ལ།
 །རིན་ཆེན་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འདི་འབུལ་ལོ། །འདི་ལྟར་གསེར་སྦྱིམ་མཚོན་པ་འབུལ་བའི་བྱམས།
 །བདག་ཅག་འགལ་རྒྱུན་བར་ཚད་ཞི་བ་དང་། །ཚོད་བལ་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་བའ་སྟོན་གསུམ་སོགས།
 །སམས་བ་རི་བཞེན་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་མཛོད། །ཁམས་གསུམ་ལྟའི་སྤྱིའི་རྟེན་བརྒྱད་བཙུན་མོ་རྒྱལ།
 །བྲངས་མེད་འཁོར་ཚོགས་བཅས་པ་མཚོན་རྟེན་འབྲེལ། །བདག་ཅག་བཞན་གྱིས་ཚོད་བལ་འདོད་དགའི་
 ཀུན། །མ་འོངས་ད་ལྟ་ཉེད་དུ་འཕེལ་བར་མཛོད།

གཡང་འགྲགས་ནི། སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་དགོ་འདུན་དང་། །ཚོས་སྦྱོང་བསྐྱེད་མའི་ཡུལ་ལྟའི་དང་། །རི་དབང་
 མཚོན་རྟེན་བཞི་དག་ལ། །དེ་རིང་འདི་རུ་གཡང་ལ་འབྱོན། །སྦྱིང་ཚོགས་ལྟ་ཡི་ཕོ་བྲང་ནས། །ཚངས་པ་
 བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་ལ། །མཚུན་ལྟའི་ཕུན་ཚོགས་གཡང་ཆགས་རྣམས། །དེ་རིང་འདི་རུ་གཡང་ལ་འབྱོན།
 །འོག་ཚོགས་སྤྱི་ཡི་ཕོ་བྲང་ནས། །སྤྱིའི་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་དང་བཅས། །སྤྱི་ཡི་འོངས་སྦྱོང་གཡང་ཆགས་
 དེ། །དེ་རིང་འདི་རུ་གཡང་ལ་འབྱོན། །ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་དབང་དུས་དང་། །སྦྱིད་ཞིའི་ལེགས་
 ཚོགས་ལྟོན་འགྲུབ་ལ། །དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་དབལ་གཡང་དེ། །དེ་རིང་འདི་རུ་གཡང་ལ་འབྱོན།
 །མཁས་པའི་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཡང་། །སྦྱོག་ལུས་དབང་བྲང་རྒྱས་པའི་གཡང་། །ཚོད་བསོད་
 བམས་སྟོན་གསུམ་གཡང་། །དེ་རིང་འདི་རུ་གཡང་ལ་འབྱོན། །རྩི་བཙུན་སྦྱོལ་མ་སྦྱུ་འཕྲུལ་དང་། །འུ་དོད་

ཡུལ་འདིར་སྐྱེ་བ་སྐྱེས་པ་ནས། །ད་ལྟ་བར་གྱི་དུས་རིང་ལ། །གཉེན་འཁོར་ཚོས་ལོར་ལུན་སྐྱེན་ཀུན།
།བཀའ་དྲིན་ཆེལ་རྗེས་ཡི་རང་། །

ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ནི།

མཁན་གྱིས་སེར་སྐྱ་པོ་མོ་ཀུན། །ཡ་རབས་སྦྱོད་བཟང་ལས་འབྲས་དང་། །ཡུལ་བྱིམས་སྤྱང་བཙུ་འཆམས་
མཐུན་གྱི། །སྤང་དོར་ལམ་སྟོན་མཛད་དུ་གསོལ། །

གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡན་ལག་ནི།

།སླེ་མ་ཡི་དམ་མཚོག་གསུམ་དང་། །ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་དག་ལྟ་ལ། །ཐལ་མོ་སྐྱུར་ནས་གསོལ་བ་ནི། །བདེ་
ལེགས་དཔལ་ཡོན་རབ་ཏུ་རྒྱས། །།ཁ་ཆར་དུ་སུ་བབ་པ་དང་། །ནད་ཡམ་ལུ་གི་རླུང་རྩྱུབ་སོགས། །འགལ་
སྐྱེན་སེལ་སྦྱིར་བརྟན་པར་བཞུགས། །རྟོག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལགས། །

བསྐྱོར་པའི་ཡན་ལག་ནི།

འདིག་རྟེན་སྐྱེ་དང་ཉོར་ཡུལ་འདིར། །ནམ་ཐོ་དུས་བཞི་ཆ་སྟོམས་ཞིང་། །མི་མང་སྐོ་ཐོག་ལཱ་འཚོན་པའི།
།འགོ་ཀུན་སངས་རྒྱས་སྐྱུར་ཐོབ་ཤོག །

གསེར་སྐྱེས་པ་ནི།

རྩོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་དང་། །ལུང་རྟོགས་འགོག་ལམ་དམ་པའི་ཚོས། །རིག་གོལ་འཕགས་
 ཚོགས་དགེ་འདུན་བཅས། །ཡི་དམ་ཚོས་སྤང་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བྱིན་བརྒྱབས་གསེར་སྐྱེས་པའི་ཞེས་
 ལ། །ཐུན་མོང་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྟོལ། །ཁྱད་པར་སོབ་རག་ཉའིར་ཉང་ལ། །ཟག་མེད་བདུད་ཅིར་
 བྱིན་བརྒྱབས་པའི། །མཚོག་གི་གསེར་སྐྱེས་པའི་འབྲུལ་ན། །བསམ་དོན་ལྷན་འགྲུབ་དངོས་གྲུབ་
 བསྟོལ། །

བསྟོན་པ་ནི།

ལྷ་ཚོགས་འདུ་བའི་འབབ་རྒྱ་མཛེས། །གཤགས་ཚེན་རྒྱ་ལྷང་གསུམ་འབྱུང་ས། །ཉང་ཀའི་ནོར་ཞེས་རི་
 མཐོའི་མཚོ། །ས་སྐྱོངས་དག་ལྟའི་སྟེ་གནས་ཡིན། །ཡབ་མེས་རྒྱ་རྒྱའི་དུས་རབས་ཀྱི། །བསྟན་ལ་དད་པའི་
 མི་དབང་གིས། །སོབ་རག་ཉའིར་ཉང་མཚོད་རྟེན་ཞེས། །ལོང་དུ་བཀུར་བའི་མཚན་གསོལ་མཛད། །རི་
 མཚོག་འདི་ཡི་མཚན་ཅམ་གྱིས། །འདས་པའི་རྒྱ་རྒྱའི་དུས་རབས་སུ། །ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་བསྟན་སྲུ་དར་
 ཞེག །བྱུང་བའི་དབང་རྟགས་འདི་ཡིས་མཚོན། །གཡུ་ལྷང་གིང་ལོའི་ན་བཟའ་མཛེས། །ལྟ་ལམ་དཀར་
 བོའི་དབུ་ལྷ་ཅན། །དུངས་བསེལ་མཚོ་ཡི་ལྷང་བཟེད་བསྟོལ། །མེ་ཏོག་རི་དགས་རྒྱན་གྱི་བཀྲས། །ཚང་

བྱང་ཚེན་པོ་ཉའི་ར་ཉང་ཞེས། །སྒོན་དུས་ཉོར་དམག་སྡེ་དཔོན་ཚོས། །གསོལ་མཚོད་སྲུང་རྟ་དར་སའི་རི།
 །མི་མང་བདེ་སྐྱལ་ལྷ་སའི་རི། །སྦྱིད་པའི་སྲུ་གར་ཕེསའི་རི། །དགོས་འདོད་རེ་སྐྱོད་ཡིད་བཞིན་ནོར།
 །དག་ལྟར་ཐོག་པའི་གཟི་བཟིང་ཅན། །དུ་ཚམས་ཀུན་ཏུ་ཁྱོད་བཏེན་ན། །སློམ་བཞིན་དུ་བྱིན་བསྐྱབས་
 མཛོད། །པ་མ་བཞིན་དུ་བྱམས་སྦྱོངས་མཛོད། །མཛེས་གྲོགས་བཞིན་དུ་སྦྱིང་ཉེ་མཛོད། །གོ་ཚོན་བཞིན་
 དུ་སྲུང་སྦྱོབས་མཛོད། །

བཀྲ་གིས་ནི།

ཡིད་ཚེས་དང་གྲུས་ཡོལ་གོར་ནང་། །སོབ་རག་ཉའི་ར་ཉང་འབབ་ཚུ་བཞིན། །མཚོག་གསུམ་བྱིན་
 །བསྐྱབས་བདུད་ཕྱི་རྒྱུན། །ཡོངས་སུ་འབྱེལ་བའི་བཀྲ་གིས་ཤོག། །སོབ་རག་ཉའི་ར་ཉང་འབབ་ཚུ་བཞིན།
 །འདོད་རྒྱའི་འབྱོར་བ་རིགས་བརྒྱད་དང་། །གནས་སྐྱབས་མཐར་ཐུག་དགེ་མཚན་ཀུན། །རྒྱུན་མི་ཚད་
 །པའི་བཀྲ་གིས་ཤོག། །

ལྷ་དག་ན་བྱིན་རྒྱབ་གནང་བ་འདི་རྒྱ་གར་ལུ་བ་སྦྱོགས་དུ་རམ་ས་ལ་རྣམ་འབྱུང་ར་གྲུ་ཚང་གི་མཁན་ལུ་རྩ་
 རིམ་པ་སྐྱལ་རིམ་པ་རྒྱུད་སྦྱོད་མཁན་པོ་བྱ་དོ་རིན་པོ་ཆེ་བྱབས་བསྟན་འབྱུང་གནས་མཚོག་གོ། །

ཞེས་བའདདི་ནི་འེར་ཉེ་མེ་ཇ་ཡ་བརྟེན་སློབ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཡུལ་འབྱུང་འཛིགས་མེད་དཔལ་བཟང་པོ་
མཚོག་གིས་བསྐྱུལ་བའི་དོར་སོག་ཡུལ་གྱི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་དབུས་དགའ་ལྗན་ཐེག་ཆེན་གླིང་གི་
སྤྱི་བ་ཐ་ཤལ་དཀའ་བཅུ་མིང་འཛིན་བའོད་ཉང་བ་ཡར་ཡིག་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།

གྱི་སང་བདག་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་ཡི། །འབྲུག་སྐྱེལ་དབྱ་ལྷ་མཆོད་དགུ་ནི། །སྐྱེ་མདོག་དཀར་ལ་འོད་ཟེར་
 འཕྲོས། །ཕྱག་ན་ཐོ་ལུགས་ཚོགས་གསུམ་བསྐྱམས། །ཚིབས་སུ་ཅང་ཤེས་ཏེ་དཀར་ཚིབས། །འཕོར་དུ་སྡེ་
 བརྒྱད་མང་པོས་བསྐོར། །སྐྱེལ་བ་ཡང་སྐྱེལ་བསམ་མི་ཁྱབ། །ཀྱུན་ཀྱང་དཀར་ཕྱོགས་སྡོད་བསྟེ། །བསྐྱེན་
 བསྐྱེད་དབྱ་ལྷ་མ་ལུས་པ། །གནས་འདིར་སྐྱེན་འདྲེན་གཤེགས་སུ་སོལ། །མོ་བྲང་འདི་ཡི་རྩི་ལི་བཞུགས།
 །རྟེན་རྗེས་འདི་ལ་བརྟན་པར་བཞུག། །བརྒྱ་ཀ་མ་ལ་ཡ་སྟི།

།རྩི་མཐུ་སྟོབས་དབང་ཕྱག་བཅོམ་དོ་རྗེ་འཛོམ། །འབྲུག་གི་ལུ་གཏེར་ལས་མཐོན་དབྱ་ལྷ་འི་རྒྱལ། །ས་
 འཛོན་དབང་པོ་ལྟར་བརྗེད་སྐྱེན་དགུ་ལ། །ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྲུས་བས་ཕྱག་འཚོལ་ལོ། །བསྐྱོ་ལྷ་
 དད་མི་ཡིས་འབྱོར་བ་ལས། །བྱུང་བའི་མཚོན་ཡོན་སྐྱེན་སུམ་ཚོགས། །ཕྱོགས་བཅུ་ནམ་མཁའི་ཁམས་བ་
 ཀར་ནས། །དབྱ་ལྷ་འི་འཕོར་དང་བཅས་ལ་འབུལ།

།ཨོྲ་ཤུ་དེ་བ་ས་ལྷ་འི་ལ་ར་ཨ་རྒྱུ་ཤུ་འི་རྩི་རྩི་སྐྱེན། དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་བའི་མི་ཏོག་སྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་ཞེས་
 དང། །འབྲེན་ས་ལྷ་འི་བར་དང། །སྐྱ་ལྷ་དང་མི་ཡིས་ཞེས་དང། །རུ་བ་ཞེས་བ་ནས། །བརྒྱའི་པར་མཚོན་ཨོྲ་ཤུ་
 དེ་བ་ཞེས་བ་ནས་སམ་བཅུ་ཨ་མི་ཏེ་ཀ་རི་ཀཱ་ཏི། །ཡིག་བརྒྱ་མཛོད།

གྱི་བདག་ཅག་མ་རིག་དབང་གིས་མི་དགའི་ལས། །སྡོད་པས་ནག་ཕྱོགས་བདུད་རིགས་འཕེལ་གྱུར་པའི།
 །ནག་པའི་ལས་རྣམས་མ་ལུས་མཐོལ་ལོ་བཤགས། །འཕོར་གསུམ་མེ་རྟོག་དང་དུ་དག་གྱུར་ཅིག། །དེ་
 བས་བསྐྱེད་རྗེས་ཀྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ནི། །སྐྱེ་མས་སྐྱེདས་སྡོད་པའི་ངང་ལས་བསྐྱེད་རྗེས་རྣམས་ཀྱི་རང་
 རང་གིས་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐོག་གེས་བརྒྱན་པ་ལུ་བ་ལས་བྱུག་པའི་བྲེ་མ་ཡི་དམ་གསང་བའི་བདག་པོ་
 དབྱ་ལྷ་འི་རྒྱལ་པོ་དཀར་འཕོར་དང་བཅས་པ་ཞེས་བ་ནས་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག། །ཨོྲ་སམ་བིད་ཞེས་སོགས།
 །འབྲུང་བར་གྱུར་ཅིག།

གྱི་བདེ་སྟོང་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་རོལ་བ་ལས། །བྱུང་བའི་སྤྱི་ནང་དམ་རྒྱུན་གཟིགས་ཚོགས།
 །འཛིན་མའི་ཚོན་དང་ལྷ་ལམ་ཀུན་གཤམ་སྟེ། །དག་ལྷ་འཁོར་དང་བཅས་ལ་འབྱུང་བ་ནི། །བདག་གྲེད་
 །ཡིན་ཆབ་མཛེས་པའི་མེ་ཉོག་དང་། །དྲི་ཞིམ་བདུག་སྟོས་གསལ་གྲེད་སྟོན་མེ་དང་། །གཏུང་སེལ་དྲི་ཆབ་
 །རོ་བརྒྱའི་ཟམ་མཚོག་དང་། །དུད་དང་གླིང་བུ་རོལ་མོ་སྣ་ཚོགས་གྱིས། །གསང་བདག་དག་ལྷ་འཁོར་
 །བཅས་ཐུགས་དམ་སྐྱང་། །འཁོར་བཅས་ཐུགས་དམ་གཉན་པོ་སྐོར་གྱུར་ནས། །དཀར་ཕྱོགས་དགེ་བའི་
 །ལས་རྣམས་སྟོད་བ་དང་། །ནག་ཕྱོགས་བདུད་སྡེའི་དཔུང་རྣམས་ཞི་བར་མཛད། །ཀྱི་རྐྱེད་ལྷ་ར་མཁྱེགས་
 །བའི་རྟ་མཚོག་བཞེན་པ་དང་། །ནག་ཕྱོགས་ལྷ་མིན་གསལ་གྲེད་དག་ལྷ་དང་། །སྐྱུལ་གྲེད་རྩ་ལྷགས་
 །དཀར་པོ་ཚོགས་གསུམ་བ་སྣམས། །ལྷ་རྣམས་རྒྱལ་གྲེད་གཡས་གཡོན་རུ་དར་འདིས། །གསང་བདག་
 །དག་ལྷ་འཁོར་བཅས་ཐུགས་དམ་སྐྱང་། །འཁོར་བཅས་ཐུགས་དམ་གཉན་པོ་སྐོར་གྱུར་ནས། །དཀར་
 །ཕྱོགས་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་སྟོད་བ་དང་། །ནག་ཕྱོགས་བདུད་སྡེའི་དཔུང་རྣམས་ཞི་བར་མཛད། །སྤྱི་
 །པོའི་མིག་དབང་འདུལ་གྲེད་བྱ་བ་དང་། །སྤྱི་གསུམ་སྦྱིངས་པ་ལས་བྲལ་གདོན་ལྷ་དང་། །པ་རོལ་ཟིལ་
 །གྱིས་གཞོན་པའི་སྟུག་ཚེན་དང་། །དག་པོའི་ཤ་ཁག་རོལ་གྲེད་ཁྱི་ནག་འདིས། །གསང་བདག་དག་ལྷ་
 །འཁོར་བཅས་ཐུགས་དམ་སྐྱང་། །འཁོར་བཅས་ཐུགས་དམ་གཉན་པོ་སྐོར་གྱུར་ནས། །དཀར་ཕྱོགས་དགེ་
 །བའི་ལས་རྣམས་སྟོད་བ་དང་། །ནག་ཕྱོགས་བདུད་སྡེའི་དཔུང་རྣམས་ཞི་བར་མཛད། །གཡོབ་གྲེད་མདའ་
 །དཀར་དཀར་པའི་ཚོགས་གསུམ་དང་། །ཐོད་མཛེས་ཚོག་མོ་བྱ་བྱུང་གཏང་རུས་དང་། །ཁབ་མོ་གསང་ལ་
 །འོད་སྟོང་འཕྱུང་གྲེད་དང་། །སྤྱི་ཁེབ་རྩོམ་མོ་ཆ་བཅོན་པོ་འདིས། །གསང་བདག་དག་ལྷ་འཁོར་བཅས་
 །ཐུགས་དམ་སྐྱང་། །འཁོར་བཅས་ཐུགས་དམ་གཉན་པོ་སྐོར་གྱུར་ནས། །དཀར་ཕྱོགས་དགེ་བའི་ལས་
 །རྣམས་སྟོད་བ་དང་། །ནག་ཕྱོགས་བདུད་སྡེའི་དཔུང་རྣམས་ཞི་བར་མཛད། །ལག་ཤག་དདར་པའི་མཚོན་
 །ཆ་ལམ་ལོག་དང་། །སྤྱི་ཁེབ་མདའ་མཚོན་མཐའ་དག་ཐུབ་གྲེད་པ། །བརྒྱ་འདྲིལ་དཀར་པོ་འོད་ཟེར་

|བརྗེ་ཡེ་གེས་དཀར་རྣམས་དང་བསྐྱེད་ཉ་ཉེ་སྐྱེས། |དག་ཁམས་ཚམ་ལ་ཕན་པར་མཛད་ལ་བསྐྱོད།
 |ཁྱོད་ལྷགས་ནམ་མཁའ་དབྱིངས་དང་རོ་གཅིག་གྱུང་། |རྗེའི་འཕྲུལ་སྐྱུམ་ཙམ་གྱི་ཉིང་འཛིན་སེམས། |ཞི་
 རྒྱས་དབང་དག་འཕྲིན་ལས་ཁྱོད་པར་གྱིས། |ལེགས་ཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་ཁྱོད་ལ་བསྐྱོད། |ཁྱོད་གྱིས་
 གཡས་གཡོན་ཚྭོགས་དང་མཚམས་རྣམས་སྟ། |སྡེ་བརྒྱད་དམག་ཤུང་དཀར་པོ་འབུམ་སྟེ་དང་། |སེར་པོ་
 འབུམ་སྟེ་དམར་པོ་འབུམ་སྟེ་དང་། |ནག་པོ་འབུམ་སྟེའི་འཁོར་གྱིས་བསྐྱོར་ལ་བསྐྱོད། |ལྷུང་ཆེན་ཁ་
 སོགས་སྟེང་ནས་ཚང་སྐྱོབ་བྱེད། |གཡས་ནས་སང་མང་པོས་གཟིན་བྱིན་བསྐྱེད། |གཡོན་ནས་སྟག་ཆེན་
 མང་པོས་ལ་རོལ་གཞོན། |དཔལ་རྩལ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་ཁྱོད་ལ་བསྐྱོད། |སྤྱི་ནས་ཁྱི་ནག་དོམ་དྲེད་མང་
 པོས་དང་། |སྤྱི་ཅེ་སྤྱི་འཛིགས་པའི་གཟུགས་ཅན་སོགས། |སྤྱུལ་པ་ཡད་སྤུལ་གངས་མེད་དཔུང་
 ཚོགས་ཅས། |འདས་དང་མ་འདས་འཛིག་ཉེན་སྐྱོང་ལ་བསྐྱོད། |སྟགས་འཆང་བདག་གིས་རོལ་དབྱངས་
 དང་བཅས་པས། |བསྐྱོད་པའི་ཕྱ་ཡིས་འཛིག་ཉེན་ཚོས་སྲིད་བཏུན། |ལྷ་ཁྱོད་དཔུང་འཕང་མཐོ་ཞིང་དཔུང་
 ཚོག་བཅོན། |ལྷ་ཡུལ་དར་ཞིང་མི་ཡུལ་ལོ་སྤྲུགས་ལེགས། |སྐྱེ་འགོ་བདེ་སྐྱེད་དཔལ་ལ་སྐྱོད་ལྷུང་ཅིག |
 དེ་ནས་བསྐྱུལ་བྱ་བའི།

གྱི་དེ་རིང་དགུ་ལྷ་མཆོད་དགུལ། |སྟོན་ཚེ་ལྷ་དཔལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། |ཇི་ལྟར་མཚོན་ཅིང་གསོལ་བ་ལྟར།
 |དེ་རིང་སྟགས་འཆང་དག་གིས་མཚོད། |དེ་རིང་ཡོན་གྱི་དག་གིས་མཚོད། |དང་པོ་གྱི་ཡེས་ངེད་གྱིས་
 འཛོད། |བར་དུ་བརྗེ་ཡིས་ངེད་གྱིས་མཚོད། |ཐ་མར་དུ་ཡིས་ངེད་གྱིས་བསྐྱུལ།

|གྱི་དགུ་ལྷ་གཉན་པོ་ཁྱེད་རྣམས་གྱི། |བདག་ཅག་འཁོར་དང་བཅས་རྣམས་གྱིས། |ཉིན་གསུམ་དུས་གྱི་
 བྱ་ར་མཛད། |མཚན་གསུམ་དུས་གྱི་མེལ་ཚེ་མཛོད། |རྒྱུ་གྱི་སྟོག་པ་དྲོ་བར་མཛོད། |མདུན་གྱི་འཁར་
 བ་བཏུན་པར་མཛོད། |ཁར་ལ་འགོ་བའི་སྐྱུལ་མ་མཛོད། |རྗེར་ལ་འོང་བའི་བསུ་མ་སུན་ཅེ་འགོ་བའི་སྐྱོན་མེ་རྩལ་འགོ་
 པའི་ཟབ་བྲག་ལ་འཛིགས་ན་ཐེམ་སྐྱས་ཁམས་ལ་འགོ་ནམ་གོན་སྐྱབས་མཛོད།

|གཞེས་སུ་མེད་ལེགས་ལེ་སྤོད། |དག་འདྲེ་ནད་ཡམས་ལུག་ཚོད་དང་། |མི་ཁ་གླིང་བརྗོད་མེད་པར་
 མཛོད། |བྱེས་སུ་དག་ཇག་མེད་པེ་མཛོད། |བསམ་བའི་དོན་རྣམས་ལྷུང་དུ་སྐྱབ། |དག་ལྷ་འཁོར་དང་
 བཅས་རྣམས་གྱིས། |ལྷ་དག་དེ་ནི་ཅུད་ནས་ཚོད། |སྤྱི་དག་དེ་ནི་བརྗོད་ཅིང་བསྐྱུར། |ད་དག་དེ་ནི་རྩལ་
 དུ་རྗོད། |དག་ལས་རྒྱལ་པའི་འཕྲིན་ལས་མཛོད། |བསྐྱོ་བསྐྱོ་དགའོ་ལྷ་རྒྱལ་ལོ། |དཀར་པོའི་ལྷ་རྣམས་
 ཡར་ལ་རྒྱལ། |ནག་པོའི་ཕྱོགས་རྣམས་ལུང་དུ་བུས། |དག་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཡན་མཛད་ནས། |ས་སྟེང་
 དགོ་དགོབས་ལྱབ་པར་མཛོད། |ཅེས་དག་ལྷའི་བསྐྱར་བསོ་དཀར་པོ་རྒྱལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི་རང་གི་
 མཚེད་གོགས་རྩོ་རྩེ་ཞེས་པས་འདི་ལྷ་ལུ་ཞིག་གིས་ལྷ་ན་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་བསྐྱར་གསོ་མ་མཐོང་བས་གུ་
 རུའི་གཏོར་མ་དག་ལྷ་དབང་བརྟོད་ཞིག་ལ་གཞི་བྱས་ལ་བསྐྱར་བསོ་དེ་ནི་སྐགས་འཚོང་སྤོན་ལམ་ལྷན་
 བསྐྱབ་གྱིས་སྐྱར་བའི་ཡི་གེ་བ་ནི་རིགས་ནས་སྐྱང་ཅིས་སོགས་དུམ་ལ་མཁས་པས་རྣམ་དབྱེད་ཅན་གྱི་
 བཟང་དབང་ལུག་གོ། |འདིས་ཀྱང་འགོ་རྣམས་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག་དགའོ། |

ལྱབ་བདག་རྩོ་རྩེ་འཆང་དེས་སྒྲུ་མ་དང་། |དབྱེར་མེད་བདག་བའི་དག་པོ་རྩོ་རྩེ་འཛོམ། |དག་ལྷ་ཆེན་པོ་
 དམེད་དགུར་གྲུས་བཏུང་ནས། |དེ་ལ་གཤེགས་གཏོར་འཇུག་ཚུལ་བྱིས་བར་བྱ། |དག་ལྷ་མཚོད་གཏོར་མ་རི་
 རབ་བར་རིམ་སྟེང་དུ་རྒྱུམ་གཏོར་བརྒྱད་འཁོར་ཐེང་ལྷ་ཆང་ལ་བསྐྱོར་བྱག་རྩོད་ཡི་དམ་ཟུར་གསུམ་ཐེབ་ལྷ་སྒོར། |བཞི་བདག་གཏོར་མ་
 སོགས་ཟས་སྒྲ་བཏུང་བ་དམ་རྗེས་སྐྱེན་གཟིགས་དབུལ། |འཇུག་བསངས་གི་གཏོར་མ་སྒྲུ་མ་ཡི་དམ་མཁའ་འགོ་ཚེས་སྒོར། |འཇིགས་
 བྱེད་མ་གྲོར་མ་དབུས་སུ་རྒྱུམ་གཏོར་གཅིག་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྒྱད་ཐེབ་ལྷ་བསྐྱོར། |གཡས་སུ་གཅོང་རེས་དགའ་བའི་ལྷ་སྐྱའི་གཞི་བདག་
 གཏོར་མ་རྒྱུམ་གཏོར་མ་ལྷ་དགུ་རིལ་སུ་བསྐྱོར། |གཡོན་དུ་གཞུག་གཏོར་མ། |སྤེ་བརྒྱད་འཇུང་སོགས་བཞི་བདག་གཏོར་མ། |གཡས་
 སུ་ཟུར་གསུམ་འཁོར་བརྒྱད་ཤོས་སུ་ཐེབ་ལྷ་གཞུག་བརྒྱ། |སྤྱི་དམར་ཟས་སྒྲ་ལུང་དཀར་གསུམ་མངར་གསུམ་ཟེ་བྲོག་གསུམ། |འོ་མ་
 ཆང་ར་ལུད་སྐྱེན་གཟིགས་སོགས་ཆུ་གཉིས་ཉིད་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་བཤམས་ལ་འཇུག། དགོ་ལེགས་ལེལ། |

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН БУЯН ДЭЛГЭРҮҮЛЭХ ХИЙДИЙН ХАМБА ЛАМ Х.БААСАНЖАРГАЛД ХАДГАЛАГДАЖ БАЙСАН ТҮВД СУДАР

ᠭᠢᠨ ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠪᠤᠶ᠋ᠠᠨ ᠳᠡᠯᠭᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡᠬᠦ ᠬᠢᠶᠢᠳᠢᠶᠢᠨ ᠬᠠᠮᠪᠠ
ᠯᠠᠮ ᠬ.ᠪᠠᠭᠤᠰᠠᠨᠵᠢᠷᠭᠠᠯᠳᠤ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠠᠭᠳᠠᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠲᠦ᠋᠋᠋᠋᠋
ᠰᠤᠳᠠᠷ

ᠭᠢᠨ ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠪᠤᠶ᠋ᠠᠨ ᠳᠡᠯᠭᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡᠬᠦ ᠬᠢᠶᠢᠳᠢᠶᠢᠨ ᠬᠠᠮᠪᠠ
ᠯᠠᠮ ᠬ.ᠪᠠᠭᠤᠰᠠᠨᠵᠢᠷᠭᠠᠯᠳᠤ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠠᠭᠳᠠᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠲᠦ᠋᠋᠋᠋᠋
ᠰᠤᠳᠠᠷ

ᠭᠢᠨ ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠪᠤᠶ᠋ᠠᠨ ᠳᠡᠯᠭᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡᠬᠦ ᠬᠢᠶᠢᠳᠢᠶᠢᠨ ᠬᠠᠮᠪᠠ
ᠯᠠᠮ ᠬ.ᠪᠠᠭᠤᠰᠠᠨᠵᠢᠷᠭᠠᠯᠳᠤ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠠᠭᠳᠠᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠲᠦ᠋᠋᠋᠋᠋
ᠰᠤᠳᠠᠷ

ᠭᠢᠨ ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ ᠪᠤᠶ᠋ᠠᠨ ᠳᠡᠯᠭᠡᠷᠦᠭᠦᠯᠡᠬᠦ ᠬᠢᠶᠢᠳᠢᠶᠢᠨ ᠬᠠᠮᠪᠠ
ᠯᠠᠮ ᠬ.ᠪᠠᠭᠤᠰᠠᠨᠵᠢᠷᠭᠠᠯᠳᠤ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠠᠭᠳᠠᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠲᠦ᠋᠋᠋᠋᠋
ᠰᠤᠳᠠᠷ

**Суварга өндөр хэмээн алдаршсан эрхт их уулын тахилгын
зан үйл тус бүгдийг бүтээгч нэрт судар оршвой.**

Багш очирваан дор мөргөмөй

Тайлбар: монгол хэл дор суварган өндөр хэмээн алдаршсан суварга мэт харагдах хайрханы орны эзэн Далх тэнгэр тэргүүтэнд тахилга үйлдэх ёсыг эмхэтгэн энэ орны суурьнаас нь бэлтгэж сэтгэлд зохистой товцог өндөрлөг уужуу тэгш газар сонгон цагаан эсгий буюу цагаан даавуу дэвсгэрийн дээр Гүсүнтүгдэн буюу гурван шүтээн болох Далх бурхан сэлтийг тахилгын ширээн дээр залан түүний өмнө хоёр уст тахил гурваас дээш үе жигдлэн тавьж, хайрханы гол болон бөөрөнхий хэлбэртэй нэг том түүнийг тойрон жижиг найман балинг маш цагаан 6 зүйлийн зайгаар ариулан бэлтгэж тавиад баруун дор нь цагаан бөөрөнхий найман навчит болон элдэв амттан жимсээр болон үрэл олныг тойруулан зүүн дор түшмэл Дорждагданжийн болон гурван талт том улаан нэг түүнийг тойрон таван бага тэдгээрийн өмнө болон ард талд зохист газар ерөнхий зочидын балин нэг, том цагаан балинг үрэл жимсээр тойруулан гоёж гэгдөр буюу шивдаг дором болон бусад даган баяслагын тухайд мах, архи, сүү, тараг тэргүүтнийг эгнүүлэн тавьж өргөнө. Цагаан хадган явдор мөн таван өнгийн хадаг тас шувууны өдөн “сум” зэргийг сайтар бэлтгээд бурхандаа аврал одуулан бодь сэтгэлийг үүтгэн цаглашгүй дөрвийг баясалган аль нэгэн едамаар дагжид авч болох боловч энэ удаа би Очирваань бурханы тогтоол тарни тоолж балин өргөн сэтгэл хөдлөлөө тогтоон хатуу омог төрүүлэн орон болон тахилын хэрэглэл бүгдийг адислаж унших ануу:

Ум Базар амрида гундали хана, хана хум пээ умаа-сувава-шүдо-сарва-дарма-сувава-шүдо-хум

Тахилын зай бүгдийг нь гэм арилан аяндаа хоосон чанар дор оршоомой. Хоосон чанарын агаараас бүрэм үсгээс гарсан их эрдэнийн уужим саван дотор Ум-аа-хум-су-ха гэх таван үсэг гэрэл дор хайлан тахиулын идээ болон бүгд тэнгэрийн хишигт хүслийн таван эрдэнэ лугаа төгөлдөр рашааны их далай хэмжээлшгүй тахилын орон цэнгэл баясалын хүч лугаа төгөлдөр болмой. Гадна дотны шүтээн зай хэрэглэгдэхүүн бүгд үзэсгэлэн жавхлангийн цог хотол чулуулган болон өмнийн огторгуйн зүг бүхэнд зайгүй түгэн дүүрмой гэж Умаахум³ уншаад Ум сарваан бид гэх зургаан тарнийг зургаан чагжтай нь үйлдмой.

Өмнийн эрдэнэ элдэв бээр хумхын тоос мэт давхарлан бүтээж огторгуй газар тэнгэр голчлон суварга хайрхан машид үзэсгэлэн лугаа төгөлдөр тойрон хүрээлэх нөхөр уулсыхаа голд бүхний эзэн Далх тэнгэр эрэмгий эд хаваа гайхуулан жигүүр ургуулан буй намба сүртэй ч амирлангуй баясалт цагаан нэг нигуур хоёр мутартай баруунаараа жад агсаж, зүүнээрээ цалам барьсан цагаан хөө хуяг дуулагатай бар ирвэсийн арьсаар бүс хийн уясан эрдэнийн элдэв чимэгтэй өлмийдөө эрдэнийн гоёлт гутал эрхшээж цагаан морь нь салхи хөлөглөж түүний дээр нь баатар сүртэй залармой. Түүний дагуул лусын их дагина Юмчин цомо мишгэлзэнгүй сайхан аальтай хөхөмдөг ногоон лагшин, нэг нигуур хоёр мутартай ялимгүй инээмсэглэсэн харцаар гол тэнгэр лүгээ хандсан нь хөхөмдөг хар гэзгээ дээш шуусан баруун мутартаа рашаанаар дүүрсэн цагаан мөнгөн бумбанаас рашаан дуслуулан барьсан зүүн мутартаа их эрдэнээр хээлсэн алтан тэвш эм идээ элдэвээр халин дүүрч лус савдаг, хүн амьтан бүгдийн өвчин зовлонг арилган үйлдэгчийг барьж, лагшин ногоон хөх уужим баринтаг соёрхсон эрдэнийн их чимэгтэй хоёр бойвог хөл нь уян налархай мэт оршмой.

Түүний зүүнд түшмэл Дорждагжил улаан хүрэн лагшинтай, нэг нигуур, хоёр мутартай, хилэнт дүртэй, соёо нь ярзайсан, хоёр мэлмийгээрээ амьтан бүгдийг хорлол аюулаас аварч, хулгай дээрэм, дайсан бүгдийг толгойг нь гудайлган дарж, хар хөх гэзгээ шууж боосон, баруунаараа дасда хэмээх жад барьсан, зүүнээрээ модны мөчир барьсан байдалтай, биендээ төмөр хөө хуяг өмссөн, өлмийдөө тоногтой хар хөх гутал эрхшээж, арван буга гөрөөсний дээр дэвшсэн баатрын байдалтай оршмой. Тэдгээрийн нөхөр болох шинжан, зандүд, нэр алдар нь ч дуулдаагүй мам, лус, савдаг, шас, ад шид элдэв бээр тойрон хүрээлсэн дор залармой.

Тайлбар: агар зандан шунх тэргүүтэй ариун сангийн зайг үүл мэт сайтар уугуулаад явдор хэмээх дохио хадгаар өгмөгц яруу баясгалантай дуу сэлт ялангуяа цагаан дун үлээж, хонх цохиод унших ану.

Өөрөө ядам, очирваань болон хувирсаны таалалыг хум үсэгнээс гэрэл цацарч, их далх тэнгэр, жигүүр далиа дэлгэж, нөхөр, шавь, түшмэл чуулган сэлт, уулын их хаан, Суварга хайрханд залран, тус тусын орны дээдээс бидний өмнө эгшин нэг дор залран соёрх.

Мөн чанар их амгалангийн огторгуйн агаараас
Миний язгуурын багш увидас дамжуулагч ядам хандын чуулган
Машид номыг сахигч сахиусны далайн чуулган дор
Мэхийн тахил өргөө залран соёрх
Газрын эзэн суварга хайрхан энэ дор
Газар газраас далх тэнгэр есөн нөхөртэйгөө
Ялангуяа далх тэнгэр жигүүрээ дэлгэн эд хаваа үзүүлэх танд
Ямагт тахил өргөн хүндэлье түргэн залрахтун
Лусын дагина Юмчинцомо хийгээд
Ломбудоржодагжил түшмэл төмөр хөө хуягтайгаа
Нөхөр лугаа бараа болооч их бага бүгдээрээ
Нийлэн баясаж, эвсэн залрахтун
Эргэн тойрон уулсын нөхөр сэлт зочид хоцролтгүй
Энэхүү орон дор бүгд оршин соёрхоод
Бид бүгдээр эгшиг өргөн дуудахын тэр цагт
Баясгалант яруу дүрээ болгоон энд соёрхоо
Ялангуяа бидний орших энэхэн орон газар дээр
Ярайн харагдах газар, ус, мод, хад бүгд дор
Оршин хөдлөх амьд байгаль эзэд бүхэн
Оршиж хайрла энэ тахилгын оронд
Суварга хайрхан уулын эзэд тэргүүт
Сураг чимээгээр сонсон заларсан зочид бүгдэд
Бид нар тахилын далайг сэтгэлчилэн төгс өргөснөөр
Бүхий ирсэн зочид таалан болгоон соёрхоо Тарни:
УМ И ХАЯА ХИ САМА ЯА ЗААН ЗА
Их суварга хайрхан ууланд ил далд орших
Итгэлт алдраар нь дуудах

Эзэн тэнгэр бүгд бидний бэлтгэсэн тахил идээг зооглоод
баясгангуй, амирлангуй, бэлтгэлийг байгуулж үйлд тэнгэр минь

Га ма ла яс там:

Орны дээд багш ядам сахиусын чуулган

Оргилох хүслийн хувь зохистой бүгд дор

Бие бээрээ сөгдөн мөргөө

Хэл бээрээ эрдмийг өгүүлье

Бишрэнгүй сэтгэлээр даган үйлдэе

Тахил адислаад ийн хэмээн үйлдэх ану:

Жи: Их эрдэм элдэвээр чимсэн, уужим саванд

Их арвин рашаан эргэлдэх тахил аргам

Газар дэлхийг чимэн дэвсэх цэцгийн чуулган

Гариг орчлон бүгдэд соёолон дэлбээлээд

Хөх биндэръяан өнгөт эрдэнийн үүл мэт

Холих огторгуйд үүл мэт хөшиглөн үнэртэх хүжис

Харанхуй орныг машид гэрлээр гийгүүлэн цэлмэж

Хаа ч өдөр мэт гэрэлтүүлэх зулан эрх жигдлэн барьж

Арван зүгийн орчлонг хорол мэт дүүргээд

Анхилуун үнэрт рашааны гуу сан болсон тодов

Амтат идээ, зуу төгөлдөр жигдлэн дэлгэж

Асар том уул мэт овоолон өргөөд

Үзэм, чавга, үр тэргүүтний охь архийг

Үзэгч, зочид бүгдэд сэржимлэн өргөсний чуулган

Элдэв язгуурын хөгжимийн дуу зэмсэг

Эгшиг яруухан дуугарах сонорын мялаалга үйлдэн

Хэлбэр дүрс нь олон янзын хөгжим байвч

Хөг эгшиг сэлэм нь дунгийн дуу мэт яруухан дурсаж

Агар зандан тэргүүтний үнэрийг чуулганаар

Аливааг үнэрлэх, амтлахын тэнгэрийн амтат идээний дээдийг

Баатрын ном мэт дэлгэгдэх мэдэгдэхүүнийг

Басхүү дуудах зочин бүгд

Нийтийн болон тус тусад
Эзэн Суварга Хайрхан их тэнгэрт өргөж
Эв түнжин хорлол бүгдээс авран зохио
Шүхэр, загас, бумба, бадам хийгээд
Шүрэн өлзий, дун жанцан хорлоо тэргүүтнийг
Суварга хайрхан их тэнгэртээ өргөснөөр
Ширүүн мөндөр ган зудыг хөөн зохиож
Хорол норов, хатан түшмэл хийгээд
Хүчит баатар, заан, морь тэргүүтэй
Төрийн долоон эрдэнийг дээд тэнгэртээ өргөснөөр
Төхөмийн хулгай, дээрэм, хорлолыг хөөн зохио
Харах, сонсох, санах, хүрэлцэх төдийн амгаланд
Хувирахуйн адистэд жанлавт найман зай үүнийг
Суварга хайрхан дээд тэнгэрт өргөснөөр
Суугуул бидний өлзий буянг арвижуулан зохио

Нанчид өргөх ануу:

Өнгө үнэрийн найман чадал төгөлдөр гайхамшигт
Өнөд баясгалант амгаланг мэдрүүлэн цэнгүүлснээр
Биен дор их амгаланг үүтгэн эхлүүлж
Балан амт төгөлдөр сэржим өргөө

Номончилгоо ануу:

Багш ядам хандо чойжин тэргүүт
Билгийн мэлмийгээр болгоогч нугууд таалан соёрх
Ажил явдал авч орших ёсыг номчлон үйлдээгүй
Аяа таны таалалд харшилсан бүгдийг номончилмой
Энэ орон дор орших хамаг амьтан бүгд
Эвлэлдэн нийлэх шалтганааар хорлолыг орхиод
Надад дор зовлон гарахын муу шалтгаан бүгдийн чуулганыг
Нийт хэдий чинээ байна тэр бүгдийг хоцроолгүй номончильё

Үйл боловсрон барилдсан
Үзэсгэлэнт энэхүү оронд
Үнэхээр бидэнд дутуу үгүй заяагдсан нутгийг
Галзуу заан мэт эвдэн үйлдэж
Гайхамшигт онгоныг эвдсэнийг нь уучил
Суварга хайрхан их уулыхаа
Сугдан тойрох газар, ус, ой модыг
Мэдэхгүй бүдүүлгийн харанхуйгаар буртагласнаа
Машид гэмшин номончилж үлдэе үнэн сэтгэлээсээ
Номын билийн гэрэл мөн чанар ариунханыг
Нойрондоо зүүдэлж байгаа мэтээр бодсоныг
Номончлогч, номончилхуй, номончлохын орон тэргүүтнээс
Номын биеийн агаараас аяндаа
Номончилж үйлд мой бид нар
Гансанд өргөх зүйлийг адислан унших ану:

Жи:

Язгуурын багш чухаг тэгээд гурвын үнэний хүч хийгээд
Язгуур тарни, нууц тарни гүнзгийн чадлаар
Эрхэм зочдыг баясгах тахилын үүлэн далайн чуулган
Энэхүү газар огторгуйн зүг бүхэнд дүүргэ
Сэтгэл зохист ариун тахулын далай мэт эргэлдэж
Сэвжид үзэсгэлэнт цэцгээр газар бүхэн дүүрч
Сэнгэнэсэн үнэрт хүжний утаагаар тэнгэр бүрхэн үүлшиж
Сайхан гэрэл цацраагч эрдэнийн зул үүгээр
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилийн таалал баясан цэнгэг

Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Зөв бүхэнд дүүрсэн үнэртэй ус дэчив хийгээд
Зуун амт төгөлдөр эд идээний чуулган
Цэнгэн үйлдэхийн шим төгөлдөр сэрчим сархад хийгээд
Цог яруу эгшиг дууны чуулган үүнийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Эрхэт цэнгэл хүсэл эрдэм сэтгэлээс хэтийдсэн
Эрдэнэт төрлийн долоон эрдэнэ болон
Өлзийт найм, зайт найман тахил хийгээд
Өөдлөх цагаан торгон дуаз мэт намиран хөдлөх үүнийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио

Санах эгшинд давхиж хүрдэг морь эрдэнэ
Сэргэр хурц эвэрт том хайнаг
Сарлаг олон үхрийн чуулган
Хишиг өлзийн даллага болсон хонь ямаа
Холхи огторгуйд дүүлэн нисэх жигүүртэн олон үүнийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Хүчит дуут дүүлэх хар нохой мэт
Хүчит тарни мутарлаг бясалгалыг үүсгэн
Илтээр бэлтгэн сэтгэлээр хувилгасан тахилын зай
бүгдийг хоцроолгүй

Их гурван орчлон хотол чуулган үүгээр
Аугаа уудам их эрдэнийн савын дотор
Ариун гурван цагаан идээ шим төгөлдөр сэлтийг бэлтгээд
Элдэв чимгээр чимсэн үзэсгэлэнт балин нугуудыг
Энгүй цагаан торгоор титэм болгон чимсэн эдгээрийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг

Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Мянган сэлмэн хэгээс төгөлдөр хорол хийгээд
Маш хурц дайсныг дарагч бат тоногт нум
Өдөт их сум, бугуйлдах цалам хийгээд
Өрвөлзэх дайсныг дарагч үрда үүнийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Бахим хурц гурван үзүүрт мэсэн буу болон
Бар, ирвэсний арьсан чимэгт нум сум
Бүхнээс тийн ялагч баатарын байдалтай
Бүгдийн мэлмийд торох есөн хүслийг үлдээлгүй өргөсөн үүнийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Цагаан саран эргэлдэх адил сүү тараг айраг
Цэвэр сайн гүргэмийн амт төгөлдөр цай өргөөд
Сонин гайхамшигт архи, охь сэржим тэргүүт
Сэтгэл баясган үйлдэх ундааны чуулган өргөө

Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Өндөр, бат үзэсгэлэнт солонго цацарсан гэрт
Өнөд есөн хүсэл цог учрал төгс эдлэлийн чуулган
Сэнтэй суудал хэрэглэл эдлэл тасралтгүй дүүрсэн
Сайн эрдэнээс бүтсэн орд харш үүнийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг
Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио

Чимэгт ногоон хөрсөнд нуугдах тарвага зурам
Чигжүү ой мод үзэсгэлэнт уул хад хийгээд
Цэвэр хөрсөнд ургах үр тариа жимс ногоо
Цэх өндөр ууланд гүйх ан гөрөөс бүгдийг
Суварга хайрхан тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Суут далх тэнгэр сэлтийн таалал баясан цэнгэг
Даймон шогзол тэнгэрийн таалал баясан цэнгэг
Дагина юмчинцомоогийн таалал баясан цэнгэг

Түшмэл дорждагжилын таалал баясан цэнгэг
Түүний ойрх тэнгэр чуулганы таалал баясан цэнгэг
Таалал баясан цэнгэх нь бидний санасан хэрэг
Тэрчлэн бүтээхүйн сэтгэлийн нөхөр болгон зохио
Энэ мэт таныг биширч тахин магтаад
Эцэс хойдоо бодон дахин дахин залбирч
Сэтгэл ханах санах хүсэл тус бүгд
Саадгүй түргэн бүтэх үйлийг дэлгэн зохио

Сан тавих ануу:

Сангийн зай утааг үүл мэт умбалгаад адистэдлэн жанлавлана

Сангийн утаа болон хувилсан охин тэнгэр мутартаа бумбатай
рашаан бариад бумбаны рашаанаас гэрэл цацарч угаал үйлдээд
бие тэргүүтэй амьтан бүгдийн ариун бусыг ариутган үйлдэж байна
хэмээн бодоод унших ануу:

Жи:

Номын биеийн мөн чанараар ариуссан огторгуйн ингээс
Нилэнхүй агар зандан башиг даль хийгээд
Тэдгээрийн сайхан үнэрт үүл мэт огторгуй дүүрснээр
Тэргүүн багш ядам тэнгэрийн чуулган ариусаг
Хандо чойжин сахиус бүгд ариусаг
Хатуугаар зарлиг дагагч дамжан нөхдийн далай ариусаг
Хувилгаанаар хувилагчийн чуулган нугууд бүгд ариусаг
Хамаг цагаан зүгийг дэмжигч сахиус бүгд ариусаг
Номын язгуурыг дамжуулагч заяа тэнгэр нугууд ариусаг
Нутгийн тэнгэр газрын эзэн од, эрхэс бүгд ариусаг
Орон хийгэд цаг зүгийг эрхшээгч тэнгэр нугууд ариусаг
Онц зургаан язгуурын хамаг амьтан бүгд ариусаг
Ад, зэтгэр өсгөө хонзонт бүгд ариусаг

Айлчин, зочид зохист тэр мэт бүгд ариусаг
Ялангуяа суварга хайрхан уул минь ариусаг
Ямагт орших далх, тэнгэр, сэлт нугууд ариусаг
Даймон шогжал тэнгэр сэлт ариусаг
Дагина юмчинцоомоо тэнгэр сэлт ариусаг
Түшмэл дорждагжил нөхөр сэлт ариусаг
Түүнийг дагагч орны тэнгэр нөхөр сэлт ариусаг
Газар ус, мод хад, савдаг бүгд ариусаг
Гоц уул талын эзэд нугууд ариусаг
Дээд гурван лагшинд харшлах нугууд бүгд ариусаг
Доройтон дэвлэгдсэн бузар бүгд ариусаг
Товчилбоос ажил, явдал, авч орхих ёсыг
Тоймолж ухаараагүйгээс бузартсан нугууд
Үтэр түргэн сангийн утаагаар ариусаж
Үргэлжид бүгд номчлон ариун болог

Сэржим ануу:

Эрдэнэ олноор хээлсэн уужим саванд
Элдэв үр чавганы архи, охь, сэржим
Умаахум бээр рашаалан адислаж
Увидаст багш едам ханда чойжин
Зарлиг магтагч дээдсийн далайд өргөө
Зоог таалан илт бүтээл хайрлан соёрх

Уулын хаан их суварга хайрхан
Угтан залрах далх нөхөр сэлтэд
Уламжлан ган турхангүй дор зохио
Эрдэнэ олноор хээлсэн уужим саванд
Элдэв үр чавганы архи, охь, сэржим

Умаахум бээр увидаслан адислаж
Урьдаар даймон шогжал тэнгэр
Удаа нь лус савдаг нөхөр сэлт өргөө
Ухаанаараа болгоон алив хорлолгүй зохио

Эргэн тойрон уул, ус, ой шугуй
Энд оршиг амьтан бүхэнд өргөө
Эдгээрийг таалан хүн малыг адгүй дор зохио
Эрдэнэ олноор хээлсэн уужим саванд
Элдэв үр чавганы архи, охь, сэржим
Умаахум бээр рашаалан адислаж

Дагина цомо, баатар дорж дагжил
Дагах заяа, орны тэнгэр сэлтэд өргөө
Даамай шид бүтээлийг таалаад хайрлан соёрх
дахилт

Хулгай дээрэм аюулгүй дор зохио
Энэ мэт өргөсөн сэржимийг таалаад
Бид мэт өглөгийн эзэн нөхөр сэлт
Бишрэнгүй бээр өргөн залбиръя
Бүхий л хүсэл зориг тус бүгд
Барцадгүй үйлс дэлгэрүүлэн зохио

Балан өргөлөг ануу:

Амсах төдий таалал амгалант
Асар гайхамшигт хүслийн таван эрдэнэ
Дээдийн идээ рашааны далай балинг
Дээдэс багш дагинаас сахиус нугууд
Дагах нөхөр сэлтийн далайд өргөө
Таалаад шидэс бүтээлийг хайрлан соёрх

Амсах төдий таалал амгалант
Асар гайхамшигт хүслийн таван эрдэнэ
Дээдийн идээ рашааны далай балинг
Далх тэнгэр дагина юмчин цомо
Дорждагжил нөхөр сэлтэд өргөө
Таалаад саад бүгдийг эцэслэн зохио
Амсах төдий таалал амгалант
Асар гайхамшигт хүслийн таван эрдэнэ
Дээдийн идээ рашааны далай балинг өргөө
Дэргэдэх газар бүгдийг эвсүүлэн зохио
Дээрх орон, заяа тэнгэрт өргөө
Таалаад бидний эдийг арвижуулж зохио
Амсах төдий таалал амгалант
Асар гайхамшигт хүслийн таван эрдэнэ
Дээдийн идээ рашааны далай балинг
Газар, ус, мод, хад зүлгэнд орших
Гай тотгорт гандирсын чуулганд өргөө
Таалаад өвчин адыг амирлуулж зохио
Би тэргүүт өглөгийн эзэн нөхөд сэлт
Бүгдэд амгалан хүч төгс эдлэлийг арвидуул,
Хамаг амьтанг хоцроолгүй эрхэндээ хурааж
Хавьдах ад бүгдийг үлдээлгүй хөөж зохио

Шивдаг дормо уншаад

Магтаал ануу:

Шүтээн болон тахилын тэнгэр лус
Сүсэглэн залбиръя авралдаа оруул
Хөгжим зэмсэг элдэвийн аяыг
Холоос сонсон ч цагтаа морил

Солонгын өнгөт торгон явдор бээр
Дохихын цагт дохио хармагц
Дороо түргэн морилож залар
Цай, архи, сангийн үнэр идээг
Цайлан дайлах цагт амгалан морил
Өдөр гурав, шөнө гурван цагт унталгүй
Үргэлжид дэргэд нөхөр болон зохио
Өврийн шүтээн өмнийн огторгуйд
Үүрээс үдэш хүртэл хойшлуулалгүй сахин
Сайн бүхнийг учруулж, муугаас салга
Суурь зам үр дүн гурав зохилдож
Санасан хэрэг тус бүгд хоцролтгүй
Саадгүй бүтэхийн үйлс хайрлан зохио

Гүл буюу айлтгал ануу :

Багш ядам дагина сахигч
Баясан дагагч бүгдийн чуулган
Суварга хайрхан уулын эзэн залар
Суут далх тэнгэр нөхөр сэлт
Даймон шогчил тэнгэр сэлт
Дагина юмчинцомо нөхөр сэлт
Түшмэл дорждагзал нөхөр сэлт
Түүнийг хүрээлэгч орны тэнгэр
Бидний үйлийг бүтээх цаг дор бууж
Би тэргүүт өглөгийн эзэн нөхөр сэлт
Санаа муу сэтгэлийг минь засаж
Саар муу хулгай дээрмийг хөөгөөд
Дайсан хулгай чоно нохойн аюулаас
Даруй бидний өмөг болон авран зохио
Жил, сар, өдөр, цагийг өнгөрүүлэлгүй

Жич нүдэнд харагдах муу бүгдийг
Сүлд, амь амьсгал гурвыг анхаарч
Сүр хүчээр нэрийн төдий ч бүү үлдээ
Миний гор эдийг та сахиж
Машид хүчээр ураг болох цагт
Надад хувь тэнгэр үгүй гэмтэй ч
Над руу хандах хүчээ үргэлжлүүлж
Гурван цагийн дайсан бүгдийг барьж
Гагцхүү өртэй хүн шиг нэхэж явахад
Муу үзэл ирт хувилгаан аль таарсан ч
Миний хөрөнгийг түргэн сахин авчир
Миний ажил муу болохыг хараад
Магадлал үгүй орхих юм бол
Миний сэтгэлийн уран хугарах тул
Машид хичээн цаг цагт бүтээ

-довго унших

-даллага-авах

-базарсадын тарни унших

-даши унших-

Тайлбар сэлт: нийт оршин суугчид явдал муу аль нэгэнд сэрэмж алдваас өөр болон бусдыг доройтуулах нь машид олон муу цаг ирж мөндөр буух, ган зуд болох хүн малын өвчин дэлгэрэх зэрэг амгалантай бус зүйл олон гардаг. Орны махбодь доройтож, атгаг санаа ихдэж буйг засахын арган дор дээдэс олон зарлиг айлдан дамжуулсан байдаг. Тэдгээрийг ойшоон дагадаггүй зарим нэгэн хүмүүсийн харгайгаар лус савдагтаа хорлол учруулж буй тохиолдол олон буй.

Судар шаштирын тайлбарт сэлтэд хад чулуу тэргүүтнийг аврал гэж бодох нь аврал одуулах сургааль зэрэгтэй зөрүүтэй боловч дээдэс ашидын бус ахуй үесийн муу шалтгааныг арилгахын тухайд дой болон лүдор тэргүүтнээр засах ёсыг сайтар нягтлан газар орны оршин суугч нарын номын ёс лугаа сайтар зохилдуулан тэр

ч бүү хэл ач тусаа өгөх нь өөр бусдад илт байна хэмээн монгол хэлэнд суварга өндөр хэмээн алдаршсан уулын хаан дор тахил балин өргөхийн зан үйл “тус бүгдийг бүтээгч” хэмээх судар нь миний шавь хуварга ноёд, түшмэл хар шар их бага олон бээр энэ мэт судар хэрэгтэй хэмээн ихээр ичээсэнд Цорж, Гавж нэрийг зүүгч Гэлон Дэлэг жунай бээр дэлгэрэнгүй хураалтгүйгээр бичив. Хамаг амьтанд ач тусаа агуу ихээр өгөх болтугай.

ЗАЯАНЫ ТАВАН ТЭНГЭР БУРХАНЫГ ТАХИХ ЗАН ҮЙЛ ТҮВД СУДАР

༄༅། །འདིར་འགོ་བའི་སྣ་འི་གསོལ་མཚོན་བསྐྱར་བཤགས་
བྱ་ཚུལ་བཞུགས་སོ། །

༄༅། །ན་མོ་བཟོ་བྱེ་ར་ལ། །ཚོགས་གཉིས་ཤར་འི་ཕྱེལ་མངོན་འཕགས་ཤིང་།
།མཚན་དཔེ་འོང་སྟོང་འབྲེད་པའི་ཕན་བདེའི་བདག་པོ་དགེ་ལེགས་སྣོལ།
།འདིར་འགོ་བའི་སྣ་འི་གསོལ་མཚོན་བྱ་བར་འདོད་པས། །ཐུགས་འབྱུང་གི་ཉེན་གང་ཡང་ཅད་བའི་མདུན་དུ།
།ཉར་སྟོང་དཀར་གཏོར་རྒྱུ་པོ། །སངས་གསེར་རྒྱུ་མས་བྱུན་གཟེགས་སོགས་འཕྱོར་པ་དང་བསྐྱར་ནས་བཤམས།
།རང་ཉོད་གསང་བདེ་འཛིགས་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་དམ་གང་ཡང་ཅད་བའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པས།
།ཡི་དམ་དེ་ཉོད་ཀྱི་ལས་ཐུགས་ཀྱིས་མཚོན་གཏོར་རྒྱུ་མས་བཤམས། །སྤྱོད་སྟོང་བར་བྱུངས།

206

༄༅། །སྟོང་བའི་ངང་ལས་རང་གི་མདུན་པོ་ལས་བསྐྱར་དང་འདབ་མ་རྒྱད་པའི་
གདན་ལྗང་འཕྲེང་བསྐྱེགས་སུ་གནས་པའི་ལྷེ་བར་ཨ་ལས་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
གདན་རེ་རེ། །གདན་དང་པོའི་དབུས་སུ་རྩྭ་ལས་མ་གཅིག་དཔལ་གྱི་སྣ་མོ་རྒྱ་
མངོག་དཀར་མོ་ལང་ཚོ་དར་ལ་འབབ་ཅིང་། །བྱད་མེད་དར་མ་མཛེས་ཤིང་ཡིད་
དུ་འོང་བའི་ཆ་བྱད་ཅན་ཞལ་གཅིག་ལྷག་གཉིས་མ། །གཡས་མདའ་དར་དང་།

207

214
 གློ་བཟང་གྲུ་སོལ། །ཚ་བརྒྱུད་ལྷ་མའི་ཚོལ་རྣམས་དགོངས་སུ་གསོལ། །དྲིན་ཅན་ལྷ་མ་རྗེ་ཞེ་འཆང་
 དབང་དུ། །མ་རྟོལ་ལོག་ལྷ་བཀྲིས་རྣམས་མཛོལ་ལོ་བཤགས། །བསང་བདག་ལྷག་ན་རྟོ་ཞེ་ལ་སོལ་པའི།
 །ཡི་དམ་ལྷ་ཚོགས་བདག་ལ་དགོངས་སུ་གསོལ། །དངོས་གྲུབ་ཚུ་བ་དམ་ཚོག་ལྷ་མ་པ་ཡི། །བཅས་པའི་
 །མཚམས་ལས་འགལ་རྣམས་མཛོལ་ལོ་བཤགས། །རྩན་ཅིག་སྐྱེས་ཤིང་འགོ་བའི་ལྷ་ལྷ་སོལ། །མཁའ་
 །འགོ་ཚས་སུང་ཚོལ་རྣམས་དགོངས་སུ་གསོལ། །བདག་ཅག་མི་ཤེས་བག་མེད་མེད་དབང་གྲུར་པས།
 །ཁྱིད་ཀྱི་གསང་གསུམ་འགལ་རྣམས་མཛོལ་རྣམས་མཛོལ་ལོ་བཤགས། །ཁྱུང་པར་འགོ་བའི་ལྷ་ལྷ་
 །འཁོར་བཅས་ཀྱིས། །བདག་ཅག་བྱ་ལྷག་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ། །བསྐྱེན་ཅིང་བསྐྱབ་དང་མཚོང་

215
 ལྷོ། །གཏོར་རིམ་པ་ཡི། །གཏང་རག་དམ་གསུམ་མ་བཏང་མཛོལ་ལོ་བཤགས། །མདོར་ན་མཚོང་
 །གཏོར་དམ་ཇས་སྤུལ་པ་སོལ། །ཞོངས་པ་ཅེ་བཀྲིས་སྤོང་ནས་བཤའ་ལའ་ན། །བཙེ་ལྷན་ཁྱེད་ཀྱི་
 །ལུང་ཀྱིས་བཟོད་མཛོང་ལ། །ཚངས་པར་སྐྱེན་པ་དངོས་གྲུབ་སྐྱེད་ཀྱི་གསོལ། །དེ་ནས་བསྐྱེད་ཇས་དང།
 །གཏོར་མ་སྐྱེ་འགོ་རྩར་ལྷུ་བཀྲིས་བཙོབས། །ལྷ་ལྷ་ལས་སྤོང་པར་སྐྱེད། །སྤོང་པའི་དང་ལས་བསྐྱེད་ཇས་རྣམས་ཀྱི་
 །རང་རང་གི་མིང་ཡིག་དང་པོ་ཐོག་ལས་བརྒྱན་པ་ཞུ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་མ་དང། །ཡི་དམ་འགོ་བའི་
 །ལྷ་ལྷ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་དམ་ཇས་སྐྱེན་གཟེར་མཚོང་པའི་བྱེ་བྲག་བསམ་
 །ཀྱིས་མི་ཁྱབ་ཞིག་ལྷ་མ་དང་ཡི་དམ་འགོ་བའི་ལྷ་ལྷ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྐྱེན་ལམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་

216
 ལྷོ། །རྩལ་པར་གྲུར་ཅིག་ལོ་སའ་བེད་ X བཟོ་སྐྱ་ཏ་ལོ། །ཅེས་བཟོད་རྣམ་མཁའ་མཛོང་གི་ལྷག་རྣམས་བཅས། །ལོ་ལྷ་རྩལ་
 །ཤུང་བྱ་ཉི་ལྷོ་རྩལ་ལོ་སའ་བྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། །ལྷགས་དུག་ལྷག་རྩལ་ལྷག་གིས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ། །ཀྱི་ཚོས་
 །དབྱེདས་བདེ་པ་ཚེན་པོའི་དང་ཉེད་ལས། །བྱུང་བའི་སྐྱ་ཚོགས་མཚོང་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ་ཡིས། །ལ་དང་བར་
 །སྤང་གུན་གསལ་དངོས་བཀའ་སྟེ། །འགོ་བའི་ལྷ་ཚོལ་འཁོར་བཅས་མཚོང་པར་བཀྱི། །དངས་འཇམ་
 །བསེལ་པའི་མཚོང་ཡོན་ཞབས་བསེལ་དང། །ལྷ་ཡི་མི་རྟོག་སྤོས་ཀྱི་དུད་པའི་སྤྱིན། །སྤོང་གསུམ་འོད་ཀྱི་
 །འགོངས་པའི་སྤང་གསལ་འདིས། །འགོ་བའི་ལྷ་ཚོལ་ལྷ་ཡི་ལྷགས་དམ་བསྐྱེད། །འཁོར་ཚོགས་དམ་
 །ཚེན་རྒྱ་མཚོ་ལྷགས་དམ་བསྐྱེད། །ལྷགས་དམ་བསྐྱེད་ཞིང་ཉམས་ཚོལ་གསོས་གྲུར་ནས།

^{ᠠᠨᠠᠨᠠ}
 ལྷན་གྲུང་གྱི་ཚོན། །འཕོང་རྒྱན་སྣུལ་སྟོབས་ལྡན་པའི་སྐྱེས་པའི་ཚོགས། །འགོ་པའི་སྣ་ལྔ་མ། །མདོར་ན་
 རྒྱལ་བསྟན་བསྐྱེད་ཞིང་བདག་ཅག་དང་། །ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་ཤིང་བསྐྱེད་སྟོབས་མཛད་པ་ལ།
 །ཉེ་བར་མཁོ་པའི་ཡི་བྱང་མ་ལུས་པ། །འདུལ་གྱིས་བཞེས་ནས་རྒྱལ་བསྟན་སྟེང་པོ་མཚོག་སློབ་ཐང་
 །འགགས་བསྟན་སྟོགས་བཅུར་རྒྱས་པ་དང་། །དེ་འཛིན་དགེ་འདུན་ལྷེ་རྣམས་ལུགས་མཐུན་ཞིང་།
 །བྲིམས་གཙང་བཤད་སྐྱབ་གོང་དུ་སྟེལ་པ་དང་། །རྒྱལ་པོ་འབངས་བཅས་དགེ་བཅུའི་བྲིམས་གྱིས་འཚོ།
 །ཡུལ་འདིར་འཐབ་ཚོད་ནད་སྟག་སང་སེར་ཐན། །མི་མཐུན་གཞོན་པའི་ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ཞི་ནས།
 །ལེན་ཚོན་ཡར་ངོའི་རྩ་ལྷར་འཕེལ་བར་མཛོད། །བསངས་མཚོད་ནི། །གསེར་ལྷན་བར་འདའི་མེ་ནད་

འཕྲུལ་ལེ

220

།།ཅུ། །བསངས་གྱིས་རྩས། །ལུན་ཚོགས་དེ་བསྐྱེད་ལྡན་པ་བཟེན་པ་ལས། །བྱུང་བའི་དུང་སྟོན་སྣ་ལྔ་
 །འགོང་བ་འདིས། །འགོ་པའི་སྣ་ལྔ་འཕོང་དང་བཅས་པ་བསངས། །མཚོད་གཏོར་དམ་རྩས་གྲིབ་
 །གྱི་སྟོགས་པ་དང་། །ཐབ་གཞིབ་དམར་གྲིབ་དམ་ཚོག་ཉམས་པའི་གྲིབ། །ལ་སོགས་མི་བཙང་གྲིབ་
 །ཀུན་དག་གྱུར་ཅིག། །དེ་ནས་བསྐྱེད་གཏོར་ལུལ་ལ། །འཕྱིན་བཙེལ་ཅེ་རིགས་པ་བྱས་ཏེ། །བསྟོག་པ་ནི།
 །བདེ་ཚེན་ཚོས་སྐྱེའི་ངང་ཉེད་ལས། །བཞེས་པའི་སྣ་ལྔ་འཕོང་བཅས་གྱིས། །མཚོད་གཏོར་དམ་རྩས་
 །འདི་བཞེས་ལ། །བདག་ཅག་འཕོང་དང་བཅས་པ་ལ། །གཞན་གྱི་བསམ་ངན་སྦྱོར་རྩུབ་བསྟོག། །བདུད་
 །རིགས་འབྱུང་པའི་གཞོན་པ་བསྟོག། །ལས་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྟོགས་སོགས་ཀྱི། །དྲག་པོ་ཚོར་རྣམས་འཕེན་

འཕྲུལ་ལེ

221

^{ᠠᠨᠠᠨᠠ}
 །བ་བསྟོག་མནན་ཏང་བྱང་ལ་ལུར་ལ་དང་། །ལ་སྟོན་ཚོད་པའི་གཞི་རྣམས་བསྟོག་ལས་བདུད་གཡོས་དང་
 །མས་ལྷེ་ལངས། །ལ་རོལ་དག་ལྷེའི་གཡུལ་ངོ་བསྟོག་ལུས་ནད་སེམས་གྱི་སྟུག་བཟུལ་དང་། །དུས་མིན་
 །འཚེ་བ་རྣམ་བརྟུང་བསྟོག་ཚོད་ཤོག་གི་བར་གཙོད་དང་། །ལྷགས་དང་ཞོར་ལ་གོང་ལོ་མ། །མི་ལོ་ངན་
 །དང་མཚན་མ་ངན། །ལ་སོར་འགལ་རྟེན་བར་གཙོད་མ། །མདོར་ན་རྟེན་ངན་བར་གཙོད་ཀུན། །སྣང་པའི་
 །དགྲ་དང་བགེགས་ལ་སྦྱར། །བདག་ཅག་མི་ཞོར་འཕོང་བཅས་གྱི། །ཚོ་བསོད་དཔལ་འབྱོར་སྟན་གྲེན་
 །སོགས། །ལིགས་ཚོན་ཡར་ངོའི་རྩ་ལྷར་སྟེལ། །དེ་ནས་གཏོར་མ་བསངས་སྐྱེད་སྟེང་སྟོང་པའི་ངང་
 །ལས་སྦྱོར་ལས་རིག་པོ་ཚེའི་སྦྱོང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཚེ་བ་རྣམས་གྱི་ནད་དུ། །ལོ་ལས་གཏོར་མ་ལུས་དུ་བྱུང་

འཕྲུལ་ལེ

222

Заяаны таван тэнгэрийн тахилгын зан үйл

Монгол орчуулсан нь

Очир баригчид мөргөмүү

Билиг буяны хоёр чугуулган

Буцлан гарах зүүн уулын үзүүр

Бодьтойгоор хутагт илт оршин

Алдар үлгэрлэлийн мянган гэрлээр

Амьтны тус амгаланг зохиогч

Ачит эзэн та сайн буяныг хайрла

Эгүүндор оройлох таван тэнгэрийг тахин үйлдэхийг хүсвээс: Зурган болон бусад шүтээний өмнө нэгэн үе тахил болон бөөрөнхий цагаан балин тэнгэрийн тоогоор дөрвөн зүг төвд байрлуулсаны суурь таван шатат тавцан сэнтийг засан байрлуулж сан, сэржим, хонх очир сэлт данзай болох таван хошуу малыг сэтэрлэн залж тойруулан ааруул идээ бал, тос, сүү, айраг тэргүүт цагаан идээг тахил болгон өргөн бэлтгээд ямандаг бурханаар бол Умаа христэ, Сандуй бурханаар бол Бигнандадэ хум, Дэмчиг бурханаар бол Хагадэрга хум, Дүйнхор бурханаар бол Ума хум хо хамча хэмээн Дагжид буюу өөрт үүсгэхүйн хөрөнгө авч СУВАВА-гаар хоосон чанарт оршин ариусгаад хоосон чанарын агаараас өөрийн өмнө, “БАМ” үсгээс гарсан бадам цэцэг найман дэлбээт таван олбогт давхарласны гол цоморлогт, “А” үсгээс гарсан саран хот мандалын таван дэвсгэр олбогын төвд За-үсгээс гарсан нэгэн эрхт цогийн охин тэнгэр цагаан лагшинт, идэрийн жавхаа төгөлдөр ид загсаж буй сэтгэлд зохистой байдалтай нэг нигүүр хоёр мутартай баруунаараа дадар, зүүнээрээ гурван ертөнцийг дурандах толь барьж, цэнхэр торгон баринтаг өмсөж эрдэнийн титэм тэргүүт гоёмсог чимгээр чимэглэж охин гөрөөс хөлөглөн, өөрийн лагшин лугаа адил охин тэнгэр бээр орлон төрөгч, идэрийн цог заль төгөлдөр хийгээд орлогч түшмэл, шувуун толгойт тэргүүтэн бээр хувиан өнгө үгүй үзэгдмой. Хоёрдугаар олбогон дээр ни үсгээс гарсан амин тэнгэр, идэрийн цог заль төгөлдөр цагаан лагшинтай нэг нигуур хоёр

мутрын баруунаар жад хийгээд зүүнээр цалам барьж, лагшин даган алтан хуяг дуулга, барын арьс хидэрч, сүүл нь зүүн талдаа тогтоон барьсан ганган гутал соёрхсон бөгөөд хар моринд мөнгөн эмээл хазаар тэргүүтэнтэй чимгээр чимэглэсний дээр заларч лагшингаас нь хамт нэгэн дор төрсөн тэнгэр эрдэнийн чимгээр чимэглэсэн хүний байдалтай хувилгаад тоолошгүй цацарч гуравдугаар олбогны дээр А үсгээс цацран гарсан цагаан эр тэнгэр, идэрийн жавхаа цог заль буусан, нэг нигуур хоёр мутарын баруунаар хүслийг хангагч зэндмэнэ эрдэнэ, зүүнээр их эрдэнээр дүүрсэн модон тагш барьж,

лагшин дор хөхөмдөг хувцас өмсөн, бүжиглэн буй байдалтай, эрээн торго барьсан, ганган гутал өмсөж хүлэг морийг дээд ягаан өнгөөр чимэглэсэн чимгийн дээр заларч, лагшин ээцээс гурван нөхрийн тэмдэг төрөлхийтөн олон авга хамаатны ёс хийгээд, аавын эрхтэн хийморь гучин гурван тэнгэр чимхэд их эрдэнийн чимгээр чимж, арван зүгтээ цацран дөрөвдүгээр олбогны дээр Юу үсгээс гарсан орны тэнгэр цагаан нэг нигуур, хоёр мутар бээр нум сум барьсан, лагшиндаа хуяг дуулга олгон, барын арьсан шантав хөтөрч, сүүл нь унжсан, лагшингаас орны эрхэм нөхөр сэлт, тэнгэр гоё хувцас элдэв бээр чимэглээд шувуу, хонь цагаан сарлаг, тэргүүт бээр хувилан, тоолош үгүй арван зүг дор цацармой. Тавдугаар олбогийн дээр ши үсгээс гарсан дайны эр тэнгэр идэрийн цог залийн байдалтай амирлангуйн дүртэй цагаан лагшин, нэг нигур хоёр мутартай баруунаараа жад, зүүнээрээ цалам барьсан цагаан торгон баринтагтай, үс гэзгээ өөд нь шуун боосон барын арьсан шантавтай бас сүүл нь зүүн тийш унжаатай их эрдэнийн элдэв чимгээр чимсэн өлмийдөө ганган гутал өмссөн, цагаан морьт баатрын дүрээр оршвой. лагшин ээцээс нь буяны садан багш хийгээд ловон тарничин, сахиус тэргүүт хэмжээлэшгүй арван зүг дор цацран хураахын ёсонд оршсоны гол хийгээд нөхөр бүгдийн оройд нь цагаан ум үсэг, хоолойд улаан А үсэг, зүрхэн тушаа таалалд хөх хум үсэг тодрон хувирмой бие ямагтын тагаалалаас хөх хум үсгэн гэрэл, төмөр дэгээ мэт байдалтай мөн өөрийн чанарын орноос дайны тэнгэр, нэг орлох тэнгэр, амин тэнгэр, охин тэнгэр, орны тэнгэр бөгөөд заяаны таван тэнгэр хувилгаан лугаа сэлт залран соёрхвой

(Их хөгжим сэлт бээр угтахуй их хөгжим сэлт бээр дуугарахуй)

Дээд гадна малогийн уулын орон,

Дотор орны дээдийн дээдээс

Дайны тэнгэр ураг нөхөр сэлт
Тахилын орон энэ дор залран соёрх
Дээд гадна- их гамаарүүвийн орон
Дотор баруун суга ээцээс
Доод орлогч тэнгэр ураг залраад
Дахин шид бүтээлийг хайрлан соёрх
Дээд гадна ганзайн орон
Дотно дээд орон зүрхэн ээцээс
Дээд амин тэнгэр нөхөд залраад
Барцадыг арилган заларч соёрх
Бас гадна, дотно гамаарүүвийн орон
Бахдам газар эдлэгч дээд орноос
Баатар охин тэнгэр сэлт заларч
Эд бүтээлийг хайрлан соёрх
Энд залиндаарын орны дээд
Дотно их амгалан нөхрөөс
Доорх орны тэнгэр сэлт заларч
Санасан хэргийг бүтээж соёрх

За, за захум бам хо тангарагтан лугаа хоёр үгүй болмой бадма
гама лаястам

Ум бан за дива саба ри бара аргам, байдам, бүсви, дүви, алогэ,
ганди нивди шавда

барадинза хум суха (хэмээн тахиад)
Төрөх төдий агшин ээцээс
Төрсөн биений сүүдэр шиг
Хагацал үгүй нөхөрлөөд
Хамгаалж аврах тэргүүтэн
Зохилдох шалтгаан бүгдийг гүйцээгч
Заяаны таван тэнгэр сэлт

Олон чуулганы далай мэт

Онцын сүсгээр бишрэн мөргөмөй

Өөрийн тааллын хум үсгээс гэрэл цацарч очирт гурван тэнгэрийн чуулганы өмнө тэнгэр нугуудын гурван орны жи үсгээс зуун үсэг цагаан, улаан, хөх гурван гэрэл лугаа сэлт болон заяаны таван эрхэм тэнгэрийн орон дор хураагдан, тэдгээр нугуудын лагшин, зарлиг таалал лугаа харшлахын тангараг доройтсон нугууд бүгд ариусах болмой.

Тайлбар: бас заяаны таван тэнгэрийн гурван орны гурван үсгээс зуун үсэг хүртэл урьдын адил болой нөхөр нугууд өөр өөрийн гурав дор хураагдаж, нөхөр нугуудад шүтэн тангарагтны тангараг доройтол бүгд арилан ариусах болой хэмээн хүчтэй хатуу бодоод унших ануу:

Очир баригч ловон Бадамжунай

Оройн чимэг Балдан Адиша

Хоёрдугаар бурхан цолт Богд лам тэргүүт

Хосгүй дамжлагын багш нугууд таалан соёрх

Ачит багш очир баригчийн эрхэнд

Атаат үзэл нугуудыг бүгдийг номончлоод

Нууцын эзэн Очирваань тэргүүт

Нийт ядам тэнгэр над дор таалал соёрх

Энэхүү бүтээлийн үндэс тангараг сахилыг

Эндүүрч хойшлуулалгүй тан дор номончилъё

Хамт төрсөн заяаны таван тэнгэр тэргүүт

Хандо чойжины чуулган нугууд болгоон соёрх

Би бээр мэдэхгүйн сэрэмжгүйн эрхэнд орж

Багш таны гурван нууц суртгаальд

Харшилсаныг мөргөн номончилж

Ялангуяа заяат таван тэнгэр нөхөр сэлт

Ямагт манийгаа хүү шигээ энэрэн хайрла

Шүтээн хийгээд бүтээлийн тахилын зэргээр
Шөнө өдөргүй тахья таныг номончлогтун
Товчилбоос тахил балин хэргэл тэргүүтийг
Дараалал дугаарыг эндүүрсэнийг номолчилъё
Нигүүлсэл төгөлдөрөөр та таалалдаа соёрхоод
Нийтийн шидэс бүтээлийг хайрлан таал

Ума са ва ва хэмээн бүгд хоосон чанар дор, цэлмүүлэн бодож, хоосон чанарын агаараас хэрэглэгдэхүүн зай, өргөгдөхүүн эд мал амьтан нугуудыг өөр өөрийн эхний үсэг эхлэн, дусал ээц чимэглэн хайлснаас багш хийгээд ядам заяаны таван тэнгэр нөхөр сэлт нугууд баясган үйлдэхийн өргөлгийн дээд зай эд эдлэл тэргүүтний тахилын хэсэг санаанд багтамгүй эх нэгэн болж, багш хийгээд ядам заяаны таван тэнгэр нөхөр сэлтийн мэлмийний өмнө өргөн дэлгэрүүлтүгэй.

ума сарва бид хам хэмээн тарни уншаад
аргам, бадим, бүсви, дүви, алогэ, ганди, нэвдэ шавда хэмээн тахил өргөж,

агдуг чагдүгийн жанлав хийгээд унших ануу:

Номын их амгалангийн агаараас

Нийт гарах элдэв тахилыг үүлэн далай

Завсар газар тэнгэр бүхэнд илт дүүрч

Заяаны таван тэнгэр нөхөр сэлтийг дахин үйлдээд

Тунгалаг зөөлөн цэвэрхэн усан тахил

Тэнгэрийн цэцэг хүжийг хоёр үнэрээр үүл мэт бүрхэж

Гурван мянган ертөнцийг

Гэрлээр гийгүүлэгч их зул эдгээрийг

Говийн лха бурханд өргөж баясгая

Голч нөхөрийн чуулган сэлтийг баясгая

Баясгалант сэтгэлээр доройтсон сэргэж

Барцад нь арилаж эвтэй болоод

Барцад нь арилаж эвтэй болоод
Есөн хүслийн төгс эдлэл хурах шалтгаан
Ерөөл чуулганы шөнийн сар шиг арвидан зохио
Бас дээдийн идээ гадна дотно нууцын
Бат сүмбэр уул дөрвөн тив нар сараар чимсэн тэргүүт
Үлдээлгүй дэлгэр тахилын үүлэн далай үүнийг
Үлэмж заяа таван тэнгэрт өргөн баясгая
Баясгалант сэтгэлээр доройтсон сэргэж
Барцад нь арилаж эвтэй болоод
Есөн хүслийн төгс эдлэл хурах шалтгаан
Ерөөл чуулганы шөнийн сар шиг арвидан зохио
Зөөлөн дулаан зохист хөх торгон барантиг
Зүйлийн эрдэнийн чимэгт титэм
Гоё алтан гутал бүс тэргүүтнийг
Гац таван тэнгэр нөхөр сэлтэдийг баясган өргөв
Эрдэнийн унжуурга алт оюу алагласан чимэгтэй
Энд тэндгүй жингэнэн дуугарах чимэг тэргүүт
Хөдлөх бүрд нь дуугарч таван мутарлагын байдалтай
Хүсэлт таван тэнгэр тэдгээрийг баясган үйлдье
Орныг тийн ялагч баатар хөө хуяга
Олон тэмдэгт барын арьсан дах баатар хүчит
Орчлон ертөнцийг илхэн харах толь мэт
Оройн заяа таван тэнгэрийг баясган үйлдмүү
Эрдмийн эрдэнээр дүүрсэн бадарт
Энгүй хүслийг хайрлагч зэндмэн хаан
Эдгээрийг хумин авчрах даста тэргүүтээр
Эзэн тэнгэр говийн лхагийн таалал баясаг
Баясгалант сэтгэлээр доройтсон сэргэж
Барцад нь арилаж эвтэй болоод

Есөн хүслийн төгс эдлэл хурах шалтгаан
Ерөөл чуулганы шөнийн сар шиг арвидан зохио
Дайныг дарагч баатар өмөг
Дээд хөвүүний хүч үйлээр шидэгдсэн үнэнч нөхөд
Төрөлхтний чуулганд өргөж
Таван заяаны тэнгэрийн таалал хан
Баясгалант сэтгэлээр доройтсон сэргэж
Барцад нь арилаж эвтэй болоод
Есөн хүслийн төгс эдлэл хурах шалтгаан
Ерөөл чуулганы шөнийн сар шиг арвидан зохио
Товчилбоос төр шашны сахигч бидний
Төрөл хамт аврагч нөхөр дор зохиож
Ойрын хэрэглээ бүхнийг хоцроолгүй
Онцгой хувьт орчлонгийн зүрхэн
Богдын шашин арван зүгт дэлгэрч
Бүхий л хуврага эв түнжинтэй
Туурвил бүтээл шагшаабодь арвидаж
Төр түмэн арван буяныг хураагаад
Хэрүүл тэмцэл зуд турхангүй оронд
Харшлах шалтгаан бүгд арилаж
Хотол чуулган шинийн сар мэт дэлгэртүгэй

Сан тавих ануу:

Алтан нумын эвшээсэн галт сумын галаар
Ариун үнэрт зайнаас гарах анхилам утаа
Хан хурмастыг дүүрэн үүлшиж буйгаар
Хувьт говийн лха нөхөр сэлтэд өргөж
Тахил балин дээд идээний түүтгэр
Тулганд гарах хиншүү хярвас түүтгэр

Тэргүүт олон зай бүгд ариустугай

Буцаалга ануу:

Их амгалангийн номын ланшингийн агаараас

Илт болгоогч таван тэнгэр сэлт соёрхон

Тахил балин дээдийн идээг

Таалан энэрч бид нөхөр сэлтийн

Хорон санаа үйлийн үрийг буцаа

Хорт язгуур гарах адыг буцаа

Үйлт дэмбэрэлт таринч тэргүүтний

Үнэхээр хатуу хараалыг буцаа

Хорлолт хэм ам ад жадхыг

Харлуулж хаях үндэсийг буцаа

Баруун дүд зүүн мам боссоныг

Бүр хол дайсны оронд буцаа

Биеийн өвчин сэтгэлийн зовлонгоор

Буруу цагийн найман үхлийг буцаа

Амь насны барцад хийгээд

Алив эд малын гарзыг буцаа

Муу зүүдээр ёр тэмдэг гарах

Мулгуу харш шалтгааныг буцаа

Товчилбоос муу шалтгаан барцад бүхэн

Тэнэглэж уурлах дайсагнал нь хувирч

Бидний амьдрах шалтгаан болж

Буян нас, эд эдлэл нөхцөл амжиргаа дэлгэрч

Бүгд шинийн саран мэт арвижиг

Балин адислахуй ануу:

Хоосон чанарын агаараас бүрэм үсгээс их эрдэнийн сав уужим агуу ихийн дотор УМ-үсгээс балин туйлын ариун тэнгэрийн рашаан болмой.

/Умаа хум Умаа хум Умаа хум /

Заяат таван тэнгэр нөхөр сэлт нугуудын хэлээс очир цацарсан
балинг амьтан бүгд таалах болтугай

Ум бан за дэва-са-ва-рэ-ба-ра едам балиндаа ха ха ха хэ ха-хэ
/3 удаа/

Аргам, бадим, бүсви, дүйви, алогэ, гандэ, нэвдэ, шавда
брайдийнза суха

Заяа тэнгэр нөхөр сэлт бүгд

Зоог балингийн далайг таалж

Урагшиж харшлалгүй тэгш байж

Уг биеийн сүүдэрчлэн хамт

Хань нөхөр авралт садан болж

Харшлах шалтаг бүгд арилаж

Зохилдох шалтгаан бүттүгэй

Шивдаг дором унш

Магтаал ануу:

Өнө эртний сэдэл сэтгэл

Өөрийн биетэйн нөхөр тэнгэр

Аврал зохистой бүтээл нөхрийн туйл

Ачит говийн лха-г магтая

Хөх хувцас, сум,толь, эрхшээсэн

Хөө хуяг элдэв эрдэнээр чимсэн

Салхин хурдат охин гөрөөс хүлэглэх

Сүрлэг охин тэнгэр сэлтийг магтая

Нэг нигүүр хоёр мутартаа жад цаламтай

Нил эрээн хөө хуяг барын арьс хөдөрсөн

Аль бээр ч хувиран шашныг сахигч

Амин тэнгэр нөхөр сэлтийг магтая

Үр нандин дэлгэрэх эрдэнийг
Өврийн бадарт барин цагаан морьтой
Хувилан хувирч олныг бүтээгч
Хүүчилэн сахигч эр тэнгэрийг магтая
Ялсан баатар нэг нигүүр хоёр мутраар
Ямагт арга бээр нум сум баридаг
Хийморийн цагаан мориор давхих
Хүчит нутгийн тэнгэрийг магтая
Жаахан омогт царай хоёр мутарт
Жад цалам баригч баатарыг магтан
Ганган гутал цагаан морь хүлгэлсэн
Гойд сүрт дайны тэнгэрийг магтая
Басчүү шашиныг сахин бүтээг
Бахдам эвийн шалтгаан зохиож
Шашины дайсныг үтэр хөөгч
Шашины нөхдийн далайг магтая
Ариун тахилийн үүлэн далайг өргөө
Айж эмээн шаналсан бүгдийн
Ном ёсчилон зохилдон бүтээгээд
Нийт барцад хоригоос авран соёрх
Өнөд буян, нас хөрөнгө арвижиж
Өдөр шөнө үүрд тэтгэн соёрх
Товчилбоос гадна дотно хөдөө хот хаа, ч
Төрсөн хүү шигээ энэрэл соёрхлоор
Бодийг хүртэл хагцалгүй хамт
Бидний өмөг түшэг болон зохио,
Эрхшээл соёрхол ануу:
Заяа таван тэнгэр нөхөр сэлт минь
Заавал бодийн дээдэд зорьчуул

Нэрийн төдий ор мөр хийж
Нийт андуурах орчлонд ёсонд ч
Егүзор тэгш ямагт билгийн амтаар
Едам тэнгэрүүд эрхшээн соёрх
Шуламын ногоог талхлагч алхаар
Шударга баатар барцадыг дарж
Цэнгэл амгалангийн бадма цэцгийг
Цогт сахиусууд эрхшээн соёрх
Товчилбоос бидэн нөхөр сэлт
Таван тэнгэр заяатыг магтан
Талбирч тахисны билиг хүчээр
Заавал дэлгэрэх үйл нь мөнхрөг.
Замбуулинд амгалан дэлгэрэг

14	༄༅། །ཞིག །བྱང་པའི་དབང་རྟགས་འདི་ཡིས་མཚོན། །གཡུ་ལྗང་གིང་ལོའི་ན་བཟའ་མཛེས། །ལྷ་ལམ་དཀར་པོའི་དཔུ་ལུ་ཅན། །དྲངས་བསེལ་མཚོ་ཡི་ལྗང་བཟེད་བསྟུམ། །མེ་ཉླག་རི་དགས་རྒྱུན་གྱི་བཀྲས། །མྱེད་བྱང་ཚེན་པོ་ཉེར་ཉང་ཞེས། །སྡོན་དུས་ཉོར་དམག་སྡེ་དཔོན་ཚོས། །གསོལ་མཚོད་ལྗང་ཉ་དར་སའི་རི། །མི་མང་བདེ་སྟུག་ལུ་སའི་རི། །སྡིད་པའི་སྤྱ་གར་ཚུ་སའི་རི། །དགོས་འདོད་རེ་སྣོད་ཡིད་བཞིན་ལོར། །དགྲ་ལྷ་ར་ཐོག་པའི་གཞི་བཟེད་ཅན། །དུན་མས་ཀུན་ཏུ་ཁྱོད་བརྟེན་ན། །སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་བྱིན་བསྐྱབས་མཛོད། །ལ་མ་བཞིན་དུ་བྱུམས་སྡོད་མཛོད། །མཛའ་གྲོགས་བཞིན་དུ་སྟིང་ཉེ་མཛོད། །གོ་ཚོན་	9

	<p>བཞིན་དུ་སྤྱང་སྡོབས་མཛོད།
 བཀྲ་གིས་ནི།
 ཡིད་ཚེས་དང་གྲུས་ཡོལ་གོར་ནང། །སོབ་རག་ཉེར་ཉང་འབབ་རྩ་བཞིན། །མཚོག་གསུམ་བྱིན་བསྐྱབས་བདུད་རྩའི་རྒྱན། །ཡོངས་སུ་འཕྱིལ་བའི་བཀྲ་གིས་ཤོག། །སོབ་རག་ཉེར་ཉང་འབབ་རྩ་བཞིན། །འདོད་རྩའི་འཕྱོར་བ་རིགས་བརྒྱད་དང། །གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་དགེ་མཚན་ཀུན། །རྒྱུན་མི་ཚད་པའི་བཀྲ་གིས་ཤོག།
 །།</p> | 10 |
|--|--|----|

ལྷ་སྟེང་།	<p>༄༅། །སོབ་རག་ཉེར་ཉང་གི་གསོལ་མཚོད་བདེན་པའི་རྩ་ཞུ་ཞེས་བྱ་བའདི་འེར་ཉེན་རྣམས་བརྟེན་སྟོབ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ལུལ་འཕྱང་འཛིགས་མེད་དཔལ་བཟང་པོ་མཚོག་གིས་བསྐྱེད་པའི་རོང་སོག་པོ་ཉོར་ལུལ་གྱི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ལས་ལུངས་དགའ་ལྷན་ཐོག་ཚེན་གྱིད་གི་སྤྱ་བ་ཐ་གཤམ་དཀར་བུ་མིང་འཛིན་པ་འདོད་ཉང་པ་ཡར་ནས་ཤེས་ཡིག་གི་བ་རྒྱལ་སྐས་རྒྱ་མཚོད་དང་ལྷུང་གི་བྱིན་རྒྱུ་གནད་བ་རྒྱ་གར་རུབ་ལྷོགས་དུ་རམ་སེལ་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་ཚད་གི་མཁན་ལུང་ལྷ་རིམ་བསྟུག་རིམ་བ་རྒྱུད་སྟོད་ལྷ་ཚོང་གི་མཁན་པོ་བྱ་དོ་རིན་པོ་ཚེ་ཐུབ་བསྟན་འཕྱང་གནས་མཚོག་གོ།
 །། །སྤྲ་མ་རྒྱལ་ལོ།། །དགེ་ལོ།།</p> | 11 |
|-----------|--|----|

		12

**Миний түвд хэл дээр зохиож Дээрхийн гэгээнтэн Далай
багш, Жадо ренбүчи нараар ариутгал өргүүлсэн энэхүү
судрыг монгол хэлэнд орчуулсан ануу:**

**Суварга хайрхан уулын тахилгын зан үйл үнэний
хэнгэргийн дуун.**

Чанар үлэмж их амгалангийн орд

Чухаг гурав едам сахиусны орон

Бурхан шашны Далх тэнгэр заларсан

Бүхэлдээ суварга хэлбэртэй уул

Дотор нь нум хэлбэр өргөөний төв

Дорж элдэв очирт дэвсгэр дээр

Нэг нигүүр хоёр мутартай

Нэгээр нь ралдэ, бариж далайсан

Нөгөөгөөр нь цалам бариж хумисан

Нэрт Далх бурхан залран соёрх

Мөргөл ануу:

Чухаг дээд гурав цагаан зүгийг тэтгэгч

Чухам бүтээх нэгэн үзүүрт сэтгэлээр

Бие хэл сэтгэл гурвын сүсгээр

Биечилэн аврал одуулж мөргөө

Тахил ануу:

Гадаад дотоод нууц бүх тахилын

Гагц цувралтгүй дээдийн зайг

Ариун тахилын эрхэн далайг

Амьтны тусд зориулан өргөө

Наминчилгаа ануу:

Би тэргүүт хүмүүн төрөлтөн

Бурангуйн эрхээр түйтгэрлэгдсэн

Алив хилинц унал юу хийснээ
Алагаа хавсран тан дор номончилмой

Даган баяслаг ануу:

Энэхүү орон дор төрөл авснаас
Энэ өдрийг хүртэл хугацаанд
Ахуй эдлэл номончлон тусалсан
Ач ихийг тан даган баясая

Дурдлага ануу:

Хөгшин нялхс хар шар эр эм бүгд
Хөгжингүй явдал сайны үр
Оршихуй нутагтаа эвээр сахин
Орхих авах ёсыг үзүүлэн соёрх.

Залбирал ануу:

Багш едам дээд гурав
Баатар Далха орны хаанд
Алга хавсран залбирах ануу
Амгалан сайн эрдмийг дэлгэж
Зун цагтаа бороо хур орж
Зуд дурхан, өвчин, хуй салхи зэрэг
Харшлах бүгдийг хааж бат оршоо
Харин бид үргэлжид залбирна танд

Зориулаг ануу:

Ертөнц хийгээд монгол нутагт
Ерөөсөө дөрвөн улирал тэгширч
Хүмүүн малын хишиг дэлгэрч
Хамаг амьтан бурхан болтугай

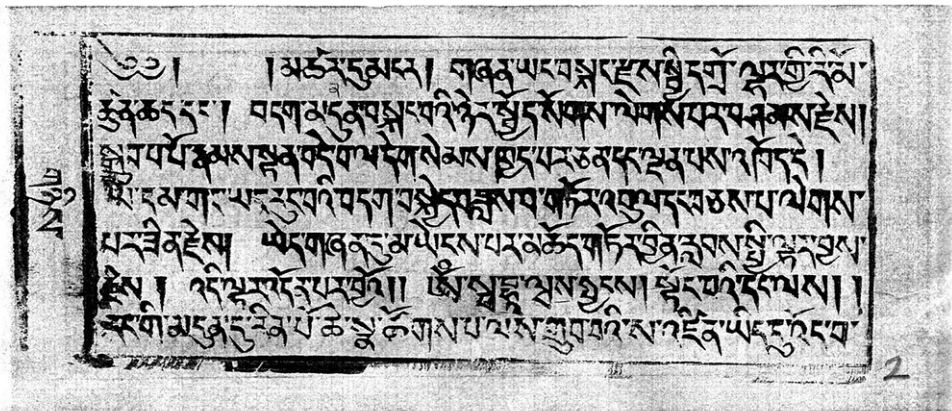
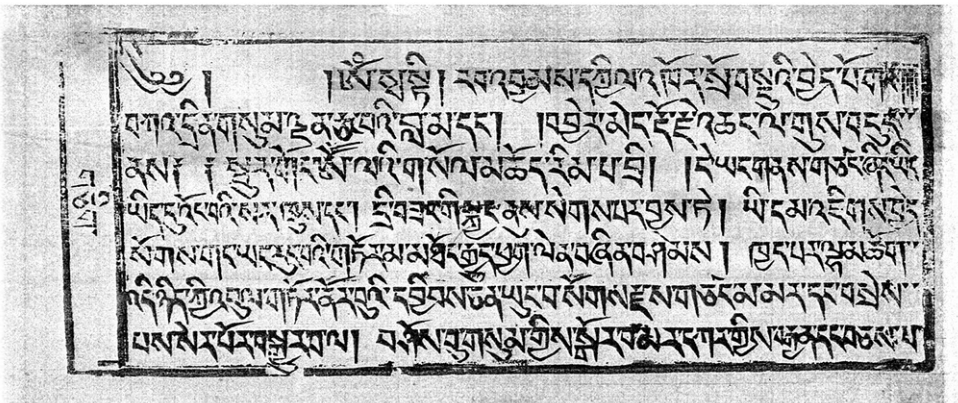
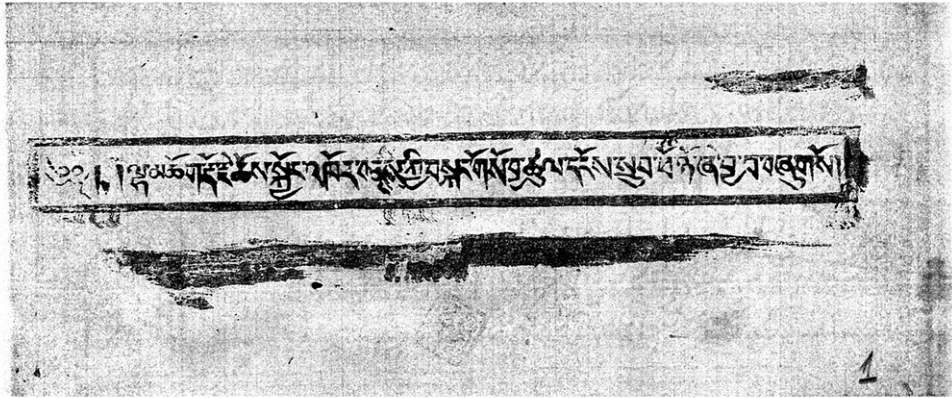
Сэржим ануу:

Арван зүг гурван цагийн бурхад
Ариун иш онолын дээдийн ном

Язгуур хутагт хуврагын чуулган
Ядам сахиус дагинас нугуудад
Охь адист сэржим өргөө
Олон түмэнд илт бүтээл хайрла
Ялангуяа Суварга хайрханд
Ямагт дээдийн адистидтэй
Сэржим ундааг өргөн баръя
Санасан тус илт бүтээж хайрла
Магтаал ануу:
Их лус цуглан оргилж ус бууж хүрхрэх
Ихэр гурван голын эх авсан газар
Хангай нурууны нуурт оргил
Хүчит Далх тэнгэр алжаадаг газар
Эцэг дээдэс Хүннүгийн эрин үед
Эндэх хүмүүс Бурханы шашинд орж
Энэхүү хайрхан уулыг суварга хэмээн
Эртний дээдэс хайрлан өргөсөн
Алдар нэр нь үлдсэн явдал нь
Арай дээхэн үедээ Хүннүчүүд
Бурханы шашиныг түрүүлэн залсан
Будаг тэмдэг нь хэвээрээн шинж
Ногоон зүлэг модон баринтагтай
Ноён цагаан үүлэн овоодойтой
Цэлмэг оюу бадрах аятан нууртай
Цэцэг алаглан гөрөөс шивээлсэн
Увидас гайхамшигт энэ хайрханд
Урьдын цэргийн жанжингууд ирдэг
Хийморь лундаагаа бадраадаг газар
Хүмүүс жаргал зовлонгоо хэлдэг уул

Хөгжилдөн лус бүжиглэдэг уул
Хүсэл бүгдийг хангадаг зэндмэн
Далха тэнгэрийн минь сэвжид хайрла
Дандаа таныг үргэлж шүтнэ
Багшчилан та адистэд хайрла
Бас аав ээж шиг асрал хайрла
Ижилгүй садан нөхөр мэт энэрч зохио
Илд бамбай мэт хамгаалж зохио
Өлзий оршоолог ануу:
Сэтгэлд сүжигийн суварга уулнаас
Сэрүүн рашаан хүрхрэн буух шиг
Дээд гуравын адистэдийн хур
Дэргэд эргэлдэж өлзий орштугай
Есөн хүсэл учрал язгуур бүгд
Ерөөс эх адаг бүхэнд дамжиж
Өдөр өнжилгүй буух хурчилан
Өлзий хутаг тасралтгүй орштугай.

БУЛГАН ХАЙРХАН УУЛЫН ТАХИЛГЫН ЗАН ҮЙЛ
ИЛТ БҮТЭЭЛИЙН ЗАРДАС ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДРЫН ЭХ

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300

33 | |
 1. |
 2. |
 3. |
 4. |
 5. |
 6. |
 7. |
 8. |
 9. |
 10. |

4

1. |
 2. |
 3. |
 4. |
 5. |
 6. |
 7. |
 8. |
 9. |
 10. |

34 | |
 1. |
 2. |
 3. |
 4. |
 5. |
 6. |
 7. |
 8. |
 9. |
 10. |

5

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300

БУЛГАН УУЛЫН ТАХИЛГА ИЛТ БҮТЭЭЛИЙН ЗАРДАС

Монгол орчуулга

Тахилын үг:

Асар уужим хот мандалыг алган дээрээ хураан дэлгээд

Ач төгөлдөр чухаг дээд гурав болон үндэс ёзоорын багш

Алагчлал үгүй очирыг баригчид сөгдөн мөргөж

Алтан нарны гэрэл цацраагч булган хайрханы тахилгыг тавибаас

Тайлбар сэлт: сэтгэлд зохистой цэвэр газар угаал үйлдэн сайн үнэрийг умбалган сайтар бэлтгээд едам бурхан ямандаг тэргүүтний аль зохилдохоор нь балин тахилгыг үзэмжтэй бэлтгээд ялангуяа Булган тэнгэрийн өргөлөг балин эрдэнийн хэлбэртэйг бэлтгэн арц сангийн зайг асар ариун ихээр уугуулан шогбуу сүмжийн гон буюу зүрхэн хэлбэрт гурван балинг чимэглэн ясан тэмдэгт дугуй тосон чимэгээр жигдлэн ганс буюу өргөлгийн зай нийтийн адил зурган болон бодитоор дагжид буюу өөртөө үүтгэл, дүнжид буюу өмнөө үүтгэлийн тахил балинг сайтар бэлтгэсний дараа бүтээгч нар суудалдаа заларч их амгалан буяны сэтгэлийг төрүүлэн едам тэргүүтний тарни тоолон дэс дугаарыг алдалгүй сэтгэлээ алгасруулан үгүй уншиж бясалгаж үйлд ондог буюу илт байгуулалт:

Ума христэ, бидида, на, на хум пад- хэмээх тарниар сан буюу ариусгал үүтгэн ума- савава- шүдо- сарва- дарма- савава- шүдэ- хум хэмээхээр ялган цэвэрлээд хоосон чанарын агаараас өөрийн өмнө их эрдэнэ элдэвээр бүтсэн сэтгэл зохистой газар шатлан өндөршсөний төвд тэнгэрийн ордон машид үзэсгэлэнтэй сэлтийн дотор эрдэнийн гэдэс, мах, яс, цус жигдлэн дэлгэсний голд улаан занданы үнэр өнгөт машид омголон хүлэг эрдэнийн эмээл хазаартайн дээр тэнгэрийн дээд Булган хайрхан алтан нарны буман гэрэл цацруулан нэг нигүүр хоёр мутартай лагшиндаа алтан хуяг, элдэв эрдэнийн чимэг болгосон нөмрөгтэй машид хилэнт гурван мэлмийгээр хөмсөг зангидсан ялимгүй хилэнт, нигүүрт соёо шүд ярзайсан, баруун гартаа эрдэнийн тэмдэгт илд огторгуйд далайсан зүүнгартаа эрдэнээр дүүрсэн бадар аяга тэвэрсэн батүүний баруунаа хатаны дээд БАЗАР ГАЛИМА ногоон лагшинтай, тэнгэрийн хувцас баринтагтай солонго адил гялтганан, мишгэлзэнгүй царай лугаа төгөлдөр хоёр мэлмий нь гол тэнгэр лүгээ хандсан харцтай, элдэв эрдэнийн ээмэг бөгжтэй баруун мутартаа тольт дадар барьсан, зүүн

гартаа гурван нүдэн эрдэнэ тэвэрсэн, машид цагаан үүл булгилах дундаа оршин буй гол тэнгэрийн зүүн талд- лайжид дорж- нүүрэндээ галтай нүдэндээ цогтой шаргал нигүүртэй тэнгэрийн идээ баринтаг дээлтэй нэг нигуур гурван мэлмий нь цахилгаан мэт очилсон шүд нь ярзайж хөмхийгөө зуусан, баруун гартаа жад барин далайсан, зүүн мутартаа цалам барьсан эрдэнийн хүрэн морин дээр эрэмгий байдалтай оршсон эдгээр гурвыг тойрон тахилын нөхөр тэнгэр хилинт охин хөвүүд, мам, шаса, ягчис, тэргүүт нөхөр сэлт далай мэт хүрээлсэний гол болон нөхөр бүгдийн магнайд ум үсэг, хоолойд “а” үсэг, зүрхэн тушаа “хум” үсгээр гэрэлтмой. Өөрийн таалалын “хум” үсгээс гэрэл цацарч, хаана заларч буй очирын орноос чойжин сахиус нөхөр сэлт эгшин бээр өмнийн оготоргуйд залармой.

Тайлбар сэлт: арц хүж уугуулан сан тавьж, явдар явдардан хөгжим зэмсэг бүгдийг дугарган их ян эгшигээр уншмой.

Заллага ану:

Хум.

Цацран хураагдах хуурмаггүй барилдлагын хүчээр

Цахилан алтрах Булган тэнгэр нөхөр сэлт

Цаглашгүй егүзэр таныг урин залъя

цэнгэл баяраар гэрэлтэн таалан соёрх

Эрдэнийн болроос бүтсэн орд харш

Энгүй үүлэн хот мандал саран дэвсгэрчлэн

Ээлж дарааллан энд хүлэглэн морил

Эд идээний дээдийг таалан соёрх

Урьдын тангараг доройтсон бүгдийг болгоон

Уучилан соёрх их Булган хайрхан минь

Дээд тэнгэрийн дээд болсон ГАЛИМА минь

Дэндүү эрэмгий баатар лайжид дорж минь

Нарны цацраг адил та бүгдийн сүр хүчээр

Нийт орчлонг цэлмүүлэнхэн нааш залар

УМ- БАЗАР-ДАРМА-БАЛА-САВА РЭ-БАРА-И-ХАЯА-ХИ-ЗА
ХУМ, БАМ-ХО-

хэмээн хоёр үгүй болмой.

Тэргүүлэшгүйгээс хураасан заль омог, бүгдийг илгээж

Тийн дөрвөн үйлийг ёсчилон бүтээсний хойно

Булган тэнгэр нөхөр сэлт бүгд дор

Бид сэтгэлээ тушаан магтаж үйлдмой

УМ-БАЗАР-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-БАРА-

**АРГАМ-БАДЭМ бүйвий, дүйвий, алогэ, гандэ,
нэвдэ, шавда, браиндийнза суха**

Хүслийн таван тахил ану:

УМ-БАЗАР-ДАРМА-БАЛА-СА-ВА-РЭ-ВАРА

Руба-шавда гандэ-раса-варша браиндийнза суха

Хэмээн тахилууд өргөсний дараа умаахум умаахум умаахум
гэж нанчод өргөнө базар сад гэх тарни уншаад

Хум:

Уг дамжуулагч багш над дор таалан соёрх

Увидас бүтээлч ачит багш хийгээд

Уламжлан дамжуулагч дээдэс сэлт бүгдэд

Урвуу сүжиггүй үзэл нугуудыг зүрхнээсээ номончилъя

Таны бүтээл туурвил бясалгалын зэрэг лугаа

Тангараг үйл бүтээлийн муу зай болон

Хуучирсан тахил болон цагаасаа хоцорсон зэргийг

Хөнөгөөл учруулсан бүгдийг гэмшин номончилъя

Унал дөрвөн махьбодийн тойм төдий

Учрал гурван үүдээр юу хийсэн чинээгээрээ

Тэдгээр бүгдийг хүчтэйгээр гэмшин номончлоё.

Тэсвэрийг соёрхож шидэс бүтээл сайтар хайрла

Товчилбоос магад номын оюунт үйл
Тухайлан гурван цаг доорх бүгдийг магтаад
Танигдах орчинд эндүүрэн буйгаа
Тасралтгүй хэзээ ямагт номончлон үйлдье
хэмээн уншаад гансийн өргөлөг бүгдийг адислаад унших ануу.

Хум:

Уг дамжуулагч багшийн адистэд үнэний хүч
Увидас тарни, бясалгал, мутарлагын хүрдэн
Хуурмаггүй шүтэн барилдлага гарахын хүч
Хувь зохилдох идээ гадна, дотно нууцын тахилын далай
Огторгуй, газар, завсар алин бүгдээр дүүрч
Онц цувралтгүй их амгалангийн гүү сан
Магнайн тэнгэр Булган хайрхан нөхөр сэлтийн
Мэлмийн өмнө тахилын үүлэн жигдрэх болмой
Найман гишүүн төгөлдөр тэнгэрийн тахил мэт
Нийт эрдэнийн далай хотол чугуулганы гүн сан
Ариусган болгож тэнгэрийн зам бүгдээр дүүргэн өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуйт едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Илт бүтээн сэтгэлээр хувилгасан

Ижилгүй анхилам үзэсгэлэнт цэцэгс
Огторгуй газарт дүүрсэн үүнийг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуйт едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Шаргал тосоор барьсан зулууд
Шижиртэн гэрэлтэх тэнгэрийн эрдэнэ
Шөнийг өдөр мэт гэрэлтүүлэгч үүнийг өргөө.
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуйт едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Гавар агар тэргүүний үнэр ихээр
Гаслант бие сэтгэлийн уналыг хөөгч

Гурван ертөнцөд түгэх анхилам үнэрийг өргөө.
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Хүмүүн тэнгэрийн идээний дээдийг
Холин найруулсан рашаан
Хамаг амттай идээ үүнийг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуйт едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Машид үзэсгэлэнт үүл хүлэглэн
Магнай зэндмэнэ эрдэнээр хээлж
Морин эрдэнэ чугуулган сэлт үүнийг

Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуйт едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эрэмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Индранилийн өнгөт хурц эвэртэй
Ийш тийш сагсайх урт савагтай
Ижилгүй сүрлэг сарлагын чугуулганыг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуйт едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Амаа алдсаны тархийг цөцгийлэн идэж
Арга ухааны далавчаа дэлгэж
Агаар мандалыг бүрхэгч шувуудыг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг

Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Машид зөөлөн гоёмсог ноостой
Магнай толгой титэм мэт хөдлөх
Маш тарган хонин сүргүүдийг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Аймшигт ам нь газар тэнгэртэй сацуу
Аянгын цалам мэт хэл нь бадарч
Аяа орчлонг цочиох дуут нохдыг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг

Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Гадаад дайсан цэргийн чуулган
Галт мэсээр олноор бороо оруулсанг
Гагц ч хорлолгүй хаах хөө хуягыг өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Алин бээр ч дайсагнах цэргийн омгыг
Аймшигт галав мэт цугларсан ч
Агшинд бадарч үнсэн товрог болгох илд өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг

Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Хаях төдийд буруу номтон бүгдийг
Хором дотор мод мэт хөдөлгөөнгүй
Уяж аргамжах очирт цалам өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Гурван ертөнцийн гуйланч бүгдийг
Гэрэл цацарч харанхуйг дардаг шиг
Ганц хоромд сан болгох эрдэнийн сав тэвш өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг

Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Буруутны мах, цус, яс, чөмгийг тасчиж
Бат уул мэт торгон чимэгт титэмтэй
Тарни, бясалгал, мутарлагын эрхэн хэлхээ өргөө
Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг
Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эрэмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла
Гадны дотны бүх егүзэр ном бүтээгчид
Гадна дотно ойр бүгд амгаланг дүүргэж
Гадна дотно нууцын дээд шүтээн зай өргөө

Уг дамжуулагч дээд багшийн таалал баясаг
Уурт амирлангуй едам архадын таалал баясаг
Тэнгэр дээд Булган хайрханы таалал баясаг
Тэгээд дээд хатан галимагийн таалал баясаг

Түшмэл Доржравшадын таалал баясаг
Түрэмгий хилинт эр эмийн таалал баясаг
Улаан ундат мамын таалал баясаг
Уурт шас зэтгэрийн таалал баясаг
Зарлиг дагагч нөхөр сэлтийн таалал баясаг
Таалал баясан сэтгэл ханаад
Түргэн шидэс бүтээл хайрла

Эхлээд балин адислаад дормо жанлав уншаад

УМ БАЗАР ДАРМА БАЛА САВА РЭ ВА РЭ

АРГАМ бадэм

Бүсвий, дүивий

Алогэ- гандэ

Нэвдэ шавда

Руви шавда

Гандэ раса

Варша

гэж тахил өргөн нанчод өргөөд дараа нь сэргим өргөхүй
тайлбар: бэлтгэл ану маш цэвэр архи - алтан аяганд эсвэл алт
дээрээс нь хийж нанчод жинлов уншаад

Хум

Адист рашаан сэргим тахил

Амт төгөлдөр дээдсийн идээг

Ачит багш нарын чуулганд өргөө

Ажиран болгоож адислан соёрх

Таалал баясан сэтгэл ханаад

Түргэн шидэс бүтээл хайрла

Адист рашаан сэргим тахил

Амт төгөлдөр дээдийн идээг
Анирлангүй догшин едамд өргөө
Ажиран болгоон шидэс бүтээл хайрла
Адист рашаан сэргим тахил
Амт төгөлдөр дээдийн идээг
Ариун тангарагт сахиусанд өргөө
Ажиран болгоож увидас дамжуулж хайрла
Адист рашаан сэргим тахил
Амт төгөлдөр дээдийн идээг
Булган хайрхан нөхөр сэлтэд өргөө
Буун таалж үйл бүтээн зохио
Адист рашаан сэргим тахил
Амт төгөлдөр дээдийн идээг
Нөхөр тангарагтаны чуулганд өргөө
Нааш соёрхон харшийг хорьж эвийг бүтээ

Тэгээд их хайрханд цогчод өргөхийг хүсвэл. цогчодын гол балин эрдэнийн хэлбэртэй давхар шаталсан байдалтай улаан мөгз бреймүгээр улайлган чимж тавиад баруун талд нь бал, зүүн талд нь мадаан буюу, элсэн чихэр хайлж дугуй хэлбэрт, оруулсан чихэр тавиад бас, арвайн гурилан чимар, идээ, шүүс тэргүүт тавиад бясалгаач, нар сэтгэл амгалан зэрэглэн, суудалдаа морилон эхлээд, хоёр устай тахил, хүсэлийн, таван тахил тэргүүтнийг адислаад, цогчидоо нанчод мэт жинлавлана, бүгд малгай овоодойгоо өмсөж, сүрлэг байдалтайгаар унших нь

ХУМ:

Асар ариун өмнийн огторгуйд
Ачит язгуурын лам багш дор
Увидас дамжуулагч нар үүл шиг бүрхэн
Уяхан бүжгээр дагинас сэлтийн
Сэтгэл зохистой тахилын үүлэн далай бадарч

Сэржимээр ундаалсан лус нар
Хөхөөн дуу мэт яруухан дуулж
Хойморт залрах багш очир баригч
Хосгүй адисаар цацран гэрэлтхэд
Илт увидаслах багшийг тойрон
Энд цуглагсад даган тойрч
Энгүй шидэс бүтээл хурчилан буулга.

УМА-ГҮРҮ-БУДА-БОДИ-САДУ -СА-ВА-РЭ-БА-РЭ-ГАНА-ЗАГДА
ХА ХЭ

Илт бүтээх рашааны их сан
Едам баатар дагинасын чуулган
Хорвоо бүхлээр нь залгаж чадах
Хилинт эрлэгийн илч чуулган
Сандуй, дэмчог, Дүйнхор тэргүүт
Сайх едам тэнгэрийн чуулган
Энд залран цогчид таалаад
Энгүй бүтээлийг хоцролгүй хайрла

УМА-БАЗАР-БИРА-ДАГИ-ЁОГИНИ-СА-ВА-РЭ-БА-РА ГАНА-
ЗАГДА ХА ХЭ

Асар ариун их амгалан уужим мандалаас
Асар бэрх нугуудыг номхотгох нь
Арга хатуу аймшигт мангас адил
Дээдэс эрхэм багш нар хийгээд
Дэргэдэх гурван төрөлтийг сахигч
Махгал, номын хаан, бишнү тэргүүт
Манай энд залран таалаж
Амирлах, дэлгээх, эрхшээх, хатуу гэх
Адислаж зохио дөрвөн үйлийг

УМА-САРВА-ДАРМА-БАЛА-САВАРЭ-ВА-ГАНА-ЗАГДА-ХА-ХЭ

Агуу өндөр эрдэнийн газарт

Асар ариун тэнгэрийн харшийн төвд

Хайрхан Булганы их тэнгэр

Хатан Базаргалима баруунаа

Хажууд дорж равшид түшмэл

Хань нөхөр сэлт, бүгдээрээ

Энд залран соёрхон таалж

Эд даллагын хишиг дуудан зохио

УМА- БАЗАР МАХА-САДҮ-СА-ВА-РЭ-ВА-РА ГАНА ЗАГДА -ХА
ХЭ

Тахилч цогцодын идээг ловонгийн өмнө бариад унших ануу

ХО

Баатар эрхэм таалан болгоо

Баараа сэжиг бүү төрүүл

Асар атгаг бүгдийг орхиж

Ариун идээ таалан цэнгэ

АА-ЛА-ЛА-ХО хэмээн уншиж ловонд өргөнө

Ловон бээр гурван үзүүрт дуваазын мутарлагаар цогчидыг
бариад

ХУМ

Би ямагт их амгалангийн хаан

Бат хот мандалыг дэлгэн хумих эрхт

Орон бие минь тэнгэрийн цэнгэлээр

Огоот баясал таалан зохио

А-ХО-МА-ХА-СУ-ХА

хэмээн лус тэргүүтэн цэнгэсний дараа идээний үлдэгдэл
сэлтийг хураан

УМ-АА-ХУМ-аар адислан дөрвөн хүчийг дурдан хөгжим
сэлнэнтэй унших ануу:

ХУМ:

Зарлиг хүлээгч Доржравшид
Зарим улаан идээт мам тэргүүт
Нөхөр сэлт орчлонг бүрхэж
Нөлөө хүчийг торолтгүй үзүүлж
Сэтгэл хувирсан сайн мууг
Санаандаа атгагт өшөөтнүүдийг
Орчилон ертөнцөөс хөөсөн тул
Одоо энд заларч лхагдор зоогло
Бурханы шашинд буруу санаж
Бүтээлч нугуудадыг хорлож үйлдвэл
Идсэн уусныг чинь буцаж гаргана
Энд цугларсан егүзэр бясалгаач
Элдэв барчидаас авран соёрх
Товчилбоос юу санасан хэрэг бүгдийг
Тээнэгэлзэж зогсолтгүй түргэн бүтээ.

хэмээн үлдэгдэл балин сэлтийг гаргаад базарсадийн тарни
уншиж үйлд, дараа нь

сан тавихыг хүсвээс сангийн бойпорт зай сайт арц уугуулан
савдаж унших ануу:

ХУМ:

Тааллын богд эзэн багш нар
Тийнхүү зарлигийн ачит очирваань
Хот мандал билгийн төгс таван лагшинт
Хань нөхөр сэлтэд рашааны ариусгал өргөө
Баясаж таалан болгоож соёрхоод
Бас шидэс бүтээлийг хайрла
Дөрвөн их дамжлага сэлт
Дүйнхор, ямандаг хэрүгэ тэргүүт

Ядам тэнгэрийн төгс чуулганд
Янагш чинагш догшин номхонд өргөө
Баясан таалаад илт бүтээл буулга
Бас аяндаа бүтэх үйлийг зохио
Огоорч гэгээрэлгүй мунхаг нугуудыг
Олноор нь сайн боловсруулан сахигч
Булган хайрхан тэнгэр сэлт
Бусад дагуул хатад түшмэлд
Үнэн сүсгээр өргөө таалан соёрх
Үйл бүгдийг бүтээн зохио
Дурьдлага уншваасуу:
ХУМ:
Өндөр уул давхарласаны төв
Өгөөмөр тэнгэрийн орд харшид
Эзэн тэнгэр Булган хайрхан
Энд заларч идээ зооглоод
Шашинд хорлол үйлдэх бүгдийг
Шахан зайлуулж үгүй хий.
Хатан дээд базар галима
Харин мамын ноён сэлт
Үхсэн амьд бүгдийн үмхий
Үгүйрэх арван тэмдэгт дайсныг
Амь амьсгаанд нь хүртэл айлгагч
Аржалт лайжид дорж түшмэл
Шасын дагинасын чуулган
Тэрсүүдийн омогт архадуудыг
Хүч чадлаар төмөр бөмбөг хаяж
Хүйс тэмтэр эгшин дор
Агаараас аргамжиж орхи

Газраар ядмагыг нисгэж орхи
Уг нь тасрахуйг чийглэж үйлд
Утаа тоосыг үлдээлгүй хөөн зохио
Тийн мэдлийн их амгаланг
Тэгш бэлгэ билгээр хослон нийлүүлж
Ялгалгүй нэгэн дор найруулан
Ямагт дээд хутаг олох болтугай

Буцаалга үйлдэхүй ануу:

ХУМ

Угын багш едам сахиус нугууд
Урьдын амласан тангарагаараа
Бүтээлч шавь хүмүүс амьтныг
Бүхэлд нь аварч эвлэрэх цагт буулга

ХУМ

Номын лагшинт уужим харшаас
Номыг тэтгэгч сахиус сэлт
Эвлэн дээд зайг болгоогоод
Эгнэгт шавь нөхөр сэлтэд
Бусдын муу санаа хийгээд
Буян насны адыг буцаа
Хүүрийн бузар азарыг буцаа
Шулмын даллуур адыг буцаа
Мамын цус сорох адыг буцаа
Шаншүн омгын адыг буцаа
Сүмба тоологчийн адыг буцаа
Буруу тарничийн хорыг буцаа
Бөө удганы адыг буцаа
Тарниар шатаах адыг буцаа

Эр хүний хараалыг буцаа
Эм хүний адыг буцаа
Тэрсүүдийн барцадыг буцаа
Муу тарнийн хорыг буцаа
Лусын хараал адыг буцаа
Тийран босуулыг өшгөлж буцаа
Хааны хатуу цаазаас буцаа
Дожсүрэн гарагийн гэмээс буцаа
Муу ёр наян дөрвөөс буцаа
Зуд бурхан 360аас буцаа
Шөнийн муу зүүд зүүдлэх болон
Жил,сар,өдөр, цагийн хориг
Өвчин дөрвөн зуун дөрвийг буцаа
Хандма болон роолон хийгээд
Хавь ойрын барцад бүгд буцаг
Түүнээс буцсан хорон сэтгэл
Бүгдийн уурын дайсан болог
Бүгдийн хорлолыг хориг болог
ХУМ:

Зохилдохуйн илт бүтээл бүгдийг
Зөвхөн энэ цагт надад соёрх
Нөхөр шашины төгс эдлэлийг
Нийтээр нь дэлгэрүүлж зохио сахиусны чуулган
-Жанлавцогзол- оруулан унших
Тарни тооллого ануу:

Тэнгэр дээд энэ ямагтын тааллын саран дэвсгэр “ХУМ” үсэг
лугаа сэлтийн тарнийн эрхэн зулан эрх адил болон нигуураас гарч
дахин хүйсэнд оршоод

зүрхэн тушаа оршоомой

УМ-БАЗАР-ДАРМА-БАЛА-САДУ -ХУМ гээд УМ-МА-ЕЭ-БАЗАР
-ГА-ЛИ-ХУМ гээд УМ-БАЗАР -ВАРА-САРА-СА-ХУМ гэж тарниа
тоолоод базарсадын тарни уншина

Гурван жинлав шивдаг дором уншаад: магтаал ануу:

ХУМ:

Эрдэнээс бүтсэн хөрс сэтгэл зохистойн төвд

Эзэн тэнгэрийн орд эрдэнээр чимээстэй

Түүний төвд алтан уул мэт үзэсгэлэнтэй

Тэнгэр дээд Булган хайрханд мөргөмү

Энд тавьсан амгалангийн тахил

Эгэлгүй үзэсгэлэн жигдэрсэн байдалт

Үүл хөшиглөн тодрон харагдах

Үнэн хичээлт Базаргалийг магтая

Омголон сүрлэг хүлэг морьтой

Онцгой тэрсүүдийн амийг авагч

Баатар хуягт жад барин цэнгэсэн

Доржавшид нөхөр сэлтийг магтая

Тэгээд бодийг бүтээх гадна дотны

Харшлах шалтгаан бүгдийг арилгаж

Зохилдох шалтгаан нас, эдлэлийг

Зуны далай мэт арвитган зохио

Эрх соёрхол ануу:

Аяндаа бүтэх амгалан рашааны шим

Алаглан ургуулж хураах нигүүрийн дээд

Ач төгөлдөр ёзоорын их багш

Адислан буулгахын дээдийг соёрх

Цаглашгүй билгийн таалалаар

Зохилдох илт бүтээл бүгдийг

Зоргоороо хайрлан зохио

Едам бүгд бээр эрхийг соёрх
Амирлах дэлгэрэх, эрхшээх , хатуу гэх
Аяа дөрвөн үйлийг бүтээгээд
Шашины дайсныг гэтэлгэн зохио
Сахиус чойжин бээр эрхийг соёрх
Би тэргүүт шавь нөхөр сэлтийн
Гадна дотно харшлах саадгүй
Зохилдох шалтгаан бүгдийг бүтээгч
Зөв нөхөд бээр эрхийг соёрхоо.

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЦЭНХЭР СУМЫН ХИЙДИЙН ХАМБА ЛАМ С.БАНЗАРЫН ХАДГАЛЖ БАЙСАН УУЛЫН ХААН СУВРАГА ХАЙРХАНД ТАХИЛ ӨРГӨХ ЁС ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДАР

ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ

1

ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ
ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ

ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ
ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ

2

ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ
ᠠᠷᠬᠠᠩᠭ᠋ᠠᠢ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢ ᠴᠡᠨᠬᠡᠷ ᠰᠤᠮᠤ ᠬᠢᠶᠳᠢ ᠬᠠᠮᠪᠠ ᠯᠠᠮ
ᠰᠤ ᠪᠠᠨᠵᠠᠷᠢ ᠬᠠᠳᠭᠠᠯᠵᠢ ᠪᠠᠶᠢᠰᠠᠨ ᠤᠯᠤᠯᠢ ᠬᠠᠠᠨ ᠰᠤᠪᠤᠷᠠᠭ᠋᠎ᠠ
ᠬᠠᠶᠢᠷᠬᠠᠨᠳᠤ ᠲᠠᠬᠢᠯ ᠥᠷᠭᠦᠬᠡ ᠶᠢᠰ ᠬᠡᠮᠡᠭᠡᠬᠡ ᠲᠦᠪᠳᠤ ᠰᠤᠳᠠᠷ

193 | ~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~ ~~6~~ ~~7~~ ~~8~~ ~~9~~ ~~10~~ ~~11~~ ~~12~~ ~~13~~ ~~14~~ ~~15~~ ~~16~~ ~~17~~ ~~18~~ ~~19~~ ~~20~~ ~~21~~ ~~22~~ ~~23~~ ~~24~~ ~~25~~ ~~26~~ ~~27~~ ~~28~~ ~~29~~ ~~30~~ ~~31~~ ~~32~~ ~~33~~ ~~34~~ ~~35~~ ~~36~~ ~~37~~ ~~38~~ ~~39~~ ~~40~~ ~~41~~ ~~42~~ ~~43~~ ~~44~~ ~~45~~ ~~46~~ ~~47~~ ~~48~~ ~~49~~ ~~50~~ ~~51~~ ~~52~~ ~~53~~ ~~54~~ ~~55~~ ~~56~~ ~~57~~ ~~58~~ ~~59~~ ~~60~~ ~~61~~ ~~62~~ ~~63~~ ~~64~~ ~~65~~ ~~66~~ ~~67~~ ~~68~~ ~~69~~ ~~70~~ ~~71~~ ~~72~~ ~~73~~ ~~74~~ ~~75~~ ~~76~~ ~~77~~ ~~78~~ ~~79~~ ~~80~~ ~~81~~ ~~82~~ ~~83~~ ~~84~~ ~~85~~ ~~86~~ ~~87~~ ~~88~~ ~~89~~ ~~90~~ ~~91~~ ~~92~~ ~~93~~ ~~94~~ ~~95~~ ~~96~~ ~~97~~ ~~98~~ ~~99~~ ~~100~~

3

~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~ ~~6~~ ~~7~~ ~~8~~ ~~9~~ ~~10~~ ~~11~~ ~~12~~ ~~13~~ ~~14~~ ~~15~~ ~~16~~ ~~17~~ ~~18~~ ~~19~~ ~~20~~ ~~21~~ ~~22~~ ~~23~~ ~~24~~ ~~25~~ ~~26~~ ~~27~~ ~~28~~ ~~29~~ ~~30~~ ~~31~~ ~~32~~ ~~33~~ ~~34~~ ~~35~~ ~~36~~ ~~37~~ ~~38~~ ~~39~~ ~~40~~ ~~41~~ ~~42~~ ~~43~~ ~~44~~ ~~45~~ ~~46~~ ~~47~~ ~~48~~ ~~49~~ ~~50~~ ~~51~~ ~~52~~ ~~53~~ ~~54~~ ~~55~~ ~~56~~ ~~57~~ ~~58~~ ~~59~~ ~~60~~ ~~61~~ ~~62~~ ~~63~~ ~~64~~ ~~65~~ ~~66~~ ~~67~~ ~~68~~ ~~69~~ ~~70~~ ~~71~~ ~~72~~ ~~73~~ ~~74~~ ~~75~~ ~~76~~ ~~77~~ ~~78~~ ~~79~~ ~~80~~ ~~81~~ ~~82~~ ~~83~~ ~~84~~ ~~85~~ ~~86~~ ~~87~~ ~~88~~ ~~89~~ ~~90~~ ~~91~~ ~~92~~ ~~93~~ ~~94~~ ~~95~~ ~~96~~ ~~97~~ ~~98~~ ~~99~~ ~~100~~

193 | ~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~ ~~6~~ ~~7~~ ~~8~~ ~~9~~ ~~10~~ ~~11~~ ~~12~~ ~~13~~ ~~14~~ ~~15~~ ~~16~~ ~~17~~ ~~18~~ ~~19~~ ~~20~~ ~~21~~ ~~22~~ ~~23~~ ~~24~~ ~~25~~ ~~26~~ ~~27~~ ~~28~~ ~~29~~ ~~30~~ ~~31~~ ~~32~~ ~~33~~ ~~34~~ ~~35~~ ~~36~~ ~~37~~ ~~38~~ ~~39~~ ~~40~~ ~~41~~ ~~42~~ ~~43~~ ~~44~~ ~~45~~ ~~46~~ ~~47~~ ~~48~~ ~~49~~ ~~50~~ ~~51~~ ~~52~~ ~~53~~ ~~54~~ ~~55~~ ~~56~~ ~~57~~ ~~58~~ ~~59~~ ~~60~~ ~~61~~ ~~62~~ ~~63~~ ~~64~~ ~~65~~ ~~66~~ ~~67~~ ~~68~~ ~~69~~ ~~70~~ ~~71~~ ~~72~~ ~~73~~ ~~74~~ ~~75~~ ~~76~~ ~~77~~ ~~78~~ ~~79~~ ~~80~~ ~~81~~ ~~82~~ ~~83~~ ~~84~~ ~~85~~ ~~86~~ ~~87~~ ~~88~~ ~~89~~ ~~90~~ ~~91~~ ~~92~~ ~~93~~ ~~94~~ ~~95~~ ~~96~~ ~~97~~ ~~98~~ ~~99~~ ~~100~~

4

~~1~~ ~~2~~ ~~3~~ ~~4~~ ~~5~~ ~~6~~ ~~7~~ ~~8~~ ~~9~~ ~~10~~ ~~11~~ ~~12~~ ~~13~~ ~~14~~ ~~15~~ ~~16~~ ~~17~~ ~~18~~ ~~19~~ ~~20~~ ~~21~~ ~~22~~ ~~23~~ ~~24~~ ~~25~~ ~~26~~ ~~27~~ ~~28~~ ~~29~~ ~~30~~ ~~31~~ ~~32~~ ~~33~~ ~~34~~ ~~35~~ ~~36~~ ~~37~~ ~~38~~ ~~39~~ ~~40~~ ~~41~~ ~~42~~ ~~43~~ ~~44~~ ~~45~~ ~~46~~ ~~47~~ ~~48~~ ~~49~~ ~~50~~ ~~51~~ ~~52~~ ~~53~~ ~~54~~ ~~55~~ ~~56~~ ~~57~~ ~~58~~ ~~59~~ ~~60~~ ~~61~~ ~~62~~ ~~63~~ ~~64~~ ~~65~~ ~~66~~ ~~67~~ ~~68~~ ~~69~~ ~~70~~ ~~71~~ ~~72~~ ~~73~~ ~~74~~ ~~75~~ ~~76~~ ~~77~~ ~~78~~ ~~79~~ ~~80~~ ~~81~~ ~~82~~ ~~83~~ ~~84~~ ~~85~~ ~~86~~ ~~87~~ ~~88~~ ~~89~~ ~~90~~ ~~91~~ ~~92~~ ~~93~~ ~~94~~ ~~95~~ ~~96~~ ~~97~~ ~~98~~ ~~99~~ ~~100~~

ДОЛООН БУРХАН ОДНЫ ТАХИЛГА

Эрт цагт Бурхан багш бээр долоон одны өмнө идээний дээд, зул, хүж, цэцэг, хадаг зэргийг төрөл бүрийн үр жимсийн хамт бэлтгэн долоон үеээр өргөж байжээ. Үүнчлэн бид долоон одны тахилга хийхдээ эхлээд итгэл, сан уншиж цагаан дэвсгэр дээр долоон одны байрлалаар тахил байрлуулан зургаан тарни, зургаан мутарлагын адис үйлдэн ийн унших нь:

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан үнэхээр тугуулгасан Бурхан Намсаг дор мөргөн тахин номончилмой

ЖИ:

Номын чанар их амгалангийн уужим хот мандалаас

Намсаг Бурхан ялж төгс нөгцөгсөн бээр

Бүхнээс хутагтын орчлонг болгоон

Бурханы эрдэмд төгс боловсров

Дамлин хэмээх од ануу:

Дээд бурхадын хувилгаан

Дансүрэн арш танд тахил өргөө

Дансүрэн арш танд сүслэн мөргөө

Та ануу зүүн зүгийн одны эзэн

Миндүг, нарма, го, лаг, намсо

Мөнхүү жал, гаг,хэмээх долоон од

Өнөөдөр энд залран соёрхож

Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн

Өвчин зовлон барчид бүгдийг арилгаж

Өөдлөн нас урт эдлэл арвижиж

Эрх мэдэл язгуур дамжлага

Элдэв цаг учрал хотол чуулган

Эрхэм баясгаланг олох болтугай

Тарни ануу:

НАМО САМАНДА БУДАНАМ

УМ-АМРИТА-ЯА-ЕЭ-СУХА

Долоон удаа уншиж мөргөнө.

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан үнэхээр тугуулгасан Бурхан Зүгдэр дор мөргөн тахин номончилмой

2:ЖИ:

Их амгалан билиг билгийн ордноос

Илт тугуулгасан Зүгдэр бурхан

Эрдэнийн язгуурын орчлонд

Эрдэм бүгдийг гүйцээн соёрхов

Гүман хэмээх од ануу:

Гэтэлгэгч Бурхадын хувилгаан

Дансран арш танд тахил өргөө

Дансран арш танд сүслэн мөргөө

Та ануу зүүн зүгийн одны үндэс

Тэрхүү Мэндүг тэргүүт од гараг

Өнөөдөр энд залран соёрхож

Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн

Өвчин зовлон барчид бүгдийг арилгаж

Өөдлөн нас урт эдлэл арвижиж

Эрх мэдэл язгуур дамжлага

Элдэв цаг учрал хотол чуулган

Эрхэм баясгаланг олох болтугай

Тарни ануу:

НАМО-САМАНДА-БУДАНАМ

УМ-ЦЭНДА-ХУМ-НИ-СУХА

Долоон удаа уншиж мөргөнө

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан

үнэхээр тугуулгасан Бурхан Тамжиджав дор мөргөн тахин
номончилмой

3.ЖИ:

Билиг билгийн номын хот мандалаас
Бурхан ялж төгс нөгцөгсөн тамжиджав
Наран саран дэлгэрсэн орчлонд
Ном бүгдийг төгс гүйцээв
Лүйшүн хэмээх гараг ануу:
Лавтай Бурханы хувилгаан
Дансран арш танд тахил өргөө
Дансран арш танд сүслэн мөргөө
Та ануу урд зүгийн одны эзэн
Тэрхүү чү,дэ,бо,мэ,наг,сарэ, сага од
Өнөөдөр энд залран соёрхож
Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн
Өвчин барчад бүгдийг арилгаж
Өөдлөн насжиж эдлэл арвидан
Эрх мэдэл язгуур дамжлага
Элдэв цог учрал хотол чуулган
Эрхэм дээд баясал олох болтугай

Тарни ануу:

НАМО-САМАНДА-БУДА-НАМ
УМ-НИ-МИ-РИ-НЭ-ЛА-ГАДА
НАВАРА-ПҮР-ДҮСҮ-СУХА
Долоон уншиж мөргөнө

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан
үнэхээр тугуулгасан Бурхан Хорвоонжиг дор мөргөн тахин
номончилмой

4.ЖИ:

Их амгалангийн орд харшаас
Илт туулсан Бурхан хорвоонжиг
Гэмээ ухаардаггүй хорвоод
Гэгээн эрдэм буянаа төгсгөв
Вүнгү хэмээх од ануу:
Винайн төгсгөсөн Бурханы хувилгаан
Дансран арш танд тахил өргөө
Дансран арш танд сүслэн мөргөө
Та ануу урд зүгийн одны эзэн
Тэрхүү чү,дэ, тэргүүт однууд
Өнөөдөр энд залран соёрхож
Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн
Өвчин барчад бүгдийг арилгаж
Өөдлөн насжиж эдлэл арвидан
Эрх мэдэл язгуур дамжлага
Элдэв цог учрал хотол чуулган
Эрхэм дээд баясал олох болтугай

Тарни ануу:

НАМО-САМАНДА-БҮДА-НАМ
УМ-БИДА-СУХА

Долоон удаа уншиж мөргөнө

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан
үнэхээр тугуулгасан Бурхан Сиртүв дор мөргөн тахин номончилмой

5:ЖИ:

Номын чанарын уужим мандалаас
Номын хаан сиртүв бурхан
Ариухан сайхан бээр орчлонд заларч

Авшиг увидасыг туйлд нь болгоов
Линчин хэмээх од ануу:
Лавтай Бурханы хувилгаан
Дансран арш танд тахил өргөө
Дансран арш танд сүслэн мөргөө
Та ануу баруун зүгийн одны эзэн
Тэрхүү:лхацам,нон,нүв, чүдод
Чүмод жишин, дошин одод
Өнөөдөр энд залран соёрхож
Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн
Өвчин барчад бүгдийг арилгаж
Өөдлөн насжиж эдлэл арвидан
Эрх мэдэл язгуур дамжлага
Элдэв цог учрал хотол чуулган
Эрхэм дээд баясал олох болтугай.
Тарни:НАМО-САМАНДА БУДАНАМ
УМ-БАРА-ДЭЗА-РА-МА-РА-НА-СУХА
Долоон удаа уншиж мөргөнө

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан
үнэхээр тугуулгасан Бурхан Одсүрэн дор мөргөн тахин номончилмой

6.ЖИ

Их амгалан билиг билгийн агаараас
Илт туулсан Бурхан Санжа Одсүрэн
Номонд сүсэглэн орчлон дээр
Ном бүгдийг төгс гүйцээв
Хүгү хэмээх од ануу
Хүчит Бурхадын хувилгаан
Дансран арш танд тахил өргөө
Дансран арш танд сүслэн мөргөө

Та ануу баруун зүгийн одны эзэн
Тэрхүү зүгийн одод бүгд
Өнөөдөр энд залран соёрхож
Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн
Өвчин барчад бүгдийг арилгаж
Өөдлөн насжиж эдлэл арвидан
Эрх мэдэл язгуур дамжлага
Элдэв цог учрал хотол чуулган
Эрхэм дээд баясал олох болтугай

Тарни

НАМОСАМАНДА БУДАНАМ
УМ-САРВА-ДАРА-САМАЯ-СУХА
Долоон удаа уншин мөргөнө

Ялж төгс нөгцөгсөн тэгүүнчилэн ирэгсэн дайныг дарагсан
үнэхээр тугуулгасан Бурхан Шагжтүв дор мөргөн тахин номончилмой

7.ЖИ:

Их амгалант номын ордноос
Илт туулсан Бурхан шагжтүв тэргүүт
Индранил эрдэнийн орчлон дээр
Их оточийн эрдэм төгсгөв
Погүн хэмээх од ануу
Пагва хутагтын хувилгаан
Дансран арш танд тахил өргөө
Дансран арш танд сүслэн мөргөө
Та ануу хойд зүгийн одны эзэн
Тэрхүү мондү, мондэ, түмдод
Түммад, намдүй тагар брани
Тэргүүт хойд зүгийн одод бүгд
Өнөөдөр энд залран соёрхож

Өглөгийн эзэд нөхөр сэлтийн
Өвчин барчад бүгдийг арилгаж
Өөдлөн насжиж эдлэл арвидан
Эрх мэдэл язгуур дамжлага
Элдэв цог учрал хотол чуулган
Эрхэм дээд баясал олох болтугай.

Тарни ануу:

НАМА САМАНДРА-БУДА НАМ
УМ-СА-ВА-ДА-СА-РА-МЭЗА-СУХА

Долоон удаа уншиж мөргөнө

Даллага ануу:

Арван зүгийн архад бүгдийн
Адис жинлав нас буяны даллан авъяа

Хурай хурай хурай

Дээрх огторгуйд залран буй
Тэнгэр долоон одын нас буянг даллан авъяа

Хурай хурай хурай

Завсар орчлонгийн нар сар
Найман их гарагийн нас буяныг даллан авъяа

Хурай хурай хурай

Миндаг нарма тэргүүт хорин найман
Магнай их оддын насан буянг даллан авъяа

Хурай хурай хурай

Эртний Энэтхэг түвд монголчуудын
Энх тунх насан буяныг даллан авъя

Хурай хурай хурай

Орон бүгдийн төгс эдлэлийг авч
Ойр таарах барцадыг арилгаж
Өвчин ад бүгдийг хөөж

Өнө мөнхийн насан хутагтийг даллан авъяа

Хурай хурай хурай

Буяны төгөлдөр нөхрийг тааруулж

Бусад морь мал машид элбэг

Орчлон сан баялаг бүгд

Ойртуулан арвижуулан дамжуулан авъяа

Хурай хурай хурай

Өлзий хутаг зуны далай мэт

Өнө мөнхөд орших болтугай

Өвчин зовлон зуд турхангүй

Өнөд насан хутаг дэлгэрэх болтугай

Өлмийн лянхуа бат оршиж

Өнөр баян болох болтугай

ИХ ЦАГААН УУЛЫН САН ОРШВОЙ СУВРАГА ХАЙРХАН УУЛЫН САН МОНГОЛ

Эрхэн чанарын өвөрчлөнгийн асар ариун их амгалант
мэргэний агаарт

Эрхтийн нумын гэр барьсны ордон өргөөнөө
Элдэв лянхуваар чимсэн очирт суурин дээр
Ээлийн их тэнгэр их Далха батад залрагтун.
Уулын эрхт тахилын шүтээн, үзэсгэлэнтийн дунд
Ус мөрөн, ой модон шамтав, цасан цагаан додигтой
Ургах нар сар хадан хярга элдэв чимгээр болгосон
Урмас бадраах Далха тэнгэрийн нэгэн төрөл ид хүчит
Баруун мутартаа илд, зүүнээ цалам далайсан
Басхүү эгээрлийн их далайг хурцатган чимсэн
Амирлингуй дэлгэр эрхт догшин үйлсийг бүтээх
Асар олон нөхдийн чуулган, туст олон уулаар хүрээлүүлсэн
Атгаггүй та бүхнийг баясгахаар зохилдох зайг өргөх нь
Ариун гурван цагаан хийгээд гурван амтат үр
Архи дарс, тахил балин сэлтэс хийгээд
Асар салхин хүчит хөлөг, тэмээ, ямаа, хонь, нохой
Бадрах сангийн тахилын үүлээр
Баясгаж, тэнгэр огторгуйг дүүргэн тахиж
Ба бүрний хийд орныг
Бас шүтэн үйлдэгч хамгууд
Авран хамгаалах зохилдохуй нөхцлийг бүтээж
Аливаа харшлахуй шалтгааныг арилга!
Хамаг ном, эрдэнэ, таалал, тонилохуйн аймгийн чуулган
Харилцан тэнсэлдэн дэлгэрэхүйн эрхин үйлсийг зохио!
Арвин зүг зовхис, дээд доодод оршсон бурхад
Аврал итгэл дээд итгэлт чухаг гурван тэргүүтэн
Буян нүглийг ялагч тангарагтан номын хаан
Буй биднийг авран бусдын уул уснаа эс оршуулснаар
Мөргөл авралын хүчээр бид бүхэн хаа одовч
Мөхөөх дайсан, хуйхуй, хулгай дээрэм эс үйлдээд
Амьтан бүхэн сансрын зовлонгоос гэтэлж
Аюул бүхнээс авралдан санасан хэрэг бүтэх болтугай

Түвд хэлнээс орчуулсан ШУА-ийн
Хэл зохиолын хүрээлэнгийн судлаач
эрдэмтэн агсан **О.СҮХБААТАР**

ОРОСЫН ХОЛБООНЫ УЛСЫН БУДДЫН ШАШНЫ ТЭРГҮҮН
БАНДИДА ХАМБА ЛАМ ДАМБА-АЮШЕЕВЫН ОРЧУУЛАН
ДАЦАН ХИЙДҮҮДЭЭРЭЭ УНШУУЛДАГ
ОЧИРВААНЬ БУРХАНЫ ТАХИЛГА
БУРЯД АЯЛГААР

Чагдоржын бүтээлэй
ударидалга

Чагдоржын бүтээлэй ударидалга.

Ом базар амирида... хум пад. Ом савава шуда... хам. Хоосон агаарай *А* үзэгөөс гарсан уужим ехэ габалай дотор табан маха болон табан аршааны судалха, мэдэхэ, шатааха гурбаан үйлөөс гарсан дотор тахил ба субаралгүй бэлгэ бэлигэй аршаанай ехэ далай болсондонь. Ом а хум. *Гурбаан дахи адислан, тахилай зай зэргэ урда мэтэ нюусые арюутхаха.*

Хоосон агаараас өөрөө өөрын нэрэй үзэг анханай дусалаар гүйсэд шэмэгтэй болгосноор, Багша ба нюусын эзэн согто Чагдоржи тэнгэрийн хамта суглаан баярлуулхын дээдэ зайе шодөөр үзэхэдэ, тахилай хэсэгынь санаанда таарсангүй нэгэдэ, Багша ба нюусын эзэн согто Чагдоржин хамта нүхэртэ юрэнхи мур боложо дэлгэрхэ болтогой. Ом сарва вида буру буру, сура сура, абардая абардая хо, базар парана хам, Ом аргам... барша а хум.

Ом... өөрөө хоосон болсон хоосон агараас өөрын урда огторгойдо *Вам* үзэгөөс элдэб линхуанай олон түгэсэ набшын дунда ба *Рам* үзэгөөс наранай мандалай халуун гэрэл маша дэлгэрснэй дээрэ, хүхэ Хум үзэгынь гүйсэд болсон тула, табан хүхэ үзүүртэй өшөрөй голынь Хум үзэгэй тэмдэгтэй. Тэндээс арбан зүгтэ гэрэл сасаржа бүхы амитанай Ада, үбэшэн, хэлинсын тодхор бүхые арилган, Бурханай Бодисадбые баясуулхын тахил үргэгдэжэ, тэдэнүүдэй хүшэ

шадалтай бүхы адислагы шэмэтэй орондо хуряахаб.

Өшөрөй Хум үзэгтэ хамта гүйсэд шингэснээр, Түгэсэ илажа гэтэлсэн нюусын эзэн согто Чагдоржын бэе ба хүхэ хара үнгэтэй, индранил эрдэнийн уулада бум наранай үнгэ тусасан мэтэ тэсэхэ бэрхээр сүрхы. Амаа маша ангайжа дүрбэн хурса соео арзайгаад хэлэ маша ореосон.

Хум ба *над* хатуу дуугаар луу мэтэ дуугараад, улаан гурбаан дүүгүй нюдэнь сахилгаан мэтэ уур хуряажа яларсан. Хүмсэг, сахал болон шанха улаан шарада, эбдэрхэ сагай гал мэтэ бадарсан. Баруун мутарай занаха хуруутай хамта табан үзүүртэй өшөр огторгойдо үргөөд, бүхы шулмас, тодхорые хашараасан. Зуун мутараар болохогүйнүүдтэ зүрхэндөө заажа, занаха хуруугаар заасан. Элдэб эрдэниер бүтээсэн титэм, сиихэ, хойловш, гар хүлнэй бугааг, унжалга зэргын шэмэгтэй. Луу изагурай дүрбын шэмэгтэй, сээжэдэ хүхэ хубсастай, барай арьсын шамтабтай. Дошхон дүрье гүйсэд бүхы дүргээн, лагшанаас түрүүлсэн маша бэлгэ бэлигэй галай мүр бадарсан дунда, баруун улымы хумижа зууниие тэнийсэн байдалаар, омогтой буруу ударидагша найман аймагы гэшгэсэн есоор дээрэн оршосон.

Үндэсэн Багшы хүрээлсэн Идам, Будда, Бодисадба, Хандома болон сахюсанай суглаанаар тойруулсанай урдань, зарлигай хэрэгээр орсон хүшэтэй Илагша Намсарайн хамта нүхэртэй байсан эрхим бүхы нүхэрэй ушниртань, өшөртөй

лагшанай бодото сагаан *Ом*, хойлондонь өшөртөй зарлигай бодото улаан *А*, зүрхэндэнь өшөртөй зүрхын бодото хүхэ *Хум* үзэг тэмдэгтэй.

Өөрөө тангаригай зүрхын *Хум* үзэг болон хүхэ гэрэлэй гохо мэтээр, *Ягшасай* эрхим ороной дээдээс, *Түгэсэ* илажа гэтэлсэн *ноусын* эзэн ба согто *Чагдоржи Багша* болон *Идамы* гурбаан эрдэнийн нүхэртэйнь заланам.

Жэ, уужим *Замбулинай* хойто зүггэ, долоон алтан уулын голдо, эрдэни *Сүмбэр* уулы давхарласан *линхуатай*, *ноуса* ба *арвис тарни барин*, *бүхы* орондоо шударга бүтээстэй, *Тэнгэри* ба хүнэй хүсэлэй эрдэмтэй, гадаа дотор *ноусын* тахилтай, хотол *бүхын* хүсэл дүүргэсэндэ. *Нюуса* тарниин номын дуу дуугараад, дээдэ ороной *Ягшасын* дунда, табан бэлгэ бэлигээр бусадые баясуулан, эрдэни *Сүмбэр* уулын *линхуа* сэнтийн нара сарын дээрэ, гурбаан сагай *Бурхадуудай* бүхы лагшан ба шажаниинь эрхим сахисан.

Ехэ дошхон эрхэтэй хамта нүхэртэй таниие соерхон урихадам, урдынь тангаригаа мартангүйдэ, сэмүүн сагта шажан сахин барьжа, хүбүүн мэтээр тэдхээсэн *Налжарба*, манай үглэгэй эзэнэй харша нүхэсэл тодхорые арилган, амарлингы эрхэ болон *бүхы* хатуу санаае сэдхэл мэтэ бүтээхын тула, сүзэг бишэрэлээр заларсанда, энэрхын дундаас лагшан бүтээжэ, дээдэ үгы ороноос эндэ заларсан.

Хум, *Багша*, *Идам*, *Бурхан*, *Чагдоржын* тэнгэрийн суглаан, *Хандома* ба *сахюусанай*

суглаан энэ заларха орондо заларсандань. *Ом гуру Будда Бодисадба Базарвани сабару вара базар самия за за, за хум бам хо.* Хоер тангаригтан үгы болосон.

Дахин зүрхэнэй Хум үзэгөөс гэрэл сасаража, эрхэтэй Тэнгэринүүдэй заларсан Тануудаас, эндэ Ван эли хүртэхые зүбшөөхэ гэжэ зальбираад, *Ом сарва Датагада авихэ гада самая шри а хум,* гэжэ тэдэнүүдээс Ван хүртэхэдэм Минтугба бурхан оройн шэмэг болохо.

Хум, буруу ударидагша ба гурбаан Адьш сууриин дээрэ, зүүн эрдэниер бүтээсэн ширээн дээрэ, линхуа, сара нара бадарсан дээрэ, гэрэл тогтосной үльмын хүмэс бата оршохо.

Ямар ашаар ехэ амгалаан ороны, ямар агшинай шанараар ургуулсандань, эрдэни Багша мэтэ өшөртөй линхуанай үльмыдэ сүгэдэмөө.

Хүшэ ехэтэй хатуу дошхондо, арвис тарниин Илагшын буянтай, номгорхо бэрхэнүүдые номгоруулсан, өшөр баригшада мүргэмөө.

Ягшасай эрхим дээдэ ороноос, бүхы нюуса, арвис тарниин эзэн, буруу ударидагшын тодхорой суглаан даран, түгэсэ илажа өшөр барьсанда мүргэмөө.

Тахилай ургэлынь.

Хо, маша хэтэрхы орондо хэды шэнээн байхада, сүзэгөөр бэлдэсэн энэ хадагтай тахил, хүшын баялигтай өшөр барьсан болон түгэсэ илааснай нүхэртэнь үргэнэм. *Ом гуру сарва Будда Бодисадба Базарвани дагини шри дармабала*

савари вара аргам бради за хум суха. Ульмын ус, сээсэг, хүжэ, зула, үнэртэй ус, зоог, сэлин, дээдэ бээтэйе, сайн дуу, архи, мүнгэн ус, хүрэлсэлхые.

Дотор тахилай үргэлынь. Ом, тахихада арбан зүгын бүхы Бурханай лагшан, зарлиг, сэдхэл, эрдэм, үйлэ бүхые хуряасан нэгэ бодотодо, номын наян дүрбэн мянган согсос болсоной орондо Хутагтын бүхы хубарагай эзэн ба Ашатай үндэсэн эрдэни Багшын үльмыдэ Ом А Хум, үндэснэй дээдэ Багшын адистай үльмыдэ..., Ом Базарвани хум пад Ом а хум. Дандарын дүрбэн ехэ аймагай барилдалгатай Идам мандалай Тэнгэрийн суглаанай нүхэрнүүдэй..., Ом Вэшправанае Ом а хум. Эртэ Бурханы үзэжэ дээдэ номынь сонсосон, Хутагтын хубарагы шүтсэн агуу хүшэтэй сахиснуудай..., Батор ба налжарбануудай., орон Тэнгэри, газар, орон ба гэрэй эзэн хамтануудай үльмыдэ Ом а хум. Саши божи...

Хум, бодото хоосон шанарай асар тахилай зайе, шухал эрхэ тэжээхэдэнь, субаралгүй амгалан үгэсэн захагүйнүүдтэ, сүзэгэй хэдыш шэнээн санаагаар би үргэнэм.

Маша мунхаг тэсэхэгүй уураар тогтосны, бэе хэлэ сэдхэлээр бүхые бодон, хэдыш гэм эдлэсэн уйлэ бүхы гэмшэлые, санвартай сэдхэлээр тус тустай наманшалнам.

Илагша, Бодисадба, бага хүлэгтэн болон сайн бэе эдлэснүүдэй суглаанда, бүхьдэнь үргэснээр Намсарай мэтэ, санасан уягаар би баярланам.

Боди модоной дэргэдэ дээдэ аршаан оложо, энэ Илагша болсонгүй тэды амитанда, аршаанай баяр заахын тула, дээдэгүй хүрдэ эргүүлсны би дуурданам.

Дэлхэйн амитанда тэрэ дээдэ зула, нирванай хоорондо ямарша таалагдахадань, манша удаан бэенэй буянаар, сансарын эсэстэ хэзээн оршохи зальбарнам.

Өөрын зүрхэнэй Хум үзэгэй гэрэлээр, Түгэсэ илажа гэтэлсэн Доржи Сэмбэ, яб юмтэйнъ залажа урдын огторгойдо оршоходо, *тэрэнише санажа Базарсадын тарши уншанам.*

Чагдорай наманшалгадань.

Хум, Багша, Идам, түгэсэ иласан ноусын эзэн Чагдорай хамта нүхэрые бодон, эртэнээс одоо эсэсын хүрэтэр, арбан нүгэл, забсаргүй табан зэргы үйлдэжэ, хэды шэнээн баясаад хорлолдо гэмшэсны, Бодисадбын мэлмын урда наманшалсан хойно, үнэн тангариг илгасан Чагдорай суглаантай, лагшан, зарлиг, сэдхэлэй тангаригаас, бүхы харшагүй үйлэтэй болёхын тула, наманшалха орондо наманшалжа, наманшалан зэргэдэ сасаралынъ бодото хагалсан дунда наманшалнам.

Чагдорэсын сэдхэлые хангахадань.

Хум, амгалан хоосон огторгойн дундаас, элдэб тахилай үүлын сасарал, Чагдорай суглаанай нодэндэ гараад, дэлгэрхэ болтогой!

Эрдэниер бүтсэн уужим сабанда, аршаан тахил далай мэтэ тогтоон, гое сээг бороо мэтэ буужа, сайн үнэртэй хүжын үүлэн бүрхэснөөр, нюусын эзэнэй нүхэрэй сэдхэл ханган, бисалгалай дунда хангааснаар, муу нүхэсэлэй тодхор бусаан, зохистой нүхэсэл санаагаар бүтэхэдэм, дээдэ олоной шэди зүбшөөгты.

Зулын эрхэ нара мэтэ тодоруулан, сайн үнэртэй усын далай тогтоон, зуун амтагай зоог ехээр обоолон, яруу аяндын хүгжэмэй дуугаар, нюуса эзэнэй....

Гое дээдэ мори хи мэтэ нийдэснээр, зэрлэг хайнаг, сарлаг саахые тууснаар, сагаан оройтой хара хони инсагласнаар, энэ хара нохой бабгай мэтэ дэгдэснээр, нюусын эзэнэй....

Хан Гардини шубуунай суглааны, бара, шоно, арсаланай хүрхирснаар, дүрсэ, дуу, үнэр ба амтын сог барьсан, табан хүсэлэй суглаанаар, нюусын эзэнэй.....

Сүмбэр уула, нара саргай хамта, Шүхэр, жалсан, лабри, сайн бумба, Сэдхэл хангагша модон ба лагшан, зарлиг, сэдхэлэй нюусын шүтэнээр,

Дайнда иласнай маша бата өшөр хуягы, бадарсан өшөр сэлмэ зэргы, дайсаны дарасан мэсын суглаанаар, нюусын эзэнэй...

Эрдэниер бүтээсэн олон шэмэг ба номгоруулсан луу, могойн баглаа, Хүхэ хадаг, хубцас, эдээн ба барын арьсын шамтаб зэргээр, нюусын эзэнэй...

Субаралгүй аршаан адистай балинай суглаан
 оболон, гадаа дотор зайе нюдөөр үзэгдэхэ суглаан,
 газар ба гэгээн забсар дүргэснээр, шоусын
 эзэнэй...,

Хаан түрын долоон эрдэни, табан гохо ба
 бадарсан табан зулые судалжа мэдсэн, энэ
 амритай далайн давалгаа хүдэлснөөр, шоусын
 эзэнэй..

Зохихогүй бэрхые номгоруулан, энэрхые
 ууртай бээр заасаны, амарлингы түрэлхи номын
 бэээр, хүдлэшгүй дээдэ шүтэнээр, шоусын эзэнэй
 нүхэрэй сэдхэл ханган, бисалгалай дунда
 хангааснаар, муу нүхэсэлэй тодхор бусаан,
 зохистой нүхэсэл санагаар бүтэхэдэм, дээдэ
 олоной шэди зүбшөөгты.

Хэрэгтэй үргэлынъ.

Хум, Бүхые илажа шоусын сан барьсан,
 номгорхые ехэ дошхон бэээр үзүүлсэн, түгэсэ
 иласан Чагдорай нүхэр баясуулхын, дээдэ зай
 нюдэндэнь үргэнэм.

Шулмасай өвөг тоос мэтэ арилган өшөры,
 нисванисай табан хор тасалхын гэр зэргы, энэ
 дайнда иласан элдэб мэсые, ехэ дошхон
 Илагшын гарта үргэнэм.

Эдлэснээр шажин эбдэхэ дайсапы, минии
 нисвание уурын бүхы тодхор, хатуу тасалжа ами
 хашаарахын, мэдсэн номын голоос зайлуулхые
 зохоогты.

Үглэгтэ үгы эрдэни шэмэг ба санвар арюунда хүхэ хубсастай ехэ могой, тэсэбэри ехэдэ хатуу бата шус, хэшээндэ ядралгүй уналгын бэлгэ, хүдлэшгүйдэ бисалгахын линхуа наранай суури, нисванис шатахын ухаанай гал зэргэ, бусад элдэб тахилда зохихо энэ зайе, түгэсэ иласан Чагдоржын нүхэртэ тусалхын тула үргэнэм.

Эдлэснээр түгэлдэр Багшын үльмы батада, шажан бүхы зүгтэ нара мэтэ дэлгэрүүлэн, бидэнэй жиндагай харша нүхэсэл амарлюлан, Багша зохистой шэдиие зүбшөөгты.

Гурбаан дээдэ болон Багшын адистай, номын шанарай хубирхагүй үнэн хүшөөр, ном ба түрын сог ушарал дэлгэржэ, үнэн номын шадалаар үлзы хутаг орошобой.

Дурдалга.

Хум, хүшэтэй өшөр баригша, ууртай илажа гэтэлсэн Бурхан, Чагдорай хамта нүхэрнүүд, шажанай дайсан дараха ерэгты.

Шулмас бүднэрэй суглаанууд, Буддын шажанай дайсанай үйлэтэйдэ, түгэсэ Багшын тоогүй бэендэ, гурбаан эрдэниин согтой Хутагтын адаг.

Хубарагай сан жаса дүүргэжэ, гэмгүй бүхы амитан хүнөөхэ болон ойогозоор намайе хорлохын тула, тэгшэ алгаснаар зохесонгүй.

Шулмас, Эрлэг, ягшас зэргэ, найман аймагай хатуу сэрэг ударидасны, эбдэхын ертой рид хубилгаанаар, дайсанай орон сүйтхэхын тула.

Шара аянга, хэжэг үбэшэн ба тэсэхэгүй мэсын бороо буухада, арын зүгээс хуряасан тахилда, доторой дотороос шэмые гарган, хара түрэлхи судалтай шулмасай ураг, энэ дайсан тодхор хилэнсы, жэл, сара, үдэртэ орхисонгүй, одоо зохистой үйлээр зайлуулагты.

Гуйлгалга.

Хум, Багша, Идам, сахюсанай суглаан, эртэ амалсан тангариг мартангүй, Йогозор Багша эд бараа хамта аглаг ороны, сахин абарха нүхэсэл бүтэхэ сагтань үйлэдэгты.

Хум, Ягшасын эрхим дээдэ ороноос, ноуса дандарын тарниин эзэн, буруу ударидалга ба тодхорой суглаан дараан, түгэсэ илажа өшөр барьсанда мүргэмөө.

Харюулга.

Хум, ноуса эзэнэй тэнгэрийн суглаанууд энэ тахил балинай далай эдлэсэндэ, Налжарба, жиндагай нүхэрэй нүгөө талын ширүүн муу санаагы бусагты, наян мянган тодхорой изагуур бусагты, гурбаан зуу жаран Адын изагуур бусагты, дүрбэн зүүн дүрбэн үбэшэн бусагты, гурбаан зүүн жаран халдабар үбэшэн бусагты, үхибүдэй арбан табан ехэ Адые бусагты, муу заянай наян дүрбые бусагты, Эрлэг ханай хүрдэ эргүүлсэны бусагты, Шулмасын эрээлсэн зурагы бусагты, Шүтхэрэй бугуули шидэсны бусагты, эдээн голые Ада хорлосны бусагты, хүдэлсэн

Шулмас, бодсон Шүтхэры бусагты, жэлэ, сара, үдэрэй тодхорнууд бусагты, муу тэмдэгтэй зүүдэн бусагты, харша нүхэсэлтэй бүхы тодхор бусагты, бусаха үйлые сагтань бүтээжэ.

Тарни толоходо.

Хум, зохистой бүхы шэди энэ сагта намда хайрласандань, хүрдн сургаал түгэсэ эдлэснэй дэлгэржэ, сахюусанай суглаанда зохиho.

Йогозоор Багшн жиндаг нүхэр ба наснай буянтай ушаран сайн алдарсандань, хүрдн ном бүтээхы заасанууд дэлгэржэ, Багшн сахюусануудта зохиho.

Энэ захисан үйлэ үйлдэхэгүйн, Бурханай заглигаас гэтэлсны, йогозоор минни урма хугарсан тула, тангаригаас гараагүй захисан үйлэ бүтээхэдэм, дээдэ олон шэди хайрлагты.

Сансар нирвантай ушарха болсон орондо, Буддын шажан үни удаан байжа, дээдэ түрэлхитэнэй барьсан сог ушаралаар, тэдхэгдэн тэрэ үльмы бата оршохо болтогой.

Ом Базарвани хум. Ом Вэшраванае суha. Базарсадын тарни 3 дахи дабтаха.

Балим үргэхэдэ.

Нюуса эзэнэй тэнгэрийн суглаанай нүхэр мартангүйдэ, Багша, Идам, согто Чагдорай хамта нүхэртэнь, түмэр өшөрын гэрэлэй гүүрсөөр соерхон үргэнэм, Ом гуру сарва Будда Бодисадба Базарвани дагини сарва дарма бала савари вара

идам балимда ха ха ха хи ха хи, долоон ба хорин нэгэ дахи. Ом аргам...

Тахилда үргэснэй балин энэ табан хүсэл эрдэмэй түгэсэ аршаанай ехэ далайе, Багша, Идам, Будда, Бодисадба, Хандома, сахюусан ба илангүя согто нюусын эзэн Чагдоржын тэнгэрийн суглаанай нүхэртэнь үргэнэм.

Эдлэснээр Буддын шажан сахин, Гурбаан дээдэ гэгээн согые магтан, хубарагай аймаг тэдхээн, Багшын нас сүүдэры сунгаан, Амитан бүхы амгалаан болгоон, жаргахы хурдан эли гүйсэдхэжэ, Бурханай адислагые соерхогты.

Илангүя йогозоор бидэнэй жиндаг нүхэрэй үбэшэн бас Ада, дайсан тодхорой хорлол, харша нүхэсэл ба зохихогүй түйдхэрэй бүхы зүг амарлюлхынь зохоогты.

Зохистой нүхэсэл, наснай буян, сог ушарал, Эрхэшээл, овог изагуур, түгэсэ эдлэл, Сайн алдар, нүхэрэй суглаан, Бүхы хүсэлэй хотол суглаан, Үлзы сайн бүхы суглаан арьбижан дэлгэрүүлхы зохоогты.

Гурбаан ороной бүхы түрэлхитэндэ, эдээн, баялиг, түгэсэ эдлэхэ бүхы, эрхэндээ хуряахынь зохоогты.

Бурханай шажан ба шажан баригшын дээдэнүүдтэ, бидэнэй жиндаг нүхэрнүүдтэ, хорлол ба хүнөөл үйлэдэснэй хүн ба хүн бэшэ дайсан тодхор, буруу ударидагша бүхыдэ, одоо өөрөө йогозоор шангаар тасалан хашаарахы зохоогты.

Магталынь.

Хум, ехэ хүшэ шадалаар бүхы тодхор дараан, тоогүй хубилаад Илагшын үйлэ бүтээсэн, Бурханай бүхы нюусын сан барин, Ягшасай аймагыг удаан ноерхожо тэдхэсэн. Индранилай уул шэнги бадаран эрдэни, Сумэру мэтээр маша гое, эбдэрхэ сагай гэрэл мэтэ сасарасан, хүшэ шадалай эзэндэ мүргэмөө.

Баруун талын забсарай үүлэн мэтэ, улаан шара үстэй ууртай сайд, зузаан бореоной үүлэй сахилгаан шэнги, гурбаан ууртай шодөө хялайсандань сүгэдэмөө.

Охор ба бүдүүн гэшүүнэй лагшангтай, луунай дуу мэтээр тодорхой зарлигтай, огторгой мэтэ хизгаргүй сэдхэлтэй, номгоруулха бэрхыг номноруулсан сангайдань мүргэмөө.

Дошхоноор сошоон дүрбэн соео арзайжа, тодхорой аминдань маша сүртэй, дүүрсэгүй хүмсэг, сахал бадаруулаад, хаб халуун гал сасарасандань мүргэмөө.

Дүр булясан эрдэниер маша үзэсхэлэн, хортой луунай гэшүүнэй шэмэгтэй, маша бадарсан үзүүрэй голдо, аюултай байдалаар орсондонь мүргэмөө.

Огторгой дүүргэжэ энэсэн дуугаар, гурбаан орон хүдэлгөөхэ үльмын бүжэгөөр, бүхы Шулмас, буруу ударидагшы хашааран, амитан абарагша нюусын эзэндэ мүргэмөө.

Нюусын эзэнэй сэдхэл санаад, бэе зарлиг сэдхэл магтасны магтаад, энэ бүхы хэлинсын

суглаан арилгаан, зобохо гурбын зоболонь арилгааха болгогой.

Наснай буян сог алдарсанда, самадин бэлгэ бэлигэй дээдэ ухаан, шинэ сара мэтэ намда арьбижаад, бэе, зарлиг, сэдхэлэй шэди хайрлагты.

Шивдаг дорма. Ом базар

Ом Христи вигрина на хум пад. Ом савава шудда сарва дарма савава шуддо хам. Хоосон болосоной хоосоной агаараас *Ам* үзэгөөс хиинэй мандал хүхэ нумын дүрсэ мэтэ жалсанаар тэмдэгтэй. Тэрэнэй дээрэ *Рам* үзэгөөс улаан гурбаалжин галын мандал, тэрэнэй дээрэ *А* үзэгөөс хүнэй толгой ургуулсан гурбын дээрэ *А* үзэгөөс гарсан сагаан габал, тэрэнэй доторой зүүндэнь *Брум* үзэгөөс гарсан үхэрэй маха *Гогээр* тэмдэгтэй, урдань *А* үзэгөөс гарсан нохойн маха *Гугээр* тэмдэгтэй, баруундань *Зрам* үзэгөөс гарсан заанай маха *Дагээр* тэмдэгтэй, хойнонь *Хам* үзэгөөс гарсан мориной маха *Лхагээр* тэмдэгтэй, голдонь *Хум* үзэгөөс гарсан хүнэй маха *Нагээр* тэмдэгтэй. Зүүн урдань *Лам* үзэгөөс гарсан шингун *Вигээр* тэмдэгтэй, урда баруундань *Мам* үзэгөөс гарсан шунал *Рагээр* тэмдэгтэй, баруун хойнонь *Бам* үзэгөөс гарсан эрэгтэйн дусал *Шугээр* тэмдэгтэй, хойто зүүндэнь *Дам* үзэгөөс гарсан сүмгэнэй тос *Магээр* тэмдэгтэй, дундань *Вам* үзэгөөс гарсан шээс *Мугээр* тэмдэгтэй.

Тэдэнүүдэй дээрэ сагаан *Ом*, улаан *А*, хүхэ *Хум* гурбынь дээрээс дээшэ давхарласан. Өөрын зүрхэнэй *Хум* үзэгөөс гэрэл сасаража хиидэ тодожо, хи хүдэлгэжэ гал бадаража габалай зайнуудта шингэжэ бусалгахадам, Гурбаан үзэгөөс гэрэл зэргэ мэтэ сасаржа, лагшан өшөр, зарлиг өшөр ба сэдхэл өшөрнүүдые ерүүлээд, гурбаан үзэгтэ зэргээр шингэжэ габалда унган бусалгахадам *Хум* үзэгөөс үнгэ, үнэрэй хүштэй гэм арилгаад, *А* үзэгөөс аршаан мэдээд, *Ом* үзэгөөс олоноор бадаржа арьбижүүлсан.

Чагдорын сэржэм.

Хум, табан хүсэлэй түгэсэ сэржэмээр, энэ изагуур үндэснэй дээдэ Багша, соерхон тахиюулжа ханган баясаад, адистай шэди хайрлагты.

Хум, табан хүсэлэй түгэсэ сэржэмээр, энэ гурбаан дээдэ сахюусанай нүхэр, соерхон тахиюулжа ханган баясаад, шэди хайрлахын үйлэ бүтээгты.

Хум, табан хүсэлэй түгэсэ сэржэмээр, энэ шоусын эзэнэй суглаан, соерхон тахиюулжа ханган баясаад, зохистой дээдэ шэди хайрлагты.

Хум, табан хүсэлэй түгэсэ сэржэмээр, энэ зарлиг хадгалсан Илагша Намсрай, соерхон тахиюулжа ханган баясаад, санасан хэрэг ном мэтэ бүтээгты.

Хум, табан хүсэлэй түгэсэ сэржэмээр, энэ зарлиг сонсосон гадаа доторой суглаан, соерхон

тахюулжа ханган баясаад, маша дүрбын үйлэ бүтээгты.

Хум, табан хүсэлэй түгэсэ сэржэмээр, энэ гурбаан оршолоной суглаанууд, зохистой соерхон садасан доро, хоосоной номтой ехээр нүхэрлүүлэгты.

Хэшэгэй еруулгэ орошобо.

Жээ !

Хоер түйдхэрые арилгажа, гэтэлхын бага болон хүдэлсэн сууритай,
дээдэ үгы үнэмлэхын хэшэгы, одооной бэлгээр даллажа абанам.

А хүрэ, а хүрэ, а хүрэ.

Арюун огторгойн хүшөөр, үзэсхэлэн солонгын зураг мэтэ,
элдэб ургасан янагуухийн хэшэгы, одооной бэлгээр даллажа абанам.

А хүрэ...

Маша сагаан долоон эрдэнээр, дүрбэн ехэ замбуулинай эрхэтэй,
Номын хүрдөөс гарсан хэшэгы, одооной бэлгээр даллажа абанам.

А хүрэ...

Бодисадбын эрдэнийн бороогоос, огторгойн сан эрхэнгээн,
Найман баян Намсрайн хэшэгы, одооной бэлгээр даллажа абанам.

А хүрэ...

Олоной хүндэлсэниие барьсан, сэбэр Ганга
мүрэн мэтэ,
тасаралгүй уг гарбалай хэшэгые, одооной бэлгээр
даллажа абанам.

А хүрэ...

Агуу ехэ Бодисадба эдлэсэн, гурбаан
сургаалай модон гое,
хоер зэргээр гэтэлхын үрөөс, түгэсэ гое номой
хэшэгтэй,
үхэлэй эзэнэй аймаг илажа, үхэлгүй наснай
хэшэгые,
одооной бэлгээр даллажа абанам.

А хүрэ...

Хэшээжэ шамдасан хүндэ, сэдхэл мэтэ
тэнгэрийн эрдэни молон,
сэдхэлтэнэй хүсэл хангаснаар, санаа бүтээхын
улзы хутаг орошобо.

А хүрэ...

Данрагын тахилай үргэл болон магталынь.

Ом Христи видида нана хум над. Ом савава
шудда сарва дарма савава шуддо хам. Хоосон
шанартай болсон хоосоной агаараас А үзэгөөс
гарсан уужим ехэ габалай дотор Хум, хум үзэгтэ
шингэхэ болсоной тахил, үльмын ус, сэсэг, хүжэ,
зула, үнэртэй ус, зоог, хүгжэм зэргэнүүд, бодото
хоосон амгалаан тахилай зай маша үйлэдэснээр,
зургаан эрхэтэнэй эдлэхын орондо, сабаралгүй
амгалааны илгаха үүсхэлгэтэй болгосондонь. Ом

аргам а хум, Ом бадьям а хум, Ом бусви а хум.....
Ом барша а хум.

Ом гуру сарва Будда, Бодисадба, Базарвани,
Дагини, сарва дармабала савари вара Аргам..
шавда бради за хум суха.

Ом Христи вагрида нана хум пад Ом а хум.
Ом Гуру сарва Буда, Бодисадба, Очирвани,
Дагини сарва дармабала савари вара Ом а хум.

Чэгдоржын эрхэшэлдэ үргэсэн.

Хум, Өшөрдари зэргэ үндэсэн Багша,
хураамалгүй гурбаан эрдэнитэй Идам, маша
хэтэрхи Батор, Хандома, сахюусанда, бодото
абарха ороной дээдэдэ даалганам.

Ягшасын дээдэ ороной ордондо, огторгойн гое
индранилай үнгэтэй, Илагшын нюуса дандарай
тарниин сан барьсан, донхон ехэ баторта
даалганам.

Зарлигые хадгалсан илагша Намсрай, ягшас
шажанай дайсан ба хилэнсэтны хашааран,
шажан баригша хүбүүн мэтэ тэдхэхэ тангаригтай,
Илагшын зарлиг сахисан ехэдэ даалганам.

Судартай бидэнэй Багша шабниин нүхэрөөс,
түгэсэ илажа нюусын эзэндэ даатханам, мүнхэ
алгасалгүй этигэл абаралтайда, дээдэ олоной
бүхын шэдине хайрлагты. *Базарсадын тарни ...*

Магтаалынь.

Тэрэ мэтэ би урдагүй оршолоноос, бага буян
хуряан үндэснүүдтэй, тэсэхэ бэрхын зоболоноос

ябахын тула, дээдэгүй Хутагтада юроол үйлэдэнэм.

Тэрэ гүйсэд ехэ арюун болоод, онсо дээдэ хүлэгтэй уруудаад, гүйсэд али гайхамшиг орондо, Бурханай ордоны хурдан олохоб.

Арбан хүштэйн зэргы эли үйлэдэсэнгүйдэ, бүхы насанда сүлөө ушаралай шүтэн олоод, Бурханы маша дагасан болоод, арюунаар дүрбэн эрдэмэй эсэстэ хүрэхэ болтогой.

Илагна байрлуулхын мүрдэ мэргэн ба садана дээрээс энэрхы барин, ес мэтэ шүтсэн номын эрдэм ба шинэ сара мэтэ намда дэлгэрхэ болтогой.

Гэм тасалха зүйл сэдхэлдэ зохисон дүрсэтэй, эрхэтэй ушарал, ухаан, үбэшэнгүй ба үндэр изагууртай адлигүй эрдэм олоод, сайн мүр бүтээсэнтэй нүхэрлэхэ болтогой.

Ямар онсо ушараан амгаалан буляасан, буруу номын естой муу саданы, Шулмасай элшэтэй хилэнсэ нүхэрөөс, агшин тэдыдэ хагасан үгы болгохо болтогой.

Оршолоной настай түрсэн доро, сайн мүр бүтээхын санаа түрүүлэн, сансан хэрэг амархан бүтээжэ, тодхорой нэрые онсо үгьдхэхэ болтогой.

Ягаад түрэхэ энэ хүсэлэн мэтэдэ, сэдхэлэй юүмэ санаа шэнги бүтсэн, бүхы бодото хүсэлэнгүй амарлигаар, бүхы үдэр шүни номтой үнгэрөөхэ болтогой.

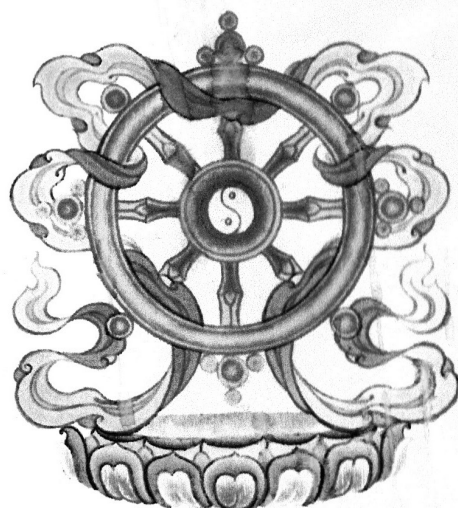
Насанда хуряасаны орхисон доро, дээдэ ороной Деважин орондо, ямар тэндэ түрэхын тула,

удардагша Абидын хүбүүнэй хүштэй болохо болтогой.

Маша хэтэрхы ороной Илагша Бодисадба, бага хүлэгтэнүүдтэ үнэн хүштэйдэ, хэзээш худалгүй шүтэн барилдалгын хүштэйдэ, минии юроолы түргэн бүтээхэ болтогой.

Нюусын эзэнэй санаа сэдхээд, энэ лагшан, зарлинг, сэдхэлы магтан, бүхы хилэнсын суглаан арилган, зоболоной гурбаан зоболон арилгаха болтогой.

Наснай буян сог алдары ба самадин бэлгэ бэлигэй суглааны ба шинэ сара мэтэ арьбжуулхын, лагшан, зарлинг, сэдхэлэй шэди намда хайрлагты.

Отпечатано в типографии Буддийского университета
«Даши Чойнхорлин» им. Дамба Даржа Заяева.
671050, республика Бурятия.
Иволгинский район, с Верхняя Иволга.
Иволгинский дацан «Хамбын Сумэ»
Тел. (8-301-40)23-3-36 Факс: 8-301-2-29-70-69
www.datsan.buryatia.ru; e-mail: Datsan@yandex.ru

АГУУЛГА

ЭНЭХҮҮ НОМЫГ БҮТЭЭСЭН ӨГЛӨГИЙН ЭЗДЭД МӨРГӨМҮҮ	3
ӨМНӨТГӨЛ БУЮУ УЯЛГА ҮГ	4
СУВАРГА ХАЙРХАН УУЛЫН ТОГТОЦ ГАДААД ШИНЖ	24
ДЭЭРХИ ЗУРГИЙН ТАЙЛБАР БОЛГОН МАНДАЛ	
ӨРГӨХ ЁСЫГ ОРУУЛАВ	25
УУЛ УСАА ТАХИХЫН ӨМНӨ ӨӨРИЙНХӨӨ БИЕИЙГ БЭЛТГЭЖ	
АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫ ХАТУУД ОРШИХУЙН ЗАН ҮЙЛ.....	27
ДАГАН ХЭМЭЭХ БЭЛТГЭЛ ӨДӨР	29
ГАНДАНЛХАВЖАА-БУЮУ ТӨГСБАЯСГАЛАНТ ЗУУН ТЭНГЭР	29
МОНГОЛ ОРНЫ САН	30
ГЭГДОР БУЮУ СААД ТОТГОР УЧРУУЛАГЧДАД ӨРГӨХ ТАХИЛГА	33
ХАТУУД ОРШИХУЙН ЗАН ҮЙЛ БУМБА БҮТЭЭХҮЙН ЁСОН	35
ТҮЙ БУЮУ УГААЛ ӨРГӨХҮЙ.	38
МАНДАЛ ӨРГӨХ ЁСОН ОРШВОЙ	40
ЦАГААН ДАР ЭХ ОРШВОЙ.....	43
АДИСТЫН ДЭЭДИЙГ ХАЙРЛАГЧ ЭХ	44
БУРХАНЫ ШАШИН ДЭЛГЭРЭХИЙН ЕРӨӨЛ	46
ЗАЯ БАНДИДА ЛУВСАН ДАНЗАН ПҮЛЖИНЖИГМЭДИЙН	
ТӨРӨЛ ТУТМЫН ЗАЛБИРАЛ	48
МЭГЗЭМ	51
СОЖИН АВАХУЙ	51
ДҮНШАГ БУЮУ УНАЛЫГ НАМИНЧЛАХУЙ	55
ЖИВШАГ БУЮУ ЕР УНАЛЫГ НАМИНЧЛАХУЙ	58
ДАГЖИД БУЮУ ӨӨРТӨӨ АРЪЯАБАЛ БУРХНЫГ ҮҮСГЭХҮЙ	64
ДАГЖИДИЙН ЧОДВО ЖАНЛАВ БУЮУ АРЪЯАБАЛ	
БУРХАНЫГ ӨӨРТӨӨ ҮҮСГЭХИЙН ТАХИЛ АДИСЛАЛТ	66

ДҮНЖИД БУЮУ АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫГ ӨМНӨӨ	
БЯСАЛГАХ БҮТЭЭЛ АНУУ	68
ДҮНЖИДИЙН ТАХИЛ АДИСЛАМОЙ	70
МАНДАЛ ХУРААНГУЙ	73
ЖИГДЭНГОМБО ХЭМЭЭХ АРЪЯАБАЛ БУРХАНЫ МӨРГӨЛ	74
ТӨГСГӨЛИЙН УНШЛАГА ЧОГО ЗАН ҮЙЛ ЗАЛБИРАЛ	75
УУЛЫН ХААН СУВРАГА ХАЙРХАН УУЛАНД	
ТАХИЛ ӨРГӨХИЙН БҮРЭН ГҮЙЦЭТ ЗАН ҮЙЛ	
ҮНЭНИЙ ХЭНГЭРЭГ ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДАР ОРШИВОЙ	81
ДОЛООН ОДНЫ ТАХИЛ ӨРГӨХ ТҮВД СУДАР	98
ЯМАНДАГ НЭГ БААТАРТЫГ БҮТЭЭХҮЙН ТҮВД СУДАР	102
СУВАРГА ӨНДӨР ХЭМЭЭН АЛДАРШСАН УУЛЫН	
ЭРХЭТ ХАЙРХАН ДОР ТАХИЛ ӨРГӨХИЙН ЗАН ҮЙЛ ТУС	
БҮГДИЙГ БҮТЭЭГЧ ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДАР	108
ДАХЛ БУРХАНЫ ТАХИЛГЫН СУДАР	
ЦАГААН ЗҮГИЙГ ДЭМЖИГЧ ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДАР	115
АРХАНГАЙ АЙМГИЙН БУЯН ДЭЛГЭРҮҮЛЭХ ХИЙДИЙН ХАМБА ЛАМ	
Х.БААСАНЖАРГАЛД ХАДГАЛАГДАЖ БАЙСАН ТҮВД СУДАР	141
СУВАРГА ӨНДӨР ХЭМЭЭН АЛДАРШСАН ЭРХТ ИХ УУЛЫН	
ТАХИЛГЫН ЗАН ҮЙЛ ТУС БҮГДИЙГ БҮТЭЭГЧ НЭРТ СУДАР ОРШВОЙ.	151
ЗАЯАНЫ ТАВАН ТЭНГЭР БУРХАНЫГ ТАХИХ ЗАН ҮЙЛ	
ТҮВД СУДАР	168
ЗАЯАНЫ ТАВАН ТЭНГЭРИЙН ТАХИЛГЫН ЗАН ҮЙЛ	
МОНГОЛ ОРЧУУЛСАН НЬ	176
ГАВЖ Ц.ОТГОНБАЯРЫН ТҮВД ХЭЛ ДЭЭР ЗОХИОСОН	
СУВРАГА ХАЙРХАНЫ ТАХИЛГЫН ЗАН ҮЙЛ	
ҮНЭНИЙ ХЭНГЭРЭГ ХЭМЭЭХ ТҮВД ЭХ	188
МИНИЙ ТҮВД ХЭЛ ДЭЭР ЗОХИОЖ ДЭЭРХИЙН ГЭГЭЭНТЭН	
ДАЛАЙ БАГШ, ЖАДО РЕНБҮЧИ НАРААР АРИУТГАЛ ӨРГҮҮЛСЭН	
ЭНЭХҮҮ СУДРЫГ МОНГОЛ ХЭЛЭНД ОРЧУУЛСАН АНУУ	191
БУЛГАН ХАЙРХАН УУЛЫН ТАХИЛГЫН ЗАН ҮЙЛ	
ИЛТ БҮТЭЭЛИЙН ЗАРДАС ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДРЫН ЭХ	195

БУЛГАН УУЛЫН ТАХИЛГА ИЛТ БҮТЭЭЛИЙН ЗАРДАС	
МОНГОЛ ОРЧУУЛГА	205
АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ЦЭНХЭР СУМЫН ХИЙДИЙН	
ХАМБА ЛАМ С.БАНЗАРЫН ХАДГАЛЖ БАЙСАН УУЛЫН	
ХААН СУВРАГА ХАЙРХАНД ТАХИЛ ӨРГӨХ ЁС	
ХЭМЭЭХ ТҮВД СУДАР	226
ДОЛООН БУРХАН ОДНЫ ТАХИЛГА.....	235
ИХ ЦАГААН УУЛЫН САН ОРШВОЙ	
СУВРАГА ХАЙРХАН УУЛЫН САН ТҮВД	243
ИХ ЦАГААН УУЛЫН САН ОРШВОЙ	
СУВРАГА ХАЙРХАН УУЛЫН САН МОНГОЛ	244
ДАЛХ БУРХАНЫ ТАХИЛГЫН СУДАР ТҮВД ЭХ	245
ОРОСЫН ХОЛБООНЫ УЛСЫН БУДДЫН ШАШНЫ	
ТЭРГҮҮН БАНДИДА ХАМБА ЛАМ ДАМБА-АЮШЕЕВЫН	
ОРЧУУЛАН ДАЦАН ХИЙДҮҮДЭЭРЭЭ УНШУУЛДАГ	
ОЧИРВААНЬ БУРХАНЫ ТАХИЛГА	
БУРЯД АЯЛГААР	251

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

*** THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL***

GREAT VOW
BODHISATTVA EARTH-TREASURY
(BODHISATTVA KSITIGARBHA)

**“ Unless Hells become empty,
I vow not to attain Buddhahood;
Till all have achieved the Ultimate Liberation,
I shall then consider my Enlightenment full !”**

**Bodhisattva Earth-Treasury is
entrusted as the Caretaker of the World until
Buddha Maitreya reincarnates on Earth
in 5.7 billion years.**

**Reciting the Holy Name:
NAMO BODHISATTVA KSITIGARBHA**

**Karma-erasing Mantra:
OM BA LA MO LING TO NING SVAHA**

Taking Refuge with a mind of Bodhichitta

**In the Buddha, the Dharma and the Sangha,
I shall always take refuge
Until the attainment of full awakening.**

**Through the merit of practicing generosity
and other perfections,
May I swiftly accomplish Buddhahood,
And benefit of all sentient beings.**

The Prayers of the Bodhisattvas

**With a wish to awaken all beings,
I shall always go for refuge
To the Buddha, Dharma, and Sangha,
Until I attain full enlightenment.**

**Possessing compassion and wisdom,
Today, in the Buddha's presence,
I sincerely generate
the supreme mind of Bodhichitta
For the benefit of all sentient beings.**

**"As long as space endures,
As long as sentient beings dwell,
Until then, may I too remain
To dispel the miseries of all sentient beings."**

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

*** The Vows of Samantabhadra ***

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

*** The Vows of Samantabhadra Avatamsaka Sutra ***

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.
May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.
Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

《外蒙文：四座高山山神之佛教祈請供養儀軌》

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F, No. 55, Sec. 1, Hang Chow South Road, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198, Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

Mobile Web: m.budaedu.org

This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.

ЗАРЖ БОРЛУУЛАХЫГ ХОРИГЛОНО

Printed in Taiwan

3,500 copies; September 2018

MO035 - 16013

